

la humanitat

Fundador: Lluís COMPANYS

Setmanari portanveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Director: Emili VIGO

Tiratge limitat a 3.000 exemplars

2.ª EPOCA — N.º 10 — PREU 3 Francs

Redacció, 10, rue de Verdun

Montpeller, 6 de Gener del 1945

POLITICA a CATALUNYA

QUE se n'ha fet de soroll inútil aquests darrers mesos! S'ha parlat, s'ha actuat i s'ha escrit amb una profusió i una inconsciència que fan escríuixir. S'han fabricat nous programes que, de tan nous, fomenten l'equívoc; s'han llançat nous organismes el mal dels quals és que, sota un aparent colossalisme, porten ben poca cosa a dins; s'han instituit unions que només tenen el defecte de no comptar amb l'adhesió de gran nombre dels que s'hi indiquen com a elements integrants. I, coronament obligat, tot ha sapigut amansir-se amb els insults i la buidor que, dissordadament, continuen a fer estralls entre nosaltres.

No volem entrar a discutir la raó i la culpa, l'incert i el desecert. Prou que s'ha fet perquè hágim d'insistir-hi! Altrament, tothom ha tingut temps d'explicar-se i, per tant, tothom sap a que aténir-se. De tot plegat, però, voldríem treure'n una constatació i, damunt d'ella, basar-hi allò que nosaltres creiem que constitueix una premisa essencial per a la política catalana.

Fixeu-vos en el tò de certs moviments. sembla com si tot s'hagués de fer i de pastar entre nosaltres, els excitats; que acti, fora de Catalunya, podem decidir i estructurar tot allò que ens passi pel cap; que tota la política que acti es fa té una importància veritablement extraordinària. Molts han arribat a creure-se'n tant, d'importants, que ni es preocupen de saber que pensen a casa nostra. I, naturalment, a Catalunya ni saben que existeixen.

No seria hora de començar a reflexionar? La nostra actuació no pot desentendre's d'una realitat, que és Catalunya. Ho dèiem la setmana passada i ho repetim avui: «Nosaltres només fem política en un lloc, a Catalunya, car és a Catalunya on hem de resoldre els nostres problemes i no enlloc més.» En les nostres paraules hi havia tota la responsabilitat que confereix el parlar en nom d'un sector tant important en la política catalana, com és l'Esquerra. Avui, en repetir-les, les concretem amb l'afirmació que res no fora més fals que establir qualsevol acció que prescindís del pensament de les grans masses que a Catalunya—on vulguis o no, roman la majoria dels seus fills—flueixen lliurement quina ha d'ésser la política del nostre poble. Això, l'Esquerra, que no és una creació artificial com les que ara tan abunden, no ho farà mai. A nosaltres ens importen ben poc les escenes i els espectacles pomposos que puguin organitzar-se a l'estranger. Per contra, donem la més gran importància a allò que ens comuniquen els nostres companys d'allà baix i que afecta directament la vida de casa nostra.

La política de l'Esquerra no és ni infantilita ni confusiória i tota ella s'orienta de cara a Catalunya. Es allí on l'Esquerra tornaria a assumir la representació de la majoria del nostre poble. No estranyeu, doncs, que quan s'ens parli de reconeixements en sentit únic, d'actes grandiosos, de congressos impressionants, ens limitem a somriure. Aí no tenim altra feina a fer—nosaltres i els que veritablement representen quelcom a la nostra terra—que preparar, amb la col·laboració dels nostres companys d'allà baix la futura etapa que ha d'obrir-se l'endemà mateix de la caiguda de Franco. Car, repetim-ho: nosaltres la política la fem a Catalunya i no enlloc més.

Meditacions de l'home del carrer

per R. PORTAS

L'HOME del carrer és l'home de tots els temps i de totes les latituds. És aquell silenciós que camina anònim per les ciutats agitadaes per les vibracions del progrés; és el pagès que metòdicament s'ajup amorós sobre el terrós de la generosa terra; és l'intel·lectual que furga els secrets d'una biblioteca; és el treballador que vibra a l'impuls de la producció; és el desbancat per la fortuna que espera en la justícia dels homes o el desgraciat que confia en les realitzacions de la ciència. És tothom que sent la passió de la fraternitat i la igualtat social. Som nosaltres, els perseguits per la incomprensió o la mansuetud de la societat i que vivim d'esperances en un pervindre millor que acabí amb el calvari de l'expatriació. Són els nostres germans de Catalunya trepitjada i escarnida, que giren els ulls vers un futur de llibertat social i nacional.

Però entre tots els qui confien i esperen, nosaltres ens proposem destacar-ne un. Un home del carrer, d'un carrer qualsevol, que sigui de Barcelona, de París o de Montpeller, de Tolosa o de Burdeos, de Londres o de Mèxic. Que vingui d'on vingui, tant se val, a condició que sigui català, i que vibri al sò del sentiment de catalanitat autèntica.

Aquest home modest, probablement es pregunta a si mateix: Què puc esperar de prop de cinc anys de calvari? Quina serà la millor

conducta política a seguir d'ara endavant?

I una veu, sorda encara, una veu que ve de lluny i que arrenca de les intimitats subconscients d'una raça que no està disposada a morir, una veu que ja es desvetlla d'una llarga nit d'obscuritat i de dubte, respón amorosament:

Has conegut hores amargues d'infortuni i d'incomprensió. Has passat per terres estranyes a la teva i per situacions difícils. Has conegut el desencís i pots el desesper. Has sentit afany de protesta en el cor i en l'esperit d'home lliure, sortit d'una nació que palpita per retrobar la seva llibertat.

En aquest llarg camí de silenci, de dols i de misèries, has tingut ocasió d'establir comparacions i més que mai has sofert del mal d'absència, perquè has comprés que la terra que et veié néixer resisteix o supera tots els contra-empis.

Però si entre tants elements que posaven a prova la teva imaginació, pocs o cap han pogut influenciar-te, n'hi ha un, que al català de vella soca no ha pogut deixar passar desapercebut. El tò, la profunditat, l'amor total, amb que un francès que es respecti pronuncia el nom de França.

Amb quina deliciosa emoció els homes d'aquestes terres reten tribut d'admiració i de plenitud al nom sagrat de llur país! Com desseguida s'aclareix l'atmosfera de les passions i es descorren els vels negatius de les disòrdies. Com es

REFORMES D'ESTRUCTURA POLITICA

per Humbert TORRES

I.-Passa ara una hora greu....

EL règim democràtic descansa sobre dos postulats essencials: la separació dels tres poders clàssics, legislatiu, executiu i judicial, garantia de les llibertats humanes, i el sufragi universal, expressió de la sobirania del poble. Sense això no hi ha democràcia, i tant com els dos postulats es realitzin en les institucions i en la vida política d'un país, més efectivament democràtic serà.

Un poble de la tradició de Catalunya, i, dins seu, els partits que es diuen partidaris de l'ideal democràtic, no poden veure amb indiferència o, pitjor encara, amb partit pres, la forma d'aplicació d'aquests dos postulats, puix que segons quina fos la manera de portar-los a la pràctica, es podria caure en tals vicis i desviacions que desnaturalitzessin del tot el propòsit. No tenim el menor dubte que la tan pregonada crisi de la democràcia d'aquests darrers anys és deguda, en bona part, a aqueixes imperfeccions en el sistema, però no del sistema. Al nostre entendre, es tractaria més aviat d'infeccions esporàdiques que de defectes congenitals.

Durant molt temps ha estat de moda malparlar del règim democràtic com si fos la causa de tots els mals, i fins alguns esperits selectes i oberts havien estat un poc influïts d'aqueixa mística antideocràtica. Allò que realment ha passat, i passa encara, és que hem sofert i sofrem, no per culpa del règim democràtic, sinó per no tenir-lo en veritat. Si es vol jutjar de la democràcia i del seu valor ideal, compareu-la amb els altres sistemes: aleshores veurem clarament que els seus defectes, en bona part corregibles, són certs, però també podem comprovar que, com a forma de vida social, és el mal menor, i que quan fracassa és perquè l'ideal és falsejat per la desorganització dels seus òrgans vitals o per la perturbadora confusió de les seves funcions.

Com tota cosa viva, el principi democràtic és una idea, no pas cristal·lina en una forma definitiva, sinó en constant evolució. I evolució vol dir, tant en biologia com en sociologia, diferenciació, perfeccionament, progrés. Per això ens hi va el prestigi-mateix de l'ideal que estimem i defendem de llevar-li els defectes que avui té encara en molts pobles, acostant-lo en el possible a la perfecció.

Com més completa sigui la separació dels poders i com més purament es practiqui el sufragi universal, que són els dos pilars mestres, n'ha de resultar, forçosament, una millor salut en l'organisme

polític, un més normal funcionament de les institucions de govern. En això passa com en totes les coses de la vida. Si es vol, per exemple, anar endavant amb els ulls fets en una meta, no és pas el mateix caminar per una ruta ampla, recta, plana i sense clots o haver d'avançar per un tortuós camí de muntanya, ple d'alts i baixos i de trencacolls.

Ja sabem que, en política, la democràcia no és més que un instrument de treball i que ella sola no resol cap problema. Quan la tindreu integralment inclosa en les lleis d'un país, us mancarà tot encara: l'home, que és la mesura de totes les coses. Però, qui sostindrà que sigui una qüestió secundària el tenir o no un bon instrument de treball, una màquina perfecta? Indispensable és que el cirurgià que us va a obrir el ventre coneixi a la perfecció el seu ofici, però no ho és menys que disposi d'eines bones. Com donarà un bon concert un artista que no tingui més que un piano desafinat? En tot problema, important és el factor humà, però no li cedeix en res l'aspecte formal.

Cal, doncs, que la democràcia s'alliberi aviat i definitivament dels abusos i dels defectes que han permès de presentar-la, amb certa part de raó en algunes de les modalitats en que s'aplica, com una forma de govern destinada a la impotència o a la corrupció, i que ens aparegui tal com la conceïren els filòsofs que la constituïren en un cos de doctrina per als pobles que, havent arribat a la maduresa necessària, en siguin mereixedors.

Passa ara una hora greu per la vida dels pobles. Comprentent que l'oportunitat de les grans decisions s'acosta, un vent de renovació fa somoure els fonaments de les velles institucions. Tot és plé de plans i de projectes, i els arquitectes de l'ordre nou treballen amb dalit. Un afany de nova vida, com una gran esperança, munta silenciosa de tanta ruina, de tant dolor, de tanta mort. Descomptat allò que hi hagi d'il·lusió en tals propòsits és de creure que en l'estructura política, econòmica i social dels pobles hi haurà sensibles modificacions.

Si fos així, seria Catalunya una excepció? No tindrà també la seva hora propícia? Hem de creure que sí, i es per aquesta convicció que, en el petit abast que ens escua, anem a fer, no sense certa il·lusió, un seguit de consideracions amb un propòsit concret: crear un ambient favorable per a algunes reformes de caràcter polític que, si es portessin a cap, podrien contribuir molt a fer de Catalunya un dels pobles més democràtics de la terra.

L'ACTUALITAT POLITICA

MAURA

ALS nostres lectors que ens pregunten en quin punt es troba la solució Maura, únicament els podem dir, en el moment que escrivim aquestes ratlles, que «l'entourage» del polític madrileny a París no desdú en la seva creença que tot marxa bé, que la substitució de Franco és molt propera

reduïxien les petiteses de clán i es perfilava l'edifici col·lectiu de la nacionalitat.

Aquesta lliçió hauria d'ésser la teva. La primera lliçió del nou programa que i tu i jo i els qui de casa estant, enyorem el mar i el cel blau, el perfil de les nostres muntanyes, el fum industrial de les nostres ciutats i tot allò que recorda una terra feta per la llibertat de l'home i de l'esperit, hauríem d'aprendre per sempre. CATALUNYA per damunt de tot. CATALUNYA ahir, ara i sempre.

En aquesta hora prenada de promeses i quan per damunt de les convulsions multitudinàries i de les especulacions partidistes s'eleva la figura dreta i honesta d'un nou President de la pàtria ressuscitada, l'home del carrer, sentint-se interpretat, no té altre remei que cridar ben alt i ben fort perquè tothom el senti, el mot d'ordre suprem: CATALUNYA.

i que els successors es consideren tan nous Directors Generals, Ministres i Ambaixadors com el dia en que s'anuncià l'anada de Maura a Pau.

NEGRIN

UN telegrama de Londres fa dir a l'últim President del Consell de Ministres espanyol que torna enrera de la seva decisió de separar-se de la política i que reclama per al seu ministeri la mateixa categoria legal que atribueix Anglaterra als governs exiliats. Demana segons un altre telegrama—que tots els republicans s'uneixin. Abans havia declarat que ell faria política dins el Partit Socialista o no actuaria. Però aquesta declaració no s'adiu gens amb l'esperit d'unes altres declaracions en les quals nega legalitat a unes Corts que no es reuniran a Espanya u en un altre lloc que gaudeixi d'extraterritorialitat, que tinguin quòrum i que... ho facin davant la presència del Govern legal, del seu. Premisses aquestes que topen amb les activitats dels socialistes de Mèxic.

A títol informatiu advertirem que la Diputació Permanent de les Corts es reuneix a França l'any 1939 i hi acudí el Sr. Negrin vingut expressament de New-York. Quan al quòrum, sembla que es podria reunir entre França, Anglaterra, Mèxic i Rússia, 140 diputats, nombre suficient.

UNIO?

La premsa francesa parla d'unes «converses» entre Lluís Araquistain (Londres), Alvarez del Vayo (Nord-Amèrica) i els exiliats de Mèxic per a possibilitar la coincidència de les diferents actituds que—aldir dels informadors—separen els sectors antifeixistes

ES CORTS

Men restant s'apropa la data en que es reuniran a Mèxic els diputats que s'acolliren en aquell país. Es donaran per convocades les Corts? Prendran acord? Hi haurà quòrum? Com votaran els absents? Heu-vos agi la incògnita, en quatre preguntes, que els cables ens desxifraràn en la primera quinzena de gener.

ULTIMA HORA

Radio Londres en la seva emissió en llengua castellana del dia 3 va donar compte d'un gran acte celebrat al «Madison Square Garden» de Nova York pel Comitè d'Ajuda a la República Espanyola. Tots els oradors demanaren el trencament de les relacions diplomàtiques dels EE UU. amb Franco

A l'acte hi assistí el Secretari d'Estat a l'interior dels Estats Units el qual no pronuncià cap discurs degut al seu càrrec oficial però declarà que de llarg temps es trobava compenetrat amb tot el que exposaren els oradors.

ENCARA DUBTEN?

Eduardo Aunós, Ministre de Justícia del Govern franquista, escriu a «La Vanguardia» del 5 de desembre del 1944:

«La pugna actual ha sufrido bastantes modificaciones desde su iniciación para que nadie pueda presagiar aún hoy los términos precisos de su desenlace ni quien ha de vencer en último término.»

Ens sembla que no serà pas Alemanya.

DE CARA AL DEMA

Perspectives del problema social a Catalunya

per Martí BARRERA

LA futura solució dels problemes econòmico-socials constitueix arreu del món una de les preocupacions més profundes i, entre les qüestions essencials que plantejarà la post-guerra, aquesta és una de les que es situen en primer pla. Homes de totes tendències, economistes i sociòlegs, estudiens, i assajen pràcticament ja en alguns casos, la manera de donar una major satisfacció a les legítimes aspiracions de les classes treballadores. Ens plau constatar que aquests problemes preocupen fonament també als militants del nostre Partit i que els elements directors de totes les organitzacions polítiques coincideixen en que cal donar als treballadors el lloc que els pertoca en la direcció de la vida econòmica i social dels pobles. Inclús molts patrons es donen compte de les realitats del moment. Es de dolre només que hagi calgut la terrible tragèdia de la qual som tots actors per a que, els que havien estat indiferents a totes les injustícies socials, s'adonin ara del que podien haver previst molt abans, quan dificultaven l'ac-

tuació dels qui, com nosaltres, dintre del ample marc constitucional de la nostra República, volien acabar amb la injusta condició dels treballadors, o suavitzar-la almenys tant com fos possible.

A nosaltres, que en aquests i altres aspectes de la vida social del nostre poble tenim ja senyalada la nostra trajectòria, no ens calen estímuls de cap mena per a prosseguir-la. Fideles a l'ideari de l'Esquerra, volem, com a partit, col·laborar amb tots aquells elements que, al marge de la lluita de classes, estiguin disposats a fer possible el clima de comprensió i de convivència que és necessari per a portar a bon terme les desitjades reformes que a tot arreu estan en projecte. Diem que no ens calen estímuls, perquè tots aquests bons propòsits d'ara, nosaltres els tenim ja fa molt temps i n'havíem donat proves. Què era sinó això el que volia el President Macià, i per tant els seus seguidors, quan parlava d'una Catalunya econòmi-

(passa a la pàg. 2)

RENOVAR-SE O MORIR

per Emili VIGO

HI ha qüestions que no poden eludir-se i que no perden mai actualitat; volguer-les ignorar constitueix una manca absoluta de sentit comú - i no cal dir que de sentit polític. Enclavades al bell mig d'una època, reposant damunt d'unes realitats històriques lingüístiques i psicològiques innegables, cap esperit realista no pot deixar d'enfrontar-s'hi i, sobretot, ha d'intentar comprendre-les i resoldre-les. Car si, tard o d'hora, la política de l'austre, és condegnada al fracàs, la d'ignorar sistemàticament les realitats aboca a una violència i a una agitació continuades. Aquest és el cas de Catalunya en relació a la política espanyola.

Ja fa temps que acordarem que la guerra i l'exili constituïren per nosaltres la millor de les escoles; que tots plegats havíem après moltes coses i que mai més no es cometrien certs errors. Es veu, però, que pel que fa referència a Catalunya la línia seguida fins llavors era la bona; que com a màxim podem parlar de la «pàtria chica», i que el terrible «chocho diferencial» cal deixar-lo per una altra estona. Això ens ho diuen af cordialment, afectuosament, fraternalment. De lluny ens arriben els brams de la premsa falangista i tota mena d'insults que ens honoren - contra allò que el senyor Galinsoga qualifica de «el crimen alevo» de la desintegració de la pàtria. Però de més lluny, encara, ve el clam d'un senyor que sap la història i el francès, podríem afegir, si penséssim en unes escenes xiroies de quan fou Ambaixador a París - a la seva manera.

Don Alvaro de Albornoz obre la caixa dels trons i en unes frases que haurien fet les delícies dels diputats del 1868 - o sigui de setanta set anys enrera - ens amenaça amb no sabem quantes calamitats.

Tot plegat resultaria divertit si no fossin perillós per a nosaltres. La unitat que no pot aconseguir-se en gairebé cap aspecte, certs elements la fan - com per art d'entencament - quan es tracta de

Catalunya. D'ací que, ara més que mai, s'imposi per a la nostra gent una línia de conducta clara i concreta, que no admeti la subtilitat, que sapiga quin són els seus objectius, que els concreti i no se'n mogui. No som partidaris del «tot o res», de les grans frases fetes, d'allò que momentàniament és irrealitzable. Cal que les nostres passes siguin segures i cal, sobretot, que cada posició sigui conquerida d'una manera definitiva. És a dir: que la nostra actuació ha d'ésser d'una fermesa que no admeti mai la possibilitat de l'abandó, per lleu que sigui. Aquesta és al nostre entendre la bona doctrina nacional catalana, com ho és, igualment, per damunt les afirmacions més o menys radicals, el prestigi que la nostra causa amb aquella acció educadora que tanta manca fa al poble de Catalunya, i que hauria de comprendre tots els aspectes de la vida catalana, sobretot el polític i el cultural. Car, mirant els fets sense volguer enganyar-nos, haurem de confessar que la tasca de catalanització era toltjust començada. Naturalment, l'Estatut és esquitit i no ens satisfà. En a'xò tothom hi està d'acord. Però és que no hi ha un punt de partida, i és que l'acceptació d'una realitat momentània tanca la porta a reivindicacions ulteriors que, sense cap mena de dubte, haurem de plantejar.

El catalanisme ja comença a ésser major d'edat i cal que constitueixi una força àgil, cohesionada, solvent, amb ple sentit de responsabilitat. I, sobretot, cal que demostri que, lluny de restar estancat, sap integrar-se al temps i viure'n la seva exigència. Dues coses que no poden pas dir el senyor Albornoz i aquells que parlen un llenguatge del temps en què en el debat, inefablement pintoresc, sobre l'existència de Déu, els diputats de la Gloriosa badaven pams de boca escoltant Don Emilio Castelar i el Canonge Monterola.

Que el renovar-se o morir, s'apliqui a favor nostre!

D'ACI I D'ALLÀ

«El orden, la satisfacción y la abundancia»

VULGUIN o no, els franquistes no poden amagar llur condició. Quan els alemanys guanyaven, queia un món podria, uns sistemes caducs, damunt dels quals, pel sofriment i per la lluita d'Itàlia i d'Alemanya, precedides per per la de la «gloriosa España Nacional Sindicalista», s'edificaria un món nou representat pels règims totalitaris. Era la lluita, segons Serrano Suñer «de lo matinal y nuevo, frente a lo crepuscular y viejo».

Tant com les coses anaven bé l'Alemanya guanyava, els falangistes visqueren en el millor dels mons i no s'amagaren de dir-ho. Llavors tot eren invitacions a l'heroisme, a la lluita fanàtica per a que Alemanya aixafés les democràcies...

Però així que els fets han pres una altra direcció, Franco i Falange han perdut tota aquella ufania i s'han convertit en gent de seny. Com que Alemanya ha perdut la guerra, ara resulta que no calen odis ni rancors, que s'imposa una pau justa—com si Franco no hagués estat el primer a fer-la—que les guerres no porten res de bó. I tot aquell règim que era «milicia, impulso, quiotismo y renovación» actualment voldria ésser el portanveu del panxacontentisme més accentuat.

A forja d'ésser servils i rastres, les escorrialles de Falange esdevenen francament repugnants. Ara mateix, en ocasió de l'any nou, han iniciat una campanya, indignament mentidera, sobre la prosperitat d'Espanya quan—diuen—tot Europa passa gana. Per a què hom pugui mesurar fins on arriba el cinisme i la baixesa moral de certa gent, reproduïm uns fragments de l'article que sota el títol de «Respeto y protección para la miseria democrática» publicava «La Vanguardia del 20 de desembre passat:

«La cosa es clara. De un lado, privación, escasez, guerra, hambre y miseria. De otro, España, con su luz, sus calefacciones encendidas, sus mercados abastecidos sus cines alarrotados, su lotería y sus cenas a la americana. Si el mundo no

padeciera un furioso ataque de enajenación mental que lo lleva a la ruina, quienes se preocupan por ejercer el magisterio sobre los pueblos de Europa, deberían respetar esta tranquilidad y bienestar de España, con el cuidado con que se conserva todo lo raro, maravilloso y único.

Però no es así. Ya hemos dicho que el mundo está loco. A los rectores de los destinos de Europa parece preocuparles poco la indigencia y el hambre de los pueblos, cuando estos sufren la calamidad con espíritu democrático. Un desorden y un hambre que se consideran respaldados por unas elecciones generales, o entronizados por una dictadura comunista dejan de ser hambre y conflicto político para convertirse en una desgracia ante la cual se puede permanecer indiferente sin ningún temor a que nadie le reproche la pasividad. En cambio, el orden, la satisfacción y la abundancia pueden ser intolerables y hasta proscripciones como vitandos y perniciosos para la precaria salud de los demás Estados descuartizados y anémicos, cuando el pueblo que los goza vive en un régimen genuinamente nacional, merced al cual ha podido permanecer al margen de la guerra, y no le falta trabajo ni comida.

Esto es cosa de orates.» Els milions d'espanyols que pateixen gana i que no poden subvenir a les necessitats més elementals, deuen sentir-se representats pels militars. Les «jerarquias» i els capítols del mercat negre que són els únics que s'alipen. «La Vanguardia» que és un de llurs portanveus, creu que «es cosa de orates» que al món hi hagi qui lluiti per ideals tant poc importants com són la dignitat dels homes i dels pobles.

Que es tranquilitzin els franquistes. Si els pobles d'Europa «sufren la calamidad con espíritu democrático» és per acabar amb «el orden, la satisfacción y la abundancia» de la minoria de gangsters que tenen les mans brutes de llot i de sang. Les mentadores falangistes—com tantes d'altres—toquen a la seva fil...

L'odi i el senyor Aunós

DON Eduardo Aunós sempre ha fet tots els papers de l'auca i es Ministre de Justicia segurament perquè en temps de la monarquia li hagueren d'anul·lar l'acta de diputat dues vegades consecutives per corrupció del cos electoral.

Ara resulta, que el senyor Aunós diu al món que tingui seny, que no faci bestieses irreparables, i que miri tothom d'arranjar bé les coses. I en una frase lapidària que provocà sanglots perllongats, don Eduardo diu que «es necesario limar el odio, porque sus explosiones determinan reacciones enteramente contrarias a la extensión de la concordia.»

Que això ho digui un ministre falangista, ja té gràcia. Però en té molta més si el que ho afirma és l'home que com a ministre de Justicia ha creat o ampliat les presons, els camps de concentració, els Tribunals de Responsabilitats Polítiques, la «redención de penas por el trabajo», les deportacions, les monstruositats jurídiques... Així no és «odio» sinó un pessigolleig discret que des que el senyor Aunós és ministre diverteix a tothom. Per decència, el senyor Aunós hauria de callar. Encara que pensar amb la decència d'un ministre franquista és com demanar peres a l'om.

Vol callar?
PERO el pinyl d'aquest article publicat a primera plana de la «sesuda Vanguardia», és quan don Eduardo afirma que «estas líneas se hallan muy lejos de ser dirigidas a uno de los bandos contrincantes». Aquesta vegada el senyor Aunós ha estat massa modest, car segons les nostres notícies el seu article ha provocat una sensació tan extraordinària que es preveu una conferència a quatre entre Churchill, Stalin, Roosevelt i de Gaulle, amb assistència del ministre espanyol. No se sap encara si es celebrarà a Picamoixons, a Torrejón de Ardoz o a Alameda de Abajo. No cal dir que tindrem al corrent els nostres llegidors.

Culpes velles

LA deshumanització nacional—diu Lluís Fuentes de Albornoz en un diari de Barcelona—quiza haya que buscarla aún más lejos a la dolorosa brecha que en la conciencia española abrieron derrotas militares...

Aquest cop, almenys, els plats trencats no els carreguen ni a la nefasta República ni als «rojoss». Les derrotes militars tots han estat produïdes en temps monàrquics. Ens hauria agradat veure la cara que posaren els «elementos» i les «clases pasivas» en llegir a Don Luis.

Un èxit editorial
LA ràdio americana ha comentat la simpatia amb que ha estat acollit el llibre del President Aguirre actualment catedràtic a la Universitat de Colúmbia «De Güernica a New-York passant per Berlin». Totes les Amèriques han rebut amb joia l'obra de l'insigne basc, in'han fet un gran èxit editorial. L'esmentada ràdio informa que Josep Aguirre rebé a Bèlgica i a Alemanya, l'ajut d'eminentes personalitats diplomàtiques ibero-americanes, gràcies a les quals pogué evadir-se de Berlin, amb el seu passaport de «Doctor Alvarez», subdit d'una d'aquelles repúbliques.

Pànic
Els de la «Democràcia orgànica» no les tenen totes. Arreu sorgeixen ombres que enspiren contra la tranquil·litat franquista. Malgrat la resistència falangista la seva gent veu apropar-se l'hora H., la d'anar-se'n, i la por no els abandona. La classe adinerada tem i «col loco» allà on pot. La qüestió és posseir i no, certament, els papers de banca franquista.

«Romans», aquell Brunet de «La Veu», que de tan catalanista que era fou agent de Franco a Itàlia, escriu a «Destino» una «meditació sobre la angustia reinante» que es tot un poema i com que Franco és neutral i germanòfil i com a tal reclama un lloc a la taula de la pau, «Romans», no menys neutral i no menys germanòfil, aconsella als aliats que curin de fer una pau tranquil·la.

Por, molta por. Llàstima, que aquest fenomen hagi aparegut tan tard, després de tants afusellaments...

«Don Ignacio Agustí»

DON Ignacio Agustí, que a-bans del 1936 no era altra cosa que un pobre gazetiller de «L'Instant», és tot un personatge. Dirigeix «Destino», fa viatges a Suïssa, li fan banquetes d'homenaje, es fa dir «eminente escritor» i surt retratat als setmanaris grà-

fics al costat de la Cèlia Gámez, del Canonge Bermúdez i del Carnicerito de Mèxic. I fins ha escrit un llibre, afortunadament en castellà, que es titula «Mariona Rebull», que vol ésser (d'el reflejo de costumbres barcelonesas).

Diuen que els de l'Acadèmia Cervantista estan d'allò més ufanosos per les aportacions «a la lengua madre» d'alguns escriptors catalans. Nosaltrés, també, a condició que no tornin a escriure en català quan la truita es giri!

Turisme
L'ARISTOCRACIA andalusa ha posat de moda Gibraltar. Aquest cop, però, amb intencions ben diferents de quan volien apropiarse'n a la punta de les baionetes dels seus «soldaditos». No, res d'accions bèl·liques, altres mals de caps hi ha! Els aristòcrates hi van a oferir el «caldo» a l'oficialitat de la plaça per a fer-s'hi amics i per a preguntar, com aquell que no diu res:

«Cuando vuelva la canalla roja, ¿Es que nos abrirán las puertas?»

ANTONI PUÇÀ HA MORT

EL darrer dia de l'any passat, el nostre estimat company Antoni Puçà morí a Auterive (Alt Garona). La mort ens ha colpit fortament. Amb Antoni Puçà havíem compartit a «La Humanitat» les joies i les penes, els triomfs i les desfetes. És de molt jove que Antoni Puçà s'inicià en el periodisme republicà. I mai, al llarg de l'exercici de la professió que tant estimava, va desviar-se d'una línia de conducta dreterera i honesta.

Antoni Puçà deixa un buit sensible en els rengles del periodisme català, car, a l'arrelament de les seves conviccions, s'hi ajuntava un amor i una coneixença de la professió que en feren un excel·lent periodista. S'inicià en el periodisme a «l'ideal», l'òrgan de Jovenut Republicana de Lleida, que dirigí amb gran encert durant molts anys. Mes tard es traslladà a Barcelona on, com a director del «Full Oficial» dels dilluns,

acredità l'agilitat de la seva ploma en un estil net, insuperable, que donava a les seves informacions i reportatges un interès i un relleu molt apreciats.

Un altre company que ens deixà en el sàmi dolorós de l'exili, precisament ara que el retorn a la Catalunya, que ell estimava tant, començà a bestluniar-se.

Que la terra li sigui lleu!

Ad calendás...

FRANCO començà amb el mirallet de caçar aloses de la restauració monàrquica. Un cop però, es vegé en el lloc dels reis decidí oblidar promeses i les empenquè contra els monàrquics als que feu responsables dels vicis que sofrí el poble espanyol. Més endavant i quan ja el seu règim mostrava inquietants esquerdes declarà inclinat «a favor de las instituciones tradicionales». Els monàrquics s'entusiasmaren, se n'anaren de la plana i de la llengua i feren cap a la presó o foren objecte d'un bandejament polític. Darrerament la «United Press» ha demanat a Franco si pensava en la monarquia i aquest respongué que quan tot estigué en pau es farà el que calgui. La qual cosa voldria que no hi haurà monarquia puix que la pau franquista és impossible.

IMPORTANT

Per a la bona marxa de la nostra administració, preguem als suscriptors que vulguin transmetre'ns totseguit l'import—45 francs—del present trimestre, així com els 15 francs corresponents a la subscripció dels sis primers números els que no ho hagin fet encara.

Igualment agrafem tots els donatius que se'n facin. Penseu que amb l'augment de format, les nostres despeses han crescut considerablement.

Adreçe'u totes aquestes tramesses al nostre Administrador, Sr. Martí Barrera, 9, rue Thérèse, MONTPELLIER.

Esquerria Valenciana als seus afiliats

Gaietà Huguet Segarra president del Comitè Executiu del Partit d'Esquerria Valenciana s'adreça a tots els afiliats residents a França per a que facin acte de presència a la Secretaria del Partit, 6 bis, rue Richelieu, Montpellier, personalment o per escrit, fent constar a quina agrupació de les tres províncies valencianes pertanyien (València, Castelló o Alacant) llur residència actual i la data d'ingrés al Partit.

Llista de donatius

Suma anterior: 13.641.50 francs.
Bages, Josep Roig, 100; Montpellier, Paquita Sales, 25, 25; Prades, J. G., 100; Perpinya, Un de les comarques gironines, 1.000; Manet, Josep Bes, 25; La Fabry, Maria Fanal, 25.
Total: 15.016.50 francs.

Quan parlen de nosaltres

«Temps Present»

«Temps Present», l'òrgan d'un dels sectors més selectes i comprensius del catolicisme francès, publica en el seu número del 28 del desembre passat, i a primera plana, un magnífic article, la lectura del qual recomanem als nostres amics, titulat «Espagne attend sa libération». El seu autor, un significat catòlic francès que acaba de fer un viatge d'estudis a Espanya, hi releta amb llúida clari-vidència, les seves impressions, tot el mal que Franco ha fet a la consciència del país, tota la corrupció i la misèria, física i moral, que l'envaeix.

Vegeu, però, que diu, parlant de Catalunya:

«L'esperit de resistència existeix encara, ben viu, en els bascos i en els catalans que són alhora els més actius, els més robustos dels ibèrics i els més lligats a una tradició de llibertat. A mes, a Catalunya, a la tirania material s'hi afegeix una violència feta a les ànimes. Cap poble suporta llarg temps que hom atempti a la seva llengua. Des de fa sis anys es prohibí d'imprimir en català no solament diaris i llibres, sinó àdhuc les langes de visita.

La vida espiritual catalana ha hagut de refugiar-se en la clandestinitat. És molt activa, té les seves revistes de poesia, les seves impremtes, les seves reunions secretes, la seva esperança durable. I viu girada vers França, el desenvolupament de la qual ha esperat ansiosament, els joves poetes de la qual estima. Hom llegeix Aragón, Eluard, Emmanuel, Maritain i Bernanos a Maunac, així com hom esguarda, al Museu de pintura Romànica, damunt un fresc medieval el darrer escut català que encara és exposat en el país. Tant és veritat que els pobles suporten amb més passivitat la misèria material que la injúria feta a llur esperit.»

Administració de «la humanitat» i de E. R. C. - Martí Barrera 9, rue Thérèse, Montpellier
Secretari del Partit, (notes i comunicats per aquesta secció) E. R. C. 25, rue Ecole de Droit, Montpellier

VIDA DEL PARTIT

Per a que els nostres militants coneixin, al mateix temps que la importància de l'organització del Partit a França, les adreces exactes dels nostres organismes per a que s'hi puguin relacionar, donem avui la llista completa d'aquests:

- ARIÈGE**
BELESTA.—Delegat: M. Manlleu.
FOIX.—Comité Local: Felicia Antonelli, Hotel Lutra.
ST.-GIRONS.—Comité Local: J. Mestre Puig, 23, rue Hospital.
AUDE
Comité Departamental: Salvador Muntané, 10, rue Manège. (CARRASSONNE).
NARBONNE.—Josep Sabater, 9, Ancienne Porte des Catalans.
BRAM.—Adolf Pujades, rue St-Aubert.
CASTELNAUDARY.—Antoni Armengol, 37, Place Gambetta.
LEZIGNAN-CORBIÈRES.—Josep Sole, Fontarèche, Canet d'Aude.
SERVIÈS-EN-VAL.—Joan Pratsavall.
AVEYRON
MILLAU.—Delegació: Joaquim Dardaló, 2, rue Sablon.
RODEZ.—Delegació: Domènec Carrové, 20, Avenue Tarayre.
BAIXOS PIRINEUS
Comité Departamental: Ramon Mateu, 5, Place Clemenceau, PAU.
BOUCHES-DU-RHONE
Comité Departamental: Melcior Bassas, 32, rue de Grignan. MARSELLA.
CANTAL
SAINT FLOUR.—Delegació: Dr. Joan Cordomi, 41, rue Marchand.
AURILLAC.—Delegació: Antoni Figuerola, Chez Clément, rue Patay.
CORREZE
BRIVE.—Delegació: Rufi Cerezo, rue Boileau.
NEUVIC D'URSEL.—Comité Local: V. Matamala, Chez Mme Glosange.
CHARENTE
Comité Departamental: Bartomeu Farrés, 12, rue Alfred Renolleau, Angoulême
CHER
BOU-GES.—Delegació: Joan Boncompte, 23, Prinol.
DORDOGNE
PERIGUEUX.—Delegació: Josep Serra, 9, rue Salinière.
GARD
NIMES.—Delegació: E. R. C., 13, rue Segne.
GEURS
FLEURANCE.—Delegació: Bart. Pons, Route de Cardun.
CASTERA-VERDUZAN.—Delegació: Victor M. Duran.
LAFOURQUE-ST. MAUR.—Delegació: Josep Roig.
NOGARS.—Delegació: Josep Palacin.
CONDOM-VALENCE.—Delegació: J. Camarasa, LAS BRANES par CASSAIGNE
GIRONDE
Comité Departamental: Rafael Portas, 50, rue David Johnston.
HERAULT
Comité Departamental: J. Benet Pinyana, 19, route de Nimes. MONTPELLIER
MONTPELLIER.—Comité Local: Joan Plans, Rich Tavern, Boul. Sarraill.
BEZIERS.—Comité Local: E.R.C., Allées Paul Riquet, Café Glacier.
AGDE.—Comité Local: Joaquim Viladoms, 2, rue Charleval.
SÈTE.—Comité Local: Miquel Herrera, 51, rue de l'Hospice.
HAUTE GARONNE
Comité Departamental: E.R.C., 48, rue de Metz. TOLOSA.
HAUTS PYRENÈES
Comité Departamental: Camil Reixach, 1, Place Ste. Thérèse, TARBES.

- BAGNÈRES DE BIGORRE.**—Delegació: Marian Solé, 10, rue Nausanty.
LOURDES.—Delegació: Joan Divi, 5, rue St. Louis.
PIERREFITE-NESTALAS.—Delegació: Enric Clavel, Chez François Broto.
HAUTE VIENNE
Delegació Departamental: Aureli Hernandez, 14, rue Fouric. LIMOGES.
INDRE
Comité Departamental: Ferran Hernandez, 1, rue Gde. St. Christophe.
CHATEAUROUX.
ISÈRE
QUET-PAR-LA-SALLE en BEAUMONT.—Delegació: Pau Clota, Entreprise Industrielle.
LANDES
Delegació: Josep Roig, LUE.
LOIRE ET CHER
BLOIS.—Comité Local: Josep Gomis, 6, rue Boessier.
LOIRET
Comité Departamental: R. Bardas, 82, rue Bourgogne, ORLEANS.
LOT
Comité Departamental: Artemi Casanovas, Café Lyon d'Or, CAJARC.
LOT I GARONNE
MEZIN.—Delegació: Ramir Deulofeu, rue Docteur Sourbès.
LOZÈRE
MENDE.—Delegació: Josep Fullà, 7, rue Basse.
NIEVRE
NEVERS.—Comité Local: Miquel Ollé, 2ter, Poat Cizean.
PUY DE DOME
BOURG LASCIC.—Delegació: Josep Vidal.
PIRINEUS ORIENTALS
Comité Departamental: E.R.C., 6, Place Jean Jaurès, PERPINYA.
RHONE-ALPS
Delegació: E.R.C., 1, rue des Tuilleries, LYON (3).
SAONE ET LOIRE
MACON.—Delegació: Leandre Suau, 5, rue des Minimes.
COUDRES LES MINES.—Delegació: Gregori Biosca.
TARN
Comité Departamental: Ramon Gaillard, 4, rue Porte Neuve, ALBI.
TARN I GARONNE
Comité Departamental: Ramon Verdagué, rue Palisse. MONTAUBAN.
VAR
PIERREFEU-DU-VAR.—Delegació: Pere Iglesias, rue Jules Fabre.

J.E.R.E.C.

En l'assemblea celebrada per les J.E.R.E.C. a Montpellier el dia 28 de Desembre fou elegit el següent Comité Local.

Organització: J. BOFILL, Informació i propaganda: ANTONI NOGUES, Relacions: VENTURA BERTRAN, Finances: ESTEVE VENTURA.

TARN I GARONA

El Comité Departamental del Tarn i Garona ha decidit organitzar un cicle de conferències, la primera de les quals anirà a càrrec del senyor Josep Duran i Guardia, el qual parlarà de «Problemes econòmics i socials de Catalunya». Aquest acte tindrà lloc el dia 14 de Gener, a les 3 en punt de la tarda, en el Café de l'Univers, rue de la Republique, de Montauban.

HERAULT

Es convenien que els Comitès Locals activin les recopilacions i facin tramessa de les mateixes al Secretari de Finances del Comité Departamental, Francesc Torrents, 46, rue Lunaret, Montpellier, retent-se els deu francs que els correspon per militant.

Es prega a tots els militants del Departament es serveixin trametre al Secretari d'Organització, Josep Teixidó, 3, rue Commerce, Montpellier, els seus noms, cognoms i adreça, fent constar així mateix, el Casal o Centre on pertanyien a Catalunya i càrrecs ostentats dins el Partit.

Els llocs on estigui constituït el Comité Local es farà per mitjà del Comité respectiu.

LOIRET

El 17 de Desembre es constituï a Orleans el Comité Departamental del Loiret. Heu-vos aï a la seva composició:

President: Josep Català, Lleida; Vis-president: Eliseu Gavalda, Tarragona; Secretari: Rafael Bardas, Barcelona; Tresorer: Francesc Garriga, Tarragona; Vocal: Tomàs Llongueres, Barcelona.

Es reserven 2 llocs per a Girona. En una altra edició publicarem una més àmplia informació.

TRASPAS

Els nostres amics de Bagnères de Bigorre ens fan saber el traspàs de Teresa Duran. Havia ocupat càrrecs en el Consell Directiu del Centre d'Esquerra de Badalona i a Ajut Català en els quals càrrecs hi posà sempre entusiasme que la caracteritzava.

El Partit «La Humanitat» trameten als seus fills—que resten sols en l'exili—l'expressió de llur sentiment per aquesta sensible pèrdua.

Perspectives del problema Social a Catalunya

(Ve de la 1ra pàg.)
cament pròspera i socialment justa? Dissortadament, no varem comprendre-ho alguns sectors del moviment obrer de casa nostra, i molt menys encara una bona part de les classes adinerades, per moltes raons, més responsables que els primers. En el pecat tots plegats, fins i tot els innocents, hem trobat la penitència.

Després de la dolorosa experiència, podem preveure la possibilitat de què imperi el bon sentit, sobretot si els que deuen fer-ho saben seguir els corrents que les democràcies assenyalen i saben acceptar amb intel·ligència la col·laboració sincera que ofereixen les organitzacions sindicals. Si així no fos, si la raó no s'imposés per ella mateixa, Esquerria Republicana de Catalunya no podrà restar indiferent a la responsabilitat que li confereix la confiança en ella investida per l'opinió catalana. Intèrpret de l'interès general, posant en la lluita l'entusiasme de sempre i el seny i el sentit de responsabilitat que cada vegada més l'inspiren, l'Esquerria farà acceptar als estaments que controlen, d'un costat i de l'altre, les bases de la nostra economia, el raonable acord acord que faci possible un major benestar col·lectiu.

Podria semblar potser que empetim l'abast d'aquest problema al circumscriure'l en el reduït marc de la nostra pàtria. Però veurà desseguida que no és així qualsevol que mediti que a cada país les característiques del problema són diferents; les solucions han d'ésser-ho per tant també i per més que es faci la uniformitat és impracticable. No som doncs

dels que creuen que ens ho donaran tot fet. Si bé és evident que a l'arribar l'hora de l'edegament econòmic-social del món de la post-guerra, es marcaran o s'establiran orientacions més o menys generals, és també evident que caldrà adaptar-les a les realitats de cada país i que aquesta adaptació podrà ésser feta amb més o menys encert. El que la nova ordenació econòmica realitzi aixé que hem convingut en anomenar justícia social, o se'n aproximi, dependrà sobretot de l'entesa més o menys cordial que pugui existir entre els que regixin els destins de la nostra terra i els que en constitueixen l'element productor, patrons i obrers, nervi vital de la riquesa col·lectiva. El nostre primer deure serà d'e buscar llur acord per a preservar-la i augmentar-la, aquesta riquesa col·lectiva, ja que sense ella no seria possible realitzar cap de les reformes que amb bon dret reclamen les classes treballadores, i que un sagrat impuls de solidaritat patriòtica ens obliga a tots els catalans a propiciar.

L'Esquerria, en aquest moment que s'acosta del retorn a Catalunya i de la reconstrucció del país. tindrà doncs, en la qüestió social com en totes les altres, el seu mot a dir. Realitzant l'equilibri entre un i altre extrem, amb la preocupació única del benestar col·lectiu que és també el benestar dels més, sense interessos particulars a defensar, sabrà correspondre a les esperances que en ella té posades el nostre poble i sabrà conduir-lo pels camins de la prosperitat i de la justícia.

Martí BARRERA
Imprimerie du Midi
27, Rue Bertrand Réziers
Le gérant: Ronsó

la humanitat

Fundador: **LIUÍS COMPANYS**

Setmanari portanveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Director: **Emili VIGO**

Tiratge limitat a 3.000 exemplars

2.ª EPOCA — N.º 14 — PREU 3 Francs

Redacció, 10, rue de Verdun, Montpeller

15 de Gener del 1945

« Al servei de la més alta solidaritat patriòtica i sentimental... »

Solidaritat Catalana és un fet

Quan la composició d'aquest número de LA HUMANITAT ja estava ben avançada ens arribà la nova de la constitució de Solidaritat Catalana. Sense dubtar un moment decidírem aplaçar de dos a tres dies la sortida de la present edició a fi que els nostres lectors poguessin llegir-ne el més íntim possible, el manifest constituïu-tem segurs que ens ho agrairan.

El manifest de Solidaritat Catalana és digne del desig ambiciós que aquest nom representa. Tot allò que, per damunt la diversitat de tendències, agermana els catalans nacionals en un amor exaltat de la pàtria, hi és dit. Creument, planerament, sense estridències, sense abdicacions, amb el tò digno i transcendent que l'hora actual imposa: Enmig de la cridoria i de la irresponsabilitat que, dissortadament encara fan tants estralls, els catalans oferim, amb aquest document, un exemple de seriositat i de patriotisme que valdriem veure seguit per tothom.

Si el manifest té aquest tò, això vol dir que Solidaritat Catalana va a assumir un paper importantíssim en la vida política de la nostra terra i que entèn desenvolupar-lo amb l'altíssim sentit de responsabilitat que el martiri de Catalunya exigeix. Vexada i escarnida, però mai abatuda; oberta al món i a totes les inquietuds que en el món es produïen: liberal, progressiva i penderada, Catalunya, ara més que mai, té consciència d'aquest sentiment de missió alliberadora i dignificadora que Solidaritat Catalana és proposa portar a terme.

Nosaltres que representem un dels més amplis sectors de la política catalana, propugnem des del primer moment per la seva constitució. D'aquí que, l'Esquerra, en la seva reunió plenària del 28 d'octubre del 1944, recollís l'anhel reiteradament expressat pels seus militants i propugnés per la creació d'un moviment que, englobant les diverses tendències de la política catalana, pogués reivindicar amb plena autoprítat, els drets i la posició de Catalunya. I de llavors ençà, l'Esquerra ha maldat amb tot entusiasme per a que l'anhel esdevingués una realitat.

Avui ja ho és. Solidaritat Catalana és un fet. Que com en 1905, entorn d'ella s'hi agrupin les grans masses de la nostra terra i que recolzant l'acció de les nostres institucions legítimes, representades en la persona del President Irla, sigui Solidaritat Catalana qui procuri a Catalunya, junt amb les seves llibertats, aquell clima de civilització, de convivència i de progrés social que els Catalans tan estimem i pel qual sempre hem lluitat.

La nostra propera edició estarà especialment consagrada a la constitució de Solidaritat Catalana.

Catalans:

Destrossada materialment i moralment per la guerra civil espanyola, assaig general de la guerra amb què l'imperialisme totalitari havia de devastar el món, Catalunya ja fa sis anys que sofreix sota l'opressió feixista.

Sis anys, que els catalans restats a la terra pairal veuen com el vencedor calciga rancunios tots els símbols de la nostra espiritualitat, tota manifestació pública de la nostra llengua i s'esforça a destruir la nostra vida política, econòmica i social. Sis anys que els catalans exiliats més enllà de les Alberes o a l'altra banda de l'Atlàntic es morfonen en l'enyorança de la Pàtria llunyana i de la llar perduda. Aquells sofreixen el terror franquista, aquests han sofert una nova guerra; d'uns i altres, molts han conegut les misèries dels camps de concentració, l'esclavitud de les companyies de treballadors, les presons, àdhuc els turments i la mort. Llargs mesos de sofriment, que hauran estat tanmateix fecunds si en el cor dels catalans romanos a Catalunya i dels catalans exiliats el sentiment nacional ha enfortit cada dia més les seves rels, penyora d'un futur de convivència i de mútua comprensió. Poc valdriem els catalans, si en el caliu de l'infortuni no haguéssim depurat amb un balanç rigorós la nostra consciència de patriotes. Que ningú no es perdoni a ell mateix allò que no vulgui perdonar als altres; que ningú no reclami un oblit que no estigui disposat a atorgar; car la grandesa dels pobles no es fomenta damunt els odis, de les rancúnies ni de les venjanças. I és la grandesa — la grandesa de l'esperit — que els catalans hem d'ambicionar per a la nostra terra; la grandesa de Catalunya, de la nostra Catalunya que necessita del treball i de la intel·ligència de tots els seus fills per tal de fer-ne un poble on tothom pugui tenir un bon lloc.

Vers un sentiment de missió

Aquesta situació excepcional dels catalans produiria una desmoralització en la vida futura de Catalunya, si no sabéssim, des d'ara, sublimar l'esperança de tots entorn d'un sentiment nacional, que marqui una concepció superior del nostre poble. Cal, doncs, encarrilar els diferents interessos espirituals i materials vers un sentiment de missió que constitueixi una nova Catalunya i per ella i a través d'ella, garanteixi alhora i per sempre més el nostre dret de poble a disposar dels seus destins i, a la República, l'exercici permanent de la voluntat democràtica.

Catalunya no és pas un nom geogràfic llançat a l'atzar damunt un troc de terra qualsevol. Catalunya és un poble que enfonsa les seves rels en les capes més profundes de la història; és una nació que mil anys d'existència política, entreteixida de glòries i de malaurances, han afaïçonat d'una manera inconfusible. Dessagnada i convalescent, Catalunya viu i vol projectar-se en el futur. Per viure, però, Catalunya, tot just sortida de la guerra i de la presó haurà de realitzar un llarg esforç de redreçament. Depèn de nosaltres — de nosaltres sols — de fer aquest esforç possible. És hora de preferir a segon terme tot allò que ens separa; cal reforçar i refer tot allò que ens uneix i ens a xopluga. Malgrat tot, els catalans tenim la sort que la persecució desfermada contra la nostra bandera i contra la nostra llengua i tot allò que elles representen ens les han fetes més nostres que mai.

El nom ha brollat espontani

Es a l'ambient que respirem dins i fora de Catalunya el desig de lliurar-nos tots a una obra constructiva, que apropiï les lligons del passat i prepari un esdevenidor de pau i de progrés. Instintivament, els uns sota l'opressió, els altres a l'exili, els catalans han apretat els rengles, arribant a una estreta solidaritat. El fet s'ha produït arreu; el nom ha brollat espontani. SOLIDARITAT CATALANA, com aquella que va respondre a la militarada del 1905. Solidaritat sentimental, d'on sortirà la nova renaixença de Catalunya, si tots els catalans individualment i totes les organitzacions de la nostra terra hi aporten llur esforç.

Dins aquest clima de solidaritat patriòtica, convinguts de llur responsabilitat davant la transcendència històrica del moment, les representacions dels partits republicans de disciplina catalana i de les forces de la resistència que actuen dins de la nostra terra, alen públicament la bandera d'una Solidaritat política, de fet ja plaçada i eficient en la resistència clandestina de Catalunya. Al servei de la més ampla solidaritat patriòtica i sentimental, els republicans de Catalunya volem estructurar una entesa política que establixi la nostra vida pública.

Tanmateix, la tasca d'enderrocament del Feixisme, de reinstauració de la República i de reconstrucció de Catalunya; ha d'ésser l'obra conjunta de totes les forces polítiques, econòmiques i socials de Catalunya. Les organitzacions obreres sindicals, tan importants per llur massa com per llur disciplina, hi tenen un lloc assenyat. No oblidem tampoc els nuclis aïllats dins els partits de disciplina no catalana o que en següen les directrius. Ells també poden dur, en el moment que calgui, llur col·laboració a l'obra comuna per tal que tots junts puguem fer, per Catalunya i per la República, un treball eficient.

Els nostres propòsits

Els nostres propòsits són, abans que tot, de treballar a l'enderrocament del règim dictatorial espanyol i a l'establiment de la Legalitat Republicana. Cert que ni la Constitució Republicana del 1931 ni l'Estatut de Catalunya del 1932 no satisfan plenament les nostres aspiracions, i afirmem, per tant, la nostra voluntat de cercar-ne la reforma per procediments democràtics.

La liquidació de la Dictadura fóra mancada, si hom la limitava al quadre estrictament polític. Altres són, també, les preocupacions de l'hora, i els nostres desigs van més lluny. Voldriem que la nostra solidaritat, continuant a Catalunya després del seu alliberament, pogués plasmar una obra fecunda de govern, que marqués dins la nostra història un període d'avanç i de prosperitat en tots els ordres. Tenim, e que una tasca ben dirigida, encarrilant la cooperació a redreçar la nostra economia, pot fer de Catalunya un dels països més equilibrats de la nostra vella Europa, pel seu benestar social. Voldriem així mateix, enlairar cada vegada més el nivell mitjà de la cultura del nostre poble, per tal que cap possibilitat intel·lectual no s'afollés. Ho voldriem, i estem disposats a tot l'esforç per a assolir-ho.

Col·laboració de tots

Estem segurs que la bandera de SOLIDARITAT CATALANA, aïçada per nosaltres, condensarà al seu entorn aquella fan vasta i difusa opinió catalana que es refusa a les lluites dels partits perquè sent i comprèn allò que és comú a tots, millor que no pas les diferències que ens separen. Col·laboració de tots, dels catalans i dels no catalans que col·laboren també en l'engrandiment del nostre poble i, per tant, a l'enfortiment de la seva personalitat. Perquè mai no hem dubtat del patriotisme del poble de Catalunya, creiem que, ferm i decidit a la lluita per la seva pròpia existència, s'arreglarà, amb unió i disciplina, en aquest gran moviment de la nova SOLIDARITAT CATALANA. Aquesta serà, n'estem convençuts, la força que establirà, dintre els principis de l'ordre i del seny català, una estructuració política, econòmica i social del nostre poble, que el farà digne parí de les democràcies que avui lluiten per la llibertat del món.

En el nostre esforç per a un demà millor, sabem que ens hem de retrobar amb el poble d'Euskadi, al qual ens uneixen tants vincles de germanor. Més que mai, la nostra actuació convergent serà indispensable per a reprendre i afirmar la llibertat dels nostres pobles.

Serem joiosos que l'exemple de SOLIDARITAT CATALANA ajudés els partits democràtics espanyols i les dues grans organitzacions sindicals a trobar unitat de pensament i d'acció. Si fos així, Catalunya i les dues grans organitzacions sindicals a trobar unitat de pensament i d'acció. Si fos així, Catalunya s'apressaria a col·laborar amb ella la tasca que ens és comuna. Per damunt de les ideologies de cada partit, (Passa a la pàg. 2)

Al rebre la nova de la constitució de Solidaritat Catalana, el Directori d'Esquerra Republicana de Catalunya ho comunicava als diversos Comitès Departamentals constituïts a França. Totseguit començaren a rebre's gran nombre de respostes expressant l'entusiasme amb que la nova ha estat acollida pels militants del Partit. Entre altres, s'han rebut cartes i telegrams dels Comitès de l'Alt Garona, Loiret, Tarn i Garona, Àlts Pirineus, Pirineus Orientals, etc. Tots ells expressen la fé que tenim en l'esdevenidor de Solidaritat Catalana.

Una lletra del President IRLA

« Confio que en el decurs de l'any que comença tots els catalans ens retrobarem a casa nostra. »

El President Irla, ha correspost, a la salutació que li adreçarem a l'ocasió de l'entrada d'any nou, amb la lletra que ens plau reproduir a continuació:

« Estimats amics: He rebut la vostra felicitació. Agrait. Saludo a tots els amics de LA HUMANITAT i confio que en el decurs de l'any que comença tots els catalans ens retrobarem a casa nostra i, alligonats pel passat, en aquell moment històric voldrem ésser dignes de Catalunya. Posem la nostra capacitat d'unió, la nostra disciplina, al servei de la Pàtria perquè les llibertats conquerides siguin mantingudes amb tota la nostra dignitat de catalans. »

Vostre i de Catalunya.

Josep Irla.

Al nostre torn agratam a l'Honorable Senyor President de la Generalitat els mots que ens adreça i no cal dir com ens sentim identificats amb tot el que afirma, d'una manera tan breu i concisa, però alhora tan categòrica, al llarg de les seves ratlles.

Reformes d'estructura política

per Humbert TORRES

II.-La separació de poders en teoria

EN el passat, els reis absoluts acumulaven tots els poders. Ells feien la llei ells la interpretaven. En els règims totalitaris del nostre temps passa el mateix. La llei és, sense discussió possible, la voluntat del tirà, i un cop per ell dictada, cap jutge, per eminent i savi que sigui, no pot interpretar-la segons el seu criteri; la única preocupació que ha de guiar les seves resolucions ha d'ésser d'encertar la voluntat del dictador.

De tal sistema — si això és un sistema — no en pot venir sinó allò que ja sabem, ben dolorosament per cert: absència total de garanties per a la llibertat dels ciutadans, que es sacrifica a la voluntat i al caprici de l'amo i senyor de la vida i dels drets dels seus súbdits. Es que quan els tres poders estan reunits en una sola mà no en pot resultar més que el despotisme, puix que el poder, per condició humana, tendeix a abusar del poder.

Han calgut moltes revolucions i guerres per a arribar a la concepció oposada, la de la independència dels poders, garantia dels drets de l'home. És la concepció democràtica, pròpia dels països lliures. Amb la seva claredat acostumada, Pi i Margall, en *Las Nacionalidades*, l'exposa en els termes següents:

« Cal que els poders tinguin independència i força, de manera que cada un vegi ben determinada la seva òrbita, i que sigui, així mateix, en ella, tan potent i lliure com impotent fora d'ella. Per definició el legislatiu legisla, l'executiu executa i el judicial decideix els drets dubtosos i busca i castiga els delinqüents. »

Ja hem vist com pensava el gran català. Retenia aquest concepte fonamental: que cada poder sigui lliure en la seva òrbita i impotent fora d'ella. Quan aquell que té la força vol fer les lleis o interpretar les, es cau en la dictadura. Però si el que fa les lleis vol interpretar-les o executar-les es cau en la convenció, que és l'absolutisme democràtic, i la història ens mostra que l'absolutisme de les assemblees, diu Pi i Margall — « no és menys perillós per a la llibertat que el dels reis i dels Cèssars. »

Per això, Pi, arribant a les últimes conseqüències lògiques de la doctrina democràtica, es mostra partidari que tant el legislatiu (Cambres) com el judicial (Tribunals) i l'executiu (Cap de l'Estat) siguin elegits pel poble, no sols perquè així reben d'ell sobirania delegada i autoritat sinó perquè és la única manera de fer-los verament independents. I, refermant el seu parer, afegix: « Si cada un d'ells ha de constituir un poder i a que i no pot donar-lo més que el poble, cal que tots tinguin el mateix origen. »

Aquest caràcter de mutual independència dels poders és afirmat per Pi més peremptoriament encara pel que es refereix a l'executiu, que ell vol en

« El fet s'ha produït arreu; el nom ha brollat espontani: SOLIDARITAT CATALANA. »

una sola mà, « com els Estats Units i no com a Suïssa. » I afegix, com per a clavar el concepte: « Molts o r a deliberar, un per a obrar. El xoc de les opinions il·lumina a qui raona, però debilita i enerva a qui obra. L'acció ha d'ésser ràpida i enèrgica, i per a que algú en tingui la responsabilitat cal que sigui lliure en els seus actes. Si l'executiu deriva del legislatiu, on és la seva independència? Aquest argument és tan difícil de rebatre que la Constitució Suïssa, per a evitar els esculls del seu sistema, no parla de les responsabilitats de l'executiu. I acaba dient: « Vull el poder executiu responsable, el vull lliurement elegit pel poble, com als Estats Units. »

Estudiant detingudament en altre lloc aqueix problema (vegeu QUADERNS, número 1, gener de 1945) diem: « Un poble és políticament lliure quan, segons la seva constitució, ningú no pot abusar del poder. El poder tendeix naturalment a l'abus i per això ha d'estar limitat. Així, en una Constitució democràtica modèlica, el poder ha de poguer aturar el poder quan abusa. Per això cal que n'hi hagi de varis, cada un controlant els altres. El legislatiu ha de poguer oposar-se a l'executiu i tragar-li el seu cercle d'acció. Al seu torn, l'executiu ha de poguer impedir, pel seu dret de veto, els acords despòtics del legislatiu. És així que el poder atura el poder, secret de les Constitucions lliures. »

Llevat de rares excepcions, tota la tradició política catalana és coincident amb la bona doctrina de la més completa separació de poders. Segons Rovira i Virgili, en els projectes de Constitució catalana del segle passat s'adoptava generalment el sistema representatiu en sentit estricte, o sigui aquell en el qual el poder executiu no depèn del legislatiu.

Es oportú de dir en aquest moment que no sabem comprendre perquè en el projecte de Constitució de l'Estat Català elaborat en 1883 pel Partit Federal de la nostra terra, es cau en la inexplicable inconseqüència de fer nomenar pel vot directe dels ciutadans no sols els diputats i els senadors sinó els nous magistrats del Tribunal Suprem, i en canvi, el President de l'Estat Català i els seus ministres, que són el poder per excel·lència, es deixen a l'ecció de les Cambres.

Esquerra Republicana de Catalunya, fidel al pensament democràtic, en els seus principis bàsics afirma la separació dels poders sobirans, independents i responsables, aspiració que no ha estat possible portar a la pràctica fins ara puix que segons l'Estatut aprovat per les Constitucions, el Govern català no pot ésser sobirà ni independent car, en lloc d'ésser elegit pel poble, deriva del Parlament que el fa i el desfà al seu gust, falla essencial del sistema parlamentari, com demostrarem en l'article següent.

cal que el primer pas per a restablir la República sigui l'entesa de tots aquells que van proclamar-la el 1931 i que, del 1936 al 1939, van lluitar per mantenir-la.

Als caiguts i als perseguits

Signi el primer contacte amb el nostre poble l'expressió del nostre dolgut homenatge a la memòria del qui fou President de la Generalitat, Lluís Companys, afusellat per haver servit lleialment els seus ideals i Catalunya. Saludem també amb emoció i respecte tots els altres catalans caiguts i els pes del terror feixista: patriotes exemplars, amb el sacrifici de la vida s'han fet dignes que la pàtria els sigui reconeguda. Van també el nostre record i el nostre afecte a tots els catalans empresonats que esperen amb il·lusió la llibertat propera.

Fem costat al President!

CATALANS, en aquesta hora, gràvida de responsabilitats, us demanem unió i disciplina com mai. En primer lloc, dins els vostres partits i sindicals; després, dins aquest gran moviment nacional, on esperem trobar tots els catalans de cor. Tots plegats, i amb aquella unitat de pensament que ha estat, en moments decisius, l'orgull del nostre poble, fem costat al President de la Generalitat, Molt Honorable senyor Josep Irla, perquè sàpiga que compta amb el nostre poble i perquè pugui, en tot moment, parlar en nom de Catalunya, amb la confiança i l'autoritat que li donem el nostre afecte i la nostra adhesió unànime.

Paris, 6 de gener del 1945.
 Per **ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA**, Josep TARRADELLAS.—Per **ACCIO CATALANA REPUBLICANA**, Lluís NICOLAU D'OLWER.—Pels **Republicans de Lliga Catalana**, Felip de SOLA CANIZARES.—Per **UNIO DEMOCRATICA DE CATALUNYA**, Angel MORERA.—Per **ESTAT CATALA**, Antoni FIGUERES.—Pel **FRONT DE LA LLIBERTAT**, Josep ROVIRA.—Pel **FRONT NACIONAL DE CATALUNYA**, Jaume CORNUDELLA.

El «Casal de Catalunya» de Perpinyà inaugura el seu estatge social

DIUMENGE, dia 24 de desembre va tenir lloc a Perpinyà l'acte inaugural del nou estatge del Casal de Catalunya instal·lat en el primer pis del magnífic edifici del «Foyer du Soldat», Boulevard Wilson n. 5.

L'acte, fou senzill, emotiu, curull de catalanitat.

L'ampolla de conferències oferí un aspecte esclatant. La Catalunya exiliada amb tots els seus matisos, tendències i neguits hi estava representada plenament i les Autoritats Franceses hi aportaren el seu escalf.

Enmig d'una clamorosa ovació ocuparen la presidència la Sra. i el Sr. Latscha, Prefecte dels Pyrs. Or.; la Sra. i el Sr. Fourquet, President del C. D. L.; el Sr. Mercader, Batlle de Perpinyà; el Senyor Combes, Director del afers econòmics; el Coronel Sr. Cairol, Cap de la Subdivisió militar; el Comandant Balouet, cap del 24. R.I.C.; el Sr. Director de «Le Republicain»; Srs. Olivo, Delclós, als empleats de l'Administració i oficials de l'exèrcit; la Sra. Vda. de Josep els Srs. Pompeu Fabra i Josep Ma. Dalmau, socis d'Honor del Casal; el Sr. Joan Alavedra, President; Joan Garcia-Castellet, Secretari General i tots els membres del Consell Directiu.

El Sr. Alavedra obrí l'acte i, en un abrandat parlament en francès, féu palès l'agraïment de l'Entitat a les autoritats, per les atencions que en tota circumstància ha merescut el Casal de Catalunya, al Centre d'Entr'Àide aux Prisoniers de Guerre de Perpignan, que tant gentilmente havien cedit el local i, a tots, l'assistència. Recordà com i perquè s'havia constituït aquest fogar que comença les seves tasques sota el signe de Pàtria, Justícia, Llibertat, Democràcia, i República i no preté altra cosa que aplegar tots els catalans de bona voluntat, per tal d'unir els esforços comuns que la Pàtria ens reclama.

Adreçant-se a les autoritats de la Catalunya Francesa, els emplaça per a retrobar-se a Barcelona, quan la llibertat l'haurà tornat bella i acollidora com sempre. Després, en català, digué que el Casal obre els seus braços a tots els catalans. Féu un resum de totes les coses que ens uneixen i que són més importants que les que puguin separar-nos. Cità l'exemple del gran patrici Francesc Macià, qui aconseguí la unitat del poble de Catalunya. Cal, afegí, que el món ens vegi compactes i amb una sola voluntat. Salutà al Mestre Pompeu Fabra forjador infatigable del millor instrument d'un poble: la parla. Salutà al senyor Josep Ma. Dalmau la vida del qual és un exemple de sobrietat, i detenat en la seva intensa tasca literària i pedagògica. Salutà, en fi, al Mestre Pau Casals qui ha consagrat l'aureola universal del seu art al bé exclusiu de la humanitat, pensant sempre en Catalunya.

El Mestre Pompeu Fabra i el Sr. Josep Ma. Dalmau, sota els aplaudiments dels assistents, regraciaren amb paraula sobria el Casal de Catalunya per la consideració amb què havien estat honorats.

Seguidament els Srs. Mercader, Fourquet i Latscha, Alcalde de Perpinyà, President del Comitè d'Alliberament i Prefecte dels Pyrs. Or. respectivament, feren ús de la paraula i posaren de manifest la nova orientació que la França ha prè respecte als estrangers. No oblidà la seva lleial col·laboració, i especialment la dels catalans presents en el combat com en el treball. Consideren-vos lliures dintre una França lliure!—diguéren.— I després d'invocar tot el que ens lliga recordàren l'epopeia de Macià i digueren la immensa simpatia que el seu gest i la seva figura venerable trobaren en el cor dels francesos.

Uns fervorosos «Visca Catalunya» i «Visca França» i els cants d'«El Segadors» i «La Marsellesa» que foren corejats a peu dret per tots els presents, clogueren la inauguració del «Casal de Catalunya» de Perpinyà, al qual augurarem els màxims èxits i fem avinent la nostra simpatia.

EL SILENCI DELS ABSENTS

per J. PUIG-PUJADES

L'ARRIBADA d'uns mots de l'amic Vigo convidant-me a col·laborar a La Humanitat, portant veu d'E.R. de C., m'ha tornat a la cora del foc en aquestes tristes diades de les festes tradicionals de Nadal i Cap d'any en què sembla que es fan més amargues les hores de l'exili: la fredor dels carrers esbandits per la tramuntana que ens baixa de la neu Canigonenca ha fet revivir en el meu esperit una falla que s'm feu entenedora a l'acte de la inauguració oficial del Casal de Catalunya, de Perpinyà.

Hores lluminoses plenes de jaia en què ens fou permès fruit de la paraula bella del nostre digníssim president i dels mots dignes i abrandats de l'il·lustre alcalde de Perpinyà i del senyor Prefecte dels P.O., als quals vull adreçar des d'act el nostre agraïment pel sentit d'ger nator que vibrava en tots els seus parlaments.

La meua afició a les coses teatrals m'ha fet restar sovint entre bastidors: és en aquell indret on es frueix millor que enlloc, de les tonalitats íntimes de l'espectacle. Ah! Però també és allí on es constaten les falles i els oblitats a què estan sotmeses les obres humanes. Com a català de soca-arrel voldria que les coses i els actes que porta a cap la nostra gent, fossin tot l'hummanament perfectes. I en aquest sentit, i no en cap altre, voldria fer remarcar en aquest acte que podria i devia ésser tan de casa nostra, el silenci dels absents.

La inauguració del Casal de Catalunya va ésser mancada del record fonamental enyorat de les llurs nostres. Del Nadal de l'endemà, d'aquell Nadal típic de la dita catalana, «per Nadal cada ovella al seu corral», no se'n parlà: no vàrem sentir en cap instant el calor de l'emoció sinó quan es recordà els nostres morts gloriosos, però ens mancà l'evocació dels nostres familiars que romanen al presidi de Franco, amb un peu sempre a l'estrep per a ésser llançats linyu de les nostres llurs, cap aci dels Pirineus i cap allà de l'Ebre, com ara sembla ésser de moda a Catalunya. La inauguració del Casal de Catalunya de Perpinyà semblà més que altre cosa, la festa del nostre alliberament: és sentien en el fons de la sala les notes difuses d'un cant triomfal més que no pas les doloroses i amar-

res dintre una França lliure!—diguéren.— I després d'invocar tot el que ens lliga recordàren l'epopeia de Macià i digueren la immensa simpatia que el seu gest i la seva figura venerable trobaren en el cor dels francesos.

Uns fervorosos «Visca Catalunya» i «Visca França» i els cants d'«El Segadors» i «La Marsellesa» que foren corejats a peu dret per tots els presents, clogueren la inauguració del «Casal de Catalunya» de Perpinyà, al qual augurarem els màxims èxits i fem avinent la nostra simpatia.

I això és lamentable, perquè la sensibilitat afinada de la nostra gent trobà a mancar en aquella hora dolorosa de la nostra estada a l'estranger, l'evocació del silenci forçat del nostre famíliars i dels nostres amics, que servaren en la taula patriarcal, els buits dels nostres cossos plens de sofrença, però no silenciosos.

Entre la joia de la multitud sentirem la paraula del poeta: «Un sospir em gonfa el pit i la parpella se'm mulla... Be en só prop, i be en só l'uny, de la meua Catalunya.»

J. E. R. E. C.

Un festival català a Tolosa

El passat dia 6 tingué lloc a Tolosa del Llenguadoc un festival benèfic organitzat per les Joves de l'Esquerra Republicana Estat Català de l'Alt Garona.

Una assistència nombrosíssima acudí a aquest acte en el qual s'hi representà una comedieta en un acte de Domènec de Bellmunt, diferents ballets catalans, sardanes, cançons i aires populars de la nostra terra així com diverses peces clàssiques a càrrec del nen de cinc anys Albert Armengol que feren les delícies dels assistents.

La interpretació fou remarcable i el públic sortí entusiasmat de la voluntat i la fe amb què actuaren els protagonistes.

Casal Català de Béziers

Enmig del més gran entusiasme quedà constituït ahir el Casal Català de Béziers.

Fou elegit per unanimitat el següent Consell Directiu: President, Josep Solans; Vis-President, Josep Baixeras; Secretari, Joan Garriga; Vis-Secretari, Serafí Oliva; Tresorer, Domènec Colomer; Comptable, Francesc Pompeu; Vocals: Manuel Coll, Pere Nin, Joan Garcia, Salvador Bartoli i Josep Ferrer.

Saludem efusivament l'aparició d'aquest nou fogar que ve a fer palès una vegada més el sentit d'unió i de germanor dels catalans sota el símbol sagrat de Catalunya.

Comité Departamental de l'Hérault

Cicle de Conferències d'orientació política

Dissabte dia 20, a les 8:30 de la vetlla, **Ramon Nogués Bizet.** «Espiritalitat i possibilitats econòmiques de Catalunya».

Dissabte dia 27, a les 8:30 de la vetlla, **Francesc Arnau Cortina.** «La responsabilitat del futur polític a Catalunya».

Dissabte dia 3 de Febrer a les 8:30 de la vetlla, **Joan Sauret.** «Com hauria de funcionar l'Esquerra».

Mes endavant: **Antoni Rovira i Virgili.** «Les dues etapes de la restauració catalana: l'Estutut i la lliure determinació».

Humbert Torres. «La Política de demà».

Marti Barrera. «Política social a Catalunya».

Aquestes conferències tindran lloc a Montpeller a la Sala d'Actes del Cafè de l'Esplanada

Llista de donatius

Suma anterior: 15.016,50 frs.
 Bourg-Lastic, Jordi Vidal, 50; Seguret A. Palomer, 100; Sablet, Ricard Sanchez, 25; Bompas, Joan Escarpanter, 40; Collet de Deze, Josep Roca, 50; Bagnoles-sur-Geze, Ramon Perez, militant d'Esquerra, 200; Pau, Antoni Roca, 10; Pau, Pau Mauriz, 10; Pau, Antoni Colomer, 35; Pau, Feliu Santaflorentina 10; Pau Joan Cervera, 30; Pau, Eduard Ginea, 10; Pau, Ramon Mateu, 50; Pau, Josep Marimon, 50; Toulouse, Josep Carlà, 100; Gabre, Josep Amat, 40; Ferrolles-Atilly, Joan Antonell, 135; Montbrol, Pere Sanmartí, 25; Courmeille, Esteve Olivé, 50; Saint Calais, Maria Quintana, 100; Castera, Victor Duran, 30; Chausseé Le Cerette, Francesc Basart, 55; Tarbes, Tres dones catalanes de Tarbes, 60; Montpeller, Una Catalana per Catalunya, 50; Violes, Esperança Deulouder, 30; Violes, Enric Melchor, 50; Nieuil, Un de Granadella, 55; Saint-Girons, Miquel Mas, 25; Saillagouse, Militants de Saillagouse, 100.

Total: 16.611,50 francs.

Imprimerie du Midi
 27, Rue Bertrand Béziers
 Le gérant: Ronsó

Visat per la censura n. 101

L'ACTUALITAT POLITICA

REUNIO DE LES CORTS

New-York, 9.—L'enviat especial de l'Associated Press comunica des de Mèxic que demà a les 4 de la tarda es reuniran les Corts de la República Espanyola en el Saló d'Acles del Club Francès. El senyor Martínez Barrio, el qual presidirà la última reunió de les Corts a París el 30 de Març de 1939, ha declarat que hi haurà quorum pu x que els 100 diputats que hi assistiran són suficients mentre no hagin de votar una Llei. Segons l'article 63 de l'Estatut Interior de les Corts el quorum no és un obstacle per a obrir la sessió.

Un cable de França comunica que 25 diputats residents en aquell país han delegat el seu vot per escrit. Set altres més de països de Ibero-Amèrica han tramès llur delegació per correu.

Segons els líders republicans s'espera rebre moltes altres delegacions. Es segura l'assistència de Julio Alvarez del Vayo resident a New-York, Vicenc Sol, de Santiago de Xili i Fernandez Mazo, de Sto Domingo.

Les oficines de la Comissió Permanent de les Corts estan animadíssimes. Es creu que hi assistiran més de 800 invitats.

Novena reunió

New-York, 11.—«New-York Times» comunica que s'ha celebrat l'anunciada reunió de les Corts amb assistència de 75 diputats i que l'acte ha estat de breu durada dintre un marc simple i sobri. El Sr. Martínez Barrio ha pronunciat un important discurs en el qual ha remarcat la solidaritat entre tots els diputats per a significar llur simpatia als exercis als aliats alliberadors. S'ha autoritzat al seu President per a convocar una altra reunió dintre un termini que permeti l'assistència dels diputats que residixen en altres països.

DE CATALUNYA ENS DIUEN

LES ràdios han animat un bon Xic el nostre trist Nadal amb les noves sobre l'activitat de Miquel Maura per a desnonar el règim franquista. Però el temps passa i per bé que de tant en tant encara cuncteja l'assumpt de la substitució, la gent ja no hi confia gaire. Els que manen i els seus còmplies s'han revifat una mica i ara fan córrer que «tot està arranjat» com en un escenari. Segons ells Franco continuarà fins a la fi de la guerra i després es donarà pas a una solució democràtica que consistirà en un oblit general per part

REUNIO DE LES CORTS

Londres, 11.—Segons la B.B.C. han assistit a la reunió 83 diputats. La sessió que ha estat molt breu, s'ha suspès fins el dia 1er de febrer. En l'ordre del dia hi figuraran importants qüestions polítiques.

Brazzaville, 11.—La ràdio nacional belga ha radiat un comentari cordialíssim sobre la reunió de les Corts. Recorda que la República Espanyola fou la primera víctima de la guerra desencadenada per l'Eix i elogia la tenacitat i la fe d'aquests desterrats, que posen llur esperança en la Carta de l'Atlàntic.

Nova reunió

New-York, 12.—L'Agència Associated Press comunica de Mèxic que sembla que la propera reunió de les Corts Espanyoles se celebrará el proper dijous dia 15 de Gener i en la qual es nomenarà una comissió parlamentària permanent per a quan se suspenguin les sessions indefinidament.

Negrin a Mèxic?

Alvarez del Vayo ha celebrat una conferència de premsa—segons l'Agència Reuters—en la qual ha dit que la propera arribada del Dr. Negrin a Mèxic podria representar un gran pas per a la unió dels republicans de Mèxic. Ha declarat, també, que malgrat el que digui el ministre franquista Josep Lequerica pot assegurar que des del darrer Octubre fins avui s'han executat més de 2.000 republicans. Han arribat—acabà dient—més alemanys a Espanya transportats per submarins, sense que es pugui precisar si es tracta de personalitats nazis que s'han escapat d'Alemanya.

EL PARADÍS

EN els pobles fronterers hi ha una veritable plaga de forces d'ocupació. No ha madurat cap fruit i als pagesos no els caldrà amornar-se per a collir les patates. És impossible de viatjar devers la frontera—si hom no és alemany—puix que de Barcelona a la Sep, a Figueres o a Puigcerdà tot està més ple de forces que en els fronts de guerra.

L'estat de les forces frontereres—menys les que sostenen la política del règim—mostra un estat lamentable. En molts dels pobles els soldats passen casa per casa demanant almoina: un boc de pa, una pega de roba. N'han mort de gelats i és rar el dia que no se n'hagi de donar de baixa per defalliment.

Gompreu l'ensenyà del Partit

Preu: 25 Francs

VIDA DEL PARTIT

Les Assemblees Departamentals

BOUCHES-DU-RHONE

Organitzat pel Comitè Departamental de Bouches-du-Rhône tingué lloc el dia 17 del prop-passat mes al local de l'E. R. C. a Marsella, una Assemblea de militants dels Departaments del Var, Baixos Alps, Alps Marítims, Bouches-du-Rhône i Vancluse per tal d'anar a la constitució del seu Comitè Regional.

El President del Comitè de Bouches-du-Rhône, Sr. Baidés, inaugurà l'acte. Adreça a la nombrosa concurrència patriòtiques paraules i remercià als assistents per l'esforç que per a molts representa el desplaçament.

El Secretari del Comitè Organitzador Sr. Bassas, llegí una memòria de la tasca portada a terme pel Comitè de Bouches-du-Rhône des dels primers dies de l'alliberació, en que fou constituït aquest Comitè. Fou ressaltar la necessitat d'aquest aplegament, per tal de vigoritzar el nostre Partit i portar l'escalf necessari a tots els militants escampats.

La iniciativa del Comitè organitzador fou molt ben acollida pels assembleistes. Interviueren els Srs. Frederic Blanquet representant el Var, Messeguer, d'Aix en Provençe, Vila de Miramons, Urgellès, de Bouches-du-Rhône i després de lligides adhesions de Nice, Cogolin, Monte Carlo i d'altres llocs, es passà a la constitució del Comitè Regional, designat pels representants de cada Federació. Fou constituït com segueix:

President: Casimir Baidés, Barcelona; Vis-President: R. Capde-

tració dels desitjos de germanor i d'anar de treballar que animen els amics d'aqueixes contrades.

LOIRET

El dia 17 del mes passat tingué lloc a Orleans l'Assemblea constitutiva d'aquest Comitè Departamental, la composició del qual publicarem en la passada edició. El Sr. Rafael Bordes donà compte de les seves gestions per a l'organització esquerrana del Loiret d'acord amb les instruccions del Secretariat del Partit, gestió que fou aprovada. S'acordà: una salutació al President Irla; mantenir relacions cordials amb tots els partits, tret d'Unió Nacional; fer constar el profund sentiment per la mort del militant d'Orleans Sr. Vicens Enguix i Batalla que fou deportat per la Gestapo a Compiègne on caigué víctima d'un bombardeig. Finalment es féu un minut de silenci en record del President COMPANYS i de tots els caiguts.

Els reunits es mostraren plens de joia i d'entusiasme per aquell acte, que significà una penyora de col·laboració per a la tasca patriòtica que desenrolla el gran partit majoritari de Catalunya.

TERS

Es prega a tots els nostres militants de Gers així com a tots els delegats nomenats pel Partit, que es posin en relació com més aviat millor amb el Delegat de la Comissió organitzadora del Departament Sr. T. Domingo Giol, Route de Casaubon, EUZE (Gers). Igualment se'ls prega indiquin llurs noms i adreça així com el Centre, Comarcal i Federació on pertanyen a Catalunya.

CARNETS

El Secretariat ha rebut la llista de militants dels següents Comitès Departamentals: Baixos Pirineus, Alps Pirineus, Tarn i Garona, Alt Garona, Lot, Gironda i Loiret. Els han estat tramesos els corresponents carnets.

Des del número vinent de «LA HUMANITAT» començarem a publicar els noms, per Departaments i per Circumscripcions, per a que els nostres militants puguin retrobar-se i relacionar-se amb llurs amics.

Advertim que no enviarem cap carnet si no és prèvia la tramesa de la llista amb indicació de l'adreça actual i Centre, Comarcal i Federació on militaven a Catalunya.

Recordem que cada Carnet val 25 francs.

TARN ET GARONNE

Diumenge vinent, dia 14, a les 3 de la tarda, al Cafè de l'Univers de Montauban, el senyor Duran i Guardia inaugurarà el cicle de conferències d'orientació organitzades pel Comitè Departamental.

ARIÈGE.—Belestà

El Comitè Local d'aquesta població de l'Ariège està constituït així: President, Miquel Malleu; Secretari, Joaquim T. Sandrós; Tresorer, Josep Riú; Organització, Enric Roig; Estadística, Pere Sunyé; Secció femenina, Betlem Martin.

LOIRE ET CHER

Hens act com ha quedat constituït el Comitè Local de Blois: President: Josep Gomis; Secretari: Andreu Coll; Tresorer: Francesc Bosart.

la humanitat

Fundador : Lluís COMPANYS

Setmanari portanveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

adherit a SOLIDARITAT CATALANA

Director : Emili VIGO

Tiratge limitat a 1.500 exemplars

2.º EPOCA — Nº 12 — PREU : 3 Francs

REDACCIO : 10, Rue de Verdun - MONTPELLIER

24 de Gener del 1945

“Per una obra constructiva que aprofiti les lliçons del passat i prepaZI un esdevenidorz de Pau i de Progrés...”

SOLIDARITAT CATALANA

Com i perquè ha estat constituïda

Fou el 28 d'Octubre de l'any passat que Esquerra Republicana de Catalunya, en una reunió en la qual hi assistiren tots els seus directius i els Presidents dels Comitès Departamentals, va prendre per unanimitat l'acord d'anar a la creació d'un moviment polític, encarregant-me al mateix temps, com a Secretari General del Partit, la gestió de fer els treballs necessaris per tal de que els seu desitgs fossin una realitat el més aviat possible.

Fa solament dues setmanes que ha quedat constituïda Solidaritat Catalana i aquesta ja ha llençat el seu manifest. Durant tot aquest període de temps, molts catalans es preguntaven: Serà possible la unitat de tots els partits polítics de disciplina catalana? I una vegada realitzada, serà possible que en aquesta coincidència hi aportin també el seu pensament polític i el seu esperit de lluita els fronts de resistència de casa nostra? Una cosa i altra, després de llargues negociacions, ha estat feta i avui és ja una realitat. Es evident que fins el moment en que tots els signants del manifest no han arribat a establir una línia política coincident que els permetés de crear aquest moviment patriòtic, tot ha estat una tasca més que difícil. Però això, avui ja no compta; la única cosa que interessa és que Solidaritat Catalana comença a actuar i, per tant, això vol dir que és una cosa viva i que a la vegada té la gran ambició de volguer representar aquell esperit del nostre poble que l'ha fet gran en les hores més dramàtiques de la seva existència.

Pel fet d'haver tingut l'honor de portar a terme, en nom del meu Partit, els treballs i negociacions que han plasmat en la constituïció de Solidaritat Catalana, he cregut que fóra més que interessant que els lectors de LA HUMANITAT coneixessin quin ha estat el nostre pensament i de la forma amb que s'ha anat desenvolupant a través dels naturals obstacles que han sorgit durant dos mesos i mig, així com quina és actualment la nostra posició, no solament dintre de la política catalana sinó també de l'espanyola.

La primera cosa que calia fer i tenir en especial compte en la tasca a realitzar per obtenir els nostres propòsits, era la de no produir cap gest ni llençar cap paraula que, ni per un instant, ningú no pogués pensar que els nostres propòsits anaven contra cap ideologia, ni cap partit, ni contra ningú que representés la política de tots aquells que vàrem defensar les llibertats de Catalunya i de la República. Crec que aquesta premissa ha estat obtinguda a través de tots els nostres treballs i ha estat, al mateix temps, un dels motius principals gràcies al qual han arribat a bon terme les nostres gestions.

Moltes coses podria dir pel que fa referència a les conver-

ses mantingudes entre els partits i les organitzacions que signen el manifest, però això són fets que ara no interessen. Cal, però, declarar que tots els que hi han intervingut ho han fet solament pensant en la responsabilitat que cada un d'ells tenia i amb el sentiment de que anaven a complir un deure patriòtic. Ha estat gràcies a això que tots els esculls trobats, en en el nostre llarg camí, foren vençuts.

Però segurament el que interessarà més als nostres amics és conèixer altres aspectes del nostre pensament i de les nostres gestions.

En constituir-se Solidaritat Catalana i publicar-se més tard el manifest per mitjà del qual es dirigeix al nostre poble, una de les primeres reaccions que

per

Josep TARRADELLAS

hauran tingut molts catalans és la de preguntar-se: Per què les nostres organitzacions sindicals no en formen part? Amb referència a aquest punt cal aclarir que, si bé és veritat que en el manifest no hi ha la signatura de la Confederació Nacional del Treball ni de la Unió General de Treballadors, tenim en canvi la satisfacció de manifestar que els molts que ho han impedit estan en absolut al marge d'una actitud política que alguns podrien suposar que és un allunyament de la posició de Solidaritat Catalana.

No és res de tot això. Nosaltres no hem deixat ni un moment de tenir en compte el fet indubtable de la força que representen a casa nostra aquestes dues organitzacions. Però al mateix temps calia no caure linte aquell confusionisme tan del nostre poble i que tants errors ens ha fet cometre a uns i a altres.

Cal no oblidar, també, que Solidaritat Catalana és un moviment essencialment polític. Això no vol dir que, quan sigui necessari a tots, la nostra acció ha d'ésser, concordant amb les organitzacions sindicals, però és evident que pel fet que actualment la CNT i la UGT tenen preses unes determinades posicions polítiques, els camins per arribar a obtenir els nostres propòsits no són exactament els mateixos. Cal tenir present, per altra part, que la influència i la força d'aquestes dues organitzacions obreres no són netament catalanes sinó que estan dintre de l'òrbita de la política general espanyola. Això els dona una més gran responsabilitat, car estan lligades a compromisos i pactes en els quals nosaltres ni hi tenim res a veure.

Pel que fa referència a la CNT, que evidentment és la força sindical més nombrosa que radica a casa nostra, per la influència en el llarg d'aquest segle ha tingut en els altres pobles de la República, això representava un problema

delicat per a la realització del nostre pensament. D'aquí que des del primer moment vaig tenir un especial interès en informar detalladament als dirigents de l'esmentada Sindical, dels nostres pensaments. A través d'aquestes llargues negociacions ho hem fet sovint, car he cregut sempre que un deure ens hi obligava. Avui ens plau dir que tot seguit compregueren la nostra lleial actitud, la qual en cap moment representava, ni molt menys, el desig d'eliminar la Regional de la CNT a Catalunya del futur polític de casa nostra. Tot el contrari; nosaltres volem encara avui no caure en cap posició de compromís que per endavant perjudicaria una posició política contrària al nostre pensament i també a la que actualment té la CNT. L'experiència del que ha passat a casa nostra durant aquests últims nou anys no ha d'ésser baldera. Tots aquells que tenim el deure de pensar en el futur del nostre poble la primera cosa que hem de tenir present per a fer quelcom digne d'ell, és ésser fidels amb nosaltres mateixos i amb els nostres ideals.

Estic convençut que la nostra sincera i neta posició fou compresa tot seguit per les persones responsables de la CNT i avui que ho fem públic esperem que s'espairan tots recels i tots els dubtes — si és que n'hi havia — amb referència a les decisions que serviren de base per a desenvolupar el nostre pensament. Si en hores greus de la nostra vida política la CNT ha col·laborat a Catalunya i a la República, ningú no dubta que d'ara endavant també ho farà. Solament cal desitjar que el passat ens serveixi a tots per a fer el que calgui a fi de realitzar una obra feconda en bé del nostre poble.

Pel que fa a la Unió General de Treballadors, podríem repetir els mateixos raons. No tenim cap desig d'eliminar-la, tot el contrari, però si la CNT avui dia representa ella sola una unitat d'acció i de pensament, la UGT catalana està passant una fonda crisi. Jo desitjo sincerament que aquesta sigui superada ben aviat per que, quan sigui necessari, pugui ajudar, amb tot el que representa, a l'obra de reconstrucció d'aquella Catalunya que tots anhelem.

Per altra banda, si fins fa tres setmanes els catalans nacionals veïem amb dolor com el Partit Socialista Unificat de Catalunya i la Unió de Rabassaires estaven dintre de la disciplina d'una organització espanyola, avui podem dir que tenim molts per a estar esperançats i creure que és ben possible que aviat aquestes dues organitzacions podran modificar l'actitud que tenien presa, retornant d'aquest fet dintre de la disciplina nacional. Si, com és de suposar, això és un fet, és gairebé més que segur que tots els catalans ho veurem amb satisfacció.

Segueix a la 2a pagina

Nicolau d'Olwer, Eugeni Xammar, Martí Barrera, Solà Canizares, Nogués i Biset, Rafael Tasis, Hilari Salvado, Gaietà Rahola, Joan Cunyat, ens parlen de Solidaritat Catalana

El manifest constituït de Solidaritat Catalana continua essent objecte dels comentaris més favorables. Tothom en remarca les qualitats i tothom està d'acord en afirmar que Solidaritat Catalana ofereix la més ferma de les garanties amb referència a la posició política de Catalunya. Una gran concentració de forces, amb un sentiment i una conducta solidament establertes, pot parlar amb molta més autoritat que un grup o una cleda qualsevol.

Publiquem avui un article del nostre Secretari General, senyor Josep Tarradellas, en el qual es diu tot el que el nostre Partit ha fet per la constituïció de Solidaritat Catalana. Hem cregut, però, que ultra l'article de Josep Tarradellas, els nostres amics llegirien amb plaer les opinions d'homes representatius en la política de la nostra terra, pertanyents a diversos dels grups signataris de Solidaritat Catalana.

Llegiu, si us plau, el resultat de la nostra enquesta:

NICOLAU D'OLWER
«La nostra unió és reflexe de la que volen tots els catalans.»

Poc després de la signatura del manifest de SOLIDARITAT CATALANA vàrem tenir ocasió de parlar amb el nostre amic Nicolau d'Olwer, president d'Acció Catalana Republicana. Aquest va declarar-nos:

— Pudeu dir als lectors de LA HUMANITAT que esteu molt content d'aquest acte i sobretot del que representa per al futur de Catalunya. Crec sincerament que la crida a la unitat de tots els catalans serà escoltada per tothom i que la nostra cooperació patriòtica obrirà per Catalunya el camí de les llibertats i una era de pau i de treball.

La nostra unió té molta importància, perquè és reflexe de la que volen tots els catalans. És llur voluntat de tornar a la nostra pàtria el seu esperit i la seva vida lliure el que més poden fer per accelerar el triomf dels nostres ideals. Tots hem d'esforçar-nos, doncs, a merèixer la confiança dels catalans que són a Catalunya. L'ur unió ferma i decidida serà la millor demostració del nostre encert.

EUGENI XAMMAR
«A Catalunya també s'haurà de treballar molt — i es bo que la gent comenci a acostumar-s'hi.»

Eugeni Xammar, un dels millors periodistes catalans, ens tramet aquestes paraules: justes i oportunitats:
El que m'agrada més de Solidaritat Catalana són els treballs que ha costat fer-la. Hi ha catalans que han treballat molt aquestes darreres setmanes i això em sembla bo perquè a Catalunya, quan tots hi tornarem, també s'haurà de treballar molt — i és bo que la gent comenci a acostumar-s'hi.
El que m'agrada més del manifest de Solidaritat Catalana són unes coses que no s'hi veuen, però que jo se que hi són. És llegir com una sèrie de manifest de Solidaritat Catalana, però està ple de renunciaments. Tots el que l'han signat ho han fet de bon grat i ningú no l'ha signat de ple grat. Cada signant ha tingut d'abandonar una part de la seva fórmula, que era la única fórmula bona, naturalment, per a restablir la llibertat a Catalunya i assegurar el benestar

de Catalunya (dues petiteses). Cada signant ha tingut d'acceptar una part de la fórmula del veí i això encara ha estat més difícil. Però la Solidaritat Catalana s'ha fet tantmateix i el manifest de Solidaritat Catalana ha estat redactat i signat. Gràcies a la presència, entre els catalans, de l'Esperit Sant Tothom ha entès que vull dir l'esperit de sacrifici.

Treball i esperit de sacrifici. Que els catalans no oblidin que aquest és el preu que hauran de pagar si, de debò, volen restablir a Catalunya la llibertat, el Govern propi i el benestar del major nombre.

MARTI BARRERA
«Cal que tots els antifeixistes catalans s'hi agrupin.»

Heus ací el que em ha dit l'ex-Conseller de Treball de la Generalitat, Senyor Martí Barrera sobre Solidaritat Catalana.

La constituïció de Solidaritat Catalana és un dels esdeveniments més importants pel futur redreçament polític, espiritual i econòmic del nostre poble. Ha estat un gran encert haver plasmat així en forma orgànica el que fins ara ha estat un esperit difús, i Solidaritat correspon a un anhèl profundament sentit per tots els catalans que, sense abandonar el seu ideal, posen per sobre dels interessos partidistes el sentiment nacional i per tan l'interès col·lectiu de Catalunya. Ara el que cal és que tothom faci l'esforç necessari per a fer penetrar arreu on hi hagi un català, l'esperit d'aquesta magnífica crida que fa Solidaritat Catalana al constituir-se i que aquest nom tan amèric respongui a una realitat de fet. Per aconseguir-ho, per a que la Solidaritat pugui realitzar una obra plenament feconda cal que tots els antifeixistes catalans s'hi agrupin, i el nostre primer deure és de propiciar-ho. Car com diu molt bé el manifest «la tasca d'enderrocament del feixisme, de reinstauració de la República i de reconstrucció de Catalunya, ha d'ésser l'obra conjunta de totes les forces polítiques, econòmiques i socials de Catalunya.»

SOLA CANIZARES
«Una ànsia de concòrdia catalana.»

Felip de Solà Canizares, signatari del manifest de Solidaritat Catalana en nom dels elements republicans de Lliga Catalana, ha respost a la nostra demanda amb una interessant declaració. Llegiu-la:

La Solidaritat Catalana és un dels aconteixements més importants de la història contemporània de Catalunya. Pels catalanistes representa la garantia més ferma de la restauració de les nostres llibertats ja que és indispensable que d'alveniment del nou règim a Espanya no trobi dividits els catalans. Però la Solidaritat representa també la garantia de la estabilitat i de l'eficàcia del futur Govern de la nostra terra. Jo estic segur que la tragèdia d'aquest darrer any ens ha servit a tots de lliçó i d'experiència. Els catalans aspirem a que Catalunya sigui un país ben governat on tots ens hi trobem bé, però això no és possible si el nostre poble està governat en interès exclusiu d'un sol Partit i d'una classe econòmica o social determinada. La Solidaritat ha de crear el clima propici per a una veritable concòrdia ciutadana i jo no puc oblidar amb quin entusiasme i emoció hem signat el pacte els representants de tots els grups polítics.

Jo tinc l'aspiració d'aportar a l'obra conjunta la contribució sincera de la gran massa de catalans de tendència política moderada. Les dretes catalanes — deixo de banda els fanàtics i els reaccionaris que jo ni vull ni dec presentar — han de donar amb un aspecte constructiu l'exemple de conducta que faci indispensable l'equilibri del nou règim. Tinc motius per a creure que es trobarà una reciprocitat de conducta en els partits de centre, d'esquerra i en les organitzacions obreres. En tot cas els homes políticament responsables hem donat un exemple de solidaritat patriòtica pensant més en Cata-

lunya que en els partits i en les persones. Jo crec que això és el que ha desitjat sempre el poble de Catalunya i que la resposta del poble serà la realització disciplinada, a través dels respectius partits, d'aquesta ànsia de concòrdia catalana.

NOGUES I BISET
«Una sola fita: el restabliment de la Llibertat Nacional.»

Vegeu, ara, la resposta que el nostre amic Ramon Nogués i Biset, diputat al Parlament de la República, ha fet a les dues preguntes que li formulàrem:

— Que opineu del manifest de Solidaritat Catalana?
— Després d'haver llegit el manifest de Solidaritat Catalana, varem dir: heus ací un nom, un contingut i una conducta. Nom gloriós que ens recorda una gesta magnífica i patriòtica del nostre poble: nom prenyat d'esperances; un contingut de seny polític, de responsabilitat, de precisió. Una conducta, clara i honesta.

El manifest sintetitza, al meu entendre, el pensament i el sentiment del poble català.
Catalunya desitja que acabada la lluita civil que representa el règim franquista, en ésser restablertes les seves llibertats, pugui entrar en una era de pau i de concòrdia. Solidaritat Catalana correspon a aquests anhèls i no defrauda les esperances del nostre poble. Les forces genuïnament catalanes fixen premisses polítiques i morals que poden i han de representar el rejuveniment de la Pàtria, així com una obra de Govern exempta d'antics errors i plena de realitzacions fecundes.

— Quina creieu que ha d'ésser la seva actuació?
— Solidaritat Catalana ha de tenir una sola fita: el restabliment de la llibertat nacional i la seva consolidació. Això representa una tasca ardua de reconstrucció de tots els nostres valors: Solidaritat Catalana, democràtica, republicana i liberal, socialment progressiva, encarna l'ideal necessari per a conduir la Pàtria vers viaranyes de justícia que la presentin al món civilitzat com exemple de ciutadania.

RAFAEL TASIS
«No n'hi ha prou en llençar un manifest... Cal fer altres coses, moltes coses.»

Llegiu avui el que ens ha dit RAFAEL TASIS, Secretari General d'ACCIO CATALANA REPUBLICANA.

— Quina impressió us ha produït la constituïció de la SOLIDARITAT CATALANA?
— He tingut la sort de poder assistir a l'acte de constituïció del nou moviment patriòtic de tots els catalans. Creieu-me que n'estic satisfet, perquè tinc el convenciment que aquesta unió dels catalanistes es presenta sota els millors auspicis. Penso que ben aviat s'haurà creat entre tots els catalans, — els que som a l'exili i els que continuen, malgrat les repressions més inhumanes, a la lluita allà baix, — aquella coincidència total d'acció i de pensaments que és indispensable si volem ben aviat treure del damunt del nostre poble la tirania de Franco i dels seus sicaris.

— Com a secretari general d'Acció Catalana entre els vostres companys de partit?
— Excel·lent per part de tots els que es troben a França. Les conclusions de la nostra darrera Assemblea ja eren, si ho recordeu, una invitació a aquesta aliança i solidaritat dels partits catalans. Estic segur que, d'altra banda, els homes d'Acció Catalana que segueixen a Catalunya i que hi han organitzat el partit tot mantenint el més cordial contacte amb les altres formacions del catalanisme i de l'obrerisme rebran també amb joia la notícia d'aquesta nova SOLIDARITAT CATALANA. El títol ja diu tants records i tan gloriosos! Una entesa amb els sectors més afins no era pas difícil: de fet, ja ho sabem, ben poca cosa separa els diversos matisos del catalanisme d'esquerra i durant la nostra guerra llur col·laboració ja fou molt íntima. Però no hauria estat suficient.

Calia donar una més gran amplitud al moviment i sobretot ier-li establir els contactes necessaris amb els fronts interiors de resistència. De vegades els sis anys que portem d'exili ens fan oblidar que Catalunya és allà baix, i això és perillós. Ens cal, al contrari, lligar més la nostra actuació amb la dels nostres germans, contribuir a llur esforç i correspondre a llurs sacrificis amb les nostres activitats en bé de la llibertat de la Pàtria.

— Què creieu que caldrà ara que faci la SOLIDARITAT CATALANA?
— És evident que tots els signants del pacte estan convençuts que no és suficient llençar un manifest, encara que aquest manifest estigui tan bé i digui coses tan justes i eficaces com el que han signat a París el dia dels Itelis els representants dels partits de disciplina catalana i els dos Fronts de resistència. Cal fer altres coses, moltes coses. Una de les primeres és obtenir que ben aviat tots els sectors polítics catalans estiguin dintre la SOLIDARITAT CATALANA. Tots, perquè cap absència no és justificada ni és convenient per Catalunya. Aquesta necessitat l'esforç de tots plegats i principalment el d'aquells que durant els dos anys i mig de la nostra guerra varen compartir la responsabilitat del govern de Catalunya, i els partits catalans que han creat la SOLIDARITAT CATALANA voldrien que cap no manqués en aquest gran moviment patriòtic i faran tots els esforços que calgui per a aconseguir-ho.

El costat d'aquest esforçment de la unitat del catalanisme i de la consegüent coordinació de l'acció de resistència dels catalans, la SOLIDARITAT CATALANA hauria de proposar-se tasques molt precises: fer conèixer el fet de Catalunya, internacionalitzar-lo, establir contactes amb els moviments i les forces que en els països aliats i principalment a França poden acollir amb simpatia la nostra actitud i ajudar-nos en la nostra lluita. I, sobretot, preparar les tasques de demà a Catalunya. Estudiar els problemes que es plantejaran al moment de l'alliberació de la nostra terra; tenir ben pesades les solucions que es puguin aplicar, per tal d'evitar els estralls de la improvisació precipitada; crear els equips d'homes que hauran d'assegurar a Catalunya la continuïtat de la política catalanista i el restabliment de les funcions de la Generalitat. Tot el que tinguem estudiat i discutit a l'exili, en contacte estret amb els moviments polítics i de resistència de la nostra terra, serà feina feta per al dia de demà i una garantia de pau i de treball útil quan el nostre retorn. És el mínim que pot demanar-nos Catalunya, després de nou anys de guerra i d'opressió. Per sort, tenim una autoritat acceptada per tots i que ens representa a tots: el President Irla. Ens cal facilitar-li la tasca, oferir-li els instruments de govern, els partits i els homes i el programa perquè, quan calgui, pugui dur a la nostra Pàtria la garantia d'una llibertat i una justícia social que els nostres germans tant dret tenen a esperar per a ben aviat.

HILARI SALVADO
«La unió de tots els Catalans pot fer i farà de Catalunya una força democràtica potent i justa.»

— Quina és la vostra opinió personal sobre el manifest de «SOLIDARITAT CATALANA»?
— Una bona impressió, perquè crec que en ell es recullen les aspiracions de la nostra gent.
— Com creieu que serà rebut entre els exiliats i a casa nostra?
— Serà ben rebut, per quan tant els catalans que som a l'exili com els elements democràtics de casa nostra s'han manifestat des de fa molt de temps sobre la necessitat d'anar a un front de tots els elements polítics de disciplina catalana.
— Quins seran, al vostre entendre, el seu abast polític i la seva eficàcia?
— És indiscutible que la unió de tots els catalans pot fer i farà de Catalunya una força democràtica potent i justa.
— A Hilari Salvado, darrer Alcalde popular de Barcelona li hem preguntat: Segueix a la 2a pagina

«Que ningú no es perdoni a ell mateix allò que no vulgui perdonar als altres; que ningú reclami un oblit que no estigui disposat a atorgar...»
(Manifest de Solidaritat Catalana).

...ENS PARLEN DE SOLIDARITAT CATALANA

Ve de la 1a pagina
— Quina es la vostra opinió personal sobre Solidaritat Catalana?
— Quina és l'obra a realitzar a Catalunya per la SOLIDARITAT CATALANA?

La unió de tots els catalans facilitarà el portar a la pràctica en forma immediata i sense perturbació de cap mena, totes aquelles solucions de tipus polític i social que responen a la ideologia i a les necessitats de Catalunya. En pocs mots: personalitat catalana, justícia social, ordre i treball.

GAIETA RAHOLA

«Només amb l'esforç de tots podrà assolir ben aviat el bandejament dels intrusos.»

Hem demanat al nostre amic Gaietà RAHOLA, destacat dirigent a França del «Front Nacional de Catalunya» la seva opinió sobre l'abast i la significació del pacte creat la «SOLIDARITAT CATALANA». Heus aquí la seva resposta:

Cada vegada que un poble sent que un perill l'amenaça, els seus fills s'apleguen decidits a l'entorn de les seves institucions o dels seus homes representatius per tal de lluitar-se a la defensa comuna. Catalunya, poble de vella i accidentada història, no ha estat pas una excepció i, en el curs dels segles, ha sabut sempre aplegar-se entorn dels seus homes, disposada a defensar-se de qualsevol malvestat.

Avui, Catalunya no viu sota el perill d'una desgràcia imminent: és de fa més de sis anys que la nostra Pàtria viu i suporta la màxima malvestat que és la dominació franquista. És per això que des de fa quatre anys els patriotes catalans s'han anat arrellegant i organitzant una resistència contra l'invasor. I, pròxima l'hora de l'alliberament, els catalans senten més que mai la necessitat d'agrupar-se tots, els de dintre Catalunya i els que en són exiliats i romanent fora de les seves fronteres, per tal d'ajuntar els seus esforços en una sola acció que faci eficient i profitosa l'oposició al franquisme.

La unió fa la força, diu l'adagi català. Per això els catalans s'uneixen estretament sota una sola direcció que els dongui la força necessària per a durlos a la victòria. Unitat de desig alliberador. Unitat de pensament i de direcció. Unitat, per fi, d'acció. Heus aquí l'origen de la Resistència catalana, començada pel Front Nacional de Catalunya. I heus aquí, també, l'origen i la raó d'ésser d'aquest nou bloc de forces i d'organitzacions polítiques i patriòtiques catalanes que s'uneixen sota el nom evocador de SOLIDARITAT CATALANA.

Dues tasques inseparables han d'ocupar l'obra alliberadora de la Pàtria. Una, Catalunya endins, destinada, principalment a foragitar l'invasor. I una altra, Catalunya enfora, esmerçada, sobretot, a preparar el clima internacional que possibiliti, i després consolidi, la tasca d'alliberament. Totes dues, però, coadjuvants i sincronitzades. En aquestes dues tasques, tots els catalans de bona voluntat hi tenen

un lloc a ocupar i una missió a accomplir. SOLIDARITAT CATALANA demana l'assistència i l'esforç de tots els catalans que s'honorin essent-ho, per tal que aportin el seu escalf i el seu treball a l'obra d'alliberar la Pàtria Catalana.

Només amb l'esforç de tots, només amb el compliment del deure patriòtic de tots els catalans podrem assolir ben aviat el bandejament dels intrusos i veurem el sol de la nostra llibertat lluir de nou damunt la bandera flamejant de les quatre barres.

SOLIDARITAT CATALANA no seria res, però, si no podia comptar amb l'esforç essentat, conscient i abrandat de tots els catalans per a l'obra patriòtica de fer Catalunya mestresa dels seus destins. Els catalans no han defugit mai el deure patriòtic. I en la present obra de superació i de renovació de les essències catalanes la nova conjunció polític-patriòtica que acaba de crear-se trobarà el concurs decidit i entusiasta dels catalans, que reintegrarà la Pàtria en aquella llibertat i prosperitat passades que han estat i són l'orgull i l'esperança dels fills de Catalunya.

JOAN CUNYAT

«Esperem que aquesta solidaritat nacional serà a l'ensem una solidaritat social.»

Hem demanat a JOAN CUNYAT, del Consell Executiu d'ESTAT CATALÀ, — Quins són els motius que han induït aquest partit a signar el manifest de creació de la nova SOLIDARITAT CATALANA.

— Estat Català — ens ha respost ha seguit en tot moment el camí gloriós que va trazar-li el seu fundador Francesc Macià, no podia mancar en el lloc que li correspon dintre la unitat Catalana, en aquestes hores difícils i a l'ensem esperadores per a l'esdevenir de Catalunya.

— Quina creieu que és la tasca que correspon a la Solidaritat Catalana?
— Creiem en una política de concòrdia i de reconstrucció nacional. Creiem també en les possibilitats que s'ofereixen a la Catalunya de demà per tal de fer del nostre poble un model en quant a la cultura popular. Esperem que aquesta Solidaritat Nacional de Catalunya serà a l'ensem una solidaritat social dintre la qual els obrers trobaran el recolzament i la comprensió que els problemes de millorament de la vida requereixen.

Volem i combatrem per a obtenir una veritable justícia social que enlloc el nivell de vida individual i familiar i perquè a través d'aquesta justícia els obrers de Catalunya s'integrin decididament a la lluita per la nostra llibertat nacional.

— Com creieu que serà acollida pels catalans la crida a la nova Solidaritat Catalana?

— Estem segurs que tots els catalans, siguin de la condició social que es vulgui, trobaran en aquest moviment d'unitat nacional el sentiment agermanador, basat en la llibertat del progrés i de la llibertat humana.

Reformes d'estructura política

III. - La separació de poders en la pràctica

No sabem si la democràcia del futur trobarà altres formes de realització que les actualment conegudes. Com que és un ideal viu, és probable que evolucioni i s'adapti a noves realitats de la vida política i social, complicant-se cada dia més, puix que governar, en democràcia, ni és ni serà empresa fàcil.

Atenint-nos, doncs, a les seves formes actuals, ens trobem amb el Govern parlamentari, propi d'Europa, i el representatiu o presidencialista, vigent a Amèrica.

Arà bé, si tot poder ha de veïr del poble sobirà i si tot càrrec que signifiqui autoritat ha d'ésser electiu, ens adonem tot seguit que en el règim parlamentari del nostre continent hi ha una violació manifesta del principi democràtic puix que tant el poder executiu com el judicial naixen, no del poble, sinó del Parlament.

Pel que respecta al poder judicial, la violació de principis, bé que teòricament manifesta, no té conseqüències greus i es troba compensada i potser justificada per evidents avantatges. En efecte, el fet que els magistrats siguin inamovibles i independents, això és, que el Parlament que els designa ja no pugui destituir-los més que per motius greus, dona al seu magistrat la llibertat i la dignitat que exigeix l'administració de justícia. Altrament, el sistema electiu per sufragi universal posa en perill el caràcter dels magistrats, puix que si un partit polític ha fet elegir un jutge aquest se'n podria sentir influït o pressionat. I encara hi ha l'important aspecte de la capacitat tècnica a exigir als magistrats del Tribunal Suprem, de difícil o impossible apreciació per l'anonimat electoral. Aqueixes raons són tan poderoses que s'han imposat gairebé arreu, i tant en règim parlamentari com en règim presidencialista, els jutges, o bé són designats per les Càmbras, com a Suïssa, o pel President amb l'aprovació del Senat, en els Estats Units, però en qual sevol cas, un cop designats, són absolutament independents, garantia d'una bona justícia.

El problema es totalment diferent quan es tracta del poder per excel·lència: l'executiu. Si el Govern eix d'un vot de les Càmbras, com passa a Europa, i no pot viure més que si té la seva confiança, desapareix la seva llibertat, esclau com és, en tot moment, dels capricis, dels apassionaments i de les intrigues que troben camp abonat en les assemblees populars. En tal cas, no sols cada un dels dos poders no és sobirà en la seva esfera i impotent en la de l'altre — exigència irrenunciable — sinó que els dos poders estan confosos en la mateixa ma: els parlamentaris, que fan i destan governs al seu gust. L'executiu viu en constant interinertitat.

Els mals que d'aquies sistema es deriven són molts greus, i al nostre entendre expliquen el descreït en què ha caigut l'ideal democràtic, que a Europa s'identifica amb el Govern parlamentari. Tractant d'aquies problema en un altre lloc («Quaderns» numero 1, gener del 1945) diem:

« El greu defecte del Govern parlamentari és l'afèbliment del poder executiu, les repercussions morals i socials del qual són molt grans. Com que és esclau de les Càmbras, li costa de tenir una unitat de pensament, i, sobretot, una visió de llarga perspectiva dels problemes a resoldre, que és la cosa més necessària de totes. El Consell de Ministres no és més que un instrument de les cambres legislatives, com un Comitè per elles designat, amb l'ajut del qual elles governen. Estaria bé si el control es limités a marcar les línies generals de la política, però es descendeix, constantment a nimietats que desprestigien el sistema, intervenint-hi la política menuda i miserable. I si l'exercici del poder està constantment pertorbat per les intervencions de dotzenes de polítics que no reparen en cometre totes les indiscrecions possibles per tal de crebrantar l'executiu i de posar en perill la seva vida, quina llibertat d'acció li resta? »

« Se'n deriva aqueixa futilitat que converteix la Cambra en una sala d'espectacles o en un camp de

batalla, cosa poc compatible amb la seriositat que ha de revestir l'obra legislativa, la perturbadora inestabilitat ministerial, les llargues crisis de difícil solució, la successió de Governos al ritme d'un parell cada any, provocada sovint per obscurs complots de passadis en els quals les ambicions juguen un gran paper, o bé per incidents nimis immediatament explotats, constituint un obstacle evident per a qualsevol obra de govern que ha de viure al dia, sense possibilitat d'una acció durable sobre els problemes, car de la inestabilitat en resulta la discontinuïtat, la ruptura en l'acció.»

Sabeu quants ministeris hi tingut en setanta anys la tercera República francesa? En xifres rodones, cent, un cada vuit mesos. I hem d'advertir que el ritme era uniformement accelerat, puix que la darrera legislatura, la del 1936-1940, consumí onze Presidents del Consell amb 185 ministres. I les nostres Constituents? Cinc crisis

per Humbert TORRES

totalment en vint-i-set mesos. I les Corts del bienni negre, les del novembre del 1933 al febrer del 1936? Vuit presidents del Consell amb més de 60 ministres, també en vint-i-set mesos.

Ací teniu la misèria del règim parlamentari, almenys tal com el coneixem en les nostres latituds, que són les que ens afecten. Ací teniu els resultats de fer dependre el govern — pobre govern! — de les veleitats del Parlament. Ací podeu veure les terribles conseqüències de confondre dos poders en una sola mà, regust dels règims dictatorials que els acumulen tots, i de fer seure en un lloc de tortura i de paciència — el banc blau — uns pobres senyors que han d'aguantar imperitències i atacs, inspirats, sovint, per mòbils inconfessables, quan la seva difícil feina, plena de responsabilitat, reclama una calma d'esperit per a l'estudi dels problemes que no pot venir més que de la reflexió serena i de la llibertat de decisió.

Que dirieu d'una societat anònima que dues o tres vegades a l'any canviés el gerent i el Consell d'Administració? I d'un exercic que cada quatre o sis mesos renovés el generalíssim i, mentres hofos, hagues de viure constantment discutint pels seus subalterns aspirant a substituir-lo? A un sistema com aqueix, aneu, demaneu-li eficàcia, prestigi, estabilitat. Serà com demanar peres a l'om.

Si bé es mira, el trist espectacle d'ineestabilitat i de feblesa que ofereix gairebé sempre el govern parlamentari, és natural i respon a la lògica de les coses. Com volem evitar que el legislatiu mani sobre l'executiu si és el seu fill i el seu subordinat? Per això es creu en dret de demanar-li públics comptes no sols dels seus actes sinó de les seves intencions, àdhuc en les coses que, per la seva naturalesa no són per a ésser explicades en públic. Un dels records més pugetants de la nostra vida de diputat a les Constituents és el del dia en què el General Godec, cap d'unes manobres militars celebrades vora Madrid, en el discurs pronunciat en el final del banquet oficial, acabà, amb els visques de ritual suprimint-ne un. Hi haguéren els visques a Espanya, a l'Exèrcit, però no l'obligat visca a la República, supressió que equivalia a un acte públic d'hostilitat de l'exèrcit al nou règim. Això passà al matí, produint la censació que es pot imaginar per la delicada situació que creava. L'actitud més plausible era de fer merescuda confiança al govern sobre l'actitud a prendre, callar i esperar les seves ordres. Si? Doncs no mancaren en la sessió de la tarda, a les Corts, alguns diputats senyals, corejats per molts d'altres, que agravaren la situació del govern, i la de la República, amb una interpellació imprudent sobre l'ocorregut aquell matí i sobre els propòsits del Govern. Fou un espectacle llastimós, figura de la vida parlamentària, en

en qual es subordinava tot — govern, institucions, interès públic — a l'immoderat desig de fer caure el Govern només perquè és Govern.

Tant el legislatiu es creu el poder, al qual s'han de subordinar tots els altres — lògicament, car és l'únic que eix del sufragi — que fins discuteix, o no tolera, els drets constitucionals dels altres poders. En el treball nostre aparegut a «Quaderns» ja esmentat, donem alguns exemples que el lustren aqueixa afirmació. Ací en teniu un de nou, ben eloqüent per cert. Segons la Constitució de la República, quan al President no li sembla bé una llei votada per les Corts, pot retornar-la expressant els motius del seu refús i demanar una nova discussió i un nou vot. Les Corts del bienni negre aprovaren una llei d'amnistia pel qual, amb Sanjurjo, es sublevaren a Sevilla contra la República en agost del 1932. Alcalá Zamora volgué enviar un missatge a les Corts oposant el veto a la Llei, en ús del seu dret, i el Govern, d'acord amb la majoria, no permeté realitzar-ho al President, cometent un veritable abús de poder, i hagué d'ésser Azana qui a les Corts defensés, inútilment, la prerrogativa presidencial.

En règim de Govern parlamentari, aqueixes monstruositats són el cas de cada dia, però no hi insistim més per a no donar proporcions excessives a aquest treball. Només, per a acabar, direm que el Parlament de Catalunya, tot i la seva vida elemental, no està exempt d'aqueixes culpes. El cas de Pere Mias, Conseller d'Agricultura, obligat a dimitir per haver disposat, durant la vigència de la Llei Petita, que els conflictes en els problemes del camp fossin resolts pels jutges d'instrucció, és un exemple palés d'abús de poder del legislatiu sobre l'executiu. L'interès polític pesa més que el respecte a aquell principi de dret que diu que ningú no pot ésser jutge i part a la vegada.

I pel que es refereix a l'estabilitat del Govern, hem de dir que tot i haver-hi al Parlament català una majoria enorme, i obedient com no se'n veurà més, els Governos es succeïren amb un ritme de freqüència que no desdii del que es veu en els altres Parlaments dels pobles meridionals. I això que en aquell temps la vida política de Catalunya era tan rudimentària que no es pot prendre com a patró per al futur.

nuevo orden europeo por el que lucharemos y estamos dispuestos a renir las más sangrientas batallas.»

1945. — Edició del 2 de gener: «El discurso de Hitler es el de un jefe. Resulta una entusiasta valoración que saca de su pueblo. Diríase que por la voz de Hitler hablan 80 millones de alemanes. Su política ha salvado situaciones que ningún otro pueblo habría sabido vencer.»

Que perdin les democràcies!

1941. — «Informaciones» (els madrilenys l'han batejat «Informaciones-Zeitung») deia en maig: «Tenemos un primordial interés en que las democracias pierdan la guerra porque su victoria acarrearía la pérdida de nuestro régimen.»

1945. — En una de les primeres edicions d'aquest any el mateix diari comentava la fugacitat resurrecció de la Luftwaffe i escrivia: «Es un hecho sensacional que equivale para los aliados a un Pearl Harbour aéreo, tanto, que puede considerarse ese suceso como el hecho bélico más importante de toda la guerra desde el desembarco aliado.»

«Para vencer a los aliados hay que machacar su máquina de guerra hasta dejarlos con los brazos en alto y solos con su oro. Puede hacer eso Alemania? Nosotros y los alemanes creemos que sí.»

SOLIDARITAT CATALANA

Ve de la 1a pagina

Què ha passat, doncs, que permeti al PSUC i a la U. de R. de reconsiderar decisions preses pels seus organismes directius ja fa temps, com també tenir en compte les propostes que en el seu dia vàrem fer-los?

Aquesta actitud, que polser alguns trobaran incomprensible, posa solament de relleu un fet: Nosaltres hem dit a tots els dirigents als quals hem tingut especial interès en parlar, siguin els que constitueixen la «Unión Nacional Española» o els de la «Junta de Liberación», que les forces de disciplina catalana, ja siguin els partits polítics o els fronts de resistència, no volien ni ara ni mai representar cap posició que servís a augmentar la divisió de tots aquells que hem lluitat per al manteniment de la República. I els hem dit això, no solament abans d'estar constituïda Solidaritat Catalana sinó també després d'haver llençat el nostre manifest, perquè hem cregut tothora — i cada dia que passa n'estem més convençuts — que solament podrem arribar al règim franquista si arribem a una gran unitat de pensament i d'acció de tots aquells que l'any 1936 responguèrem com es mereixen als militars sublevats. I aquesta unitat, que desitgen tots els ciutadans de la República, cal fer-la i el més aviat millor. Es aquesta actitud patriòtica nostra, doncs, la que ha fet compondre al amic del PSUC i de la U. de R. que els nostres mòbils no eren partidistes ni tan sols anaven encaminats a crear un moviment que vingués a pertorbar l'acció de ningú. Res de tot això. La gran ambició de tots els catalans i també l'actual Solidaritat Catalana és que, una vegada constituïda la nostra unitat i amb estret contacte amb Euzkadi, es faci tot el que calgui perquè, com més aviat, sigui possible poquer establir un pacte amb TOTS.

Explicada en línies generals quina ha estat la nostra actitud i quins són els nostres propòsits per al dia de demà, és de desitjar que tots els catalans treballen amb decisió i patriotisme. Que Solidaritat Catalana sigui l'expressió més viva de totes les nostres esperances i que aquest primer pas d'unitat enforceixi i esperoni cada dia més els nostres germans solmesos a l'opressió franquista i a tots nosaltres, que a l'exili esperem amb el més gran afany el retorn a la nostra Catalunya! Per alla, ara i sempre els catalans dignes d'aquest nom estem disposats a fer tots els sacrificis.

Creiem haver demostrat què tant en teoria com en la pràctica, el sistema de Govern parlamentari ha d'abandonar-se si és que el culte a la democràcia és més que un mot. La Constitució que a Catalunya donà la República ens imposa i haurà d'aprofitar-se l'eventual reforma de l'Estatut per a substituir-lo per un altre que permeti la vera independència dels poders, i amb ella; l'estabilitat i l'eficiència del Govern.

Josep TARRADELLAS

L'ACTUALITAT POLITICA

Radio Espanya i la B. B. C

La B. B. C. de Londres ha replicat amb una certa contundència a Ràdio Nacional d'Espanya amb motiu d'una emissió en anglès d'aquesta en la que es planyia dels atacs de la premsa londinenca contra el règim del general Franco la qual cosa — deia — no es titula gens les bones relacions entre els dos països.

La B. B. C. declarava que li fora senzill de justificar l'actitud de la premsa anglesa per raons ideològiques, més fàcil per qüestions polítiques i, sobretot, encara més per causes passades.

Es que els locutors de Ràdio Nacional d'Espanya — afegia la B. B. C. — obliden el panorama que ofereia la premsa espanyola vis-a-vis d'Anglaterra? Aquests dies, i amb motiu del ressorgiment efímer i temporal de la màquina de guerra alemanya, la premsa espanyola s'ha revifat tota i a més d'un diari se li han «alegrado las pajaritas».

Heus ací unes mostres sobre la neutralitat franquista segons la B. B. C. :

Vanguardia del nou ordre

1942. — «El Pueblo» de Madrid en la seva edició del 16 de febrer: «La mobilització espiritual de Espana no espera més que el orden del General Franco. Somos la vanguardia del

ABSOLUTAMENT TOTS aquells partits polítics i organitzacions obreres que a casa nostra i a l'exili lluitem per a instaurar novament la República en defensa de la qual milers i milers de ciutadans han donat llur vida.

Aquest fervent desig d'unitat pel qual hem lluitat des del primer moment i que ha plasmat en Solidaritat Catalana, voldríem també que fos l'inici d'una Solidaritat Peninsular que portés a tots els pobles que avui estan solmesos a la dictadura feixista, una era de pau i de progrés social, que a la vegada fos l'orgull de tots nosaltres i l'admiraçió de tots aquells que arreu del món creuen en el nostre esdevenidor.

Heus ací, doncs, quina ha estat el pensament que ha dirigit la nostra actuació. Es precisament aquest el que encara avui ens empeny en el treball persistent de cada dia per tal de procurar la unitat de tots mitjançant l'establiment d'uns punts de coincidència. Car, si no ho fem així, no cal fer-se masses il·lusions i tampoc no val la pena que ens deixem portar per les nostres naturals impaciències, inclides pels veïments desigs que tenim de retornar a la nostra Pàtria. O existeix la unitat de tots els que representem davant d'aquest món conuulsiu una idea de superació de tot el passat que va emicollant-se, o dissortadament el nostre exili anirà perllongant-se, enmig de lluites estèrils i vergonyants, quan el nostre deure és que per damunt de les nostres posicions de partit o personals, lluitem tots amb una voluntat inalterable per la llibertat del nostre poble.

Explicada en línies generals quina ha estat la nostra actitud i quins són els nostres propòsits per al dia de demà, és de desitjar que tots els catalans treballen amb decisió i patriotisme. Que Solidaritat Catalana sigui l'expressió més viva de totes les nostres esperances i que aquest primer pas d'unitat enforceixi i esperoni cada dia més els nostres germans solmesos a l'opressió franquista i a tots nosaltres, que a l'exili esperem amb el més gran afany el retorn a la nostra Catalunya! Per alla, ara i sempre els catalans dignes d'aquest nom estem disposats a fer tots els sacrificis.

Josep TARRADELLAS

Moviment Socialista de Catalunya

Diumenge 14 de gener va quedar constituït a Tolosa el «Moviment Socialista de Catalunya» amb la finalitat de reunir en un organisme ampli els treballadors manuals i intel·lectuals de Catalunya per a l'acció i l'educació socialistes.

Durant el transcurs de les sessions tant les diferents representacions d'organitzacions com les persones de diversos sectors que intervingueren amb caràcter individual, evidenciaren tots la necessitat que el socialisme tingui a Catalunya un organisme polític que interpreti fidelment el nostre poble.

LIMITACIÓ DE TIRATGE

Hem rebut el següent telegrama del Ministeri de l'Informació:

«Consell des Ministres décide reduction temporaire tonnage 50 pour cent stop Compression portera sur format ou tirage au choix de l'utilisateur application à tous journaux portant date 16 et suivants scdp Rendre mode compression choisi sans détal stop Toute infraction sera poursuivie conformément aux textes en vigueur Fin.»

Nosaltres hem cregut, entre les dues solucions que ens son ofertes, que calia escollir la de la reducció de tiratge. Esperem que els nostres amics voldran fer-se'n càrreg.

VIDA DEL PARTIT

IMPORTANT

Administració de l'E. R. C. i de «LA HUMANITAT»: Martí BARRERA, 9, rue Thérèse - Montpellier. Secretariat del Partit (notes i comunicats per aquesta societat): E. R. C., 25, rue Ecole de Droit Montpellier (Hérault).

Es prega a tots els militants que darrerament, fins l'any 1939, hagin exercit càrrega en els Comitès Comarcals i en el Comitè de la Federació de Barcelona-Circumscripció que es donin a conèixer, abans del 31 de gener, a la Comissió reorganitzadora de la Federació i especialment a Baldiri Déu, 26 Bd. Rabelais, Montpellier (Hérault).

PUY-DE-DOME

Es convoca tots els militants d'Esquerra per al diumenge dia 28 de gener a Clermont Ferrand (2, rue Blatin, 3me) per a organitzar el nostre Partit en aquest Departament.

La correspondència pot adreçar-se a Josep Llansó, 10, Fontaine de Lange - Clermont-Ferrand.

LOZERE

Heu's açí la composició d'aquest Comitè Departamental:

President: Joaquim Puig, Barcelona; Secretari: Apol Jordana, Barcelona; Tresorer: Josep Fullar, Girona; Vocals: Marcel Borrás, Tarragona i Jaume Olivella, Barcelona.

Adreça: Apol Jordana, La Bastida (Lozère).

«La responsabilitat del futur polític a Catalunya.»

Travall executé par des ouvriers syndiqués

Ateliers Bruguier - Nîmes

Le gérant: RONSO

Autorisé C. M. I. Visa Montpellier N. 301-GD N. 62 N

La humanitat

Fundador: Lluís COMPANYS

Setmanari portaveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

adherit a SOLIDARITAT CATALANA

Tiratge limitat a 1.500 exemplars

Director: Emili VIGO

2.ª EPOCA - N.º 13 - PREU: 3 Francs

REDACCIÓ: 10, Rue de Verdun - MONTEPELLER

31 de Gener del 1943

"Dessagnada i convallescent, Catalunya viu i vol projectar-se en el futur".

(Manifest de Solidaritat Catalana).

L'exemple de Solidaritat Catalana

En tot cal adoptar sempre una posició per defensar sistemàticament el confu-sionisme. En política — quan la política obeeix a ideals enlairats i la petita maniobra apar, menyspreable davant els grans problemes que son en joc — més que en cap altre aspecte. Jugar amb l'equivoc: restar indecis; moure's amb lentitud volgada; prestar-se a maniobres més o menys licites; fomenar el desprestigi d'una causa amb actituds descordades i contraproduents, mai no ha portat res de bo. Si sincerament vol guanyar-se una causa cal defensar-la en tots els terrenys i cal, sobretot, d'acord amb una actitud preestablerta, saber-la defensar amb tacte i dignitat.

Tot això que acabem d'escriure pot aplicar-se perfectament a la nostra política. A què respon el moviment de Solidaritat Catalana sinó a aquest desig que sentim tots els catalans de reguanyar la nostra terra a la democràcia i a la llibertat? Els parlits i organitzacions que n'han signat el manifest constitutiu acaben de guanyar, per a Catalunya, una bella batalla: la de definir categòricament, amb els mots justos i l'accent que esquitia, la posició catalana en una hora en què la confusió dissortadament fa veritables estralls.

Això és un fet de la més alta importància. No tan sols pel que per a Catalunya representa Solidaritat Catalana i per tot allò que Solidaritat Catalana pot fer per la nostra terra, sino perquè, amb la seva constitució, els catalans donem un exemple que voldriem veure seguit pels diversos sectors antifeixistes espanyols. A la dispersió, a les picabaralles, a les actituds terboles, nosaltres hi repliquem amb l'agrupament, amb l'esperit de convivència, amb la claretat. Si, en gran

part, la solució del nostre plet depèn de l'actitud que adoptin envers nosaltres les Nacions Unides, cal que tots plegats comencem a pensar que no serà pas amb la línia política seguida fins ara que ho assolirem. Cal, per damunt de tot, que donem una sensació de seriositat i que hom sàpiga concretament què volem, com i amb l'ajuda de qui entenem assolir-ho, de la forma, amb les institucions i amb les persones que volem administrar-ho. Això, que a primera vista sembla tan clar i tan elemental, encara no havia estat dit amb la força i amb el convenciment amb què ho hem fet nosaltres, catalans. Els uns parlen de període constituent, els altres s'excomuniquen, els de més enllà es reuneixen inutilment i de tot plegat en resulta una sensació deplorable: que tothom vagi per les seves i que ben pocs s'adonen de la realitat de l'hora que vivim.

Voldriem que l'exemple de Solidaritat Catalana fes reflexionar a tothom i voldriem, sobretot, que tots els sectors que sincerament lluiten per la caiguda del feixisme sapiguessin inspirar-se'n. La nostra posició és forta perquè es clara, concreta i definida; perquè respon al clam de la nostra terra; perquè reivindica tot allò que defensarem durant la nostra guerra; perquè entorn de les lleis bàsiques i les persones institucionals entenen que cal agrupar-hi la diversitat de tendències que s'agermanen per la defensa d'ideals que ens són comuns. I, en definitiva, perquè aquesta és la única manera que el món democràtic pugui ajudar-nos obertament, sense rezels, amb entera confiança. Avui, (més amb les experiències viscudes) ningú no farà un pas avant sense que abans sàpiga per a què i per qui el fa. Car els pobles volen viure de realitats i no de sorpreses sovint desagradables.

FRANCO, EL CATOLIC

ASSISTIM de fa un mesos a una veritable ofensiva moral contra el règim actual d'Espanya. Les agències d'informació dels països lliures multipliquen els atacs, mes a menys encoberts, contra el General Franco i contra tot allò que ell representa. Es pot dir que, avui, tot hom coneix perfectament la trista realitat espanyola. Però si algú escolta les declaracions oficials fetes pels personatges de la situació i analitza la legislació actual en matèria religiosa, pot creure fàcilment que Espanya és la filla predilecta de l'església catòlica i la terra que la devoció ha escollit per a manifestar-se amb tota plenitud.

Doncs bé: el sensacional clíxé que tenim el gust de reproduir demostra d'una manera incontrovertible, que ni tan sols els ministres del culte catòlic, estan exempts de la sistemàtica persecució. En ell podem veure, en efecte, en un pati de la presó de Carmona al Sr Julià Besteiro rodejat d'un nombre considerable de religiosos bascos i condemnats, com ell mateix, a penes de privació de llibertat. Per quin delictes? potser per haver estimat massa la seva pàtria? o potser per haver preferit els consells dolços i humans de «La Imatció de Jesu-

cris» a la disciplina cínica i tortuosa de Sant Ignaci de Loyola? Espanya és segurament un dels estats més catòlics del món o potser el que ho és més. Però el catolicisme que impera en aquest malaurat país, el catolicisme oficial, el del Sr Aunós el de la Sra Carmen Polo de Franco, el del cardenal Segura, és un catolicisme sense cristianisme, un catolicisme sense provist de tot allò que fa de la religió un factor preponderant de civilització. I és per això que tots aquells als que la seva consciència no permet d'acceptar les directrius dels autèntics continuadors de la contra-reforma, es veuen condemnats a l'exili, a l'ostracisme o a la reclusió. A l'exili, com el cardenal Vidal i Barraquer; a l'ostracisme: com una gran quantitat de dignataris de l'Església, dels que no podem, avui encara, donar el nom; a la reclusió: com aquests sacerdots patriotes, víctimes del fanatisme que no perdona, del sectarisme que no respecta, de la intolerància que no vol comprendre.

Si alguna prova ens mancava per a condemnar definitivament el franquisme, el document que publicuem avui ens la proporciona. I amb quina simbòlica eloquència! Un socialista, il·lustre

entre tots, un cavaller de l'ideal que consagrà tota la seva vida a l'emancipació material dels treballadors, al costat d'uns altres cavallers de l'ideal, entregats en cos i ànima a la redempció espiritual dels seus conciutadans. Units en el martiri, estem segurs que devien desconèixer la discòrdia perquè tots junts pagaren el preu que es paga a la tirania quan s'estima massa la llibertat.

Declaracions del President IRLA

Imminència d'una important decisió
Diumenge, a la tarda, arribà a Montpeller, el President de la Generalitat, senyor Josep Irla. Totseguit s'entrevistà llargament amb el President del Parlament, senyor Rovira i Virgili.
Un dels nostres redactors demanà al Senyor Irla unes declaracions. El President ens digué:
«— Vaig encarregar al senyor Rovira i Virgili una sèrie de consultes. Després de la meua declaració del mes d'octubre s'imposava conèixer la posició dels diversos grups polítics i sindicals de la nostra terra.
Avui puc anunciar-vos que el senyor Rovira i Virgili m'ha donat compte de l'acompliment de la missió que li havia confiat i que les seves gestions es troben en un punt tan avançat que segurament en la vostra propera edició ja podreu publicar dues declaracions, una del senyor Rovira i Virgili i una altra de meua, en les quals es donarà compte del resultat d'aquestes consultes i de la solució que he adoptat.»

Reformes d'estructura política

per Humbert TORRES

IV. L'experiència americana
MONTESQUIEU, amb el seu Esprit des Lois, fou l'oracle dels constitucionals que en 1789 fundaren la Unió dels Estats d'America del Nord. La seva doctrina de la separació de poders, amb el sistema de frens i de contrapesos que assegura l'equilibri de cada un dels i el del conjunt i garanteix la llibertat dels Estats i la dels ciutadans, plasmada en la Carta o Pacte, fou la gran troballa de la Constitució americana. En ella, la fórmula de Pi i Margall es veu realitzada car si d'una banda tots els poders es mouen lliurement en la seva esfera d'acció, són impotents per a envair la dels altres, i no hi tenen acció més que quan algun d'ells vol abusar del poder, intent que paralitzen. La garantia de les llibertats públiques i privades és tan gran que ni els tres poders reunits poden variar ni una ratlla de la Constitució sense el vot de la majoria dels ciutadans i la dels Estats de la Unió.

Al marge de les Assemblees

La Ciutat i el Camp
par Joan SAURET
NOTES les proposicions que han estat presentades en les nostres Assemblees sobre qüestions econòmico socials estan signades per militants de Barcelona, cosa gens estrany si es té en compte que la Capital és la que dona al nostre Partit el to obrerista.
En canvi manca gairebé arrel caracteritzada.
reu la proposició sobre política agrària. Les comarques en aquest cas, no reaccionen convenientment. I si bé podríem considerar la qüestió de la terra representada pel mot genèric «econòmico-social» la veritat és que es parla dels nostres obrers no dels nostres pagesos.
El govern provisional es trobarà amb un problema molt difícil: el del restabliment de la pau al camp. Com es rehabilitarà la Llei de Contractes de Conreu? En aquest cas cal subdividir la qüestió en dues parts; primer solució dels conflictes, des del Govern provisional, i legislació, després, del Parlament de Catalunya.
S'ha de prevenir des d'ara la manera com s'han de reintegrar a la terra els pagesos des-

UNA ACTITUD

Cal subraïllar, per significativa i patriòtica, la presència en el primer acte de Solidaritat Catalana celebrat a Tolosa, d'una Comissió del P. S. U. C. acompanyada pel Sr. Semis, membre del Consell Nacional. Aquests i el Sr. E. Granier-Barraquer tingueren després, una llarga i cordial conversa amb el Secretari General de E. R. de C. senyor Josep Tarradellas. Sembla que actualment el P. S. U. C. accepta la Constitució del 1931, els Estatuts i les personalitats institucionals.

L'ACTUALITAT POLITICA

TRES TENDENCIES
Continua parlant-se de la crisi espanyola. Hom remarca l'existència de tres tendències entre l'element falangista. La dels recalcitrants — Primo de Rivera, Arrese, Giron — que creuen encara en una revifalla alemanya i que volen aguantar fins a la fi; la dels partidaris de marxar a les bones — Lequerica, Aunós, Blas Pérez — és a dir la dels conciliants que se les donen de temporaditzadors i moderats; la dels monarquitzants o partidaris de la monarquia com a solució cin-

LA UNIO DE RABASSAIRES
S'assegura que aviat tindrà lloc a França una important reunió d'elements de la U. de R. per a tractar dels problemes que planteja la seva reorganització.

CLAUSURA
La premsa parisenca publica una informació i uns comentaris sobre el segellament de la Cambra de Comerç espanyola de París.
Aquesta entitat vivia al marge de la política i la seva Junta fou destituïda en 1939 per la pressió de l'Ambaixador d'Espanya qui, per altra part nomenà un President per compte propi. En ésser alliberat París els franquistes abandonaren els seus llocs. Aquests foren reocupats pels comerciants elegits democràticament en 1938 els quals preparaven, en el moment que la policia francesa segellà el local, unes eleccions per al mes de febrer.

CONTRA FRANCO

Comuniquen de Washington que el representant democrata Jhon Coffee, de l'Estat de Washington, ha presentat una resolució a la Cambra demanant la ruptura immediata de les relacions diplomàtiques dels Estats Units amb l'Espanya.
EL CONGRES DEL PARTIT RADICAL SOCIALISTA
El nostre Partit fou amablement invitat al Congrés que ha celebrat a París el Partit Radical Socialista Francès. Hi acudí una Delegació d'E. R. de C. un representant de la qual pro-

(Segueix a la 2a pagina)

(Segueix a la 2a pagina)

(Segueix a la 2a pagina)

(Segueix a la 2a pagina)

(Segueix a la 2a pagina)

(Segueix a la 2a pagina)

Reformes d'estructura política

ria, el President és una figura trista i grisa, una mena de rei temporal, i els seus poders són purament decoratius i representatius, els poders del President dels Estats Units són tals que, mentre ni vulneri la constitució ho pot fer tot, cosa natural si es té en compte que ha estat elegit per la nació sencera amb el caràcter de poder propi, independent, sobirà i responsable.

La primera i grossa conseqüència d'aquies sistema plenament democràtic és de constituir un executiu estable i d'assegurar la continuïtat d'una política, tan difícil d'obtenir en el govern parlamentari. Es poden examinar els problemes i traçar plans amb àmplies perspectives, puix que els caps de cada ram de l'administració, almenys, els nys, eis quatre anys del mandat presidencial per a desenvolupar-los, o vuit si el President és reelegit, o dotze com en el cas Roosevelt. Imagineu, en aqueix temps, el nombre de ministres que cada Departament haurà tingut a Europa.

Poder estable hem dit, però també poder eficient, puix que el President pot triar amb llibertat els seus col·laboradors entre els veritables valors nacionals, no tenint més que molt secundàriament en compte les consideracions de política menuda i, no cal dir-ho, sense que les ambicions personals ni les baixes combinacions d'interessos tinguin possibilitat d'influir en la tria presidencial. Homes de vàlua provada al cap de l'administració, i temps suficient per a fer tranquil·lament la seva obra i deixar rastre del seu pas: heu-vos ací el secret del miracle americà que, en l'espai de cent cinquanta anys, ha fet de les tretze colònies primitives de pàgesos un poble ultra civilitzat de cent quaranta milions d'habitants, admiració del món. Quin contrast amb els governs llampec, amb les crisis laborioses dels governs d'Europa, on les qüestions de dossificació de forces i de petita política passen davant de tot! Mentre a Amèrica, en quatre vuit, o dotze anys no hi haurà més que una política econòmica, internacional, de defensa, financera, etc. en les nostres democràcies, els porters de cada ministeri, símbols humils de la permanència del poder, n'hauran conegut moltes de contradicció, representades pels dos o tres titulars anuals de cada ram.

Es curiós de fer observar que les grans figures intel·lectuals americanes no son mai candidates a la Presidència. Les raons que es donen són moltes. Heu vos ací les principals. La primera és que aqueixes grans figures solen haver pres posició sobre els problemes candents i per aqueix fet s'atrauen l'animadversió dels que pensen diferent, cosa que no passa amb una figura neutra. La segona és que el poble americà aprecia més el caràcter i la moralitat que no pas l'intel·ligència. Per això reunirà més vots un governador, un alcalde o un jutge que en la seva ciutat o al seu Estat hagi demostrat aquelles qualitats davant problemes com la lluita contra els gangsters, la corrupció administrativa, els trusts, l'esclavitud, etc. que no pas qui hagi escrit una enciclopèdia. La tercera és que els molt intel·ligents troben més benefici en l'exercici de la seva professió o en els afers que en la política. La quarta perquè la manca d'espectacularitat de la vida política americana es presta poc a l'exhibicionisme i a la revelació dels veritables valors intel·lectuals.

En règim parlamentari, el cap del poder executiu, rei o President de la República, és irresponsable. La responsabilitat es limita al Consell, o sigui els ministres que l'ajuden en les seves funcions i amb els seus consells, de manera que si s'equivoca la falta cau damunt d'ells; ells ho paguen i ell s'escapa. Els ministres no poden al·legar, per a justificar llurs actes, l'ordre del sobirà o cap, car si aquest dona una ordre que no els sembla bona, llur deure és de retirar-se.

Els ministres seuen en les Assemblees legislatives i, pràcticament, constitueixen una Comissió triada per la majoria per un temps determinat. Per això son responsables davant el poder legislatiu i han de retirar-se si perden la seva confiança. Són responsables col·lectivament perquè les resolucions son preses així.

Res d'això no passa a Amèrica. El President és responsable, però davant el poble que l'ha elegit i la posta en acusació és l'únic mitjà de fer efectiva aqueixa responsabilitat. El President no pot excusar-se al·legant el Consell dels seus Secretaris d'Estat o Ministres, perquè no està obligat a seguir-lo i els pot canviar quan vulgui.

Els ministres no tenen res a veure amb el Parlament més que quan son cridats per alguna Comissió com a tècnics per informar sobre els problemes, i no poden justificar la seva política davant del Parlament i per això un vot hostil no els afecta. No constitueixen un Consell o un Govern segons l'acceptació corrent: son un grup de directores de l'administració que el President consulta separadament, però que pot reunir conjuntament si ho vol.

Però aqueix article ja es fa massa llarg i deixarem per al següent altres coses interessants a dir sobre aqueixes qüestions.

Humbert TORRES

Els Amics de les Unions

«El Patriota», de Tolosa, s'ocupa sovint de l'Esquerra. No pas per fer-ne un elogi, sinó per a dir-nos coses terribles en un estil carnicí de «preceptiva literària» per a sis dels candidats al batxillerat de l'Institut de Cuenca. «La Humanitat», també mereix l'atenció del redactors de «El Patriota», que didàctics i trascendentals, volen donar-nos no sabem quantes lliçons.

Nosaltres deïem — i diem — com toda l'opinió democràtica, que Franco passa. I «El Patriota» afirma, saber: «Franco no passa». La qual cosa deu significar que els refugiats hauriem de fer-nos prorrogar, almenys per sis anys més, la nostra carta d'identitat.

Després «El Patriota» fa uns escarafalls terribles perquè esmentem les intervencions, cèlebres en la història del Parlament sorgit de la Gloriosa, que feren Castelar i Monterola parlant de l'existència de Déu. I volen fer passar-nos per una mena de toca-campanes que no sabem res de res i se'n parla d'un incident, més o menys pintoresc, però perfectament banal, provocat per Sunyeri Capdevila. Seguint aquest procediment ens fa l'efecte que si el redactor de «El Patriota» hagués de parlar dels debats de les Constitucions del 1931, donaria una major importància a les xim-

pleries de Pérez madrigal que als discursos de Manuel Azana.

Però tot això en té molt poca, d'importància. El que ja en té una miqueta més és la qualitat dels senyors que pretenen cridar-se en definidors de no sabem quantes coses. En política cal jugar net. Poden dir-ho així part dels redactors de «El Patriota», que abans n'eren d'un òrgan periodístic de la pura ideològica del qual tothom ha dubtat? Ens referim a «El Dia Gráfico», portatveu del senyor Pich i Pon.

Que no recorden aquelles campanyes del seu diari, quant la Dictadura, glorificant Primo de Rivera, Martínez Anido i la «Unión Patriótica», com ara glorifiquen la «Unión Nacional»? I de llavors que, per seguir el canvi polític del senyor Pich i Pon, feien de radicals? I del bienni negre quan Pich era Governador General i milers de companys nostres estaven empresonats? I del Straperlo en el qual el seu amo també estava complicat?

Posat a recollir «gazapitos» — que en català deu volguer dir ficar els pens a la galleda — perquè els ex-redactors de «El Dia Gráfico» que estan a «El Patriota» no es dediquen a explicar els del que fou el seu il·lustre amo?

El noi Utrillo

EN la galeria de botiflers que, poc a poc, anem presentant als nostres llegidors, no hi podria manca el nom de l'Utrillo junior. Heus ací un altre ase integral convertit en personatge il·lustre de la intel·lectualitat franquista. Diuen que ara el noi Utrillo voldria fer-se oblidar i fer creure que ell mai n'ha estat de falangista. Més val que no s'escarrassi: tots recordem aquells articles repugnants, publicats en fullatò a «Solidaridad Nacional» i en els quals s'insultava baixament, acusant-los d'indignitats que només pot cometre qui gosa escriure-les; homes per a tots els catalans tan respectables com Pompeu Fabra i Pau Casals. Que no faci comèdia el noi Utrillo! Que encara que

actualment demostri, com ha intentat fer-ho darrerament a «El Espanol», que en Plà es un plagiar, nosaltres quedem tan tranquils. En definitiva passen bugada entre ells mateixos. A nosaltres aviat ens tocarà el torn. I llavors el noi Utrillo sabrà tot el menys-preu que ens inspira la seva il·lustre figura.

DOXATIUS

Suma anterior: 16.611'50 francs ; La Bastida, Apol Jordana, 54'80 frs ; Montpellier, Paqueta Sales, 25' frs ; Pont du Que-Grammont, Josep Berenguer, 40 frs ; Alignan du Vent, Joan Martínez, 85 frs ; Clermont, l'Herault, Antoni Plaza, 20 frs ; Montpellier Josep Garcia, 100 frs ; Josep Brunet, 25 frs ; Osseja, Francesc Roden, 40 frs ; Montauban, Joaquim Vidal, 20 frs ; Tolosa, J. Alvarez de Lara, 500 frs ; Montpellier A. R. 50 frs ; Neuville d'Ussel, Joaquim Soró, 50 frs ; Valenti Matamala Vila-grassa, 50 frs ; Castelnaud d'Aznan, Josep Massaguer, 5 frs ; Josep Solà, 5 francs ; Lashassas Cassaignes, Família Camarasa, 300 francs ; Les Avalsats, Antoni Llop, 50 francs ; Total : 18.031'50 francs.

L'Actualitat Política

La B. B. C. anuncia que el Govern de Guatemala ha decidit rompre les relacions diplomàtiques amb el Govern de Franco per considerar que la política de la Falange ofereix un perill constant per a la democràcia.

A PARIS

Llegim a «Adelante» que l'Executiva del P. S. O. E. fa gestions per a traslladar-se a París.

REUNIONS

En el mateix portantveu del Socialisme espanyol, es diu que durant el mes de febrer es celebraran a Londres dues importants reunions. Una d'elles patrocinada pel Labour Party per a reorganitzar la Internacional Socialista i l'altre per les Trade Unions per a convocar una Conferència Obrera Mundial.

El P. S. O. E. i la U. G. T. estan representats en ambdues conferències.

MILITANTS!

Els amics que ostenten la nostra ensenya propaguen el Partit i es fan conèixer arreu de França per a ésser ajudats o per a prestar un servei al militant que ho necessiti. Adquiriu aquesta ensenya. Preu: 25 francs.

J.O.R.O.C.

El Comitè Executiu de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estats Català recomana als seus militants que, avançant les instruccions que reberan oportunament, s'abstinguin de col·laborar amb els Comitès França-Espanya.

"La Realidad Jubilosa"

Les declaracions fetes per Sir Samuel Hoare a la Cambra dels Lords, amb referència al règim franquista, han tingut una gran repercussió a Espanya. La premsa continuant una campanya iniciada prèviament que Espanya viu en el millor dels moments i de victima de la més imbecille de les propagandes. «La Vanguardia» insisteix, en un llarg editorial, sobre la «paz i la normalidad de Espanya juntament amb el bienestar de sus hogares y el auge de sus aptencias adquisitivas». Però, totseguir, ha de reconèixer la realitat: «Però serà inútil, la sabemos bien, todo cuanto la realidad ofrece de mentis sarcástico y palmaria a las miserables campanyas de difamación y de calumnia contra Espanya». D'això, naturalment, en té la culpa «un sectarismo que, si alienta en mentes extranjeras es simplemente un complejo de resentimiento personal o de odio de raza; però que si anida en conciencia espanola tiene la circunstancia cualificativa de la traición». I «La Vanguardia»; al·ludit Sir Samuel Hoare confessa que, «tantas y tantas paparruchas como han tenido recientemente» es troben aculides «aun en labios que parecian correctos y adn en conciencias que durante varios años han podido ser testigos de la realidad espanola y lesitigados por sus mas plebeyos difamadores».

«La Vanguardia» acaba fent un elogi d'interès «de la realidad jubilosa de nuestra vida ciudadana». Tot això estaria molt bé i faria trencar el cor si en les mateixes planes de l'òrgan del Sr. Godó no hi trobessim notes com les següents: «Generosa iniciativa del Caudillo. Ha destinado 250.000 pesetas para el rescate de prendas de abrigo y útiles de trabajo depositados en el Monte de Piedad para allegados de presos y penados». I uns dies més tard (edició del 28 de desembre) el corresponçal a Madrid de «La Vanguardia» trametia una ressenya pu-

blicada a primera plana: «La iniciativa del Caudillo ha llegado hoy mismo al hogar de los vencidos. Hasta el martes a la una de la tarde se habian presentado en el Monte de Piedad de Madrid 2.500 paletas. Todas ellas se referian a prendas de abrigo y a unos dos centenares de títulos de trabajo, la mayoría máquin de coser. La Plaza de las Descalzas ofrecia un dramático aspecto. Una sola familia presenta cincuenta y cuatro paletas desde la máquina y los abrigos hasta las cosas más modestas e insignificantes».

I com que a Espanya «no manguen» les institucions que honoren les democràcies el «Patronato Nacional de Presos y Penados» s'encarrega de «tan cristiana como laboriosa misión».

Posats a fer bé, la filla del Caudillo ha servit un dinar en un Asil, amb assistència del Bisbe de Madrid, que ha declarat corroborant aquest «auge de feliz prosperidad», que Carmen Franco Polò li havia regalat el seu automòbil «para que lo vendiera, engrasando el importe de la venta la subscripción destinada a socorrer la miseria de las familias de los suburbios».

Aj tenim una altra prova que a Espanya tot va bé i que calumnia el Caudillo és una indigna alevosia. Llegiu, si us plau, aquest telegrama que inserix la mateixa «Vanguardia» (edició del 30 de desembre): «Albacete, 29. — El Gobernador y Jefe Provincial del Movimiento ha recibido un telegrama del Jefe de la Casa Civil de S. E., dándole cuenta que el Caudillo indultaba de la última pena a seis reclusos de esta Cárcel Provincial. Con tal motivo el Gobernador Civil visitó a los reclusos quienes, al conocer la noticia, le dieron emocionados las más sentidas gracias para que las transmitiera al Caudillo».

I encara hi ha qui discuteix «la realidad jubilosa» de la vida espanola? Decididament tot va bé en el millor dels moments...

LA CIUTAT I EL CAMP

(Ve de la 1a pagina)

tes coneguda per «Llei Petita» i amb la qual s'obri en el nostre camp un període de confusió i d'inestabilitat econòmica i social, cal dedicar a aquest aspecte una atenció preferent. En tornar, cal dir-ho lleialment, a obrir un període revisionista dels contractes s'ha d'evitar que la prima que resultava de la simple presentació de la demanda — segons la llei Petit — atregui més sol·licitants que lesionats.

També fora convenient que el nou Parlament procedís a la revisió de la llei Grossa, de la llei de Contractes de Conreu. S'ha escrit molt i molt sobre ella, però cal dir que les nostres dretes exageraren enormement la seva transcendència. Els nostres amics hascos s'escreuiren de veure que la Lliga i l'Institut de Sant Isidre la presentessin com una llei revolucionària.

Quan jo parlo d'una revisió no vull dir que es necessiti cap desestal per a aixerrar-la. Només tocant lleugerament ací i allà, fent caure alguna fulla i tapant alguna escletxa arribaríem a tenir un bon instrument de pau social.

La Llei de Contractes de Conreu té el defecte de deixar obertes algunes portelles per on passen fàcilment les males intencions d'alguns buscarrons. Unes quantes dotzenes d'aquests elements foren suficients per a que la simpàtica llei catalana tingués una molt dolenta premsa i recollís les invectives exagerades dels buscarrons de l'altra cantó. Té, a més, el defecte d'immobilitzar el capital-terra de manera que, en virtut del seu article 10 (durada dels arrendaments) que atorga al conreador el dret de pròrroga cada sis anys, ininterrompudament, i, consegüentment, el dret d'adquisició (art. 43), (amb els terminis fins a 15 anys assenyalats en l'Art. 48) impideix que el propietari pugui vendre-la o hipotecar-la. Aquesta dificultat es podria solucionar de manera que el seu instrument de crèdit funcionés immediatament més enllà del paper i de manera, és clar, que es deixés sempre salvaguardada la permanència del conreador damunt la terra, amb les garanties exigides per la mateixa llei.

S'ha de procurar que els capitals no es desentenguin del camp. Existeix a Catalunya un

costum molt arrelat entre una classe de propietaris de tipus liberal i comprensiu que sent una gran afectió pel camp i esmerça importants quantitats de diners en masies, finques i granges sense tenir en compte l'escàs rendiment que els produeixen. No s'ha de defraudar aquest patriotisme.

El Capítol VIII, que afecta als contractes d'aparceria; és objecte de molta discussió. Per ser fora una solució reservar aquest tipus de contracte per a les finques d'una determinada extensió.

I sobretot, cal resoldre decididament el problema-nús de les comissions arbitral, de manera que constitueixin una sòlida garantia per als interessos que s'encarri en els litigis.

La Llei, repetim-ho, és bona. Únicament que el temps imposà una mena de guerra als advocats i la gairebé absoluta absència d'aquests en la comissió parlamentària, produí en alguns articles una redacció entortolligada i casuística (per a evitar dubtes i litigis).

Siguem justos i ara que es parla de no recomençar, de valdre'ns de l'experiència i de servir els interessos de tot Catalunya, estudiem ben bé la Llei, esporguem-la de certs detalls que ni hi fan cap falta i en compensació afegim-hi tot el que calgui d'ardit, d'avenc social, en favor del conreador.

Per això caldria que l'Esquerra pensés seriosament en la necessitat de cridar uns advocats que estudiessin els disbarats que ha fet la Falange en el terreny agrari i, assessorats per «comarcals», per pàgesos exèrits, donessin al nostre Partit un projecte de solució de conflictes, derivats del traspàs del règim, i indiguessin les reformes per al demà.

Després... s'hauria de formar dins l'Esquerra una secció agrària que tingués cara i ulls i que es preocupés de crear tot un pla de reformes socials a base de Sindicats Agrícoles, Cooperatives, mutualitats, etc. Si s'ha d'abandonar per inoperant el criteri del catalanista a seques que es passa els anys demanant una central sindical catalana a l'estil hasc, en canvi no és convenient cedir a ningú el negoci de la salvaguarda dels interessos dels conreadors i petits propietaris catalans els quals constitueixen la base de l'Esquerra a comarques.

JOAN SAURET

VIDA DEL PARTIT

Administració de l'E. R. C. i de «LA HUMANITAT»: Martí BARRERA, 9, rue Thérèse - Montpellier.
Secretariat del Partit (notes i comunicats per aquesta secció): E. R. C., 25, rue Ecole de Droit Montpellier (Hérault)

Una agresio

Ens assabentem amb indignació de l'agressió de que ha estat objecte a Tolosa el nostre activíssim militant del Comitè Departamental de l'Alt Garona i ex-regidor de Barcelona, senyor Delmir Ibáñez. Aquest ha produït immediatament una denúncia davant el Sr. Procurador de la República.

Actes com aquest desdiiuen tots els principis de civilitat i no constitueixen, certament, una penyorà d'unió i de conraternitat.

Juntament amb la nostra protesta signifiquem al nostre íntegram i destacat militant la nostra més cordial simpatia.

Secretariat del Plé del Departament.

Montpellier, gener del 1945.

HERAULT

Tots els afiliats a E. R. C. del Departament de Gers son convocats a l'Assemblea Departamental que se celebrarà el dissabte dia 3 de Febrer, a Auch, a la Sala de la Biblioteca, Plaça de Salurte du Barthes, a les 2 de la tarda, per la reorganització del Partit en el Departament. Informació de les activitats del mateix i Elecció del Comitè Departamental.

HERAULT

Es convoca els militants d'aquest Departament a una Assemblea que se celebrarà el dia 4 de febrer a les dues de la tarda, a la Sala de Reunions del «Café de l'Esplanade» de Montpellier. L'ordre del dia és: Primer: Conveniència o no de celebrar un Ple de militants a França; Segon: Mocions i Proposicions; Tercer: Preqs i preguntes. El Secretari, Gil Junqueres.

El dia 14 de gener es reuniren els militants d'E. R. C. d'Alignan-du-Vent (Hérault) quedant constituït el Comitè Local, per tota correspondència i informació adreçar-se a Joan Martí Boira, Saint Marcial, par Alignan-du-Vent (Hérault).

LOIRE

Els nostres militants son pregats d'adreçar-se a Marian Martin (56, rue Daguerre, St-Etienne) per organitzar el Partit en aquest Departament.

AUDE

L'adreça del Comitè Departamental és la següent: Joan Prat, 31, Square Gambetta, Carcassonna.

Heus-aci l'actual composició del Comitè Comarcal de Nar-

bona: President: Enric Alguísti; Vice-President: Pere Llovetas; Secretari: Pere Brugat; Caixa: Josep Sabater; Vocals: Joan Monter i Josep Albert; Delegat de Relacions, Francesc Planas. Adreça del Comitè: A. Agustí: Cour de la Pomme, Narbona.

CALVADOS

Els nostres amics es poden posar en comunicació, per tot el que faci referència al nostre Partit, amb el senyor Josep Galceran, Route d'Orbec, Beuvillers, par Lisièux.

GARD

S'ha constituït a Bagnols-sur-Ceze una delegació que curarà de reagrupar els nostres militants. Adreceu-vos al senyor Ramon Perez, 4, Place du Chateau.

ALT GARONA

Ens plau assabentar a tots els afiliats la constitució del Comitè Local d'E. R. C. de St-Gaudens, constituït per Manuel Oliment, president; E. Hunot, Secretari; i Tomas Castenyera, Tresorer. La correspondència pot dirigir-se a l'adreça d'aquest últim, Cote Goutmex, 2 St-Gaudens.

Delegats «cantonal» Han estat nomenats Delegats «cantonal» provisionals els següents afiliats; Pel «cantó» de Fronton, En J. Garcia — Proprietari La Galère; a Bouloc (H.-G.). Pel «cantó» de Villemur, En Marius Parent, Les Placettes, par Villemetier (H.-G.). Tots els afiliats al Partit, resident en els esmentats «cantons» o que hi tinguin facilitats de comunicació son pregats de posar-se en relació amb els esmentats companys.

DIMISSIO

El nostre amic Salvador Melià ens prega que fem pública la seva dimissió de President de la «Unión Nacional» del Barrage Boria (Cantal).

Travail exécuté par des ouvriers syndiqués

Ateliers Bruguer - Nimes
Le gérant: RONSO
Autorisé C. M. I.
Visa Montpellier N. 301-GD
N. 62 N

"Izquierda Republicana" i el Problema Català

El nostre bon amic Brauli Solsona, destacat militant d'Izquierda Republicana i ex-Governador Civil de Burgos i de València, ens tramet el següent article que gustosament inserim:

A Bogotà — ai, que és lluny! — el meu distingit correligionari Don Alvaro de Albornoz sembla que ha fet un discurs contra els Estatuts. Aquest discurs ha produït entre els catalans el natural disgust. Tant, que fins i tot s'ha arribat a donar-li una importància excessiva. No és que el Sr. Albornoz no tingui una personalitat ben destacada i que no sigui una de les figures més il·lustres del republicanisme espanyol. El seu discurs, però, no passa d'ésser el discurs d'un home eminent dintre de «Izquierda Republicana». Això no vol dir, de cap manera, que el seu criteri sigui el criteri del Partit. Les coses tal com són.

El partit de «Izquierda Republicana», al qual pertanyem l'eminent Sr. Albornoz i el modest autor d'aquestes ratlles, va signar el Pacte de Sant Sebastià — fonamental en la instauració de la República del 31 —. El Partit de «Izquierda

Republicana» va votar l'Estatut de Catalunya i va ésser un dels que més treballaren per a la seva implantació. Aquestes dues posicions coincidents, que senyalen una visió categòrica del problema, foren resultat d'uns acords plenaris, que solament podrien ésser rectificats per altres del mateix caràcter que avui com avui no estem en disposició de prendre, ni pensament hi ha hagut. El Partit de «Izquierda Republicana» doncs, té una posició neta i definida: signatura del Pacte de Sant Sebastià; aprovació i implantació de l'Estatut.

Es lamentable que hagi d'ésser un militant de «Izquierda Republicana» tan modest com jo, qui tingui de fixar aquests detalls importants, que han estat oblidats pel Sr. Albornoz en el seu discurs de Bogotà. I és tant més lamentable perquè jo tinc per al Sr. Albornoz, de fa molts anys, una admiració entusiasta i un afecte sincer, car es tracta d'un vell republicà de gran talent i model d'honestat i de conseqüència.

El problema català, però, li ha fet perdre el seny, ara com abans i com sempre.

A les acaballes del Partit Radical a Barcelona, en Pich i Pon, encarregat per Lerroux d'aixecar «El Progreso», que era un mort, va tenir la pensada de cridar el Sr. Albornoz per a dirigir-lo. El Sr. Albornoz, el primer dia, es va tancar al seu despatx de la Plaça Reial i va escriure un furibund article contra Pi i Margall, i contra el federalisme. L'atzagaïada va ésser tan grossa que el Sr. Albornoz, el mateix dia de la publicació del seu brillant article, feia les maletes i s'en tornava cap a Madrid.

Es a dir, que l'estirabot de Bogotà no ha pogut sorprendre'm. No m'estranya, però em sap greu.

Precisament per tractar-se d'una personalitat eminent considero poc polític i gens oportú, que en aquestes circumstàncies s'hagi permès de fer un discurs abundant d'una manera personalíssima, sortint-se de les normes establertes pel Partit un tema tan delicat.

Amb tots els respectes, em permeto opinar que el Sr. Albornoz tampoc no ha pecat aquesta vegada per un excés d'oportunitat i de descrec.

Brauli SOLSONA

La humanitat

Fundador: Lluís COMPANYS

Setmanari, portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.ª EPOCA — N.º 14 — PREU: 3 Francs

REDACCIO: 10, Rue de Verdun — MONTPELLIER

8 de Febrer del 1945

EL PRESIDENT IRLA institueix el Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat

Pel bon Camí

DECIDIDAMENT, la vida política catalana segueix pel bon camí. A primers de gener es constituïa a París Solidaritat Catalana; a darrers del mateix mes el President Irla crea el Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat. Dos fets de cabdal importància per a la nostra terra que parlen llarg i clar de com els catalans entenem afrontar l'etapa que ha d'iniciar-se ben aviat. La nostra política té un tó de solvència i de seriositat que repetim-ho una vegada, encara — voldríem veure seguir per tothom. Es que la gran massa dels catalans fent abstracció d'ell que podria dividir-nos hem preferit coincidir en allò — que en definitiva és l'essencial — que ens uneix. I, sobretot, lluny de creacions artificioses que mai no compten amb altra adhesió que la dels qui les creen, hem sapigut restar fidels a les nostres institucions en la persona del President Irla que representa la continuïtat de l'obra de Francesc Macià i Lluís Companys.

Tots sabem com la tasca de Josep Irla és — i serà — àrdua i delicada i per cap això de nosaltres li regatejarà la confiança. Si darrera la seva persona no hi hagués una pura i brillant executòria de quaranta anys de lluites polítiques, si no existís el prestigi d'una actuació continuada que ha anat des del Municipi a la Presidència passant per les antigues Diputacions Provincials, per la Mancomunitat, per la Comissaria de la Generalitat a Girona, per alts càrrecs polítics a Catalunya i a la República, per a nosaltres n'hi hauria prou amb la dignitat i el tacte amb què el President està actuant. No recordeu, enmig del desfici i la crisi, la seva crida del mes d'octubre de l'any passat, breu i ponderada, però plena de patriotisme i de sentit polític? Aquelles mots a tots els catalans «que mantenen la dignitat d'homes i de patriotes», ja clarificaven l'ambient en una hora en què tot era aigües barreig. I, de llavors ençà, el President, ha anat actuant i en tota la seva gestió, ja fos prop de catalans, d'espanyols i de francesos, no s'ha mogut de la línia de conducta que s'ha via fermament traçat.

Avui, després d'un amarg període de consultes que han permès conèixer i aclarir qui sap les posicions, Josep Irla, institueix el Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat. L'organisme té un caràcter de treball ben definit i assessorat avui el President de Catalunya i prepararà la tasca per a demà. És a dir: trencuem amb la improvisació i, davant el nombre i el volum dels problemes que amb la reinstauració de les llibertats a la nostra terra es plantejaran, des d'ara s'estudien i s'estructura les solucions per a quan arribi l'hora oportuna. Mes que jugar a Govern, el President ha preferit crear un òrgan que faciliti i aplani la tasca del que realment exercirà aquestes funcions en el territori de Catalunya. Més que una declaració llampant, el President ha volgut aprofundir aquest caire de seriositat i de solvència que ha de tenir la política catalana. Més que una fraseologia efectista, el President aboca els homes davant tota la nostra tragèdia i els demana mesures concretes per a resoldre-la. I per aquesta missió, Josep Irla ha cridat un excel·lent equip de ponents i, sobretot, ha sapigut assignar a cada un d'ells la tasca que li escau. Presidits per un gran patriota, Antoni Rovira i Virgili, que tant ha treballat aquest darrers mesos per a què el Consell Assessor esdevingués una realitat, aquests homes, enmig dels quals hi trobem figures ben prestigioses de la intel·lectualitat i de la política catalana, treballaran amb delit d'entusiasme a la tasca que els hi ha estat assignada. A cap d'ells no deu amagar-se la gravetat i la complexitat dels problemes, com no s'amaga a cap català que, per damunt del xirisme, pensi seriosament en el futur polític de la nostra terra.

Aquesta línia ferma que segueix la política catalana cal que sigui mantinguda amb voluntat i energia. Cal que els catalans, avui més que mai, siguem dignes de les nostres llibertats. Solidaritat Catalana, el Consell Assessor, palesen aquesta voluntat de presència de la nostra política en tots els problemes que ens afecten. Seguim pel bon camí i continuem fent costat al President, que la victòria serà nostra!

A. Rovira i Virgili n'és designat President

Nota del Senyor Rovira i Virgili

Al cap d'alguns mesos de consultes i converses, ha quedat constituït el Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat, el qual començarà a actuar dintre de pocs dies. Si les gestions han estat llargues, el resultat obtingut és satisfactori. L'essencial, en aquest cas, no era fer les coses de pressa, sinó fer-les bé. Calia donar al Consell el valor tècnic de les persones designades i alhora el gran valor moral d'una col·laboració estreta entre homes pertanyents a diverses tendències nacionals, segons l'orientació senyalada pel President Irla en el seu missatge al poble català.

El Consell té l'estructura d'un conjunt de Comissions tècniques dirigides pels Ponents respectius i relligades per un President. Nomenats ja els Ponents de les Comissions, ara es procedeix ràpidament a completar-les amb els Vocals, i tots plegats ens posarem de seguida a la feina. Es tracta d'estudiar i proposar les primeres mesures que haurà de prendre el futur Govern de Catalunya, fins que el nou Parlament es reuneixi.

Creo que amb això establim en la política catalana un mètode de preparació i de labor coherent, que pot ésser molt fructuós. Catalunya en pot treure més profit que de les agitacions passionals i de les vanes oridories.

El Consell Assessor no ha de barrejar-se en les qüestions promogudes entre partits o grups, ni en els problemes de la política general. El seu objectiu són els problemes concrets i immediats.

Resto molt agraït al President Irla per la prova de confiança que m'ha donat en designar-me per a la presidència del nou organisme. Ho resto així mateix a tots els amics i companys que m'han ajudat en aquesta empresa que de bon començament es presentava àrdua; el meu agraïment va, no sols als qui han acceptat un lloc dins el Consell, sinó també als qui, com el senyor Josep Terradellas, no han pogut acceptar-lo per motius pu-

rament personals, però han fet constar llur conformitat amb la creació de l'organisme i amb el programa que ha de realitzar.

Si alguns partits i organitzacions no tenen avui dins el Consell la participació que ben cordialment els he ofert, és perquè no han donat encara la resposta definitiva, o perquè l'han feta dependre de qüestions que jo no puc resoldre; conservo, però, l'esperança d'obtenir aviat llur concurs. Ja saben que les portes del Consell són obertes.

El Consell Assessor és ja una realitat. Si jo volgués refinar-lo breument, diria: és un òrgan d'unitat catalana en el treball concret.

Montpeller, 22 de desembre del 1944.

El President de Catalunya,
Josep IRLA

QUE ESPERA FRANCO ?

En 1942, el "Caudillo" afirmà solemnement: « Si el camino de Berlin quedara abierto, Espana no mandaria al frente del Este unos miles de soldados, sino un millon de hombres ». Si no va depressa, ens sembla que no hi serà a temps.

Constitució del Consell Assessor

Per la meua declaració del 22 de desembre del 1944, vaig decidir que fos constituït el Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat i vaig nomenar President el senyor Antoni Rovira i Virgili, el qual, amb aquest caràcter, havia de determinar l'estructura i la composició de l'organisme.

Havent-me presentat el senyor Rovira i Virgili el reglament orgànic i la llista dels Ponents que han de dirigir les Comissions respectives, hi dono la meua aprovació i declaro constituït el Consell.

Montpeller, 30 de gener del 1945.

El President de Catalunya
Josep IRLA

Reglament orgànic del Consell assessor de la Presidència de la Generalitat

Amb el nom de Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat queda constituït un organisme encarregat d'assessorar el President de Catalunya i de preparar l'obra de la restauració legal de l'autonomia catalana.

El Consell està integrat per un President i per diverses Comissions tècniques, compostes d'un Ponent, tres o més vocals i el nombre d'Adjunts que calgui.

El Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat queda constituït un organisme encarregat d'assessorar el President de Catalunya i de preparar l'obra de la restauració legal de l'autonomia catalana.

Les Comissions s'ocuparan de les següents matèries: Cultura, Qüestions estatutàries, Problemes polítics, Justícia, Qüestions agràries, Dret Civil, Economia, Finances, Treball, Governació, Qüestions municipals, Qüestions relatives als funcionaris.

La designació de les Comissions serà feta de manera que el Ponent i la majoria dels Vocals resideixin en una mateixa població o en poblacions properes, a fi que puguin reunir-se amb facilitat i continuïtat. Els membres de les Comissions als quals sigui desavinent de fer el viatge per a assistir a les reunions, seran tinguts al corrent del curs dels treballs i hi podran contribuir tothora amb llurs propostes.

Concepte de la Crítica

per J. M. LLADO-FIGUERES

Una de les virtuts de la democràcia és la d'establir entre opinió i govern una profunda harmonia de conceptes i de punts de vista. Diàleg permanent entre l'una i l'altre, batalla d'idees, lluita de principis, joc de partits, reclamen com a indispensable atmosfera la de la llibertat.

Sense llibertat de pensament, sense dret a la crítica hom no pot parlar d'institucions democràtiques ni de drets populars efectius. Si la supressió de la democràcia entranya la de les llibertats, la supressió d'una llibertat representa una mica menys de democràcia. Un poder fonamentalment damunt del dret i de la lògica no tem d'ésser discutit, sinó que ho desitja, car, si d'una banda, amb la contròversia i la lliure contralació de les idees aquestes es prestigien i s'adapten, per l'altra, l'acció del dirigent, adquireix, pel fet d'ésser sotmesa a la crítica, un major grau de responsabilitat i de perfecció.

Es tanmateix cert que la democràcia és un règim difícil, però no és menys cert que presenta unes virtuts més altes. El primer que fan les dictadures, que presumeixen d'expeditives i de dinàmiques, és suprimir la llibertat d'expressar el pensament. Cessa el diàleg i s'enceta el monòleg; una veu s'imposa a totes; la premsa i la tribuna són sotmeses a la censura, i així — diu Cavour — qualsevol imbecil es capaç de governar.

La crítica és sinònim de civilització i de progrés, i només els pobles gregaris poden passar-s'en. Ha de posar-se necessàriament i constantment en funció per a destruir el que no té raó d'ésser, per a consolidar el que mereix subsistir, per a millorar el que mereix una reforma. Això vol dir, doncs, que la crítica ha d'ésser presidida per una voluntat de millorament, i perquè aquesta voluntat existeixi cal que hi hagi en els homes una capacitat d'estimació per als seus semblants, per a les idees i per a les coses. Estimar els fills és corregir-los. Quan Cassius diu a Brutus: «Vós no m'estimeu gaire», Brutus respon: «Allo que jo no estimo són les vostres faltes».

(Segueix a la 2a pagina)

Perspectives Econòmiques a casa nostra

DE cara a situacions difícils i embrollades a les quals forçosament cal enfrontar-se, la pitjor de les actituds és la d'amagar el cap sota l'ala. L'abstracte, la «réverie», la fraseologia fàcil, l'aiguabarreig de tòpics, constitueixen perills molt greus davant de realitats econòmiques complicadíssimes, com ho són les dels nostres dies, puix que les exigències vitals d'un país i d'una època estan inexorablement per damunt de tots els ensomnis cànids i de totes les disquisicions fallacioses.

Per actuar davant d'aquestes realitats i tractar de dirigir-les, cal abans que tot esforçar-se a conèixer llurs perfils autèntics, documentar-se sobre llur trajectòria i contingut, endinsar-se en la complexitat a voltes ombrívola i dolorosa que conté llur nucli medular. És aquesta una veritat elemental, podria objectar-se'ns: però en el nostre temps d'exacerbació passional i de fallida de tants fonaments bàsics, no és potser la repetició de veritats elementals una de les feines menys profitoses.

Es parla molt des de fa un cert temps del futur del nostre país, i sota la vaguetat de les grans generalitzacions, s'oblida sovint la terrible responsabilitat que ens espera: la de SABER articular i organitzar els ressorts de reconstrucció d'un país empòrrit, depauperat, trossejat des de fa anys, i lluec en la seva contextura econòmica-més primària.

Les escapatòries sentimentals i eridaneses són molt temptadores, però al darrera d'elles queda fatalment el garbuix de problemes indefugibles.

Perquè ara, dissortadament, no ens trobem en «l'any de gràcia» del 1931. Encara que aquest «any de gràcia» — tots els epítets son relatius — no ho era ja, ni molt menys, davant de l'evolució econòmica europea i mundial.

Comentar l'anterior asseveració ens portaria a un desenvolupament excessiu. El cert és, però, que el nostre país no fou gairebé contaminat per les tràgiques repercussions que el «crack» de Wall Street de 1929 tingué en la majoria de nacions industrialitzades.

Durant aquest període de crisi i de depressió angiosa (i sobretot l'absència de reactius eficients que superessin els estralls del nacionalisme econòmic — la Conferència Mundial de Londres del 1933 no passà el concebut torneig d'oratoría —), els successius governs espanyols es trobaren alleugerits d'haver de fer front a xifres fabulosos de ciutadans sense feina i d'haver de debatre's febrilment a la recerca de mercats exteriors on col·locar la producció manufacturadora. No ho oblidem: la tònica del país, com a conseqüència normal, en el que es comprendria sota la denominació d'elements vitals de subsistència, se'n trobava singularment facilitada.

(Segueix a la 2a pagina)

Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat

PRESIDENT ANTONI ROVIRA i VIRGILI

PONENTS :

- Cultura POMPEU FABRA
- Qüestions estatutàries Lluís NICOLAU d'OLWER
- Problemes polítics Humbert TORRES
- Governació Claudi AMETLLA
- Justícia i qüestions agràries Ramon NOGUÈS i BISET
- Dret Civil Felip de SOLA i CANIZARES
- Economia i Finances Ferran CUITO
- Treball Martí BARRERA
- Qüestions relatives als funcionaris Joan SAURET
- Qüestions municipals Francesc de P. JENÉ

Aquesta llista de Ponents serà ampliat tan bon punt ni hagi la contesta dels elements que, com diu el Sr. Rovira i Virgili, no l'han donada encara definitivament.

Entorn de Solidaritat Catalana

Tomas POMÉS, ens diu...

Quan la darrera edició de LA HUMANITAT ja havia entrat en màquina, rebérem la resposta que feu, Tomás Pomés, del «Front de la Llibertat» a la nostra enquesta. Heu-la ací:

La presència de Solidaritat Catalana en el camp de les aliances polítiques de la Península, pot servir d'aglutinador. Catalunya ha estat sempre un dels suports més forts del règim republicà i dels moviments liberals. Evitar la confusió no es retruïa a la col·laboració de totes les forces de la República interessades en el restabliment de la legalitat, sinó enfortir la personalitat nacional de cada una d'elles per a establir, després, un pacte entre les mateixes.

Solidaritat Catalana no ha fet altra cosa que establir una relació de forces que correspongui a una realitat política. Ho ha fet mobilitzant-les en el sentiment nacional, tant per a trobar en totes un mateix punt de coincidència com per a complir el deure de fer sentir la presència de Catalunya en bloc, ja que com a tal l'ha atacada també el franquisme. A la crida que fa el manifest hi han de venir-hi totes les organitzacions que hi manquen, sobretot les obreres i pagueses, si volem que el fet solidari s'acompleixi. Altrament seria defraudar l'esperança que la unió de tots pot enfortir en les masses que sofreixen resistint a Catalunya.

Quan totes les organitzacions, que volen ésser el pensament polític i el reflex social d'un país (encara que numericament representin unes minories en relació a la població), s'uneixen, volen aglutinar entorn seu les absències. Això costa una mica si aquestes minories actives no saben interpretar un sentiment general. Ja està bé que coincidim en l'enemic immediat a combatre, però és millor que hi hagi convergència per l'hora de redreçar un poble que sofreix de prop de nou anys. Per a això és indispensable saber com volem enfocar-ho i per a això, també, cal que tots els que han de rebastir la vida política i social del nostre poble siguin presents al planejar-ho.

No trobarem el nostre poble igual que com el varem deixar. Ha sofert molt i sofreix encara. Una persecució brutal de sis anys i un rebuixament de la seva condició social ha fet que cadascu es reconcentri interiorment en un desig personal de viure i d'alliberació. Catalunya ha pres les característiques d'un ampli camp de concentració i tothom qui ha sofert l'intercanvi sap la desmoralització que això comporta. A més, gent que s'ha fet adulta durant aquests sis anys en els molts d'educació falangista la trobarem deformada, sense interès col·lectiu.

Solidaritat Catalana ha de saber produir una psicosis de poble i ha de donar-nos un sentiment simple, que s'els faci interior i personal, per a que els congoïi i els encarrili de nou a un interès general. Front de la Llibertat que va comprendre des del començament aquest desbalament moral en la vida interior de Catalunya, ha encaminat el seu esforç en exercitar a les masses a combatre per un sentiment de llibertat, com a homes que no abandonen els seus drets i com a catalans, i sent tant com qualsevol el desig que s'associïn a l'obra de Solidaritat Catalana totes les forces representatives de Catalunya per a que conjuntament amb elles pugui continuar el seu esforç.

Concepte de la Crítica

(Ve de la 1a pàgina)

Estimar la Pàtria és denunciar i corregir els defectes dels seus homes, de les seves institucions i de les seves lleis.

Per a estimar cal conèixer; per a conèixer cal comprendre. Conèixer és el resultat de meditacions i d'estudis; comprendre és un acte d'humilitat. Per això a Espanya, país d'intransigència, d'orgull, de petesa mental, el concepte i l'exercici de la crítica són tant precaris, perquè hom no vol donar la raó als altres encara que la tingui, i, en aquest cas, no hi ha adversaris honorables, car, com diu Paul Valéry, nomes ho són els que amb la discussió tendeixen a millorar llur organització d'esperit i no a imposar, per amor propi, la seva raó.

Per la incompensió i la intransigència les controvèrsies degeneren en baralla, sobretot quan toquen uns temes ja prou carregats de matèria explosiva, com ho són els que afecten interessos immediats, governs i religions.

Ja remarca Ciceró que aquell que governa un Estat ha de resignar-se a escoltar moltes bestieses. A casa nostra aquestes bestieses — distribuïdes a profusió — condueixen, per raó del temperament racial, als resultats més tràgics. L'expressió de les opinions (defenses sense cap esperit de tolerància) en lloc d'ésser un factor de progrés i un mitjà de col·laboració, han conduït per la seva ferotgia a les discòrdies cívils. Hom ha preferit aquesta discòrdia a l'interès de cercar

Manifestació de simpatia

Publiquem amb goig la següent carta:

«Els Republicans nacionalistes del País Valencià, representats actualment per el «Partit d'Esquerra Valenciana» i per l'«Actuació Valencianista d'Esquerra», de Barcelona, feliciten calorosament el seu germans catalans per l'èxit aconseguit amb la constitució de Solidaritat Catalana.

Cal que Catalunya marxe dreturament vers la plenitud de la seva maduresa política intensificant les relacions amb els pobles de la seva parla, els quals constituiran, en un proper esdevenidor, un recolze dels seus ideals i la glòria més pura i autèntica de la seva història.

Per «Esquerra Valenciana», Gaietà HUGUET; Per l'«Actuació Valencianista d'Esquerra», Bernat Esparza. Montpeller, 20 de gener del 1945. Secretaria d'Esquerra Valenciana: 6, rue Richelieu, Montpeller.»

Les Adhesions del Partit

En el Secretariat del nostre Partit continuen rebent-se testimonis de satisfacció per la signatura de Solidaritat Catalana. S'han rebut els següents telegrames i cartes: Comitès Departamentals de l'Alt Garona, Loiret, Tarn i Garona, Alts i Baixos Pirineus, Indre, Lot, Provence i Sud-Est, i Tarn; Els Comitè Local de Pierrefitte (B. P.) i la Delegació de Saone i Loire.

VIDA DEL PARTIT

NOTES

Correspondència: Insistim en la necessitat de que els nostres amics no confonguin en una mateixa carta les qüestions administratives del Partit i «La Humanitat» amb les del Secretariat. Cal que, encara que es trametin en un mateix sobre, es facin en un full apart per a facilitar la tasca del Secretariat.

De totes maneres es millor atènyer-se als següents detalls: la correspondència administrativa del Partit i de «La Humanitat» (cotitzacions, pagament de carnets, subscripcions, donatius, demanda d'exemplars, etc.) s'ha d'adreçar al Sr. Martí Barrera, 9, rue Thérese, Montpeller. Comunicacions al Partit (així com les notes destinades a la secció «Vida del Partit»): a E. R. C. 25, rue Ecole de Droit, Montpeller. Correspondència per a la Redacció del nostre portaveu: 10, rue de Verdun, Montpeller.

Autoritzacions: no es considerarà vàlida cap convocatori de nova constitució de Comitès Departamentals, Locals o el nomenament de Delegats per a reagrupaments dels nostres militants que no siguin confirmats des de la secció «Vida del Partit» del nostre portaveu.

«Que nos dejen en paz»

HAVIEM quedat que l'Espanya falangista treuria el país d'una apatia secular, que la intervenció espanyola en política internacional seria decisiva. Ara, però, que les coses van tan malament per l'Àxe, tothom dissimula. I l'«A.B.C.» de Madrid, demana en la seva edició del 14 de gener que s'acabin els atacs de l'opinió internacional contra Franco. «A nosotros no nos ha gustado nunca meternos en las cosas ajenas. Entregados de lleno a una absorbente tarea de reconstrucción nacional, los españoles carecemos de tiempo y de ganas para inmiscuirnos en los asuntos de los demás... Los problemas de la política interior son hoy los que más preocupan e interesan; y, entregados de lleno a nuestra íntima y silenciosa labor, debemos dirigir a todos los restantes pue-

blos del mundo una sola y no muy ambiciosa petición: Que nos dejen en paz!»

Ja veieu on acaba tota la faralla imperialista. A condició que es tolerin les indignitats falangistes, per l'Espanya de Franco el món ni existeix. Llàstima que no tothom sigui d'aquest parer!

Com ensenyen l'ocella

Tothom està d'acord en afirmar que l'actual ofensiva russa al front de l'Est pot ésser fatal per Alemanya. El que no impedeix, però, que la premsa espanyola, neutralíssima, afirmi rot el contrari del que els esdeveniments confirmen. Per això, «La Vanguardia» del dijous, dia 18 de gener, acabava així la seva crònica internacional: «Stalin ofrece a sus soldados Berlín y el exterminio de Alemania como botín. Hitler encontrará de nuevo la manera de

evitar que el enemigo alcance la victoria que se promete. Si el ruso ataca con fanatismo, el alemán le es superior en todo.»

Naturalment, si la B.B.C. ataca la premsa espanyola i la qualifica de pro-nazi, els falangistes tornaran a fer uns escarafalls terribles. Que n'és de tràgic el paper de l'incomprensible!

Visca la Llibertat de consciència!

La democràcia orgànica, continuant demostrant un respecte absolut per totes les creences. Es volen una prova més eloqüent que aquest telegrama de l'Agència Oficial franquista Cifra que ha reproduït tota la premsa espanyola de l'onze de gener? :

«Toledo, 10. — En el «Boletín Eclesiástico» se ha publicado una circular del arzobispo prima-

do, sobre la enseñanza de la Religión en los Colegios de Enseñanza Media.

«El nuevo Estado, surgido de la Cruzada de Liberación — afirma el doctor Pla y Daniel — ha devuelto el sentido católico a la enseñanza, en todos sus grados, decretando obligatoria la enseñanza religiosa en las Escuelas primarias, medias y profesionales y en las Universidades del Estado, reconociendo, además, a las jerarquías eclesiásticas sus derechos respecto a la provisión de profesores, cuestionarios y textos de enseñanza religiosa.»

El primado dispone que los profesores de Colegios, deberán explicar personalmente todo el cuestionario y concede el plazo de un mes para que los Colegios sometan el texto y el horario a la aprobación de las autoridades eclesiásticas. — Cifra.»

lona C.; Vocal Propaganda: Josep Corbera, Girona; Vocal Relaciones: Ricard Sicre, Lleida; Vocals: Josep Florença, Tarragona; Miquel Malleu, Barcelona; Josep Castellnou, Tarragona; Felip Canal, Girona.

El local social sera a Foix amb caracter provisional domiciliat a casa del Secretari, 4, Rue du Mercadal.

ALT GARONA

El diumenge dia 21 de gener tingué lloc l'Assemblea general d'E. R. C. de l'Alt Garona. Una nombrosa concurrència omplena la Sala de Reunions, abundant-hi la representació femenina i la J. E. R. E. C. de l'Alt Garona.

Obri l'acte el President del Comitè Departamental, el qual raonà el motiu de la Reunió en el sentit de la necessitat de que els afiliats i organitzacions elegits mantinguin un estret contacte i competència.

Creu l'orador que les directriues econòmiques arreu del món seran donades pels organismes internacionals. A Catalunya caldrà refer l'economia amb molta cura fins arribar a l'estabilització i redreçament. Opina que gran part de les masses obreres desconeixen les importants possibilitats socials de la legislació de la República.

Fa un gran elogi de la Llei Catalana sobre Cooperatives que deixà el camí obert per a una economia que identifica els interessos de productors, consumidors i de tota la col·lectivitat.

El conferenciant creu que els homes d'E. R. C. no son socialistes en sentit estatista, però accepten la transformació de l'economia capitalista inspirada en el gust per una altra orientada en la prestació de serveis i en la solidaritat econòmica entre els pobles. Per a una obra així, creadora d'un nou Dret Social, ha de preparar-se l'«Esquerra», partit verament popular, amb tota vocació.

El treball del Sr. Duran i Guàrdia, per la claretat d'exposició i per la lògica que el caracteritza, resultà altament allicionador, i es per això que fou calorosament aplaudit per la nombrosa concurrència que acudí a escoltar-lo.

«Espiritualitat i possibilitats econòmiques»

Davant d'un nombre públic i sota la presidència del Sr. J. Benet i Pinyana, President del Comitè Departamental de l'Hérault, el senyor Nogués exposà el tema «Espiritualitat i possibilitats econòmiques de Catalunya.»

Lluny de la Pàtria, començà el senyor Nogués, ens cal superarnos per a fer-nos-nos dignes i per a fer-nos una terra exemplar, ja que l'honre és, en darrera instància, l'artífex que modela els pobles. L'essència d'una nació, segons Renan, es tenir coses en comú i oblidar-ne d'altres. En comú tenim els records, que han de servir-nos per a conèixer la realitat present i per a agermanar-ni les possibilitats futures.

El conferenciant esbossà aleshores els principals esdeveniments de la nostra història i afirmà que Catalunya havia defensat sempre el seu dret a regir-se lliurement per tres causes: per consciència dels seus passats, per consciència de les seves realitats i possibilitats i per amor de la llibertat.

Després de manifestar el que representa el dret, la llengua i els costums de la nostra terra com a factors de la seva personalitat, el senyor Nogués fixà molt detall i precisió, amb xifres, l'importància de l'economia catalana en les tres branques de l'agricultura, del comerç i de la indústria. La base d'aquesta riquesa, digué, és l'homes i el catà, i n'estudia aleshores sumariament la psicologia, fent-ne remarcar les aptituds en l'ordre privat i les deficiències en la vida pública, filles de la pèrdua des de fa segles de la tradició de govern. Per l'esdevenidor hem de comptar amb l'anys de llibertat, constant de la vida política catalana, i amb aquest nou factor que

representa l'importància del corrent immigratori i de la denatilitat de la població autènticament catalana.

El senyor Nogués acabà la seva interessant conferència fent una crida per a que els homes i els partits polítics es penetren de llur responsabilitat davant de Catalunya, ja que sense estabilitat política no servirien de res ni les possibilitats econòmiques de la terra ni les manifestes aptituds dels seus fills.

Els assistents aplaudiren llargament el senyor Nogués que fou unànimament felicitat.

«La responsabilitat del futur polític»

El dia 27 de gener el Sr. Francesc Arnaú i Cortina, diputat al Parlament Català, va donar a Montpeller la seva anunciada conferència sobre «La responsabilitat del futur polític a Catalunya.»

La llecció del passat — digué — serveix de guia pel futur, i evoca aleshores la figura dels homes de la primera República, a l'exemple austero-sim dels quals es formà la tradició del nostre republicanisme comarcal, tradició que fructificà en l'obra magna dels municipis republicans i que avui encara alimenta, en molts indrets, el nostre Partit. Es referí seguidament al període autònom i als orígens de la guerra civil i constatà com, a la sublevació militar del 19 de juliol del 1936, venuda a Catalunya, succeï el dia 20 una segona sublevació que no menys que la primera aprofità la debilitat del Govern per anar contra la República.

El Sr. Arnaú es referí aleshores a la confusió entre partits polítics i organitzacions sindicals, diguent que calia evitar-la en el futur pel bé de les sindicats mateixes ja que a la llarga les conduria al descrèdit.

Entrant a parlar de l'exili, després de retrè un homenatge a les figures del President Companys i de Joan Peiró, considerà el període actual en el que l'esdevenidor de casa nostra constitueix la gran preocupació de tots els catalans. Caldria, digué, renovar els Partits i els homes i superar les petites, les gelosies i les ambicions en favor de Catalunya que està per sobre de tot.

El Sr. Arnaú acabà la seva conferència — seguida amb molt d'interès pels assistents — reclamant la llibertat de Catalunya i les qualitats d'austeritat, d'honradesa, capacitat i intel·ligència en els homes que han de dirigir-la.

ADMINISTRACIO

Degut a l'excess d'original no podem publicar avui la llista de donatius. Ho farem en la nostra propera edició.

Ha arribat a la nostra Administració una lletra de Joaquim Borja, adreçada a l'amic Marià Soró. Preguem a aquest darrer que vulgui comunicar-nos la seva adreça per a trametre-li.

Tiratge limitat a: 1.500 exemplars
Director: EMILI VIGO

J. O. R. O. E.

PIRINEUS ORIENTALS

El passat dia 10 de gener tingué lloc l'assemblea de militants dels Jovenuts d'Esquerra Republicana Estat Català de Perpinyà.

Enmig d'un gran entusiasme s'elegí el següent Consell Local: Secretari General: Rossend Ullot Abella; Organització: Rossend Banús Aymami; Informació i Propaganda: Ramon Prat Albeurich; Assistència Social: Joana Martí Borràs i Antònia Serra; Finances: Julià Pastells Serrano; Relacions: Ferran Torà Figueres, Joan Carrera Pijoan i Maria Serra.

Entre altres es prengué l'acord d'enviar la seva adhesió i salutació al President de Catalunya, senyor Josep Irla, al Directori de l'E. R. de C. i al Comitè Executiu de les J. E. R. E. C.

HERAULT

El proper diumenge tindrà lloc a Ste l'Assemblea Departamental de les J. E. R. E. C. de l'Hérault. L'ordre del dia és: 1. Informe del Delegat Departamental; 2. Elecció del Consell Departamental; 3. Proposicions, precs i preguntes.

Heu ací la composició del Comitè Local d'Agde: Secretari d'Organització: Lluís Capdevila; Secretari de Propaganda: Josep Montana i Secretari de Finances: Eduard Salvat.

Perspectives Econòmiques

(Ve de la 1a pàgina)

Però aquesta etapa on governar no representava tenir al davant dels ulls el pesombre de les cartes de raonament, del comerç clandestí especulant amb la misèria pública, de l'angoixa diària a tantes i tantes llars per a subvenir les necessitats més apremiants, es troba malauradament ensorrada des de fa alguns anys. Tinguem-ho present en enfocar la tràgica i pròxima realitat, així com que una gran majoria dels nostres conciutadans anhel·len, necessiten, com a imperatiu primari i fins biològic, veure's a la fi deslliurats d'un calvari insuportable.

La guerra civil, per la sèrie de destruccions que implicava dintre el propi territori, per la seva llarga durada, pels estúpids errors que es cometèren, per les intervencions estrangeres, per l'esgotament de reserves i desarticulació del eix normal de funcionament, havia ja d'ocasionar, com a conseqüència lògica, la pèrdua del nivell mitjà i l'aparició inevitable d'una situació inicialment crítica.

Mes tard el «totalitarisme autàrquic» ha posat a prova en «el ruedo ibérico» les seves mirífiques capacitats de perpetuació de la misèria dels uns i de lladrocin dels altres. Prieto en un discurs remarcable havia insinuat una direcció per a les facilitats creditícies indispensables a tota represa seriosa. Malgrat que, ja en abril 1939, quan la missió Van Zeeland invità Espanya, la reacció oficial donà la tònica del camí que s'anava a seguir: suspensió completa a Alemanya i a Itàlia, encara que els crèdits no es presentessin, el desgavell econòmic s'eternitzés, que el sanejament monetari restés una utopia, que grans sectors de població fossin condemnats a la indigència.

Sense aquest menyspreu dels totalitarismes per a la condició humana, que ha constituït el trist privilegi de la nostra època, una situació semblant hauria estat insostenible. Insostenible i adhuc gairebé inimaginable. La funció de governar, en altres èpoques més humanitzades, hauria volgut significar, almenys, trobar una solució bàsica al problema elemental de la lluita contra la fam, el fred, la malaltia, etc. Ara ha estat diferent: sota un autoritarisme rigid i hipertrofiat monstruosament i inflat i hipertrofiat s'apuntala en la por dels uns i en la resignació fatalista dels altres, per a perpetuar una situació econòmica absurda, sense fonaments ni sortides.

Compte, però, a creure's que l'enderrocament del corporativisme «verticalista» solucionaria ja la fase aguda del problema; obriria noves perspectives d'actuació: res més, la fase aguda i delicada subsistiria i de l'incert del tractament a aplicar-li dependrien les possibilitats ulteriors del novell règim polític, tant més si aquest representés un ressorgiment liberal. Misèria i llibertat son incompatibles; a la llarga degeneren en una irritació i en una demagògia desenfrenada, i més tard en una dictadura històrica, tots fets simptomàtics de feblesa i de malaltia en l'organisme social.

El gran problema de la nostra època, en els països assaonats per la llavor humanística de la cultura occidental, serà d'adaptar l'estructuració política i econòmica a les realitats inherents a una civilització tecnològica, biològicament necessitada d'intervencionisme i de direcció dintre de grans espais territorials, coordinats i interrelacionats. En les nacions europees, fatalment empobrides ara, aquest problema d'una cruesa i d'una actualitat dramàtica, exigirà l'abandoni de molts esquemes i de la decidida entrada per viarans inèdits. Salvar el respecte i la iniciativa de la consciència individual no serà una tasca fàcil; amb la simple exhumació de formularis innocuus i amb la volguda orbesa davant dels perills, les reorientacions i, més endavant, la caiguda, serien inevitables.

En aquesta cruïlla on ens trobem inquitant d'una part i a l'ensens insinuadora de promeses fictives, caldrà no esgarriar-se amb cantarelles antiquades ni amb acrobàcies verbals de pura procedència indígena. Les realitats limiten i comanen: la posició geogràfica, la miènsa criminal de l'autarquia, la ferma voluntat de superar la misèria generalitzada, la connexió als assaigs occidentals, deuen constituir elements d'una perspectiva impossible d'el·ludir i de falsejar.

Concretament, a Catalunya, davant l'existència d'un complex econòmic extraordinàriament més evolucionat que en altres nuclis peninsulars, la diligència realista i intel·ligent ha de presidir ja les manipulacions primerices, puix que la reinstauració d'una sòlida base material serà la condició «sine qua non» per a la represa, dintre el recinte de la creació efectiva, de les valors essencials i dignificadores.

Marc OLIVER

Travail exécuté par des ouvriers syndiqués
Ateliers Bruguer - Nîmes
Le gérant: C. M. I.
Visa Montpeller N. 301-GD
N. 113 N

la humanitat

Fundador: Lluís COMPANYS

Setmanari, portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.º EPOCA — Nº 15 — PREU: 3 Francs

REDACCIO: 10, Rue de Verdun - MONTPELLIER

15 de Febrer del 1945

Federals, tanmateix

per A. ROVIRA I VIRGILI

QUINA és la posició que pertoca a un català nacional davant del federalisme? Si la pregunta em fos formulada així, jo, per compte de contestar, posaria una altra pregunta: de quin federalisme es tracta? Dins el concepte de federalisme enten sistemes força diferents, i la diferència entre alguns d'aquest sistemes és tan gran com la que hi ha entre la nit i el dia. Parlar del federalisme com si només n'hi haguessi d'una classe i citar exemples de països federals que presenten classes de federalisme altitudinàries, és parlar per no entendre's. I convindria que, parlant, la gent s'entengués.

Aquí tenim el Manifest de l'important organisme de Londres que s'autodenomina «Consell Nacional de Catalunya». El document comença anunciant la màxima claredat, però hi ha almenys un punt en què un hom es queda a les fosques. Quina solució proposa el Consell per a la qüestió catalana? Jo declaro que no ho sé del cert. I si hi ha algú que ho sapiga, li demano que m'ho indiqui i que em senyali el paràgraf, la línia o la frase on la solució concreta apareix.

El meu bon amic Claudi Ametlla, enmig dels dubtes d'interpretació, cita, a «Quaderns», un paràgraf del qual sembla deduir-se que els signants del Manifest proposen el federalisme hispànic. «Havent estat la Confederació — diuen — una forma medieval de relació entre països afins ideada per catalans i essent català un dels més sòlids teoritants de la federació com a sistema polític contemporani, podem afegir que el corrent que ha estat acceptat pels grans pobles com la Comunitat de Nacions Britàniques, els Estats Units d'Amèrica del Nord i la U. R. S. S., correspon al pensament català i a la forma de solució catalana del més cru dels problemes peninsulars.»

On és la claredat, oh amics de Londres? Quina és la vostra solució? La de l'anomenada Confederació catalano-aragonesa, que no arribava a ésser una Confederació, puix que no tenia òrgans comuns, fora de la persona del sobirà, com van fer remarcar Prat de la Riba i Miret i Sans? La del Commonwealth britànic, que equival pràcticament a la independència? La dels Estats Units de l'Amèrica del Nord, que pertany al tipus del federalisme clàssic? La de la U. R. S. S., que és, en diversos aspectes, un federalisme molt més avançat que el clàssic, puix que reconeix, entre altres coses, el dret dels Estats federats a la separació? Es, per parlar en el llenguatge dels tractadistes de Dret Públic, una solució federal, confederal o d'independència associada?

La gran tradició vuitcentista del partit federal espanyol i l'alusió que el paràgraf reproduït fa a Pi i Margall, permeten la hipòtesi que els signants del document són partidaris d'aplicar a Espanya el federalisme pimargallià. Claudi Ametlla, en efecte, argumenta sobre aquesta base. Jo admeto que Carles Pi i Sunyer, a despit d'haver sobrepassat, com tots els catalans nacionals, la doctrina pimargallià, s'avingui a proposar-la aquí. No va proposar-la ja, cinc anys ençà, tot discutint amb Martínez Barrio? Dubto, però, que sigui aquest el seu actual pensament. D'altra part, no és sol a parlar i a definir. Al seu costat trobem Josep Maria Batista i Roca, català nacional acèrrim i activista. I coneixent Batista, podem creure que el seu ideal d'ara és l'aplicació dels principis d'aquell federalisme limitat i una mica envellit? Si els dos amics esmentats, per mi estimadíssims, pensen actualment de la mateixa manera, poso les mans al foc que és Batista qui ha convertit Pi i Sunyer, i no pas Pi i Sunyer qui ha convertit Batista.

Dit més, encara. Enllà de la mar gran hi ha les Comunitats Catalanes d'Amèrica, adictes al Consell de Londres. Hi ha especialment els benemèrits catalans vells de Buenos Aires i de l'Havana, que prou sabem com senten i com pensen. Es veurem semblant que s'hagin enamorat tot d'una de la part orgànica del programa federal del 1894 o del text de la Constitució de Saragossa?

Si Catalunya fos cridada, en un esdevenidor pròxim, a determinar ella mateixa la mida de la seva llibertat nacional, el Consell de Londres — n'estem segurs — no demanaria pas als catalans que votessin pel federalisme tal com Pi i Margall el concretava, o tal com el practiquen els Estats Units de l'Amèrica del Nord. Aquest federalisme, practicat lleialment, donaria a Catalunya valuoses llibertats, més àmplies que les de l'Estatut de 1932; però resultaria insuficient com a règim definitiu de l'autonomia catalana. Els catalans nacionals el considerariem si vingués, com un pas més enllà de l'Estatut, no com la meta.

Quina fora la meta? Probablement la d'un federalisme ben folgat, molt més ampli que el clàssic, dins el qual el poder comú només s'exercís damunt un curt nombre de relacions indispensables. Es a dir, un règim més confederal que federal.

Jo crec que és així el que volen els amics de Londres. Carles Pi i Sunyer, autor del Manifest, s'absté de dir-ho, o bé ho embolcalla amb un núvol de boira artificial. Doncs jo ho dic clarament i breument. Dic allò mateix que ja he dit moltes altres vegades.

Però ara, amics, no som davant la meta. Som davant d'un nou punt de partida. Hem de reconèixer, i les primeres etapes seran dures. És evidentíssim que no començarem per la lliure determinació. I mentre aquesta no vingui, quin règim hi ha d'haver a Catalunya? Els amics de Londres no ens ho expliquen. Ells, que no senyalen la meta, tampoc no senyalen l'estadi inicial.

Com tants d'altres catalans, jo el senyalo francament: l'Estatut del 1932, si no ve de cop una cosa millor. Aquesta cosa podria ésser el federalisme, més o menys adaptat; però hauríem d'esperar que unes Corts Constituents espanyoles confeccionessin la Constitució federal i després hauríem de confeccionar la Constitució interior catalana. I mentrestant — torno a preguntar — quin règim hi hauria a Catalunya?

Els catalans nacionals que ajuntem a l'ideal permanent i integre la visió de les realitats immediates, podem traçar el nostre progrés (Segueix pàg. 2)

Aquell 16 de Febrer...

El Govern de la Generalitat a la presó de Madrid

Aquests dies farà nou anys del 16 de febrer del 1936. Fou la darrera vegada que el nostre poble respongué, amb admirable entusiasme, a una consulta electoral. Catalunya, en aquells dies de febrer del 1936, sapigué estar a l'alçada de dues crides que li anaven directament al cor: obrir les portes de les presons a trenta mil presos polítics, recobrar la República per als republicans.

Qui oblidava aquelles jornades, tot l'entusiasme, tota la fe, tot l'apassionament d'aquell setze de febrer? Tot Catalunya — les comarques i la capital — prengué part a la lluita. Enlloc no hi hagué indiferents. Es que el nostre poble mai ha deixat caure en el buit una crida que s'adreça al sentiment, una lluita que pot possibilitar el triomf de la llibertat.

LA TEMPERATURA, ALTÍSSIMA

— Jo votaria, encara que haguessi de fer cua una setmana seguida!

A la Boqueria, a Santa Caterina, a tots els mercats barcelonins, les dones mentre discutien el preu de la verdura, felen la seva propaganda política. Pot dir-se que, als mercats, el termòmetre polític assenyalava la temperatura altíssima del moment que travessava. Enmig de les baralles amb les peixeteres, sorgia el nom de Companys; en els rotlles que hom feia entre les parades, la darrera afirmació dels nostres dirigents era comentada apassionadament.

— La senyora ha dit que si les esquerres guanyessin... — apuntava una minyona.

— U!, la senyora! A la teva senyora li deu agradar molt que hi hagin trenta mil presos votats?..

QUATRE SAGETES ROGES

Cartells i més cartells! I per damunt de tot, quatre sagetes roges: les del Front d'Esquerres de Catalunya.

Quatre sagetes que s'estengueren arreu de la nostra terra — de la Cerdanya a Tortosa, de Port-Bou a Gandesa — i entorn de les quals es creé un clima formidable d'entusiasme i de passió.

Mitjans i conferències, arreu, presidits pel doble objectiu d'alliberar els presos i fer possible el recobrament de la República. Multituds entusiastes omplien les sales, les places, els porxos dels logarers on sovint un carro cobert amb la bandera barrada servia de tribuna, i materialment es trencaven les mans d'aplaudir. Oradors encensats, tirant mà de les frases bíbliques i ressonants, que manta vegada acabaven malament. Però què hi fa, si «ells» sortiran al carrer.

I deixava damunt la taula la meitat dels seus ingressos.

ELS DOS PRESIDENTS

La vigília de les eleccions sortien dos cartells. Foren — val a dir-ho — els que més impressionaren.

Un, el constituïa una fotografia del President Companys a l'Penal gadità, on complia condemna. Aquell vestit ratllat de presidiari impressionava el poble.

L'altre, era un retrat de Francesc Macià, amb el seu gest característic — ample, cordial, lluminós — Tan sols una inscripció. Aquella que empra en adreçar-se al poble: «Catalans!»

— Si l'avi visqués! Amb quina intensitat no es lliuraria a la palestra. Sota el gualgat dels dos Presidents, Catalunya s'aprestava a la victòria.

«QUE S'HA CREGUT, SENYORA!»

Es movien tots els ressorts... Cartes encusades, pressions a tort i a dret, equips de «dames» que s'interressaven per la sort dels pobres. Tot es frustrà en el més espantós dels ridicules. Especialment aquests equips de «dames». Les heroïnes, carregades de paciència, de diners, de matalassos, de locallit, sospiraven, afegides, davant les dolors d'altri. Dissimuladament, felen caure en una mica flaca un billetet — dels petits, eh! — i una candidatura. I gairebé sempre tot es quedava en intenció, davant els rebuïts dels afavorits.

— Què s'ha cregut senyora! La fam me l'administró jo mateix — respongué un sense feina al qual es comprava la voluntat per dues miserables lliures d'arros picat.

(Segueix a la 2a pagina)

— Cada mes — deia una velleta — els meus fills em donen quelcom per a viure. Aquest febrer, el passaré un xic

malament. Però què hi fa, si «ells» sortiran al carrer.

I deixava damunt la taula la meitat dels seus ingressos.

Un, el constituïa una fotografia del President Companys a l'Penal gadità, on complia condemna. Aquell vestit ratllat de presidiari impressionava el poble.

L'altre, era un retrat de Francesc Macià, amb el seu gest característic — ample, cordial, lluminós — Tan sols una inscripció. Aquella que empra en adreçar-se al poble: «Catalans!»

— Si l'avi visqués! Amb quina intensitat no es lliuraria a la palestra. Sota el gualgat dels dos Presidents, Catalunya s'aprestava a la victòria.

«QUE S'HA CREGUT, SENYORA!»

Es movien tots els ressorts... Cartes encusades, pressions a tort i a dret, equips de «dames» que s'interressaven per la sort dels pobres. Tot es frustrà en el més espantós dels ridicules. Especialment aquests equips de «dames». Les heroïnes, carregades de paciència, de diners, de matalassos, de locallit, sospiraven, afegides, davant les dolors d'altri. Dissimuladament, felen caure en una mica flaca un billetet — dels petits, eh! — i una candidatura. I gairebé sempre tot es quedava en intenció, davant els rebuïts dels afavorits.

— Què s'ha cregut senyora! La fam me l'administró jo mateix — respongué un sense feina al qual es comprava la voluntat per dues miserables lliures d'arros picat.

(Segueix a la 2a pagina)

Reformes d'estructura politica

per Humbert TORRES

V. El poder executiu americà

Com en tota constitució federal, en la dels Estats Units hi ha dues Cambres: la dels representants, elegida per la universalitat dels ciutadans; i el Senat, elegit pels Estats de la Unió.

El Senat es l'òrgan federal. Cada Estat, petit o gran, elegix dos senadors per sis anys que es renoven per tercetes parts cada dos. Com es veu, és un òrgan permanent que canvia amb lentitud «com un llac alimentat d'aigua fresca que ve a reemplaçar la de la sortida». Les seves funcions són de tres classes: legislatives, executives i federals. Per les primeres, aprova les lleis d'acord amb la Cambra de Representants. Per les segones, pot aprovar a desaprovar els nomenaments de funcionaris fets pels President, incoherent hi els caps de l'Exèrcit, els magistrats del Tribunal Suprem, els ambaixadors i els mateixos secretaris d'Estat, així com els tractats amb potències estrangeres. Per les terceres actua com a Tribunal de justícia quan el President o els seus col·laboradors, són acusats per la Cambra de Representants.

El Senat americà creuen que el Senat és una de les invencions més afortunades de la seva Constitució. En efecte, gaudix d'un prestigi molt gran. Però què? En primer lloc es una Cambra d'ELITE: com que cada Estat no hi envia més que dos representants, dona el millor que té. Les grans figures americanes van al Senat. En segon lloc, tranquil·litza l'esperit d'independència en els diversos Estats donant a cada una una representació igual. En tercer el nombre restringit dels seus membres, fots de gran experiència, el fa un cos apte per a aconsellar el President. En quart, corregeix el temperament impetuós i versàtil de la Cambra popular. En cinquè, constitueix una Assemblea designada per a un temps prou llarg per a ésser independent de les preocupacions electorals i dels apassionaments del moment. Per últim, el fet de constituir-se en Tribunal que jutgi els actes del President li dona una gran autoritat moral. En resum, el Senat no ha demostrat més interès per la cosa pública, però sí més capacitat.

La Cambra de representants és l'òrgan de la Nació. Llurs membres son

renovats totalment cada dos anys. Les seves principals atribucions són: iniciativa de les lleis tributàries, confecció del pressupost, acusació del President i dels seus col·laboradors, tria del President quan cap candidat no reuneix la majoria absoluta, repartiment de crèdits, confecció de les tarifes comercials i control de l'Administració.

En una i altra Cambra el centre de gravetat passa, no per les sessions públiques, on rares vegades hi ha debats importants, sinó per les Comissions, on es fa el veritable treball. Les deliberacions són secretes, i es poden obrir informacions, cridar especialistes, funcionaris, Secretaris d'Estat, fins al President. L'estudi dels problemes arriba a les sessions públiques tan madur que simplifica els debats puix que s'està moralment autoritzat per, a emprar procediments expeditius si cal. A ningú que discuteixi de bona fé no se li posa impediments, però el gran mitjà de defensa contra tota obstrucció és quan el President pregunta: «es pren en consideració la proposta?» Com que es vota sense discutir, la guillotina funciona bé, i encara el President té el dret de refusar la discussió i la votació de tota proposta que jutgi de naturalesa dilatòria. Quan hi ha desacord entre les dues Cambres, una Comissió mixta de sis, el soluciona per un compromís, que voten separatament les dues Cambres sense nous debats.

Així com a Europa l'opinió pública està representada a les Cambres per partits organitzats amb ideologia i disciplina pròpia en cada un dels quals hi ha òrgans i caps eminents autoritzats l'opinió dels quals pesa i decideix, a Amèrica no hi ha res d'això. El congre americà és inorgànic puix que no hi ha una majoria ni unes minories constituïdes i en funcions, ni líders. Cada parlamentari té que elegir per un partit, parli i voti per compte propi, puix que no hi ha, llevat de rares ocasions, disciplina que el lligui. Així dona a les Cambres americanes un caracter amorf en les votacions no solen respondre a una posició global de partit.

(Segueix a la 2a pagina)

El problema de la Terra

per Francesc ROBUSTE

CATALUNYA era — fins fa poc — un dels països del món que encara tenia sense solucionar el problema de la terra. Se la tenia en un complet abandó, car la nostra pagesia mai no havia pogut assolir el nivell que li pertocava perquè topava amb els obstacles a que la tenien sotmesa els terratinents, que estaven completament agermanats amb els de les terres d'Espanya.

Fins a l'adveniment de la República mai cap Govern no s'havia preocupat d'aquest problema puix que la majoria d'espanyols l'ignoraven del tot. Tots els Governos de la Monarquia abandonaven els pagessos a mercè dels grans propietaris o bé als Governadors Civils que feien una mateixa figura. Aquests abusaven de la misèria existent i «donaven» les terres al seu caprici. Els propietaris sense escrúpols les donaven a mitges, al terç i al cinquè mentre que una petita minoria les cedia en arrendament. En acabar-se l'any, dotze llargues mesades de treball, el balanç no oferia altre resultat que, pagat l'amo, un deute amb el mateix propietari. D'ací en resultava una sotmissió forçosa del treballador al propietari. Si aquell reivindicava una mica de dret a la vida la resposta no era altra que: «paga el deute i veste'n». Per això la nostra pagesia visqué tot i els seus esgotadors esforços.

Quan l'adveniment de la República i amb ella la instauració de la Generalitat, s'esdevingué el que uns senyors en deien «l'anarquia al camp». I aquesta no era altra cosa que un desig per part de la nostra pagesia de deixar

d'ésser esclava i de voler viure i treballar. El que es pledejava eren unes petites millores que si aquells «rics» haguessin atès res no hauria succeït puix que únicament era qüestió de ben poca cosa a la que es podia accedir amb només una mica de bona voluntat. Però rera els obstacles a que tenia Govern, una política, i triomfar sobre aquelles era afèblir o ferir de mort el seu Govern. No fou així puix que aquest s'enfortí al costat dels pagessos i traslladà al «Butlletí Oficial» allò que fins aleshores només eren projectes i il·lusions.

Un cop aprovada la «Llei de Contractes de Conreu» — remarkem l'ofensiva que menà la Lliga contra d'ella — Catalunya vegé solucionat en principi un problema, satisfent els desitjos de la pagesia. Hem de confessar que en la forma en què estava la qüestió de la terra en temps de la Monarquia i el nivell en què la situà la Generalitat amb la seva Llei, la pagesia catalana assolí un grau de vida força equivalent amb el de la resta dels obrers.

Però aquesta satisfacció s'esfonrè l'any 1939 puix que creiem que si aleshores la Llei de Contractes de Conreu era bona no satisfia les actuals necessitats dels temps, tota vegada que encara subsisteixen en ella — encara que molt millorats — els mitgers i els parcels. De no resoldre's aquest aspecte de la Llei sorgiran nous conflictes puix son de tothom conegudes les venjances que ha sofert la nostra pagesia durant el règim franquista. Els uns a la presó, altres desposseïts de la terra i altres a l'exili, sense que sapiguin què s'ha fet de llurs terres: compeu amb el llevar de passions

L'ACTUALITAT POLITICA

POLITICA CATALANA

Ens plan fer públics els dos següents telegrames rebuts dels nostres amics de Mèxic:

«Mèxic, D. F. 15-1-45. — Ventura Gassol, Lausanne. — Assemblea E. R. C. celebrada ahir acordà entusiastes adhesions President Iria i acord Assemblea Montpeller votà confiança Secretari General Partit, Josep Tarradellas, — Joaquim Duran, President.»

«Mèxic, D. F. 15-1-45. — Ventura Gassol — Lausanne. — Felicitem constitució Solidaritat Catalana desitjant ràpida eficàcia. Miquel Santaló.»

La signatura del pacte de la segona Solidaritat Catalana porta com a conseqüència una gran activitat política. El Secretari General d'E. R. C. senyor Josep Tarradellas ha estat una setmana a Montpeller on s'ha entrevistat llargament amb elements dirigents del Partit i de les J. E. R. E. C., informant-los plenament dels detalls constitutius del pacte català. Després anà a Bezièrs, a Tolosa i a Perpinyà per a continuar la tasca informativa trop dels nostres amics. També sostingué conferències amb element del P.S.U.C. i dirigents dels partits antifeixistes

espanyols. De Tolosa es traslladà a Bayona per a celebrar-hi unes interessants entrevistes amb la delegació basca.

Adhesions. — Heu-vos ací les darreres comunicacions rebudes al Secretariat d'E. R. C. que palesen una viva emoció per la signatura de la segona Solidaritat Catalana: L'Assemblea de militants d'E. R. C. de Bezièrs aprovà unànimament el següent telegrama adreçat al nostre Secretari General: «Assemblea plenària del Comitè E. R. C. Bezièrs acorda trametreus felicitacions pels vostres esforços en la constitució Solidaritat Catalana. J. E. R. E. C. Bezièrs s'adhereix felicitació. Salutacions.»

Del Comitè Comarcal Lezignan-Corbères (Aude) s'ha rebut una entusiasta comunicació felicitant la representació del nostre Partit que possibilita el pacte de les forces catalanes.

El Comitè de Blois (Loir-et-Cher) s'expressa amb la mateixa emoció i entusiasme.

Els nostres amics d'Andorra ens comuniquen que la signatura del Pacte ha estat acollida per tots els Catalans amb gran goig per considerar que possibilita una perdurable entesa i el començament d'una obra altament constructiva.

Portugal i Catalunya

Deux personalitats Portugueses a Montpeller

Dijous passat van arribar a Montpeller, procedents de París, el doctor José Domingos dos Santos, ex-President del Govern republicà portuguès, i el coronel Alexandrino, acompanyats del nostre amic Joan Morgades.

L'endemà al matí van tenir una llarga i cordial entrevista amb el senyor Rovira i Virgili. Després van dinar tots junts a l'Hotel Metropol.

Els dos il·lustres amics portuguesos exposaren llurs projectes relatius a l'Organisme «Aliança Iberica», que té per objecte crear un clima propici a l'entesa dels pobles peninsulars en el triple aspecte cultural, econòmic i polític. Proximament serà nomenat un Comitè Executiu, amb representants d'aquests pobles, i serà publicada la revista IBERIA, òrgan del moviment, redactada en espanyol, portuguès, basc i català.

Els senyors Domingos dos Santos i Alexandrino van sortir de Montpeller a mitja tarda del divendres, en direcció a Tolosa de Llenguadoc.

D'ACÍ D'ALLÀ

ELS SOCIALISTES ESPANYOLS

La premsa ha donat la nova de l'arribada a París de l'ex-president Joan Negrin el qual ha celebrat conferències amb elements polítics francesos i espanyols.

Radio Amèrica ha difós en diverses emissions notícies sobre l'activitat d'aquell polític i d'altres elements del P.S.O.E. En una emissió es digué que la propera reunió de les Corts a Mèxic s'ha aplaigat fins a finals de febrer per a donar lloc a la presència de Negrin. També informà que els líders socialistes De Francisco i Llopuis es traslladaven a l'Àfrica del Nord per a entrevistar-se amb els seus amics polítics. Més recentment la mateixa Ràdio ha dit que Negrin des d'aquí del seu viatge a Tolosa i a Montauban perquè les personalitats que hi resideixen ja s'han entrevistat amb l'ex-president a París.

Reformes d'estructura política

D'altra part, com que la principal tasca es fa a les Comissions, la discussió a les Cambres sol ésser poc ampla i el públic està generalment poc informat dels grans problemes i dels respectius punts de vista. Alguns expliquen aquest fenomen pel fet que el país sent molt els afers, però no hi ha problemes específicament polítics, d'aquells que a nosaltres ens apassionen i ens divideixen, que no hagin estat resolta de temps, i si existeixen no presenten la virulència que entre nosaltres. No hi ha problemes de rics i de pobres, de capital i treball, de la terra, del sufragi, de religió o de laïcisme, de monarquia o república, de llibertat o d'autoritat. Basti dir que el poble més industrial del món no té un partit socialista o comunista que valgui la pena. Per això les diferències doctrinals entre republicans i democràtics són mínimes, i si continuen a existir és per inèrcia. Així es veu que en cada votació no hi ha resultats bloc, sinó barreja, segons les preferències personals. En compren que en problemes com per exemple les begudes alcoholiques, l'intervencionisme de l'Estat, el lliure canvi, el patró or, el sufragi de les dones, l'isolacionisme, la política estrangera, que són els que han dominat els darrers anys, cada parlamentari pugui adoptar posicions que escapen o depassen les dels partits, almenys amb caràcter oficial a seguir disciplinadament. A casa nostra això no seria possible ni convenient, no sols perquè sentim més la política que els americans, sino perquè encara hem de resoldre els problemes que allà no són problemes.

Un dels punts més delicats de tot sistema de govern és el de les relacions de l'executiu amb el legislatiu. Ja hem vist que un dels més grans defectes del sistema parlamentari és la dependència, o absorció, de l'executiu pel legislatiu. En el presidencialisme americà es cau en el defecte contrari. Parlat d'aquells punts de vista de la nostra ciutat treball aparegut a «Quadrans», fet esment de «la manca de connexió entre els dos poders, que gairebé no tenen més que relacions epistolares. Autonomia dels poders, si, però no interdependència, car és necessària una correlació entre les funcions. Cal un concert entre els poders que han d'ésser autònoms, però no insoladors.»

Com a exemples de valor d'aquesta manca de connexió podem dir que el President ni els Secretaris no tenen amb les Cambres més que relacions per escrit. L'Unic punt de contacte directe és a les Comissions quan hi són convocats. Se'n deriva que no poden seguir l'ura proposicions en el recinte del Congrés i il·lustrar-les amb la seva paraula. Com diu un comentarista, sembla que no es pugui fer sentir més que des de la cantonada. És clar que sempre troben algun parlamentari que defensa la seva política, però aixell procediment indirecte és depressiu i poc satisfactori.

Un segon defecte important el constitueix el fet que l'executiu no tingui, conjuntament amb el Congrés, l'iniciativa de les lleis. No hi ha llei del Govern, només Consells per mitjà de missatges. Tots els projectes emanen dels parlamentaris, que no involucren més que la seva responsabilitat personal. Per tant no hi ha harmonia, visió de conjunt en l'obra legislativa, i la única garantia és que es sempre la mateixa Comissió la que enten en la mateixa matèria.

Han sortit cap a Londres els líders socialistes espanyols Trifón Gómez i Pasqual Tomàs per a assistir al Congrés Internacional de Sindicats recentment convocat.

C. N. T.

El dia 2 de febrer i amb motiu del seu pas per Montpeller, una representació de la C. N. T. presidida pel Sr. Torres, ex-alcaldé de València, sostingué una llarga conferència amb el Sr. A. Rovira i Virgili. Després celebrà un cordial canvi d'impressions polítiques amb els dirigents del nostre Partit resident ací.

MONARQUIA? REPUBLICA?

La B. B. C. de Londres informa de l'arribada del Sr. Lopez Oliván representant el pretendent Don Juan. Procedeix de París i hi ha anat per a entrevistar-se amb elements monàrquics. Es imminet la publicació d'un manifest en el qual aquests demanen públicament la dimissió de Franco.

També informa la B. B. C. que han arribat a l'esmentada capital els Senyors Gil Robles i Indaleci Prieto.

Segons «News-Cronicle» hi han dos moviments polítics que pledegen la substitució del règim franquista. Mai, però — diu el periòdic liberal londinenc — desde la guerra civil han estat tan possible com ara la unió de tots els republicans espanyols.

En els cercles polítics de Londres s'assegura que el pretendent a la Corona d'Espanya, Don Joan, publicarà molt aviat una declaració demanant que el Govern franquista abandoni el poder.

DISSOLUCIO

De París ens arriba un manifest on es fa pública la dissolució de l'«Aliança Nacional de Catalunya» que mantenia un delegat a la «Unión Nacional Espanola». En aquell es declara que els homes que constitueixen l'esmentada A. N. de C. s'incorporen a la disciplina dels seus respectius partits.

RECTIFICACIO POLITICA

Fins ara «Unió Nacional» limitava la seva actuació en favor de la caiguda del règim franquista sense preocupar-se del règim substitutiu el qual havia d'ésser decidit pel poble. Recentment, però, s'ha declarat partidària de la legalitat republicana establerta en la Constitució del 1931. S'assegura que la continuïtat d'aquella legalitat ja personifiquen en el Dr. Negrin.

CONTRA FRANCO

En el darrer Congrés celebrat a Londres pel partit liberal anglès s'aprova una moció en la qual es considera la continuïtat del general Franco com una aberració, atesa la Carta de l'Atlàntic.

CRIMINALS DE GUERRA

Un portaveu del General de Gaulle acaba de declarar que seran inclosos en la llista de criminals de guerra aquells que hagin intervingut en la deportació a Alemanya de súbdits estrangers protegits per França. S'han inclòs en aquella llista els oficials nazis que lliuren a la policia del General Franco els republicans espanyols que França considera com a protegits seus.

VERS LA SUPERACIO DE LA GUERRA CIVIL

Aquests dies, amb motiu del sisè aniversari de la «gloriosa lliberació de Espanya» s'han celebrat diversos actes. L'entusiasme ha estat perfectament descriptible. I com que les coses no rutllen gaire bé i ningú sap el que passarà, els parlaments han estat escassos i les «vedettes» més escasses encara que els parlaments. Concretament s'han reduït a una: l'erudit «governador i jefe provincial del movimiento» camarada Correa y Veghison. I, naturalment, el senyor Correa ha hagut de fer una carretada de discursos per a tranquil·litzar els falangistes, per queixar-se de les campanyes que a l'estranger es fan contra Franco, i, sobretot, per a superar la guerra civil: «Y quien

quiera levantarse contra la victòria será vencido como lo fueron aquellas hordas de desesperados, traidores y cobardes que tuvieron que abandonar nuestro suelo patrio». Acabats aquests discursos el Sr. Correa ha assistit a un Te Deum solemniàssim...

«LOS MUERTOS QUE VOS MATAIS...»

«La Vanguardia» parla sovint dels refugiats en termes d'una correcció extraordinària. En un dels seus darrers editorials menciona «las andanzas, trapisondas y fechorias de la cuadrilla de desalmados, de la pandilla de aventureros.» I afegeix: «Alerta ante cualquier maquinación de la turba de forajidos españoles que despliegan la traición contra su país en el extranjero.» I després ens diuen «malhechores, petardistas, delincuentes, salteadores, asesinos y saltimbanquis» sense oblidar de parlar «de taifas y de mesnadas».

I el bò del cas és que aquest editorial es titula: «Vuestro eco, el vacío.» No ens neguem que els bromistes cada dia abunden més.

EXECUCIONS

A «La Vanguardia» del 20 de gener hi llegim que al Camp de la Bota s'ha complert la sentència dictada per un Consell de Guerra franquista contra Joan Pinos Lacambra. A Girona també fou executat Josep Carrés de la Iglesia autor — com l'anterior, segons el mateix diari — de «delictes» comesos en 1938-1939.

«UNIDAD Y ALERTA»

FRANCO ha parlat dues vegades, aquests darrers dies. Novament, el «Caudillo» ha fet prova d'oportunitat i de clarividència política: i d'aquell cinisme extraordinari que caracteritza la política de Falange; Espanya és lliure, fèlix, independent, mentre els altres pobles d'Europa pateixen la més terrible de les misèries. Ah! — vé a dir el Caudillo — qui pogués imitar Espanya!

I el repeteix des de fa mesos tota la premsa falangista. Així i la por i el nerviosisme que regnen en les files falangistes i que no poden dissimular cap de les maneres. Franco tampoc. En aquests dos discursos «reiteración de unidad y alerta» cal veure com el «caudillo» acusa el cop i parla dels adversaris d'Espanya, «que al no poder encontrar enemigos dignos para enfrentarnos, siguieron el procedimiento más fácil que es enfrentar España contra España, que sean los mismos españoles los que se combatan y mateen los que se amigüen para arruinar a España. Esto es la síntesis de la historia de todo el siglo XIX y contra ella se alzó nuestra cruzada». És veu que del 1936 al 1939 a Espanya no hi hagué dos camps de batalla i que aquests sis anys de crims continuats són el somni de qualsevol mentalitat malaltissa.

Totseguit Franco parla del «enemigo que fué destruido de nuestro suelo» i de la campanya que es fa arreu del món contra el règim falangista. I adreçant-se «a los corazones que batien bajo las camisaz azaules» els diu: «Hay que velar y estar atentos contra los que propalan la insidia y la falacia, contra todo intento de sembrar la pasión y la zizana». Llavors el «Caudillo» acaba de traï quin és l'estat d'esperit que es respira a la península. Categòricament afirma que «la Falange es un movimiento para todos los españoles; pero hemos de vigilar un día tras otro que no se infiltren los que tengan empollada el alma. Para lograrlo necesitamos tener el brazo duro». Voleu millor definició de la democràcia orgànica? Franco la completa recomanant als falangistes que tots aquells que no es deixen conèixer per l'exemple del «Frente de Juventudes» i no criden «Arriba España!» cal «negarles ser españolas ni camaradas». I, colofó obligat, des-

prés d'aquesta crida a la tolerància, el discurs acaba amb el crit ritual: «Por el Imperio hacia Dios». Hom es demana de quina manera hi anirem vers Déu, car — el que és per ara — no sabem pas on el tenim, l'Imperi...

Però Franco no n'ha tingut prou palesant que Falange topa amb l'odi i la indiferència dels espanyols. Calla, també, que acusa els cops rebuts en l'ordre internacional. Va fer-ho en termes eloqüentíssims: «Espana que tiene sus fronteras abiertas a la curiosidad extranjera, y se halla dispuesta a colaborar en las tareas pacíficas del mundo, consciente de la justicia de su causa y de la fortaleza lograda por la nación por la unidad y virtudes de sus ejércitos, la pureza de sus instituciones y la asistencia calorosa de su pueblo no debe inquietarse lo más mínimo por los juicios tendenciosos que como consecuencia de campañas difamatorias de nuestros enemigos pueden formarse sobre Espana.» L'affirmació d'aquesta «tranquilidad» no deixa d'ésser pitoresca. Llavors perquè en tots els discursos i en tots els articles es parla — i amb quina indignació! — «de las viles patronas que sobre Espana circulan en el exterior»? I si Franco es veu tan segur perquè ha hagut d'acabar amb un pinyol digne d'un pinxo de taverna o de bordell: «Si en la cruzada nos lanzamos solos, cosa nuestra razón y el valor de nuestro ejército, la empresa gloriosa de liberarla, imaginármoslo de lo que seríamos capaces, después de nueve años de preparación, para defender nuestra soberanía o nuestras libertades».

Ens ho imaginem perfectament. El que ja no podem imaginarnos és que el «Caudillo» compleixi la seva paraula. Car no es llançaran sols a la palestra, sinó amb l'ajuda d'Itàlia i d'Alemanya.

Franco, agraït, digué que «si el camino de Berlin quedara abierto, Espana no mandaría al frente del Este unos miles de soldados sino un millón de hombres». D'això, ara no se'n recorda ni en parla el «Caudillo». Tant que ens plauria veure els milions de cubren-se de gloria i de tants espanyols, «bizarras y pudentes» com els seus germans de la «Divisió Azul». Duien però, que el general Munoz Grande ja en té prou, amb una creu de ferro...

VIDA DEL PARTIT

COL·LABORACIO

Preguem a tots els amics que siguin sol·licitats per a col·laborar en els diferents òrgànols del Consell Assessor, sigui com a Vocals o bé com a adjunts, ho acceptem amb entusiasme per tal de cooperar amb els seus coneixements a l'obra de conjunt nacional que presidirà el President del Parlament de Catalunya Senyor Antoni Rovira i Virgili.

Ple del Directori Secretariat

BUTLLETI EN FRANCES

S'ha distribuït el n.º 3 del nostre Butlletí d'Informació en francès. Està dedicat preferentment a la política catalana. Heu-vos ací el seu interessant sumari: «Un grand rassemblement de partis: constitution de la Solidarité Catalane. — La personnalité nationale catalane. — Les Cortes espagnoles.» Conté, encaixat, el manifest en francès.

A més de les habituals trameses a les adreces de personalitats franceses se n'envia un a cada Comitè Departamental.

HERAULT

L'Assemblea Departamental de l'Herault, celebrada el dia 4 de l'actual, en la qual assistiren 58 militants, prengué per unanimitat, els següents acords:

— Que el Comitè Departamental elevi al ple del Directori del Partit el desig de l'Assemblea de l'Herault de que convoqui un ple de delegats dels militants del partit residents a Franca per a estudiar l'organització del partit a Franca i les qüestions polítiques que aquí es plantejaran fins al moment del retorn a casa nostra.

— A aquest Ple, els acords del qual no obligaran al ple del Directori, pofran assistir-hi amb veu, a més de les Delegacions, tots els militants que així ho desitgin.

— Que el Comitè Departamental comuniqui als altres Comitès i Delegacions del partit a Franca aquest acord a fi de que es pronuncin sobre el mateix.

CANTAL

A St. Gerons tingué lloc el dia 21 de gener una reunió per a constituir el seu Comitè Local. Es el següent: President: Miquel Mas Girona; Secretari: Jaume Gavaldà, Tarragona; Tresorer: Joan Baserba, Girona.

Adreça: Comitè d'E. R. C. — St. Gerons, par Laroquebrou (Cantal).

AUDE

Veus ací com ha quedat constituït el Comitè Comarcal de Castelnaudary després de l'Assemblea celebrada el passat mes de gener: President: Domènec Armengol; Secretari: Isidre Rovira; Vocal: Salvador Sol. Adreça: D. Armengol, 37, place Gambetta, Castelnaudary.

ALT GARONA

El passat dia 28 tingué lloc la Reunió de l'E. R. C. de l'Alt Garona, per Federacions.

En primer lloc el Secretari d'Organització, Sr. Vitaller exposà l'objectiu del Comitè Departamental d'estreynar la relació entre els militants i aquest Comitè, creient que la millor forma d'assolir-ho era el reagrupament de les Federacions, i el nomenament per aquestes de Comissions Directives, o d'Estudi i Acció, presidides pels Delegats de cada Federació al Comitè Departamental, que mantinguessin aquest contacte fent arribar al Comitè les suggerències dels militants, i a aquests les informacions del Comitè.

J. O. R. O. E.

TARN I GARONA

El passat dia 28 tingué lloc a Montauban l'Assemblea Departamental de les Jovenuts d'Esquerra Republicana Estat Català del Tarn i Garona. L'acte fou presidit pel Company Camarata del Comitè Executiu el qual exposà la necessitat d'una actuació ferma i decidida per Catalunya. Fou llegida una interessant declaració del Comitè Executiu de les Jovenuts fent remarcar l'obligació que tots tenim de treballar per a que quan tornem a Catalunya ésser dignes dels que han caigut i poguem a l'ensem portar a terme la missió essencial de la nostra generació: impulsar el sentiment nacional català en totes les capes de població i en tots els indrets de parla catalana.

Fou nomenat el Comitè Departamental i entre altres es prengueren els següents acords: enviar una salutació a l'E. R. C. de del Tarn i Garona; al Directori del Partit i al Comitè Executiu de les J. E. R. E. C. L'acte prengué fi amb el cant dels Segadors i al crit de Visca Catalunya!

A continuació es reuniren, per separat, els militants de cada Federació entaulant-se animats debats i congratulant-se d'aquest contacte entre els militants del Partit. Totes les Federacions adoptaren acords en relació als problemes que els afecten, encarregant-ne el seu compliment a les Comissions Directives que elegiren.

HERAULT

A Auch capital del Departament del Gers ha tingut lloc el dia 3 de febrer l'assemblea d'E. R. C. de C. a fi d'anar a la constitució del Consell Departamental.

Obri l'acte el company Vicenç Vitaller del Comitè de l'Alt Garona el qual en un breu parlament exposà als assistents la trajectòria i els fins que segueix el nostre Partit. Les seves paraules foren molt ben rebudes per tots els assistents.

Seguidament es passà a l'elecció del Consell Departamental que quedà constituït en la forma que segueix: President Bartomeu Pons; Secretari: T. Domingo Giol; Comptador: Avel Subirana; Tresorer: Victor Duran; Vocals: Josep Roig, Josep Palacin; i Llatzer.

Reverter; Miquel Valls, Josep Rellui i Perre Cerdà.

Els companys President i Secretari elegits passaren a ocupar els seus respectius llocs i ambdós feren un breu parlament encaminat a fer renèixer l'esperit de catalanitat i de treball en les hores futures de grandesa dels nostre poble. S'acordà saludar l'Honorable senyor

President de Catalunya, Josep Irla, desitjant-li bon encert en la tasca començada que farà de la nostra terra l'avantguarda de les d'Ibèria.

L'acte s'acabà enmig d'un gran entusiasme i amb un Visca Catalunya!

L'adreça del Comitè: T. Domingo Giol, Route Cazaubon, Eauze (Gers).

Aquell 16 de Febrer...

EL DIA 16...

Entusiasme arreu. I el dia 16 quelcom que ratllava en apassionament frenètic. Ja a primeres hores de la matinalada, enfront les portes dels col·legis electorals hi havien llargues rengleres de ciutadans. Mentre esperaven l'hora d'emetre el sufragi, feien encara el comentari al discurs pronunciat la nit abans per qualsevol dels capdavanters del Front d'Esquerra de Catalunya.

— Els aixafarem! — hom exclamava. I, efectívament, els aixafarem. Les paperetes foren una pluja torrencial caiguda damunt les espaltes dels que tenien la República convertida en una presó. I aduhe el pobre Don Alejandro es quedava sense acta. Comptem quin xifre havia de caure quan el puerilista màxim es negava d'una manera tan lamentable com poc gloriosa.

— TORNAREM A VENCER! — Sortiren els presos. Es recobrà la República. I perquè les terres d'Ibèria deixaven d'ésser una ergástula immensa i perquè la República novament respirava el sentit liberal de sempre, vingué la subversió.

I ara, nou anys després d'aquell 16 de febrer encara estem abocats a una tragèdia sense precedents. Per un moment mireu enra i us adonareu de la seva immensitat. Deixant de banda tot el martiri moral de Catalunya, fixeuus tantsols en els que sofreixen a les presons, en els que s'anoren a l'exili i, sobretot, pensem en els que mancaran a la crida el dia de la victòria, en els que moriren davant dels piquets d'execució, en els qui caigueren presets de misèria pels camps de concentració, en les companyies de treball, en les presons alemanyes.

Dies després del 16 de febrer, el nostre Govern, amb Lluís Companys al cap, era rebut en una manifestació emocionant pel poble de Catalunya. I des del balcó de la Generalitat, el President amb aquella intuïció que mai podia discutir-se-li, digué uns mots que avui tenen la més alta actualitat: «Tornarem a sofrir, tornarem a lluitar, tornarem a vencer!»

Tiratge limitat a 1.500 exemplars

Director: EMILI VIGO
Travail exécuté par des ouvriers syndiqués
Ateliers Bruguer - Nimes
Le géran: RNSO
Autorisé C. M. I. Visa Montpellier 326 H T

El ll veurà la victòria però quan les bales franquistes posaren fi a la seva vida, hi devia haver-hi una llusor de fe en l'Esquerd de Lluís Companys! Digué fermament, orgullosament, que moria per Catalunya. Car en aquell instant el President veié més clar que mai que la nostra terra triomfaria de tots els seus butxins, que la raó estava amb nosaltres i que tard o d'hora, la raó s'imposaria.

La mateixa raó que aquell 16 de febrer triomfà a les urnes...

El problema de la Terra

existent! Com que tots aspirem a evitar una segona revolució cal pensar en que cada u voldrà el seu i que un cop reintegrats a la llar voldran la llibertat i que s'acabin per a sempre els conflictes.

Les lleis han d'evolucionar d'acord amb la marxa del món. I hem d'anar a l'arreconament de vells costums i de velles lleis que impideixen que Catalunya sigui un poble admirat per la seva pau i per la seva justícia. Nosaltres creiem que el sistema d'arrendament és millor que cap altre i, sobretot, evita discussions i conflictes. Els contractes d'aparceria — per la forçada convivència entre amos i arrendataris — no es presta a lligar temperaments diferents, mentre que l'arrendatari sent més lliure la seva voluntat.

Per a resoldre-ho caldria crear unes Comissions Tècniques que valoritzessin la propietat i establirissin els preus anuals d'arrendament. I així amos i conreadors quedarien absolutament lliures, sense tèmper cap desavinença. La terra ha estat la riquesa de Catalunya i quan al cap de pocs anys els pagesos sapiquen que treballen per a ells — i el Govern no els abandoni — la nostra classe camperola se sentirà satisfeta i constituirà un exemple ben enviable de treball i de prosperitat nacionals.

Francesc ROBUSTE.

Federal, tanmateix

grama successiu i oferir-lo al Consell de Londres com a base d'un acord que completi i estrenyi la unitat catalana, avui més necessària que mai. Heu's ací el programa nostre, que pot ésser el de tots:

Acceptem, per començar, l'Estatut del 1932; desitgem la seva ampliació, si pot aconseguir-se sense trontolls; admetem el federalisme, si l'Espanya castellana es decideix a implantar-lo i aspirem a fer ús de la lliure determinació quan aquesta sigui possible nacionalment i internacionalment. Com a bons democràtics, respectarem en cada moment la solució que el nostre poble triï.

I des d'ara declarem quin seria, en l'hora solemne, el nostre vot: la federació europea, dins la qual Catalunya es trobés amb Castella, Portugal i Euscadi igualment lliures, i pogués establir-hi un pacte especial de convivència peninsular.

Federal, tanmateix: A. ROVIRA I VIRGILI

La humanitat

Fundador: Lluís COMPANYS

Setmanari, portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.º EPOCA — Nº 16 — PREU: 3 Francs

REDACCIO: 10, Rue de Verdun — MONTPELLIER

21 de Febrer del 1945

El Governador civil de Barcelona ha dit:
"En el extranjero todo el mundo habla mal de Franco"
Tot just se'n adona ara?

Reconquerir la República

A mesura que els esdeveniments es precipiten, els equívocs van assipant-se; de cada u dels problemes, les respostes es perden, tornant-se i concretíssimes. I tot i no sap a que atenuar-se. Adhuc Franco!

La posició de l'Espanya falangista no pot ésser més precària. Una a una totes les il·lusions s'estumen; una a una, totes les esperances se'n van. Avui, des de l'altre cantó dels Pirineus, només s'implora a l'opinió internacional que no ataquí el falangisme, que deixi continuar Franco i que tot el demés els importa ben poc. Un diari de la importància de l'A. B. C. de Madrid, ha sintetitzat el pensament falangista amb aquests mots, eloqüentíssims, que encapçalen un dels seus darrers editorials: «Que nos dejen en paz!»

La llàstima, és que ningú no vol deixar-los en pau, que tothom, arreu del món, afirma la necessitat imperiosa de liquidar la tirania de Falange. I com que, en democràcia els governs representen el sentir popular, els símptomes de futures reaccions són prou elats perquè ningú pugui donar-se per sorprès. En volem una prova més convincent que la que acaba d'oferir-nos Anglaterra? Franco, amb aquella absència de sentit polític que sempre l'ha caracteritzat, escriu una lletra a Winston Churchill, el mes de novembre passat, en la qual propugnava — olvidant l'estreta aliança que uneix Anglaterra a la U. R. S. S. — fer una entesa anglo-espanyola contra el perill comunista. La resposta de Churchill, no fou coneguda fins la setmana passada. Atrament, però, dies després d'aquella gestió, Sir Samuel Hoare, des de la Cambra dels Lorats, deia tota l'indignitat (que ell ha viscut de prop com a Ambaixador d'Anglaterra a Madrid) de la política franquista. Era una primera resposta que, des del lloc en fou formulada, adquiria la més gran importància.

El «Caudillo», però, ha intentat novament definir una posició. I la rèplica britànica ha estat contundent. El «Times», tal B. B. C. en totes les seves emissions europees, tota la premsa, han donat les línies generals de la resposta de Churchill a Franco, aclaparador memorial de greuges: espionatge alemany, Divisió Blava, violació de l'Estatut de Tànger, hostilitat contra els aliats... A la demanda que fa Franco d'una aliança amb Anglaterra, Churchill li respon dient que a la Gran Bretanya li interessa «mantenir les millors relacions amb el poble espanyol». Amb el poble i no amb els qui l'esclavitzen!

Remaquem — el fet s'ho val — que aquesta revelació ha estat feta en el moment en què «els Tres» estaven reunits. I remarquem, sobretot, car tots aquests episodis es completen i aclareixen l'ambient, que en la declaració feta per Churchill, Stalin i Roosevelt respecte la nova estructuració d'Europa s'hi atuma d'una manera rotunda la fi de tots els totalitarismes, «el dret dels pobles a escollir ells mateixos la forma de govern sota la direcció del qual volen viure». Els tres governs ajudaran «cada poble dels estats alliberats d'Europa, així com els dels satèl·lits de l'Axe». Si tenim en compte que els únics estats neutrals d'Europa són Suècia, Portugal, Suïssa i Turquia i que hi ha un estat no bel·ligerant, és Espanya; si a més no oblidem que els quatre estats neutrals han procurat mantenir una política més o menys favorable als aliats — recordeu les aliances amb Anglaterra de Portugal i Turquia — o d'absoluta neutralitat — Suïssa i Suècia — i que l'únic estat no-bel·ligerant, com li ho recorda Churchill, ha ajudat descaradament l'Axe, no es pot negar que l'al·lusió de satèl·lit va adreçada directament contra l'Espanya talangista.

El franquisme està condemnat irremissiblement. Cal, però, que tots els qui, des d'un bon començament ens hi oposarem sapiguem comprendre la responsabilitat de l'hora. La caiguda de Franco es probable i esdevindrà segura el dia que podrem oferir al món democràtic el bloc compacte d'una veritable unitat republicana. Fins avui no s'ha pas seguit el bon camí i seria ja hora que tothom s'encarés amb llurs responsabilitats i es demanés si, honestament, pot tolerar-se que els interessos de campana, les maniobres de baixa política, s'imposin a la solució d'un problema d'importància vital: reconquerir la República. El temps passa ràpidament i no podrà recobrar-se. Els esdeveniments es precipiten i si els desaproveitem potser ja no els podríem retapar. Aquesta hora exigeix una conjunció de totes les voluntats, de tots els entusiasmes. Cal restaurar la República. Per a restaurar-la s'imposa la unió de tots els republicans. I per a que aquesta unió sigui eficient i abasti tots els sectors, com a punt de coincidència general al qual poc a poc tothom s'hi suma, el camí de la restauració de la legalitat republicana i estatutària és el que ha de portar-nos a bon port. Si tots hi estem d'acord per què, d'una vegada per sempre, no sabem concretar-ho? Per què els partits i sindicats espanyols no segueixen l'exemple de Solidaritat Catalana?

Les Comarques dins E. R. de C.

per J. MOLLA i ALIU

S'ha dit que les masses de l'Esquerra eren Catalunya mateixa. El fet és que l'Esquerra té masses que la integren i la segueixen i que Catalunya té a l'Esquerra com a partit polític majoritari. I també és cert que dins la família d'Esquerra Republicana de Catalunya les comarques hi han aportat sempre una extraordinària contribució.

Si diguéssim que la força principal d'Esquerra es situa i prové de les comarques afirmariem una gran veritat. Car les organitzacions republicanes comarcals — avui integrades a l'Esquerra — són velles d'anys i d'experiència i sòlides pel que fa referència a la seva organit-

zació interna. La seva irradiació externa és també remarcable en viles i llogarrets de Catalunya, fins al punt que els no militants actius es mobilitzen com un sol home cada vegada que es plantegen eleccions, per donar el seu vot a la candidatura republicana i sumar-se al partit polític de la localitat. Aquests són, en certa manera, una categoria de militants passius, amb els quals també s'hi pot comptar.

Així nosaltres, homes de les comarques gironines, podem afirmar tota la fé, l'entusiasme magnífic, el desinterès absolut del republicanisme d'aquelles contrades. Pi (Segueix pàg. 2)

LA VICTÒRIA DE FABRA

per A. ROVIRA I VIRGILI

Aquests dies — exactament el 20 de febrer — POMPEU FABRA ha fet setanta anys. Si al llarg de tot el nostre exili, el Mestre ha rebut en forma íntima i emocionant, alhora, l'homenatge de tants catalans, avui que a França es respira un clima de llibertat i podem parlar-hi i escriure-hi lliurement la nostra llengua — dues coses que el franquisme ha prohibit a Catalunya — és ben natural que aquest aniversari surti de la intimitat i que el celebrem públicament.

Hi havia moltes maneres de dir a POMPEU FABRA tota la nostra simpatia, tota la nostra devoció. Hem cregut però que la millor, la que més li plauria, és la que hem escollit: que un dels nostres millors prosistes parlés de POMPEU FABRA. A ROVIRA I VIRGILI ho ha fet en el magnífic article que ens honorem en publicar. La seva lectura constitueix la més esclatant demostració del grau de puresa a què ha arribat la nostra llengua gràcies a la tasca ordenadora de Mestre Fabra.

AQUESTA llarga, noble, serena vida de Pompeu Fabra, que ara ateny els 77 anys, és el més clar exemple de victoriosa lluita espiritual en la Catalunya dels nostres dies. Les joves generacions catalanes coneixen el Fabra triomfant; els de la meua generació hem conegut el Fabra militant. La seva victòria ha estat el coronament de combats fortíssims.

Fabra, en la seva joventut, va haver de lluitar contra l'espessa coalició de la rutina i la incompetència. Era el temps dels filòlegs extravagants: hi havia els maníacics i els esguerrats, els seguidors de la tradició i els innovadors fantàstics, els que feien del català una llengua semítica i els que en feien una llengua prerromana, els clergues rústics i els savis d'Ateneu. Contra tots va haver de lluitar el nostre amic, de Bilbao estant i després a Barcelona. Al principi lluitava sol.

En els meus 25 anys, jo sentia l'orgull de lloar-lo i defensar-lo des de les columnes d'El Poble Català, envestint un dia el pobre Josep Aladern, autor de *Los misteris de la llengua catalana esbrinats*, un altre dia Joan Bardina, inventor del català «substancial». Ah, les batalles de les y, de les b, dels guionets separadors, del quinn, del doncs i del sigut! La passió d'aquell període romàntic s'estenia pel camp filològic. Hi havia amics que

renyien per una d'aquestes qüestions gramaticals. Sense descompondre's mai, sense immutar-se tampoc, Fabra, segur d'ell mateix, seguia el seu camí, el camí de la victòria.

Tant en la pau com en la guerra, entremig de les revolucions i les reaccions, a la pàtria i a l'exili, Fabra ha treballat sempre, tenaç, immovible, i ha comptat els anys pel ritme de les obres, ha amidat el temps amb el mòdul del treball. Ha anat endavant a través de les ofensives i dels homenatges. I ha vençut una de les pitjors forces negatives que hi ha a Catalunya: la força del destorb.

Com el destorbaven, fa trenta anys, a Pompeu Fabra! El destorbaven els autodidactes, els acadèmics vanitosos, els escriptors dolents que no volien ésser corregits, els bibliòfils beneïts i alguns col·legues de l'Institut d'Estudis Catalans. Ha tingut enemics; sort envejable, estimul eficaç, senyal d'excellència. Però tots els ha vençut. Al cap de mig segle de treball, Fabra apareix com un vencedor.

Ell ha vençut pel seu esforç, per la seva vàlua, per la gran força de tenir raó davant dels altres. I també pel concurs d'un aliat. Fabra no s'ofendrà gens — al contrari — si dic i proclamo que la seva victòria va ésser facilitada i precipitada per haver tingut un aliat de primer ordre: Prat de la Riba. Va ésser Prat

qui desentenen-se de les pressions i de les conspiracions d'una gran part dels que el voltaven, va ajudar decisivament Fabra en la gran empresa de restauració i unificació del català modern; i va ésser Prat qui va imposar les famoses Normes a *La Veu de Catalunya*, que era aleshores un cau d'antifabristes enrabats.

Un dia vaig sentir un senyor diputat provincial de la vella Lliga Regionalista que deia amb to de menyspreu: «En Fabra és un gramàtic d'esquerra.» Estic segur que no desplaia a Fabra aquesta denominació. Si: Fabra és liberal i és democrata, adhuc en el camp de la gramàtica. Es avançat i és moderat, en els millors sentits d'aquests dos qualificatius. La flama i el seny es mostren alhora en la seva faç magra i fina, en el seu mig-riure subtil, en la lluisor dels seus ulls, finestres d'una ànima catalaníssima i humaníssima.

Català nacional i home de llibertat, lleial i coratjos, que ni s'amaga ni s'exhibeix, que ni s'esvera ni s'engresca, que estima la pàtria lliure i el pensament lliure, que vol una societat justa i rica i culta, Pompeu Fabra, el Mestre en gramàtica, és també Mestre en ciutadania. I la seva victòria és la doble victòria del gramàtic i el patriota, la de la intel·ligència i la dignitat.

L'ACTUALITAT POLITICA

Unitat d'acció de Catalans i Bascos. — L'estada a França del Dr. Negrin. — Les Corts de Mexic proposaran una Comissió de Personalitats?. — El President Aguirre parla a Ràdio America.

BASCOS I CATALANS

Fa uns quants dies, el nostre amic Josep Tarradellas, invitat pels amics bascos, ha anat a fer la seva anunciada visita a Baiona, on resideixen, prop del Bidassoa i en contacte constant amb Euzkadi, els més destacats dels dirigents de la política basca.

Hen sabut alguns detalls de les importants entrevistes que el Sr. Tarradellas ha tingut amb els homes polítics bascos. L'afectuosa acollida del representant dels republicans catalans, el desig demostrat per aquells d'unir encara més les polítiques de Catalunya i d'Euzkadi, l'interès que ha desenvolupat entre els nostres amics bascos la constitució de Solidaritat Catalana, tot això eren garanties de la bona tasca que s'ha realitzat.

A les reunions que han estat motivades per la visita del Secretari general d'Esquerra R. de Catalunya han assistit un grup de personalitats, entre les quals el Sr. Elidorio de la Torre, Conseller del Govern d'Euzkadi i Diputat a les Corts de la República, el Dr. Ciaurriz, President del Partit Nacionalista Basc, els diputats a Corts Srs. Robles, Aranguiz i Picavea, els ex-diputats Srs. Epalza i Celaya, així com altres dirigents de la política basca, entre els quals els Srs. Bereziartua i Zarrabietia, del Partit Nacionalista Basc.

Dels amplex canvis d'impressions que han tingut lloc s'ha després la voluntat de catalans i bascos de fer cada vegada més íntima la unió i d'estudiar en perfecte acord el millor camí per a obtenir els resultats que uns i altres cerquen. Com a conclusió d'aquests entrevistes foren transmesos

els següents telegrames d'adhesió i salutació respectuosa al President Josep Iria i al Sr. José Antonio de Aguirre, President d'Euzkadi, que es troba actualment a Nova York:

BAIONA — 2-2-1945.

Josep Iria — Cogolin.
Rebeu les nostres cordials salutacions i desitgem ben sincerament que cada dia sigui més forta i sòlida la unió dels pobles d'Euzkadi i Catalunya única possibilitat d'obtenir les nostres llibertats. Us abracem. Elidorio de la Torre, Doroteo Ciaurriz, Josep Tarradellas.

Josep A. Aguirre — New-York
Reunits en fraternal companyonia us saludem ben cordialment i al mateix temps ens plau dir-vos que coincidim amb contingut vostre cable car la vostra actitud ha de possibilitar realitzar els ideals d'Euzkadi i de Catalunya. Us abracem. — Josep Tarradellas, Elidorio de la Torre, Doroteo Ciaurriz.

EL DR. NEGRIN
De que la premsa publica la nova de l'arribada a París del darrer President del Consell de Ministres espanyol les ràdio França i America han donat informacions sobre la seva activitat. Han informat que ha mantingut unes llargues converses amb el Sr. Miquel Maura, que han estat molt cordials. També comuniquen que un cop efectuades unes visites a Tolosa, Marsella i Bordeus, el Dr. Negrin marxà cap a Mèxic per a entrar en contacte amb els nucls republicans. Sense assegurar, per altra part, que ha tramés telegrames en aquest sentit als Srs. Martínez Barrio, Gimàlt i Fernández Clérigo. Si de bell començament el

Dr. Negrin rebutjava l'actual presència del senyor Martínez Barrio ara reconeix que donat el prestigi internacional que aquest gaudeix considera necessària la seva continuïtat, però convidaria que les Corts l'ellegissin novament. El Dr. Negrin advoca per una obra d'unitat i fins es diu que estaria decidit a dimitir la Presidència del Consell de Ministres si les Corts no li ratifiquen la confiança.

Entre les visites que a París ha rebut el Dr. Negrin esmentem les dels senyors següents: general Riquelme, Carrillo, Trifón Gomez, Pascual Tomas, De Francisco i Júlia Alvarez. Ha mantingut també una llarga entrevista amb el nostre Secretari General Sr. Tarradellas. Un emissari del mateix polític espanyol ha visitat diferents diputats del migdia de França i els ha anunciat la possibilitat d'invitar-los a venir a Montpel·ler per tal d'entrevistar-s'hi.

Quin ambient ha trobat el Dr. Negrin a França? De moment en l'edició de «El Socialista» de Tolosa del dia 8 de febrer s'insereix un editorial en el qual es pren una posició absoluta-ment hostil envers el significat polític socialista. Doncs, per aquest cantó, les coses no han anat gaire bé i és de creure que el que es manifesta en aquell editorial significa l'opinió oficial del P.S.O.E. a França.

CAP A LA UNITAT?
Sense que avui poguem entrar en detalls podem comunicar als nostres llegidors que, malgrat tots els obstacles, es va creant a Mèxic i a França un ambient favorable que podria possibilitar no solament la unió de tots

(Segueix a la 2a pàgina)

LES OBLIGACIONS SOCIALS DE LES DEMOCRACIES

per F. YRLA

LES perspectives que es preveuen en el món de la post-guerra, imposen als polítics i als sociòlegs a esmerçar-hi un preferent interès. En certes nacions on l'esperit democràtic és viu, Amèrica i Anglaterra en primer terme, s'hi comença a dedicar una atenció remarkable.

L'esforç general d'aquesta orientació va adreçat a produir una solució als problemes que fixa primordialment el dret social, a donar-hi gradualment satisfacció amb l'establiment d'una legislació específica que permeti d'assegurar allò que els economistes anomenen el mínim vital a l'existència humana i de garantir-li una plenitud essencial en ordre al seu desenvolupament dins la societat.

Lord Beveridge, un dels homes eminents del conservadurisme anglès que han comprès que el mecanisme polític devia prendre un ritme i una funció més integrals, menys abstractes que les transmeses per l'acció del liberalisme del segle XIX, ha establert un pla d'intervenció estatal destinat a crear un clima social més humà que el sortit de l'avant-guerra, permetent que l'element productor, trobi una assegurança més plena i creadora en l'esforç,

de la seva contribució a l'obra social dedicada a la col·lectivitat.

Semblant exemple ha estat imitat així mateix per una selecció de personalitats dels EE.UU., sota la suggestió del President Roosevelt. Tractadistes especialitzats en qüestions econòmiques i socials preparen els termes d'una planificació per a la post-guerra.

L'aspecte que ofereix aquesta evolució en sentit intervencionista de les grans democràcies anglo-saxones en el domini social, assenyalava evidentment una transformació de mètodes en llurs orientacions polítiques. Aquesta evolució servirà per a desfer la llacuna d'imperfeció, — el neutralisme noucentista en matèria social, — que privava sensiblement l'eficàcia de l'obra estatal en la solució dels problemes esmentats, i que, a més servia per a fomentar el cultiu de gèrmens fermentadors d'estats de crisi general.

Emplenar l'espai buit llegat per la tradició democràtica en aquest aspecte de les qüestions socials, aplicar-hi vigorosament una posició decidida i concreta que tendeixi a la implantació de reformes i mesures de caràcter profilàctic, és, en realitat una obligació

(Segueix a la 2a pàgina)

LA TRIPLE RENOVACIO

per Victor M. TORRES

LA renovació necessària, heus ací una fórmula que ha fet fortuna i que ha deixat d'ésser una simple predisposició per esdevenir un mot d'ordre. Ens en felicitem. Però hi ha un acord real entre els fets i les intencions? No ho creiem pas. L'assai general d'aquests sis mesos darrers ens prova que no hem sabut assimilar prou bé les lliçons de l'experiència. Lamentem sincerament que es vagin reproduint, amb exactitud gairebé matemàtica, els vicis del període republicà. Ja sabem que l'emigració no ha estat mai una alta escola política perquè massa factors, psicològics i materials, juguen en contra de la bona voluntat inicial. Però guardem-nos d'oblidar, tanmateix, que els nostres actes d'avui, perduran demà el seu caràcter anecdòtic i es convertiran en actituds polítiques d'abast general, susceptibles d'influir tota una obra de govern.

Els que encara som joves, no tenim el dret de limitar-nos a desitjar un canvi de clima; sobre nosaltres pesa l'obligació d'exigir-lo ardentment i de possibilitar-ho amb la nostra pròpia conducta. I aquest canvi no es produirà si no s'opera prèviament una triple renovació política, social i moral.

Renovació política primer; i en aquest terreny, els enemics que no hem de perdre mai de vista, són les tres principals xacres de la democràcia: la demagògia, la incompetència i la immoralitat.

La demagògia, que tant mal ens ha fet, s'exerceix en totes les ocasions i sota les aparencies més diverses. Tot el que es faci per a desmascarar-la serà una obra sana, una obra de salut pública.

El predominí de la incompetència, una de les causes essencials de les nostres successives desgràcies, es sintetitza en aquesta proposició: «qualsevol pot ocupar qualsevol lloc per tal de fer qualsevol cosa». Si es vol fer tasca eficient, s'ha de substituir el reialme dels incompetents per la recerca sincera i sense treva de les capacitats.

Sobretot, cal trobar el punt dolç de coincidència entre la justícia i la llibertat d'una part, i l'autoritat de l'altra. No volem seguir a Goethe quan afirma que val més la injustícia que el desordre; ens abellexim més pensar, amb Pascal, que la força sense la justícia es converteix en tirania i que la justícia sense la força esdevé feblesa i què, per evitar tota degeneració, cal que la justícia sigui

forta o que la força sigui justa.

Sense llibertat econòmica no hi ha llibertat política. Es per això que la renovació social s'ha de superposar a la renovació política. Un pensador contemporani ha dit que el nostre segle comença el 1917 amb les primeres sacudides de la revolució russa i que, des d'aleshores, el predomini dels interessos de la comunitat sobre els de l'individu, s'ha anat accentuant progressivament fins als nostres dies. Real o fictici, aquest punt de vista no és gratuït. Avui en dia, estats tradicionalment conservadors, com Anglaterra, deixen de banda les seves preferències per l'individualisme clàssic i es preparen activament per a bastir una nova legislació social més en consonància amb el temps que ens toca viure. La probable adopció del pla Beveridge, fortament comunitari i intervencionista n'és una prova ben palesa.

Les organitzacions polítiques i sindicals de casa nostra, si no volem mancar a la seva missió, hauran de seguir amb atenció preferent el procés que es dibuixa arreu del món, procurant establir per a Catalunya una ordenació social i econòmica adaptada a la seva fisiosomia peculiar.

Però els bons propòsits, les bones iniciatives, els més bells projectes, no ens servirien de res si no empenguéssim al mateix temps, una creuada santa contra la immoralitat pública i, perquè no dir-ho? contra la immoralitat privada. La millor constitució política, la més perfecta ordenació social, seran lletra morta sense una profunda renovació moral que vagi des de la institució familiar fins a les més altes funcions públiques.

Montesquieu ens diu que la virtut és la base dels règims republicans i Aristòtil insistia sempre en la necessitat de trobar, entre les actituds aparentment irredueïbles l'equilibri necessari, per tal que l'espai social sigui habitable. Virtut personal i equilibri públic, aquests són, al nostre entendre, els dos factors essencials de la renovació moral.

Rabelais, el simpàtic humanista del Renaixement adoptà per a la seva abadia de Theleme, aquesta divisa un xic anàrquica: «Fays ce que voudras». Nosaltres, menys alegres que Rabelais, voldríem veure gravada en el frontispici del nostre capítol, la màxima rigorosa de Clemenceau: «Tots els nostres drets es resumeixen en un sol: el de complir amb el nostre deure».

"Nuestra primera autoridad civil i politica"

L. senyor Correa-Veghison, governador Civil y jefe provincial del movimiento de Barcelona, és un home molt popular. Falangista recalcitrant, del Grup dels Intransigents amb Arrese, prim del Rivera i Munos Grande, l'home és l'únic que, a Barcelona, aguantava el pendó del falangisme amb certa convicció. No és d'extranyar, doncs, que els diaris només parlin del senyor Correa; va cada dia «La Vanguardia» ens ensenyi el senyor Correa de cara, de perfil, agenollat, de gairell, amb abric clar, amb vestit fosc, amb uniforme, sense uniforme, amb bastó, posant-se els guants, cordant-se els punys, saludant, menjant, dormint... I, sobretot, parlant. Perquè resulta que el «nuevo régimen» havia d'acabar amb la xerrameca democràtica i al senyor Correa hi ha dies que li ve a den discursos. Val a dir, però, que el senyor Correa té molt bona veu, uns pulmons excel·lents i uns idees lluminosíssimes i que l'home està molt content d'ell mateix.

No altres també. Car a través del senyor Correa hom s'adona, d'allò més fàcilment, de com van les coses a casa nostra. Amb motiu de la LÍBERACION, «nuestra primera autoridad civil y política», ha recorregut tota la «provincia» i ha fet no sabem quants discursos. A part parlar de la vesania, dels «desalmados», cobards, ineptos, foragidos», el senyor Correa ha dit coses deliciosíssimes que palesen que a Catalunya l'ambient no pot ésser més favorable a Franco. Vegem què ha dit a Calella: «Sin acritud de ninguna clase, pero si con sinceridad, yo os digo que en muchas ocasiones aquel espíritu de colaboración no lo encuentra la autoridad en muchos españoles. Y si concreto, por ejemplo, el caso de las actuales restricciones eléctricas, la autoridad, que sin alharacas, tanto se afana en resolver el problema, sólo ha encontrado murmuraciones en los unos y falta de colaboración en los otros.

En vez de colaborar cumpliendo lo que ordenaban las autoridades competentes, lo que se ha hecho ha sido murmurar, los unos, y especular egoísticamente los otros. Y si esto ocurre en un problema relativamente pequeño, imaginamos la amargura de nuestro Caudillo cuando se encuentra con la incomprensión, ante problemas de gran importancia en el interior o en el exterior.» Aquesta «incomprensión» a l'interior esgarria el senyor Correa i l'home arranja les coses ficant-se monumentalment de pens a la galleda. Llegiu-lo: «Un periodista y político extranjero que recientemente ha visitado España, al terminar su misión exclamó: «SI es cierto que EN EL EXTRANJERO TODO EL MUNDO HABLA MAL DE FRANCO, cierto es que la única salvación de España está en él.» Dienen que la gent de Calella va cada d'allò més convençuda...

En senyor Correa no pogué extender-se més. L'home anava depressa puix esperaven a Granollers, i allí el «jerarca» s'encarà amb l'opinió internacional i tot cantant-li les quaranta, feu una meravellosa definició de dret polític: «Nosotros, los españoles, no necesitamos que nadie nos de lecciones de cómo debemos gobernarlos, ni tenemos por qué discutir tampoco sobre la legalidad de nuestro Régimen. Si en el mundo hay hombres que gobiernan porque han tenido un millón de votos en las urnas electorales, el Caudillo tiene una «ejecutoria mejor que los votos: el millón de combatientes que los llevó a la victoria.» Els alemanys et italians que eren a la sala paraven emocionadíssims. Però el senyor Correa no tingué temps d'extender-se car els falangistes que fan els diaris de Barcelona sapaven junts «con motivo de su Santo Patrón» i «nuestra primera autoridad» havia de fer-los un predicat. El senyor Correa arribà en el moment dels postres, menjà dues galetes, hagué un dit de vi ranc i feu aquest emotivíssim canvi a la llibertat de la premsa que a Espanya és una llibertat contra la llibertat per a afavorir els enemics de la llibertat. Llegiu-ho vosaltres mateixos: «Seguidamente aludí a lo que algunos manifestaban en el sentido de que la Prensa de España no es libre, señalando que resulta indignante tal afirmación por su falsedad.

La Prensa española — anadió — está al servicio del glorioso Movimiento nacional y de España. Yo afirmo que la Prensa española es la más libre de todas porque tiene libertad para todo menos para vender su pluma a la anti España y a la injusticia.» I enmig d'una ovació indescriptible el senyor Correa se'n anà a dormir. En un dia no poden dir-se més bestidues...

En la sala paraven emocionadíssims. Però el senyor Correa no tingué temps d'extender-se car els falangistes que fan els diaris de Barcelona sapaven junts «con motivo de su Santo Patrón» i «nuestra primera autoridad» havia de fer-los un predicat. El senyor Correa arribà en el moment dels postres, menjà dues galetes, hagué un dit de vi ranc i feu aquest emotivíssim canvi a la llibertat de la premsa que a Espanya és una llibertat contra la llibertat per a afavorir els enemics de la llibertat. Llegiu-ho vosaltres mateixos: «Seguidamente aludí a lo que algunos manifestaban en el sentido de que la Prensa de España no es libre, señalando que resulta indignante tal afirmación por su falsedad.

D'ACI I D'ALLÀ

La democràcia deu dependre dels seus deutes

En els diferents països de l'Amèrica llatina sotmesos actualment a un règim més o menys autoritari (Brasil, Perú, etc.) es dibuixa un vast moviment en favor del restabliment dels principis democràtics. Mentres al Brasil unes eleccions tindran lloc a breu termini, al Perú l'opinió reclama el retorn immediat al sistema constitucional.

Es preveu, però, que per liquidar el «falangisme» a l'Amèrica del Sud, caldrà vèncer una seriosa oposició en certs mitjans, especialment a l'Argentina. Tanmateix, com ho escriu «La Nación» de Buenos Ayres, «a mesura que el conflicte toca a la seva fi, la democràcia reprèn els seus drets.»

La victòria dels aliats ha d'ésser aiximateix la victòria de la democràcia. Es coincidint amb aquest pensament que, a la Conferència Mundial de Sindicats celebrada darrerament a Londres, el Sr. Toledo representant de l'Amèrica llatina, demanava que «éssent la guerra actual una lluita contra el feixisme, aquest calia extirpar-lo dels països neutres com Espanya, Portugal i Argentina. I el Sr. Lluís Saillant, president del C. N. R. declarava, al seu torn, que «els francesos s'esforçarien, no solament en restablir la democràcia a França sinó a fer igualment llur deure en el pla internacional.»

Cuba contra Franco

Per invitació del President de Cuba s'han reunit tots els partits per a preparar unes proposicions de conjunt per a presentar-les en la propera conferència Pan-Americana que se celebrarà a Mèxic.

Tots els partits, menys un, han acordat demanar a la Conferència la ruptura de relacions amb Espanya i l'Argentina.

Consolieu-los!

Parodiànt el poeta podríem dir: «La Vanguardia està triste, Que tindrà La Vanguardia?»

Aquesta ensorrada del front alemany els consterna. Tot just ara s'adonen del «infernio que constitueix una huida en massa a través de una tempesta de nieves». Quan els refugiatos catalans entrarem a França i a Prats de Molló, a Osessa, a Bourg-Madame, dormim damunt la neu «La Vanguardia» ens tractava d'assassinis i de criminals. Quan els refugiatos francesos corrien desamparats perseguits per l'aviació alemanya «La Vanguardia» cantava les absoltes d'un poble podríem. Ara toca el torn a Alemanya i «La Vanguardia» plora per la sort «de las mujeres y los niños, víctimas inocentes». Al cap de sis anys, i quan els toca el torn a ells, comencen a adonar-se'n. Quanta baixesa, senyor!

Societat d'Estudis Occitans

La Societat d'Estudis Occitans fou fundada a Tolosa en 1930 a fi de treballar a la síntesi dels països d'Oc, unificar la gràfia i posar en contacte les valors intel·lectuals d'aquests països orientant-les segons les exigències dels temps moderns i paral·lelament a l'evolució de les valors intel·lectuals dels altres pobles.

Durant aquests cinc últims anys la S. E. O. fou una de les poques Societats de França que defensaren i encoratjaren les lletres catalanes donant-los-hi cabuda en la seva revista i edi-

El Bascos i Solidaritat Catalana

El periòdic «Euzko Deya» de París comenta la constitució del Pacte català amb els següents termes:

«Les dificultats de comunicacions ens impedeixen de poder donar altres comentaris que els dels bascos de França.»

«Euzko Deya» ha recollit entre aquells les més xarrosos expressions d'aprovaçió tant en els mitjans populars com en els del Govern d'Euzkadi. «Euzko Deya» respon, doncs, a la veu unànime dels bascos dels quals és portaveu, unint el seu aplaudiment a l'aprovaçió general recollides per aqueixes expressions. Endavant la Catalunya unida!

ADHESIONS

Ens plau de donar compte de noves comunicacions rebudes a favor de Solidaritat Catalana.

Comitè Departamental de l'Aude; Comitè Local de Neuvic d'Ussel (Correze); Delegació de l'Alta Viena, a Limoges; Delegació de l'Aveyron (Rodez-Millau).

L'ACTUALITAT POLITICA

(Ve de la 1a pagina)

els sectors espanyols sino també una entesa circumstancial entre aquells i els demés pobles peninsulars.

La marxada de la guerra precipita els acontentaments polítics internacionals i els antifeixistes exilats es troben abocats a una gravíssima responsabilitat. Per manca d'una entesa es poden perdre moments molt propicis per a l'enderrocament del règim franquista. L'hora no es presta a titubeigs ni a la defensa de posicions més o menys partidistes i sense que ningú no s'hagi de desdir en l'essencial, fora lloable una coincidència que facilités a les potències aliades l'existència d'uns organismes constitucionals avinguts.

Es parla d'uns contactes entre elements de França fins ara molt allunyats. Ens consta que es mantenen converses amb el Partit Comunista Espanyol per tal d'obtenir una entesa.

A Mèxic es parla de la creació d'una Comissió extra-parlamentària de personalitats de relleu. Es diu si les resoltes fins ara rebudes no són gaire decoratífiques per als que patrocinen aquesta solució. Els camins per a una entesa existeixen. Els obstacles no són, per ara, insuperables. Però tot depèn de la resolució de les Corts que es convocaran així que siguin promotores d'un acord d'unitat. Aquesta hauria d'ésser acceptada, si es vol que sigui viable, pels Presidents Martínez Barrio, Irla i Aguirre per un cantó i pels Srs. Negrín, Prieto, Giral, Mije, etc. com a factors polítics. Per tot això, pels elements importants que juguen en la discrepància, és que no és possible, des d'ara, aventurar cap pronòstic.

Està clar que hi han altres factors que caldrà tenir en compte per un arranjament total com es ara la C.N.T. i la I.G.T. però nosaltres ens referim a una solució sorgida de les Corts de Mèxic.

UNA DECLARACIÓ
Llegim en l'edició del 10 de febrer de «C.N.T.» de Tolosa els següents paràgrafs: «Las naciones que tienen intereses en el interior de nuestro país, no deben alarmarse hasta el extremo de propiciar regimenes o combinaciones que entrenen un desdoro a nuestra dignidad de españoles, ya que ni por un instante ha pasado por nuestra imaginación la idea de atentar contra esos intereses. Nuestro interés está cifrado en extirpar los vicios políticos que determinaron nuestros desastres nacionales y en restablecer el imperio de la justicia republicana.»

DIMISSIO
Contrariament al que han dit alguns diaris el Sr. Martínez Barrio ha dimitit únicament de President de la «Junta Española de Liberación», per a poder-se dedicar preferentment al de President de les Corts.

Està clar que hi han altres factors que caldrà tenir en compte per un arranjament total com es ara la C.N.T. i la I.G.T. però nosaltres ens referim a una solució sorgida de les Corts de Mèxic.

UNA DECLARACIÓ
Llegim en l'edició del 10 de febrer de «C.N.T.» de Tolosa els següents paràgrafs: «Las naciones que tienen intereses en el interior de nuestro país, no deben alarmarse hasta el extremo de propiciar regimenes o combinaciones que entrenen un desdoro a nuestra dignidad de españoles, ya que ni por un instante ha pasado por nuestra imaginación la idea de atentar contra esos intereses. Nuestro interés está cifrado en extirpar los vicios políticos que determinaron nuestros desastres nacionales y en restablecer el imperio de la justicia republicana.»

CONTRARIAMENT AL QUE HAN DIT ALGUNOS DIARIS EL SR. MARTÍNEZ BARRIO HA DIMITIT ÚNICAMENTE DE PRESIDENT DE LA «JUNTA ESPAÑOLA DE LIBERACIÓN», PER A PODER-SE DEDICAR PREFERENTMENT AL DE PRESIDENT DE LAS CORTS.

bertat dels individus i dels pobles, grans i petits. Es felicita que un cop més el gran poble de la U. R. S. S. subscriu uns principis democràtics. Els que vivim — afegí — en aquest gran poble que es Nordamèrica ens sentim optimistes per les esperances que ofereix a tots els homes i a tots els pobles del món.

Els bascos — acabà — que mantenim una tradició immortal dintre la llibertat i el respecte humans rebem amb goig els acords que acabo de comentar.

UNA DECLARACIÓ
Llegim en l'edició del 10 de febrer de «C.N.T.» de Tolosa els següents paràgrafs: «Las naciones que tienen intereses en el interior de nuestro país, no deben alarmarse hasta el extremo de propiciar regimenes o combinaciones que entrenen un desdoro a nuestra dignidad de españoles, ya que ni por un instante ha pasado por nuestra imaginación la idea de atentar contra esos intereses. Nuestro interés está cifrado en extirpar los vicios políticos que determinaron nuestros desastres nacionales y en restablecer el imperio de la justicia republicana.»

CONTRARIAMENT AL QUE HAN DIT ALGUNOS DIARIS EL SR. MARTÍNEZ BARRIO HA DIMITIT ÚNICAMENTE DE PRESIDENT DE LA «JUNTA ESPAÑOLA DE LIBERACIÓN», PER A PODER-SE DEDICAR PREFERENTMENT AL DE PRESIDENT DE LAS CORTS.

Les Comarques...

(Ve de la 1a pagina)
i Margall, si visqués, estaria satisfet del resultat que la lleveg semblada per ell ha donat. I també Prats de la Riba, car no cal oblidar que si les comarques gironines la serietat i la conseqüència política dels republicans de tota la vida es encoratjadora, l'ardidesa de les Joventuts catalanistes els fa dignament costar i els complementa justament.

En matèria electoral i d'organització, ja molt abans de formar-se l'Esquerra, les comarques gironines havien donat esclats frapats de força i d'eficiència. Francesc Cambó fou dels que primer varen constatar-ho, amargament per cert, ben abans de la proclamació de la República. Fou en el partit judicial de La Bisbal i en eleccions de Diputats a Corts, on Cambó, el problem, va sofrir la primera derrota electoral de la seva vida política i la més coenta. Després n'ha conegut d'altres. En aquella ocasió fou un home modest, qui triomfava de Cambó. Era Salvador Albert, candidat del Partit Republicà Federal del Baix Empordà.

Heus ací el resultat palpable d'una organització concienzosa, prova esclatant del sentiment i també del sentit polític de les comarques. Sense oblidar que tot s'agermana amb un desinterès il·limitat i amb la més ferma conseqüència política. I aquestes qualitats són generals, puix que l'obra col·lectiva. Doncs, el mèrit és de tothom: dels vells i dels poves — creadors dels primers i portadors de la nova saba els segons — dels dirigents i dels dirigits, la massa i la selecció. Poques vegades es trobarien les virtuts tan ben repartides. Uns i altres han estat a l'alçada d'allò que perseguen i del que representaven.

Potser és per això que a l'arribada del feixisme franquista les comarques no varen dubtar ni un sol instant. La línia de conducta era traçada de tota la vida. Al costat dels diputats i de les primeres personalitats polítiques, varen passar a França, per a continuar l'alluita per la Llibertat, l'Alcalde de Bordils, el de Palafolls, i el de Vergés; el jutge de Montroig, el d'Amposta i el de Vinaixa o Guardiola de Berga. I ells i els altres tots plegats en reorganitzar-se, a França, l'Esquerra han format de bell nou amb l'entusiasme incondicional de sempre mentre que a Catalunya, els que hi restaren no han deixat d'actuar un sol instant.

Deixeu-nos-ho dir: les comarques representen la força preponderant d'Esquerra Republicana de Catalunya. Voleu millor signe pel futur?

Tratze limitat a 1.500 exemplars
Autoritzat C. M. I.
Vista Montpeller 357 H T

Les Obligacions Socials...

(Ve de la 1a pagina)

elemental que s'impone als polítics imbutos de responsabilitat, i als que també senten la gravidesa de l'hora actual i no volen oblidar la seva transcendència, el deure indeclinable d'una intervenció directa i passional per a treballar a profit d'un millorament i d'una garantia plena vis-a-vis de la classe productora.

Estem distants certament del temps en què la Revolució francesa proclamava la llibertat del treball. La complexitat que ha pres la condició de vida, la pròpia psicologia de les masses, naturalitats dins un criteri emancipatori, han creat nous límits i ha permès el naixement d'una força que pren estat de consciència i que vol assolir dins la gerarquia de la societat la facultat d'exercir un dret natural que li és assignat per la seva pròpia naturalesa social i que representa, en les latituds en què vivim, un imperatiu de la justícia.

Així, el concepte estricte de llibertat resta vigitat per una conjunció més substancial que abasta els límits del problema de l'economia en general i de la funció reproductora de l'equilibri social, amb les seves facetes pecunieres d'ordre i subordinació a les regles jeràrquiques de la intel·ligència i el valor professional i moral. Una interpolació d'aquesta naturalesa garanteix la integritat del dret, en el seu doble aspecte humà i social. No és altra cosa, en concret, que el resultat de la teoria de l'evolució.

Fugint deliberadament dels fatalismes arbitraris, de tot empirisme simple, hem de fortificar l'actual tendència que es remarca en el moviment polític de les democràcies, el sentit de cooperació social i procurar donar-li una expressió d'intervenció coordinada i directa. Per assolir-ne plenament un resultat recund i afirmatiu, caldrà que l'obra de legislació fos el producte de l'esforç i la competenciació dels diversos factors de la societat que es troben associats, bé per vincles coincidents, bé per motius d'ordre material.

Locke ha remarcat que els atributs essencials de la personalitat humana resideixen en els dos conceptes de «libertat» i «propietat», donant a aqueix darrer un sentit de creació individual, emanació simple de la contribució al treball personal. Però també ha assenyalat que l'eficàcia dels dos termes exigeix la fórmula d'un consentiment mutu, és a dir, la teoria del contracte. I afegeix que és sota aquesta convenció que l'home ha de trobar la garantia perfecta de la seva llibertat, perquè li ensambla també la força de la seguretat individual i dels bens inherents al seu esforç.

Seguint així el postulat del filòsof del XVII i adaptant a l'esterisme modern els conceptes lockians, podem deduir-ne que les noves manifestacions evolutives dels Estats occidentals són, en realitat, una emanació recta de la filosofia racionalista i que el guiatge que ens assenyalà, no és més que una conclusió legítima, que resurt de les modalitats evolutives del Progrés, en la seva ruta il·limitada.

cauca, per a donar-hi un tò més accentuat en la intervenció, permetent la creació d'un clima de convivència que tingui per base l'acord integral entre tots els elements que contribueixen a la riquesa del país.

Un organisme de coordinació en aqueix aspecte, mogut per ressorts jurídics, integrat per la representació dels interessos de la producció i per la tècnica especialitzada en el ram econòmic, seria una empresa eficient que podria oferir, i que indubtablement oferiria, un resultat i una repercussió plenament útils i vigorosos en la vida nacional.

Un corrent es manifesta ara adreçat a un estat viu de comprensió mútua entre els factors diversos que contribueixen a formar les activitats productores. Exemple frappant d'aquesta trajectòria, el dona en els nostres dies l'obrerisme francès. Collectivistes representatius que fins inicial de la guerra havien sostingut aspres divergències, la C.G.T. i la C.F.T.C., o sigui el sindicalisme dogmàtic i el sindicalisme cristià, accionen dins un paral·lelisme actiu i quasi podríem dir funcional, permetent així que el desacord violent d'altre temps s'hagi transformat en una manifestació concordant situada en un pla de reformes i d'aplicacions, el fons de les quals convide a veure-hi notables semblances.

Copjar el valor que una semblant trajectòria de concordança ha de tenir en les activitats públiques, és empresa fàcil d'anàlitzar. En primer terme, cal remarcar-hi els efectes d'una eficiència sòlida, segura, aliena a tot risc de producció desplaçada, nascuda o alimentada pels espasmes convulsius de la patologia; en segon terme, ajuda a instaurar damunt de bases de tipus jurídics les convencions socials, donant-los una força legitimada per la identificació i el consentiment de les parts interessades.

Si una obra de semblant aparença s'establís en l'estructura política de Catalunya, podríem atalaiar amb plena confiança el seu avenir. Vigoritada pel concurs d'uns aportaments genuïns i directes, aqueixa obra prendria un caràcter de resistència que el faria inaccessibile a les escames impulsives de la demagogia.

I és ho de retreure, incidentalment, que les traces que deixa en el seu curs l'excès demagògic, cauen sempre empujats per altres desbordaments també impetuosos. No debades remarcava Robespierre que, darrera els abusos de la demagogia, sorgia sempre la silueta del Cèsar. El Cèsar, després del 98, aparegué en la figura de Napoleó. I contemporaniament, una cohort de petits Cèsars ha epilogat dissortadament les situacions anormals que ha encès la ferositat o la colèra d'actius irracundes emmanades per les multituds.

Que es pugui evitar a la terra catalana l'estrall d'aquestes morbositats, és un deure de tots d'assolir-ho. La salut de la pàtria representa la supremacia reu. Fem que tots els catalans obrin seguint l'impuls d'una voluntat concordant, polaritzada vers el punt concret de la utilitat general. I particularment, que els homes que poseeixen una representació, sentin interiorment les obligacions civiques que l'estat present del món exigeix, i procurin palestar-se dignes de la gravetat i de l'hora crucial que vivim.

F. YRLA

V I D A D E L P A R T I T

CONRADORS DEL CAMP

Per a conèixer les possibilitats de crear des d'ara la «Secció Agrària» del nostre Partit, es prega als nostres militants que facin conèixer als Comitès, o directament a aquest Secretariat si no estan adherits a cap Departamental, la seva condició de conradors del camp i si pertanyien a algun Sindicat fos o no adherit a la Unió de Rabassaires.

Interessa que els Comitès i militants prenguin el màxim interès e aquest cens puix que aquest Secretariat té necessitat, endemés, de dades sobre els problemes que plantejarà la rehabilitació de la Llei de Contractes de Gonreu.

DEFUNCIONS

Accedint al prec de la Federació de Barcelona-Ciutat preguem als Comitès i militants establerts en la llista d'afiliats al nostre Partit que han mort o han desaparegut en l'exili. Un cop efectuat aquest trist cens els preguem el trametin al Secretariat.

ALS MILITANTS DEL RIPOLES

Es prega a tots els militants de la comarca del Ripolles que per tal de fer-los hi arribar una comunicació de la més alta importància, vulguin enviar la seva adreça a un dels tres companys següents: Antoni Planes, 28, rue des Potiers (Restaurant), Toulouse; Joan Basagany, 16, place Arnaud-Bernard, Toulouse; Ramon Puig, 131, route de Blagnac, Toulouse.

J. O. R. O. E.

Tots els antics militants de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català que encara no han establert contacte amb el seu corresponent Comitè o Delegat Departamental s'adreçaran amb tota urgència al Secretariat General de la J. O. R. E. C., 10, rue de Verdun, Montpeller.

TARN I GARONA

Heus-ací la composició del Consell Departamental: Secretari General, Antoni Mayoral; Vice-Secretari, Joan Gomez; Propaganda, S. Carbonell; Finances, Joaquim Roig; Esbarjo, Miquel Vil·la; Relacions, Pau Planelles; Ajut Català, Antoni Duch; Llençua Catalana, Manuel Pérez.

Tota la correspondència cal adreçar-la al Secretari General del Departament, Antoni Mayoral, 4, rue Henry Marre, Montauban.

Com hauria de funcionar l'Esquerra

El dia 10 de febrer tingué lloc a Montpeller la tercera conferència del cycle organitzat pel Comitè Departamental. Anà a càrrec del membre del Directori i company de Redacció, Joan Sauret el qual fou presentat en termes molt elogiosos pel Sr. Gil Junques. El tema era: «Com hauria de funcionar l'Esquerra.» El nostre company feu un anàlisi del que era i com actuava el Partit. Senyala l'ambient de passió amb que els pobles debaten els incidents locals i demana, per a superar-ho, la creació d'un patrimoni polític-social a base de Sindicats Agrícoles, Cooperatives o Germànats. Parla de la Capital observant l'excèsiva matisació que caracteritza la seva política. Tot s'ho emporta — diu — l'anafany de discrepar, de matisar. Anatomitza les publicacions tipus «Diluvio» i «Bé Negro» que actuen de dissolvent i només operen contra els que no són de la seva cleda. Enten que els Casals han d'ésser reduïts a un per districte o barridada sense que el militant pugui inscriure's a més d'un.

Fa un gran elogi de la política a les ciutats i grans pobles per la ponderació amb que es desenvolupa puix mentre a la capital moren grans partits, a Comarques perduren els Centres com unes vestsals que han donat a la Patria una política de continuïtat i d'entusiasme.

Pel tal de reafirmar la puixança del nostre partit demana que a les candidatures hi vagin homes capaços de redreçar el partit després d'una derrota; que constitueixin un excel·lent equip minoritari. Els elegits — afegeix — s'haurien d'adreçar sovint als militants i donar-los compte de llur gestió.

Demana un gran local al Centre de Barcelona per al Secretariat General.

J. O. R. O. E.

PROVENÇA I SUD EST
Ha estat designada Delegada General per a la regió de Provença i Sud Est, la companya Montserrat Martinez, membre del Comitè Executiu Provisional de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català.

HERAULT

El Comitè Local de Montpeller organitza uns cursos de gramàtica catalana i un Grup Sardànic. Per inscripcions adreueu al Secretari de Propaganda, Antoni Nogúes.

Han quedat constituïdes Delegacions de les J. O. R. E. C. a Puisseguier, Villeneuve-les-Beyriers i Lignan-sur-Orb.

La Federació i les Joventuts

Parlant de les funcions del Secretariat General estima que el Secretari adjunt hauria de tenir un rol més important que el que té assignat. Dona una gran importància al Butlletí del Partit el qual constituiria una base d'informació i d'estudi per als regidors i per als dirigents de poble i de ciutat. En paral·lel del portaveu diari del Partit advoca per una solució mixta: diari d'empresa amb un director i redactors acceptats pel Directori. Troba a mancar una revista literària.

A les Joventuts els demana una política al marge de tot grup o matís. Aquestes — diu — haurien de fer una política general i irradiar per tota Catalunya. Si es tanquen a Barcelona no aportaran al Partit el guany ideològic i l'entusiasme que se n'espera d'elles. Cal, per això, que se sentin una mica menys tradicionalistes quant a l'edat i al seu ròtol.

Al parlar dels Congressos creu que haurien d'ésser més eficaços i menys proposicionistes i acarrats a tots els problemes. En ells hi han d'informar no solament el Directori ans els caps parlamentaris i el del municipi barcelonès.

El nostre amic fou molt aplaudir per la seva interessant conferència.

AUDE

Heus ací la composició del Comitè Comarcal de Bram: President, Cassimir Rius; Secretari, Josep Grau; Tresorer, Josep Lluaurador; Premsa i Propaganda, Ramon Puig; Vocal, Pere Cussó. Adreça: Cassimir Rius, rue de la Mairie, chez Mme Housinguer, Bram (Aude).

AVEYRON

Han estat establertes en aquest Departament les següents Delegacions: Salles-La-Source; Josep Santacana; Capdenac; Pere Garcia, 9, rue Lamartine; La Cavallerie; Abdó Matavera, Camp du Larzac.

UNA EDICIÓ

El Comitè Departamental del Gironde ha decidit la publicació d'un fascicle «Reflexions sobre l'estructura d'una economia política» escrit pel seu President en Rafael Portas. Està a punt d'aparèixer i costarà 15 francs; Les comandes poden adreçar-se a R. Portas, 4 rue Lafayette, Bordeaux.

DESAPARICIO

Es prega a tots els que puguin donar dades de Josep Capdevila Torrelles que residia a Fort Questel — Estafel, n° 61 — Saint-Pierre Quilbignon (Finistère) les comuniquin a Aleix Piera — Rieux-en-Val (Aude).

EL DIA 12 DE GENER MORI A TARBES EL NOSTRE MILITANT DE LA FEDERACIÓ DE TARRAGONA; SR. JOAN LLAVERIA. ERA MOLT POPULAR A L'ALFORJA PUIX QUE EN EL SEU CAFF S'H I ESTATJAV EL CENTRE DEL PARTIT. ADREÇA A LA SEVA ESPOSA I FILLS EL NOSTRE MÉS PREGON CONDOL.

AJUDEU-NOS!

La crida que adreçarem als nostres amics demanant-los llur ajuda per a subvenir les despeses que comporta la confecció del nostre portaveu, ha estat magníficament acollida. Avui la nostra subscripció passa dels vint mil francs.

Hem procurat fer-nos dignes de la confiança en nosaltres depositada mil·lors, en el possible, la presentació i el contingut de LA HUMANITAT. No cal dir que continuarem fermament en la nostra tasca però, ara més que mai, ens cal l'ajuda entusiasta de tothom. Car cada millora significa, al mateix temps, un augment del nostre pressupost.

Cal, doncs, que els donatius s'intensifiquin de la mesura de les possibilitats de cada u, i cal, sobretot, que aquells — ben pocs — que encara no han regularitzat l'import de llur subscripció ho facin el més aviat possible. Per a totes aquestes trameses adreueu al nostre administrador Sr. Martí Barrera, 9, rue Thérèse, Montpeller.

A tots, el nostre més pregon agraiement.

LLISTA DE DONATIUS

La humanitat

Fundador: Lluís COMPANYS

Setmanari portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.º EPOCA — Nº 17 — PREU: 3 Francs

REDACCIÓ: 10, Rue de Verdun - MONTPELLIER

28 de Febrer del 1945

L'IMPERI DEL CINISME

A Franco ningú no se'l creu. Avui, arreu del món, el seu nom no inspira altra cosa que un fàstic immens. És el nom del cinic que, per poguer-se arrapar al poder, tora capaç de continuar renegant tot allò que abans havia exalçat, d'anar traïent tots aquells amb qui s'havia compromès. Al llarg d'aquests sis anys, ha fet tantes giragones! Diuen que de tota aquesta política — feta de traïdories, d'abdícions i de misèria — els franquistes afecten estarne d'allò més cofois i la presenten com un exemple magnífic de realisme.

Que n'ha hagut d'arribar avall. Falange, que avui pretegui basar tota la seva actuació en l'elogi de les reculades sistemàtiques! No us recordeu de quan el Caudillo, els seus Ministres, el seu Partit, la seva premsa, tots parlaven del destí Imperial d'Espanya? Meravellosos temps aquells que «por el Imperio» s'anava «hacia Dios»!... Actualment ningú no vol recordar-se'n de tot allò. Ara, com abans, només n'hi resta un d'Imperio, a Franco: el del cinisme! Però, ara, ja ha passat el llindar de les fronteres i tot el món — tant els qui n'eren amics com els qui un moment pogueren temer-lo — no pot amagar el menyspreu absolut que el seu nom inspira.

Mentrestant, cada dia una mica més, Espanya va enfonsant-se en una intensa crisi moral que ningú no sap on s'aturarà... Aquest és un altre dels greus problemes amb els quals toparem l'endemà mateix del nostre retorn. Hi ha un aspecte material, terriblement dramàtic, a endegar. Hi ha unes sancions a establir, una exigència de justícia a imposar, uns problemes peremptoris a resoldre. Hi ha tot allò — que no serà poc — que exigirà una solució, immediata en molts cassos, ràpida en tots. Les paraules, les frases i els discursos adobaran molt poques coses... No ens fem il·lusions: amb la llibertat retrobada, el primer moment d'entusiasme passat, el poble voldrà que els problemes es resolguin. Des d'ara, qui realment tingui un sentit de responsabilitat, cal que pensi amb aquesta etapa, particularment dura, de la nostra reintegració a Catalunya.

Però, admetent que tot pugui resoldre's i encarrilar-se, resta un problema, sinó tan vistent, almenys tan angiosos. És el de la superació d'aquesta onada d'amoralisme que envaeix el país. Des de fa sis anys que hom viu en una atmosfera viciada, artificial, en que res d'esportatiu pot expandir-se, en que tot obeeix a una regla, a unes consignes, a uns sistemes imposats. Res no té valor — ni la vida, ni l'honra, ni la dignitat — i tot pot comprar-se. Allò que s'afirmava abans, avui no compta. Allò que semblava lligar per sempre més, ara s'abandona tranquil·lament. El respecte a les valors, cíviques i morals, sòlidament establertes, no és més que una falòria. El concepte franquista de la vida ha estat un tirar al dret constant davant del qual, mentre la banda de dirigents poquès anar-se aguantant, res no importava.

Aquestes pràctiques han pogut contagiar-se en masses, més o menys àmplies, del país. Llegim, darrerament, unes impressions viscudes per un catòlic francès que acaba de retornar d'Espanya i ens diuen tota la misèria moral i material que plana damunt del país. Però afirma que Euzkadi i sobretot, Catalunya s'oposen amb energia al predomini franquista.

Precisament perquè el nostre poble no ha volgut sotmetre's, l'obligació de tots els catalans — tant la dels que son a Catalunya com la dels que hi tornarem — és de menar ardidament la lluita contra aquesta onada desmoralitzadora, contra aquesta crisi de consciència que dura des de fa sis anys, contra l'Imperi del cinisme, l'únic que resta en peu de tots els que Franco volia constituir. La tasca és d'una urgència extraordinària, car existeix tota una generació del joventut que en el decurs d'aquests sis anys només ha vist com el roboratori, l'amoralisme, l'expoliació, tenien carta de ciutadania; que mai no ha sentit un elogi a la dignitat; que gairebé no sap què és una acció acomplerta lliurement, espontàniament; que viu en un ambient d'afèixia i que sovint ha pogut demanar-se, perplexa, quin era el camí a seguir. Per a salvar-la, per a fer-la sortir d'aquest fanguissat pesistent en que el franquisme ha enfonsat el país, totes les mesures, per ardides i rigoroses que siguin, seran bones. Car, en definitiva, gran nombre de lluites estan entaulades entre les persones decentes i la gent que té ànima i procediments de lladre de camí tal. Aquesta vegada més que en cap altra!

De Catalunya

La crisi d'electricitat. Qui ordenà la detenció de Marañon?

UNA SOLUCIÓ TAPADORA

Mentre Moscardó, Primo, Arrese, Galinzo, etc. es fan passar la por tot font de valents («sabrem morir com honor»), han agavellat tot el cinem disponible per a fortificar la frontera, envien als Pirineus les forces d'Àfrica a propagar-hi el pal·ludisme, els exèrcits del «moviment» treballen intensament per a una solució monàrquica que els faria semblar democràtics i els permetria de sobreviure (?) al daltabaix.

MACHIAVEL

Aquells neo-monàrques s'aprofitarien del moment propici que els ofereixen les discrepàncies entre els republicans per a llançar-se a una intensa propaganda de descredit que els presentaria com uns incapaces per a oferir al poble una solució democràtica i estable.

Pensen infiltrar-se en els partits i sindicals del país i en els mitjans dels refugiats a França. Es començaria una campanya de calúmies contra tots aquells que hagin ocupat càrrecs durant la República. S'asseguraria que ja hi ha refugiats que cobren la nòmina del «servici» de los monàrques espanyoles». La missió d'aquests agents provocadors és mostrar-se intransigent envers els mateixos partits i fer així la vida difícil als homes de vàlua dintre del seu Partit o de la seva sindical.

AL MATEIX TEMPS...

Per a fer-se simpatitzes farien veure que dimiteixen a Franco i es presentarien com els salvadors del país. Promulgarien una àmplia amnistia i restablirien la llibertat de premsa amb comptes-gotes. Com que s'oposen que en aquest període es produïren aldarullis que alterarien l'ordre públic això justificaria l'empresonament de tots els significats polítics provinents de l'estranger i el d'aquells que haurien estat amnistiat. Amb tots aquests propagandistes a la presó s'acudiria a un pleiscit que hauria de decidir la forma de règim.

Els agents del pretendent al tron han rebut indicacions per a treballar acuradament: sensació de joc net i ben democràtic, amb la condició de guanyar el pleiscit sigui com sigui.

El nostre corresponent assegura l'autenticitat d'aquests plans. Segons l'opinió dels assabentats no es tracta d'un intent de restauració monàrquica sincer i democràtic. L'únic que preocupa és salvar la ignominia i les fortunes «adquirides» durant aquests sis anys de crims i de lladrocinis.

PAN Y LUMBRE

Les penallitats de la població de Barcelona ja gairebé són tan grans com les dels habitants de Brusselles. Continuen sense fluid elèctric i estan per acabar-se els quinze dies de vacances estivals que engany s'han fet a l'hi-vern per a trobar una solució momentània a la crisi que va plantejar la manca de fluid. Però, quinze dies, són quinze dies, durant els quals no ha plogut.

La gent es pregunta: i, ara, què? Els obrers no podran treballar i continuaran cobrant tres jornals setmanals? I els patrons, continuaran pagant aquest tres jornals? El problema

Vers una maniobra Monarquica de gran envergadura?

ma es considera insoluble... a no ser que les nul·litats que manen ara se'n vagin i la gent amb nas a la cara torni a regir els càrrecs públics. Si no s'hagués demostrat ja abastament la incompetència de tots els governants estrangers que pateix Catalunya, la falta de previsió demostrada en el problema del fluid elèctric incapacita a totes les autoritats del «moviment».

L'ORDRE

Fa una quinzena de dies que la policia espanyola es presentà a les tres de

la matinalada al domicili de Marañon, Sarrutegui i en el d'un marqués i d'un metge, amb l'ordre de detenció, acusats de maniobres contra el règim.

Tots ells es negaren a seguir la policia i aquesta va tmer un escàndol i no efectuà la detenció. L'endemà Marañon telefonà a Franco i aquest es declarà desconexedor d'aquella ordre. Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

La matinada al domicili de Marañon, Sarrutegui i en el d'un marqués i d'un metge, amb l'ordre de detenció, acusats de maniobres contra el règim.

Tots ells es negaren a seguir la policia i aquesta va tmer un escàndol i no efectuà la detenció. L'endemà Marañon telefonà a Franco i aquest es declarà desconexedor d'aquella ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

Entre els ministres de la Governació i de la Guerra es promogué un incident violentíssim que determinà l'anul·lació de l'esmentada ordre.

MONARQUIA ? REPUBLICA ?

La nostra resposta és la mateixa que en 1931 :

CATALUNYA ! i, per tant, REPUBLICA !

Reformes d'estructura politica

per **Humbert TORRES** VI. - Per una solució catalana

ES consideracions exposades al llarg dels articles precedents permetria concloure que el Govern parlamentari, propi de les democràcies del nostre continent, vulnera essencialment el principi de la separació de poders. Si en el terreny teòric això és de lamentar, més ho és encara en el de la pràctica, puix que crea entre ells friccions i topades constants, causa de la instabilitat i de la infirmitat de l'executiu, com ho demostra resolutivament l'experiència, defecte tan greu que ha ocasionat el descredit del principi democràtic en el nostre temps, descredit immerescut per no ésser degut a la democràcia en ella mateixa sinó a la forma mutilada i incompleta en que l'aplica el Govern parlamentari, estadi inferior a superar.

Algun lector és possible que ens preguntui: — Creieu que Anglaterra, Bèlgica, Holanda, Dinamarca, Noruega i Sècia són Estats democràtics? — Si, respondriem, puix que no sols la concepció de la seva vida pública és, tà emmotllada en aquest ideal sinó perquè en tots ells el poble es sobirà.

— Doncs si ho són, pot afegir-se'ns, com ens expliquen el fet que en tots ells l'executiu no és elegit directament pel poble, com vos defenseu, sinó per les Cambres per elles soles, o pel rei, atenint-se a les indicacions de l'elles li venen?

— La pregunta és oportuna, però la resposta és molt clara. Es que en aquests Estats hi ha un executiu hereditari, un rei que fa nosa per a la pura aplicació de la separació de poders, constatació amb la qual la nostra condició de republicans es sent una vegada més enfortida, en veure que fins en països políticament tan civilitzats i avançats, on els reis ressen gairebé reduïts a la significació de símbol del poder, no permeten convertir en realitats, fins a les últimes conseqüències, l'ideal democràtic, que sense ells es podria realitzar. En aquests pobles, com podrien elegir directament un President, si ja hi ha un President coronat?

Es possible que aquests imaginari contraopinant nostre, amb el qual ens

plau de dialogar, es mostrés convençut. Però amb ganes d'apurar fins a l'extrem la seva posició, ens podrà dir: — Està bé, però ara m'heu d'explicar un dubte que se'm acut. De 1918 ençà, amb la caiguda dels imperis centrals, una colla de nous pobles s'han constituït en Estats Independents. Deixem l'Albània i Iugoslàvia als quals, per haver adoptat la forma de govern monàrquica seria aplicable el raonament que abans heu exposat. Però hi ha l'Alemanya de Weimar, Txecoslovàquia, Portugal, Polònia, Turquia, i també, als fins del nostre raonament, hi podem incloure Espanya. Tots aquests Estats es constitueixen en Repúbliques més o menys democràtiques. Com és que en totes elles el poder executiu neix del legislatiu i no directament del poble, com vos creieu que hauria d'ésser en estricte respecte als principis?

— La resposta us la donarà algú que en sap molt que nosaltres. Un eminent tractadista contemporani, en un llibre recent, (1) estudia l'interessant tema que plantegeu. Voleu un resum del que diu? Escolteu:

Diu, primerament, que es una tradició de totes les revolucions, nascudes dels abusos de l'executiu, de donar la primàcia al legislatiu, com a reacció natural. Penseu, pel que fa al passat, en les revolucions anglesa, francesa i russa. Pel que fa als nostres temps, els constituents de la post-guerra pensaven més en els abusos de la veïlla, en els Hohensollern en els Borbons i en els Habsbourg, que en l'endemà Era una obsessió que no els deixava. Per a ells l'executiu, era el rei, el privilegi, l'abús, la tirania, i per això en les seves constitucions el desarmaven. L'amarg record d'un passat de tirania, que era l'executiu que havien patit, ocasionà un complex de desconfiança i féu que la balança, en les constitucions d'aquests Estats, es decantés fortament en sentit contrari, fins a tal punt que en

(1) B. Mirkine-Guetzevich. — Les Constitucions de l'Europe Nouvelle. — Paris, 1938.

Politica realista per Heribert BARRERA

DES de fa uns anys el mot realisme gaudeix en política d'un prestigi immens. Torbom, qui més o menys, vol ser realista i el qualificatiu de somnia truites es considera com la pitjor censura. Hi ha en això, comencem per reconèixer-ho, una gran part de bon sentit. Si la política és, com s'ha dit, l'art de realitzar el possible, els doctrinaris, els de les solucions extremes, els del tot o res, no hi tenen gaire a fer en tant que polítics actius. Quan s'hi posen nomen fan que disbarats i com que hem tingut l'ocasió de constatar-ho no fa pas massa temps, res més natural que aquesta reacció de voler d'ara endavant atendre's a les realitats de les coses, de voler enmotllar-s'hi i no d'inutilment assajar d'enmotllar-les als nostres desigs i a les nostres fantasies. Prou política d'imaginació, diuen la majoria dels nostres compatriotes: Considerem la situació de Catalunya tal com és i no tal com voldriem que fos i anem de cara a la feina.

Fins aquí res més lloable que aquest realisme. Fer castells de cartes o construir damunt la sorra són empreses de folls que si bé de vegades no manquen de grandesa no convenen de cap manera al nostre poble que necessita, per sobreviure i créixer, construccions més durables. El realisme polític, si no es desnatura, és de natura a permetre la fructificació de les llavors anys ha sembrades i després dels temporals que hem sofert res no seria tant necessari com una època de calma en la qual sota el seu signe, i sense gaire soroll, reparéssim els estralls i recollíssim els fruits de l'esforç del passat i de la sang dels martirs. Malauradament no és pas això el que molts ens proposen, no és pas or tot el que llu, i entre els nos-

tres realistes n'hi ha més de falsificats que d'autèntics. Car és un fals realisme veure només les realitats presents, les que salten a la vista, les que decidiran del demà, i no voler veure les que potser més amagades però no menys evidents condicionen ja des d'ara l'endemà passat. Es un fals realisme no tenir en compte que l'esforç humà, la fé, la flama de l'ideal, són capaços de crear en el futur unes realitats que avui no existeixen. Es un fals realisme admetre com a fatalitats ineluctables el que són només situacions circumstancials. Es un fals realisme resignar-se al present únicament perquè és i ignorar l'embrió del futur només perquè no existeix encara. Es un fals realisme, en poques paraules, considerar una realitat fragmentària, negligir les forces espirituals i condemnar sistemàticament la imaginació creadora.

Aquest fals realisme, per això té tants adeptes, és una posició d'una comoditat inadmissible. L'esforç de precisió, l'esforç de pensar, es redueixen al mínim. Per comptes d'orientar, de marcar un camí, d'influir sobre les coses, el fals realista es deixa portar per la situació preexistent i n'és a tothora un jugador. Sempre podrà dir que no ell sinó les circumstàncies són culpables de les calamitats, però aquestes circumstàncies haurà estat incapaç de modificar-les quan encara era temps. El fals realista, com el mal pilot deixant-se portar per tots els vents es trobarà enmig de totes les tempestes perquè oblidarà que el navegar consisteix no en lluitar-hi contra sinó en evitar-les sempre que es pot.

A aquest fals realisme, que no és massa sovint sinó posar el cap sota l'ala i deixar-se arrastrar pel

(Segueix a la 2a pàgina)

(1) B. Mirkine-Guetzevich. — Les Constitucions de l'Europe Nouvelle. — Paris, 1938.

(Segueix a la 2a pàgina)

PRECAUCIONS... per Ferran RAHOLA

— Torní-se'n al lliit, que encara no ha arribat l'hora H.
— Es que quan arribi, pots ni el combregar no hi serà a temps!

Dumbarton - Oaks per Rafael PORTAS

Dumbarton-Oaks fou abir un nom gairebé desconegut; avui constitueix una promesa, demà serà probablement un símbol de grandesa de la humanitat en marxa. Grandesa dels pobles que tenen el sentit de la responsabilitat; però també podria representar el signe de l'esterilitat per aquells altres pobles que viuen al marge del progrés universal. atuits per un procés d'indolència i de descomposició interna.

El tràgic per a nosaltres, és que mentre el món cerca a Dumbarton-Oaks, o a qualsevol altra de les reunions de caire internacional solucions de continuïtat que posen punt final a la disbauxa i al desordre anteriors a la nostra època, els homes de la nostra condició, vivim al marge d'aquestes pruitjes de renovació i de recons-

truïció, dividits per eufòries estèrils.

Avui encara, podríem remontar el corrent i reclamar un lloc destacat en les esmentades deliberacions. Tot el pervindre internacional, polític i econòmic de la futura República, el seu prestigi històric i el dret que tenim com a poble civilitzat a formar part de la col·lectivitat humana, estan en joc i en perill, si no sabem a temps prendre acte de les nostres responsabilitats.

I si en lloc de tenir en compte aquestes realitats tangibles seguim pel camí de la discòrdia, la divisió interna i l'afany de verbalismes negatius, sinònims de retrocés i d'inefícia... aquest nom — Dumbarton-Oaks — que avui apunta a l'horitzó com una promesa d'esperança en un futur millor, pot

(Segueix pàg. 2)

POLITICA EN COMPRIMITS

TOLERANCIA. — El fons científic i sòlid de tolerància ve d'una doble certesa, a saber: que en l'error d'altri hi ha sempre quelcom de veritat, i que en la nostra veritat hi ha sempre quelcom d'error.

CONDUCTA. — Diu Ortega i Gasset que, moltes vegades, els fets no ens diuen clarament allò que hem de fer; però rares vegades deixen d'indicar-nos allò que no hem de fer.

EVOLUCIO. — L'Univers fa la seva obra, silenciosament, amb calma, sense sacudides. Les grans reformes es poden fer sense cridar, sense pertorbar el tranquil curs de la vida, com la caiguda natural d'un fruit madur a la tardor.

CLAREDAT. — Cal delimitar netament les fronteres dels partits demo-liberals. No poden contenir ni els satisfets o conformistes, ni els revolucionaris sistemàtics, propagandistes de la violència i del desordre.

ELS RICS. — Seria molt convenient que els rics poguessin ésser obligats a viure la vida dels pobres per una temporada: a tenir un estatge, una taula, un vestit, unes incomoditats, una incertesa, un perill constant per a la salut com la dels pobres.

GOVERNAR. — Un règim de concòrdia, de concessions mútues s'imposa en política, per la naturalesa mateixa de les coses i per la lògica dels fets.

En totes les qüestions en que interessos rivals i legítims es troben en presència, el paper de la política serà sempre de conciliar-los.

La política ha de comptar amb els fets, sobretot aquells que per la seva força, estabilitat i constància, poden tenir majors conseqüències: per exemple, la força del catolicisme i de la massa obrera organitzada. Es que quan hi ha creences, tradicions, costums, interessos, un atavisme secularment arrelat, cal, per a esperar d'una brusca mesura legislativa una sobtada transformació, tenir la inexperiència incorregible i la imprudència dels esperits purament especu-

latius per a creure en la omnipotència del verb governar.

ILLUSIONS. — Es diu que les llibertats polítiques de les democràcies no son més que il·lusions, però la il·lusió és, sovint, més forta que la realitat. Son milions els homes que, a través del temps, s'han sacrificat per purses il·lusions. Per exemple, les luites religioses.

EL PERILL. — Diu Lippmann que és desgraciadament massa veritat que un poble que no posseeix la disciplina essencial de la llibertat està obligat a seguir les disciplines autoritàries d'un altre color.

I afegim que les llibertats que cauen en un país passional, no prou madur i mereixedor d'elles, poden conduir-lo a l'esclavitud per l'abus que en farà i pels moviments de reacció que aqueix abús produeix.

PSICOLOGIA. — Els alemanys no es senten verament lliures més que quan estan manats, fortaments manats. Aleshores, quin deslliurament!

IMMORALITAT. — La política exterior dels Estats totalitaris és menada segons principis autènticament maquiavèlics: es contreen compromisos solemnes tot i sabent que seran trencats quan convingui fer-ho.

NOSALTRES. — La comprensió i el respecte a les idees d'altri ha estat sempre inaccessible als pobles latins.

FILOSOFIA. — El Talmud deia: qui busca la veritat es un savi. Però si un creu haver-la trobat, és un imbècil.

EGOISME. — L'home no treballa per plaer. Li cal l'estímul de l'interès personal. Quan aqueix estimul desapareix, la peresa regna.

CONTRAST. — Clemenceau era un personatge de reaccions àniques, invariables, qualsevol que fos la realitat: un batallador en revolta amb els fets.

Briand era un home nou a cada moment. No donava cops de cap a la realitat, ans bé la maniobrava, la reduïa, canviant les seves aparicions sense partit pres, adaptant-s'hi fàcilment. Sense això — deia ell — tot polític ha de fracassar.

D'ACIÓ D'ALLÀ

L'Actualitat Política

(Ve de la 1a pagina)

cional a l'efecte de celebrar unes entrevistes conjuntament amb Solidaritat Catalana i els bascos senyors Enrique de Francisco i Bernardo Merino, president i Secretari de la J. E. de L. han respost a Unión Nacional amb la següent síntesi:

1r. — Condemnar els elements reaccionaris que cooperaren i cooperen amb Franco i els seus complicats. 2n. — Rebutjar els trànsfuges i escissionistes causants de la divisió entre les forces antifranquistes. Els signants declaren deslligar una unió permanent entre els qui demostrin estimar i defensar la República així com respectar la dignitat dels Partits i Organitzacions. Per això, tot acceptant en principi l'entrevista projectada es formulen les següents objeccions: Es rebutja considerar representats en les converses els elements que estigueren al servei de Franco. També serà recusada la representació a través d'Unión Nacional d'aquells grups o individualitats que han escidit els Partits i Organitzacions que componen la J. E. de L. La resposta acaba dient que si la U. N. E. es deslliga públicament de tots aquells elements recusats, la J. E. de L. es considera deslliurada de col·laborar amb Solidaritat Catalana i bascos per a concloure una unió d'acció contra el règim de Franco.

Deu dies abans Carnaval

La «secció femenina» de Falange acaba de celebrar el seu Congrés Nacional. Els nostres amics bascos han tingut el rar privilegi de veure afirmar més ferma que mai «la indestructible unidad de la madre patria» a casa seva mateix. Tot plegat, però, ha tingut un to gris, apagat. I malgrat els esgarips de la Pilar Primo de Rivera, les falangistes han fet veure que tenien d'allò més seny. I com que estem en una època en que és de moda passar la corda fluixa i renegar de tothom, el «camarada Valdés, vice-secretari de seccions» ha clos el Congrés amb un discurs apropiat a les circumstàncies: «La Falange — ha dit — no se halla ligada a estas o aquellas formulas, a tales o a cuales gestos, ni siquiera a las figuras que a si misma se haya dado durante cierto periodo de tiempo.»

Un moment després el senyor Valdés parlà de la «consecuència falangista». Precisem que aquest discurs fou pronunciat deu dies abans Carnaval.

Turisme

L'aristocràcia andalusa ha posat de moda Gibraltar. Aquest cop, però, amb intencions ben diferents de quan volien apropiarse'n a la punta de les baionetes. No, res d'accions bèl·liques, altres mals de cap hi ha! Els aristòcrates hi van a fer el «Caldo» a l'oficialitat de la plaça per a fer-s'hi amics i per a preguntar, com aquell que no diu res: «— Cuando vuelva la canalla roja? Es que nos abran las puertas?»

Socreses

Els falangistes no les tenen totes. Ja s'han produït bastants casos de deserció. Els que ocupen càrrecs no dormen obsessiats per la ràdio i pels rumors. Així que veuen somriure una «rojo» creuen que sap alguna cosa del capgirell imminent i qualsevol enraoneta en alta veu, uns crics o uns sorolls al carrer, són per al falangista una manifestació de canvi de règim.

Rafael BARDAS

Els camarades Caps provincials han de destituir sovint a Alcaldes fronterers per «abandonar de servicio». I si només fos això rai! El pitjor és que els empresonen, per tornes.

Figureu-vos els ulls que obren els republicans de les presons quan la porta s'obre per a un nou hoste... falangista!

I si aquest és un dels que s'empassaren de bon començament, l'escena resulta divertida.

Un Peaces

A Roma s'està veient la causa contra els feixistes encartats pels seus maneigs internacionals. Les declaracions més importants, per ara, són les del General Roata, cap dels serveis d'intel·ligència militar i les del Coronel Santos Emmanuelle cap del contra espionatge. Roata intervingué en la guerra civil espanyola sota el nom de Manchini.

Aquest i els seus amics volien limitar l'ajut d'Itàlia a Franco a l'armament mentre que Mussolini imposà la col·laboració bèl·lica en homes. Parlant de l'assassinat dels germans Rosselli, a França, ha declarat que fou inútil, puix que hauria estat més eficaç la desaparició de Blum i de Negrin.

Santos ha dit que valent-se dels «Cagoullards», i per ordre de Ciano, féu assassinar els germans Rosselli perquè reeixien eficaçment a reclutar voluntaris a favor dels republicans espanyols.

La part més sensacional, però, és la que es refereix al projecte de plaçar a les Balears unes instal·lacions químiques amb la finalitat de propagar una epidèmia a Barcelona i per tota la costa catalana.

Comaraderia General

En una de les recents curses de braus celebrada a Barcelona hi assistiren els generals Moscardó i Queipo de Llano. Però en llotges diferents. La «aficció» ho apropià per a comentar les relacions cordials que una tal circumstància feia pública entre el «glorioso» i el cap del trust del cartró.

Un bon negoci a Poblet

Llegim a «La Vanguardia» de Barcelona que el «camarada» Correa ha cedit en arrendament als PP. del Cister de Poblet les terres encastredades dins del recinte d'aquell Monestir. Amb aquest motiu s'ha constituït un «Patronato Agrícola» en el qual figuren els excatalanistes Baró d'Esponella i Cabot.

Els reverends monjos han correspost ben pròdigament a aquell benefici en termes i guanys veritablement excepcionals i emotives. A Correa se li atorga carta de «hermano», amb dret a tots els beneficis espirituals. Es celebraran dotze misses anyals per als «deudos y persona del Sr. Correa», cosa molt d'agrair perquè així se li aplana des d'ara el camí del cel. A més es concedeix al mateix «camarada» un hostatge «normal de monje profesoro... y de asiento en el core con los monges», sense, però especificar si Correa podrà lluir-hi la veu.

Pels Cooperativistes

Estant en vies d'organització a França d'un Moviment que aplegui a tots els Cooperadors catalans, es prega a tots els exiliats que a Catalunya militaven en les rengleres del Moviment Cooperatiu, sigui en Cooperatives de Consum, de Producció i Treball, o a les Joventuts Cooperativistes, que facin conèixer llur nom i adreça. Per correspondència se'ls posarà al corrent dels detalls d'organització.

Escriviu a una de les adreces que s'indiquen a continuació:
Miquel Galceran — Acció Cooperatista Catalana — Centre d'Estudis Toulouse-Barcelona, 1, boulevard d'Arcole, Toulouse (Hte-Garonne).

FEDERACIO DE FUNCIONARIS MUNICIPALS DE CATALUNYA

Es prega a tots els empleats i obrers municipals de Catalunya que es troben a França, que s'adreixin al Secretari de la Federació, Lluís Casas, a Montgailhard (Ariège) donant-li nom i cognoms, càrreg i municipi on pertanyen.

POLITICA REALISTA

(Ve de la 1a pagina)

corrent, hem d'oposar nosaltres, l'Esquerra, seguint la tradició de Macià, un realisme positiu. L'Esquerra ha governat, la imaginació popular la identificava gairebé amb les institucions autonòmiques, i això fa que en cap cas no pugui prendre decisions importants a la lleugera. La política seguida a l'exili respon, encertadament a aquest imperatiu ineludible. Però l'Esquerra, que és quelcom més que una supervivència del passat, ha de saber prendre també les seves responsabilitats quan el moment arribi, ha de demostrar que és un partit jove, creat no per a conservar sinó per a fer progressar, un partit que en la marxa endavant del nostre poble ha de marcar la ruta i format sempre l'avanguardia.

L'Esquerra doncs no ha d'ignorar cap realitat i tant com les de casa nostra ha de tenir presents les

més aviat tristes de la política espanyola, les del Occident, les del món tot sencer. Però d'aquesta realitat total, infinitament més instructiva que qualsevol boç que arbitràriament pugui isolarse'n, no ha de fer-ne tampoc la seva única inspiració. Són els seus objectius polítics i els objectius nacionals de tots els catalans els que han de dictar-li abans que res la línia de conducta. Car si el coneixement de la realitat imposa el ritme de marxa i les inevitables giragones de detall, només l'ideal pot assenyalar la resultant trajectòria del conjunt.

L'Esquerra, en fi, i aquest és el veritable realisme, ha de treballar per a crear demà uns realitats més favorables. L'obra de govern ha de ser necessàriament pragmàtica i realista, de cara al present i al futur immediat, però la propaganda d'un partit, entesa en el sentit més alt de la paraula, ha d'ésser idealista i mirant vers un futur més llunyà. Car en definitiva és l'home el motor dels destins humans i no s'assoleix cap progrés sino és projectant en l'esdevenidor la imatge d'una realitat superada. Malfiem-nos dels que, entre miratges i boira, pretenguin realitzable avui el que ha de ser el programa del demà. Però malfiem-nos també dels que no hi vegin més enllà del nas i prenent pretext d'unes realitats actualment inabegibles les suposin permanents i necessàries o actuïn com si així ho fossin.

Realistes si, però sense abdicar. Sense oblidar que la nostra voluntat i la nostra fe son també un element d'aquesta realitat tan invocada. Sense oblidar que el treball més important, potser l'únic que val la pena, no és pas el d'aprofitar l'avui miserable sinó el de preparar un demà millor.

Heribert BARRERA

Dumbarton - Oaks

(Ve de la 1a pagina)

representar per a les col·lectivitats hispàniques, el segell de decrepitud que redueix un poble a la categoria de satel·lit.

Esquerra Republicana de Catalunya, partit que demà haurà d'enfrontar-se amb complicades responsabilitats de direcció i de Govern, si vol fer honor a la seva tradició i al grau de confiança que Catalunya disposa en ell, ha de procurar per tots els mitjans a la seva disposició, fer sentir la seva veu, llençar als quatre vents el S. O. S. que reclama la present i delicada situació.

Travail exécuté par des ouvriers syndiqués

Ateliers Bruguier - Nîmes

Le gérant : RONSO

Director : EMILI VIGO

Tirage limité a 1.500 exemplars

Reformes d'estructura política

(Ve de la 1a pagina)

algunes d'elles les Cambres designen en persona el President del Consell i els Ministres, lligats de pens i mans, com a Turquia, pel Parlament. No s'oblidi, afegeix l'autor al qual ens referim, que aqueixes revolucions i canvis operats en la post-guerra, es donen en països sense tradició democràtica que no han conegut mai la llibertat política. Però la realitat es venja dels errors dels homes, i tots aqueixos pobles sense excepció, que havien volgut fermar curt l'executiu, avui han tornat a caure en l'extrem oposat. Alemanya, Turquia, Polònia, Portugal, Espanya, Albània i Iugoslàvia desdobcaren en dictadura irresponsable. Lluny del magnífic exemple d'equilibri entre els poders, i per tant d'estabilitat, que ens ofereix Amèrica del Nord, la vella Europa ens dona el trist espectacle dels canvis bruscos, de les violents girades, que no acabaran fins que s'haurà sapigut crear un executiu verament democràtic. Creiem que aqueix remans de fetis no haurà estat sense interès.

Si demà en tinguéssim oportunitat, no oplineu amics, que caldrà implantar a Catalunya la separació de poders, representada pel Govern Presidencial, com als Estats Units? Nosaltres creiem la reforma indispensable. Cal que tothom, homes i partits, prengui la responsabilitat de situar-se.

Però en el curs d'aquests articles hem fet observar alguns dels defectes que trobem en el sistema americà. Podem a fer bé les coses, procurarem no caure-hi en les coses, procurarem dencallista. Creiem, per exemple, que l'executiu hauria de tenir, també, la iniciativa de les lleis i, com atribució pròpia, la confecció del projecte de pressupost. El funcionament de la Cambra hauria de perdre el caracter amorf que té als Estats Units i actuar a base dels partits polítics. Tot i conservant l'autonomia en la seva respectiva esfera, el legislatiu i l'executiu haurien de col·laborar més estretament, i és per això que, al nostre entendre, l'executiu podria explicar la seva política en el recinte del Parlament, quan ho cregués necessari. Aqueixos són els fets més essencials.

Com elegir l'executiu? No sabríem dir-ho més clarament que en la forma que ve exposat en el nostre treball de QUADERNS, que dit així: «El nostre partit és que el Col·legi electoral del President estigués constituït pels Consellers Municipals de Catalunya.» L'elecció del President hauria de fer-se pocs dies després d'una renovació dels Ajuntaments, a fi de recollir, encara viva i calenta, l'opinió popular. Cada municipi aportaria a l'elecció presidencial un nombre de vots proporcional al

seu cens electoral, vots que serien dividits entre els Consellers Municipals. El vot de cada un dels cinc consellers d'un poble de cent electors valdria per vint, i el de cada un dels vint-i-cinc consellers d'una població de vint mil electors, per vuit cents. En un dia donat, cada Ajuntament es reuniria en sessió especial per a l'elecció del President, controlada per a un interventor de cada candidat. El vot seria públic. Sense agilitat de cap mena, en un parell d'hores, l'elecció seria feta. La campanya electoral restaria reduïda a dos o tres grans discursos dels candidats, a manifestos dels partits i de les forces que els patrocinessin, a campanyes de premsa i de ràdio. Ben poques moltes pessetes serien suficients a cada candidat.

No ens és possible descendir a detalls, mancats d'espai. Per això, les persones que se sentin interessades per aqueix espectacle del problema, poden llegir el treball nostre al qual ens hem referit, on es recullen i es contesten les observacions que al nostre pensament han estat formulades. No cal dir que estem a la disposició de tots els que en vulguin formular de noves, car no tenim la pretenció d'haver-ho previst tot. Plantegeu-nos dubtes, perquè no ens mui altre desig que servir cada dia més i millor els nostres dos grans ideals: la democràcia i Catalunya.

I ara, amics lectors, una explicació. Era el nostre pla, en iniciar aqueixa sèrie d'articles, estudiar diversos i importants problemes polítics, en relació amb la vida futura de Catalunya. Començada i fins avançada la feina, una ordre del President Irla ens confereix la ponència de les reformes polítiques a aconsellar-ll. En aquesta situació seria una indecència envers l'honorable President i envers els nostres companys de ponència que abans que conjuntament amb ells els haguéssim estudiat i proposat expresséssim públicament la nostra manera de pensar. No seria correcte. Per això l'anunciada sèrie d'articles acaba per ara ací, en espera que més tard, quan hàgim desaparegut els motius a què acabem de referir-nos, tinguem una llibertat que ara no tenim. Es tracta, doncs, d'una simple interrupció.

Humbert TORRES

N. de la R. — Aquesta interrupció dels articles sobre «Reformes d'Estructura Política», no vol pas dir que Humbert Torres deixi de col·laborar activament en el nostre portaveu. LA HUMANITAT continuarà publicant treballs del nostre il·lustre amic sobre altres aspectes de la nostra política.

VIDA DEL PARTIT

SECCIO «ECONOMIQUES I SOCIALS»

En l'anterior edició donàrem a conèixer la intenció de crear una «Secció Agrària» que es preocupés de tots els problemes que es relacionen amb el nostre Camp.

Avui fem pública la creació d'una Comissió que curarà de recollir orientacions i estudis relacionats amb els problemes econòmics i socials. Aquesta Comissió rebra totes les suggerències que els nostres militants vulguin trametre-ll i segons la importància d'aquelles, els components de l'esmentada Comissió proposaran l'ampliació de la mateixa.

Tots aquells militants que sentin afeció per les qüestions econòmiques i socials poden adreçar els seus estudis a les seves suggerències a: J. Bonet i J. Alvarez de Lara — E. R. C., 48, rue de Metz Toulouse (H. G.); Rafael Porta, 4, rue Lafayette, Bordeaux (Gironde); F. Grau i Ros, 1, rue des Tuilleries, Lyon (3^a) (Rhône) i a J. Duran i Guardia, 163 bis, Quai Pouet, Montauban (T. et G.).

Montpellier, febrer del 1945.

Secretariat del Ple del Directori.

ADVERTIMENT

Creiem oportú recomanar als nostres amics, ara que s'han restablert les comunicacions postals amb Catalunya, que siguin prudents en el que escriuen puix que qualsevol al·lusió política podria reportar grans perjudicis als destinataris.

CHARENTE

El 4 de febrer tingué lloc a Angoulême una Assemblea per a omplir les vacants del Comitè Departamental. Aquest fou constituït de la següent manera: President, Joan Depé, Barcelona; Vice-President, Antoni Aragonés, Barcelona; Secretari, Fiveller Dregol, Barcelona. Circumscripció: Organització i Propaganda, Amadeu Bartolomé, Girona; Relacions, Josep Vilà, Barcelona;

Administració de l'E. R. C. i de «LA HUMANITAT»:

Marti BARRERA, 9, rue Thérèse - Montpeller.

Secretariat del Partit (notes i comunicats per aquesta secció):

E. R. C., 25, rue Ecole de Droit Montpeller (Hérault)

Jurídiques, J. Termes i J. Rius, de Barcelona Circumscripció.

Heus ací el Comitè Local: President, Josep Solé; Secretari, Joan Pons; Tresorer, Josep Nicolau; Feminal, Paquita Juvénat; Vocals, R. Casals i Ll. Chichon.

Adreça dels dos Comitès: J. Depé, 16, route des Saintes, Angoulême.

Delegació de Cognac: President, Jaume Sabans; Secretari, Antoni Aragonés; Tresorer, Amadeu Bartolomé.

Adreça: A. Aragonés, 13, rue de Valence, Cognac.

El Comitè elegit és com segueix: President, Julià Fito, Barcelona; Vice-President i Tresorer, Josep Espanyol, Tarragona; Secretari, Josep Roig, Tarragona; Organització, Lluís Perelló, Lleida i vocal, Francesc Santiveri, Barcelona.

Adreça: Josep Roig, Lué (Landes).

LANDES

Així mateix s'han constituït les següents delegacions locals: Dax, Lluís Perello; Sabres, Julià Fito; Labouheyre, Josep Espanyol.

Catalunya. 3.

Adreçar una ben respectuosa salutació al President del Consell Assessor senyor A. Rovira i Virgili desitjant-li bon èxercer en el seu comès.

DONATIU	
Suma anterior	20916'30
Montpeller: una catalana d'adopel	50'00
Emili Vines	100'00
Piñiviers: Francesc Serrate	55'00
Angers: Pere Tutusaus	140'00
Mas Thibert: Albert Vines	50'00
Bourg-Lastic: Un esquerrà	55'00
Le Pijou: Martí	50'00
Bagnoles: Ramon Perez	55'00
Lamazère-Basse: Francesc Heras	55'00
TOTAL	21526'30

En la nostra darrera edició ferem constar un donatiu de 50 frs del Company Joan Buixa de Cavardou quan en realitat aquest donatiu era de 500 frs.

ELS NOSTRES CAIGUTS

Armengol CASAFONT

Rebem la dolorosa nova de la mort del nostre company Armengol Casafont i Badià, destacat element d'E. R. de C. de la comarca del Bergadà. Català ferm i ardit, Casafont lluità amb entusiasme durant tot el temps de l'ocupació alemanya fins el dia 11 de juny de l'any passat que morí en els combats que tingueren lloc a Mont Monchet (Cantal).

Ara, una vegada la França alliberada, els seus companys li han retret el darrer homenatge i han traslladat la seva despulsa al cementiri de Saint Just-près-Brionde (Haute-Loire), esperant el dia que puguin emportar-se-la a Catalunya.

Ens inclinem amb respecte davant la memòria d'aquest nostre

Autorisat C. M. I.

Via de Censura — Montpeller 400 H.T.

"LA SIMA DEL TREMULO PANICO"

La temperatura és molt baixa i l'entusiasme perfectament descriptible entre els falangistes. Tenen por! Dels «rojos», dels «separatistes», de la «irreligió», de la «vengança», de la «incompensació», de la «vesania»... I no poden amagar-ho. Naturalment el camarada Aparicio, que és subsecretari de Premsa i Propaganda, falangista recalcitrant i director de «El Espanol» de Madrid, ha donat la consigna que calia fer reaccionar la gent a tota costa.

Es tan difícil, però, anar contra corrent! Sobretot quan hi ha pànic i hom es dona per desenganyat. Llavors no hi ha res que hi valgui i àdhuc els mateixos encarregats d'aixecar la moral — en aquest cas els editorials dels diaris falangistes — el sò els falla i, vulgu'n que no, fan de derrotistes. És el que ha passat a l'insigne Lluís de Galinosa, en un dels seus darrers editorials de «La Vanguardia». L'home vol que els «camarades falangistes» i les «clases prudentes» que s'esveren amb l'avancat aliat, frenin el pessimisme. I per a encoratjar-los comença a dir, en un tòpic patètic, que ell ja ho havia previst tot això:

«No podemos sentirnos defraudados porque hace mucho tiempo que preveíamos esta desembocadura de la guerra. En todo aquello que es sal y levadura del período está, expresa o sobrentendida, según las circunstancias permitían una mayor o menor claridad en la exposición del juicio, nuestra posición de alerta sobre los graves riesgos que traía aparejada la frenética, especialísima, y digámoslo con el adjetivo que mejor le cuadra, estúpida conflagración europea presente». El senyor Galinosa ho havia presentat tot àdhuc quan escrivia aquells editorials pariant de «la función salvadora de las armas del Reich» i quan afirmava que aquesta guerra era «una encrucijada histórica que vería triunfar los pueblos jóvenes: Alemania y Itália». Llavors l'objectiu era sublim i calien fer tots els sacrificis per a assolir-lo. Com que ara tot això se'n ha anat en orris, el senyor Galinosa troba que aquesta guerra és estúpida. Però no ho deia quan Londres era bombardejat ininterrompudament i els alemanys estaven prop de Moscou?

Ell prou feu «exhortaciones prudentes y advertencias sensatas» denunciant el perill de la infiltración comunista «en función inversa de

la flemàtica condescendencia que le ha permitido extenderse por Europa». Disfortadament els homes de categoria sempre son incomprendos i ni Churchill, ni Roosevelt volgueren escoltar Lluís de Galinosa que s'indigna tot seguint contra tots els seus amics — «líderes de antano» — que tenen por i que «por un fenómeno que acosa la ciencia clínica puede encuadrar entre los síntomas del histerismo y casi de la epilepsia, han venido a dar de bruces en la sima del trémulo pánico en que hoy se nos presentan». Per a fer el quadro més complet, «La Vanguardia» afegeix: «Advertimos en zonas españolas exiguas, pero calificadas (això deu anar pels dirigents) un estado patológico de pusillanidad. Gentes hay que miden cada manana con tremolor, en la escala de los gráficos sobre la batalla del Este, los kilometros que median entre el Vistula y el Oder, como si fuesen los que separan a Espana de las avanzadas soviéticas. La apreciación no es hiperbolica y puede ser comprobada en cualquier tertulia más o menos fría, asustadiza y hojalatera».

«Y eso no lo — clama indignat, l'illustre Lluís que afirma tot seguit que assisteixen «tránsidos de emoción y por española hidalguita al esfuerzo supremo y heroico de un ejército y de un pueblo que resisten en su bastión nacional la avalancha soviética». Menys emoció i menys hidalguita senyor Galinosa! Aquell millió d'homes que havien de barrar el camí de Berlín i que el «Caudillo» prometé encara no s'han enviat, que sapiguem».

I Don Lluís acaba amb uns paragrafs d'allò més valents: «Espana no ha delegado en nadie su firme e inquebrantable voluntad de defenderse otra vez. Amb les ganes que n'hi han ens sembla que no anirien gaire lluny!»

Car «la guerra de la sinrazón y del absurdo» — que diu l'editorialista de «La Vanguardia» no deixarà en peu cap règim totalitari i menys possibilitarà el que «La Vanguardia» apunta descaradament en el final d'aquest editorial: «Tal vez la decisión de Espana en esta hora histórica, esté siendo mirada como una posible cabeza de puente desde la que Europa inicie algún día su propio rescate. Guárdense, pues, por vergonzoso y hasta por inmundo, su pánico los miedosos y los taciturnos.»

— Si la por es convertís en tinya, com gratarien!

D'ACI I D'ALLÀ

Assassinats

La Ràdio francesa ha difós una notícia que denuncia el terrorisme del règim franquista. Sota el pretext de que han estat morts dos falangistes de la Caserna de Cuatro Caminos, el Govern del general Franco ha fet executar 16 presos republicans.

Tot el món es revoltarà contra aquest procediment nazi amb el qual s'intenta terroritzar l'opinió pública que cada dia es manifesta més contra els opressors del nostre poble. El general Franco no en té prou de sang encara en la seva concència i amb aquests setze afusellament — setze empresonats en absolut, doncs, aliens als fets que motiva la represàlia — encara preten pledejar un lloc entre els dirigents que, a San Francisco, estudiarien les mesures per a impedir la continuació de Governos i de sistemes que, com el de Franco, constitueixen una vergonya internacional.

Pacllem de «Destino»

Fa dies que no parlem de «Destino». Francament sempre és desagradable remoure el llot... Però si hom vol seguir el moviment falangista se n'ha de remoure tant!

Torhom segueix bé a «Destino». L'Ignacio Agustí, que ha passat uns dies en «la soledad de S'Agaró» preparant una nova novel·la; i el senyor Manuel Brunet que darrerament ha fet un elogi d'interès de Maurras; Don Carlos Sents, tan «dinámico» com sempre; en Pla que ni per atzar parla de política. El tòt, és gris, i les ganes de no embolicar-se, extraordinàries. Com es peneixen d'haver ficat els peus a la galleda!

Si fos a recomençar!... La llastima, per a ells, és que es juga amb les cartes damunt la taula i que ningú no pot enganyar-se; ara.

L'ACTUALITAT POLITICA

A PARIS

El nostre corresponal a París ens comunica que hi ha poques novetats polítiques. Els Srs. Irla i Negrin han estat a la capital després de llur visita al Migdia de França. En Maura continua les seves gestions. S'esperava — els dies en què ens escríu el nostre corresponal — l'arribada de Gil Robles i López Oliván els quals fan anades i vingudes de París a Londres. Els elements monàrquics es mouen molt i volen fer creure en la possibilitat d'una restauració monàrquica.

Aquesta setmana s'anuncia una nova reunió del Consell Directiu de la Solidaritat Catalana.

S'ha projectat en sessió privada el film «Per la independència d'Espanya» a la qual assistiren moltes personalitats republicanes i catalanes i entre elles la Vidua del President Companys. La part que fa referència a l'arribada a Barcelona del que fou Govern de la Generalitat, després d'abandonar Puerto de Sta. Maria, va causar una verdadera emoció.

«Izquierda Republicana»

El dia 16 de febrer es reuní a Marsella el Comitè Executiu d'aquest Partit per a estudiar totes les qüestions polítiques que planteja l'actualitat. Foren detingudament analitzats els següents as-

pectes: Tesi constitucional republicana; contactes i aliances amb les forces polítiques i sindicals espanyoles; viatge del Dr. Negrin a França i a Mèxic, activitats del Sr. Maura i del moviment monàrquic a Londres i a Suïssa. «Izquierda Republicana» fixarà la seva posició en una declaració pública.

Un cop acabades les reunions que duraran del 16 al 19 de febrer s'acordà la tramesa del següent telegrama al President de la República Espanyola: «Comitè Executiu «Izquierda Republicana» sollicita per l'interès de la Patria urgent i normal funcionament dels òrgans constitucionals. J. Just; M. Minana.»

ELS VALENCIANS

Podem assegurar que s'ha signat un pacte polític entre els partits nacionalistes valencians que romanen a l'exili. Aquesta nova coincidència política serà feta pública per mitjà d'un manifest.

HOMENATGE

El dia 3 de març tingué lloc a Tolosa una manifestació d'homenatge i de record per al qui fou excel·lent lluitador i home públic eminent, Marcel·li Domingo.

L'acte consistí en la col·locació d'unes corones de flors a la tomba d'aquell polític que tant estimava el poble.

De Sents encara...

Carles Sents ha estat redactor de «La Publicitat» en 1931 i redactor de «Destino» en 1940; secretari d'un Conseller de la Generalitat en 1934 i secretari d'un Ministre de Falange en 1939; autor de «La Europa que yo he visto morir» en 1941 i autor del llibre «África, Alger y de Gaulle» en 1945. Com que durant la nostra guerra feu, à Paris, l'espio-

natge per a Franco, és possible que ens digui un dia que en 1944 l'ha fet contra Franco, i que se'n apareixi com un super-resistent. De totes maneres aquesta mena de coixos els coneixem àdhuc si estan asseguts.

«La planificación del idioma»

Els castellans de la F.E.T. i de les J.O.N.S. no agraeixen gaire als

nostres amics R. Nogués i Biset i J. Bente Pinyana els quals foren acompanyats per elements del Comitè Departamental de Tolosa. A la comitiva hi figuraven nodrides representacions de tots els sectors polítics i sindicals de l'exili totes elles invitades per «Izquierda Republicana» organitzadora de l'acte.

LA HUMANITAT i el nostre Partit fan pública la seva adhesió a aquest emocionant i merescut homenatge.

MOVIMENT SOCIALISTA

S'ha fet pública la constitució del «Moviment Socialista de Catalunya» i en el qual hi estan adherits la «Unió Socialista de Catalunya», el P. O. U. M. i individualitats pertanyents a diferents sectors. En la nota publicada s'acleara que la Secció Catalana del P.S.O.E. no es considerarà com adherida fins que no s'hagi ultimat un acord entre el Moviment i la direcció del P. S. O. E.

El Moviment declara veure amb simpatia la constitució de «Solidaritat Catalana» però es considera obligat a establir contactes amb les altres organitzacions obreres i pageses catalanes abans de prendre una determinació particular.

«QUADERNS»

Ha sortit el segon número de la Revista «Quaders» que edita a Perpinyà el «Grup d'Estudis Polítics». Constitueix un fascicle de 40 pàgines amb articles de Rovira i Virgili, Cuito, Xuriguera i Pou i una nodrida secció d'informacions i comentaris. Tant per l'interès dels treballs que s'hi publiquen com per l'abundant documentació que s'hi troba acumulada no dubtem que aquest segon número serà també molt ben acollit per tots els que s'interessen a l'estudi de les qüestions polítiques, socials i econòmiques.

JOVENTUTS

(Ve de la 1a pagina)

pels que els volten, sigui el cercle familiar, sigui la col·lectivitat.

Hem parlat de manera general de la joventut. Parlem-ne ara, en particular, pel que fa referència als Partits.

Un partit sense joventuts és mort. Els joves són la continuïtat i constitueixen les reserves d'homes que, avui inexperimentats encara, però demà instruits i capacitats, amb els coneixements i la maduresa que dona la lluita diària, formaran els substituïts dels homes que en el transcurs dels anys s'usen, s'esgoten o desapareixen.

Podríem citar diversos casos de partits polítics que han mort per manca d'unes joventuts que els sostinguessin i que hi aportessin idees renovadores. Cal evolucionar d'acord amb les èpoques i amb el progrés, cal seguir el ritme que marca l'avenç en les idees i en els procediments. I aquestes corrents de renovació i d'adaptació, excepte en molt rares ocasions, és la joventut qui les aporta perquè li son consubstancials per la llei fatal de la Naturalesa.

Els dirigents d'un partit no han de tancar les portes ni negar la col·laboració i ajut als joves puix aquests constitueixen la garantia de continuïtat del Partit i en són ja un puntal pel seu entusiasme i fervor il·limitats, per la seva acció desinteressada i per les seves aportacions en idees noves.

La missió dels dirigents és encarrilar aquesta aportació, donar-li forma i fer-la viable i compatible amb una evolució progressiva i sense trastorns.

Cadascú al seu lloc, vells i joves, tenen ben delimitades les missions respectives. Si els vells volguessin fer de joves o a l'inversa, esdevindria antinatural i el resultat que se'n deduiria seria nociu i perniciós.

A les joventuts no els manca coratge, entusiasme i aridesa. Que posin aquestes virtuts al servei del Partit, que sàpiguen servir-se de la intel·ligència per instruir-se més i més i adquirir l'experiència i la maduresa necessàries per passar, a la seva hora, de la condició de dirigents a la de dirigents. I mentrestant això no arribi, que tinguin prou coneixement per saber discernir els consellers conscients que amb atesa de miras els orientin i els dirigeixin d'aquells que intentin aprofitar-se del seu idealisme entusiasta i generos per a emprar-los com escambell per assolir ambicions personals.

Per governar els pobles i fer tasca positiva l'existència de grans partits és necessària. Sapiguem fer de l'Esquerra el gran partit de Catalunya. Fem possible amb una actuació intel·ligent i assenyada que sigui un partit fort i conscient, on homes madurs i joventuts es comprenquin i es competetrin i que amb la coordinació de llurs esforços i llurs intel·ligències puguin convergir a la fita anhelada: aconseguir un major benestar moral i material per Catalunya.

ELS MUNICIPIS ESQUERRANS

(Ve de la 1a pagina)

La guerra civil trasbalsà — com és natural — tota la vida municipal. Els nostres esquerrans, fins aleshores tan contents per la placidesa amb que desenvolupaven la seva estimada tasca comunal, vegeren en perill de mort tota la seva obra. Si el temps exigia, els nous homes encara exigien més. Els nostres regidors foren embestits per partida doble: pels drechs convertits a la revolució i pels revolucionaris que volien prescindir de tota experiència econòmica. La nova partida de «Defensa» exhaurí totes les «contribucions» extraordinàries, i a Obres Públiques obriren uns ulls com unes taronges al veure que s'havia d'engolir un casalot atroïnant enmig d'un camp amb el títol pompos de «sanatori».

Mentre la inexperiència en feia de crespes damunt del pessupost, en l'aspecte social apareixia aquella lla teoria de les «incautacions» no pas a profit de la col·lectivitat, ans de l'individu.

Però els nostres homes continuaren en el seu lloc i de mica en mica recobraren les regnes. Si es feu un estudi d'aquesta etapa convulsional és descobriria que allà on l'Esquerra es mantingué a Finances i a l'Alcaldia els estralls foren molt reduïts. Si s'analitzés amb atenció l'obra dels nostres Alcaldes i dels nostres regidors es comprobaria llur immens sacrifici i el dany que evitaren.

Ara, quan tornem a Catalunya, aquells Alcaldes i regidors esquerrans del 12 d'abril i del 14 de gener aniran a càlta Vila amb un bagatge preuat. Hauran vist de la vora una altra administració, la francesa. D'aquesta se n'haurien d'endur alguna innovació. Ací els pressupostos són més ardis, paga tothom i, tret de la higiene, les obres públiques, les escoles i l'assistència social van més depressa que a casa nostra. Els regidors de les grans ciutats haurien de recordar-se sempre d'aquests grans espais, d'aquests hospitals i grups escolars, dels esplèndids camins, dels jardins i parcs i d'aquesta urbanística que des del segle XVIII va fent de ciutats com és ara Montpeller una estampa plena de gràcia i d'esplendor.

Quan l'etapa dels titubeigs fou passada, quan els nostres homes ja havien deixat ben en terra la collada feixuga de l'aprenentatge — i amb ell els errors i les omissions — no fou una plana riallera i fàcil el que se'ls presentà al davant. Ben al contrari, es trobaren en una barrancada per on passaven unes aigües enfurismades que s'emportaven tot el que trobaven pel camí.

VIDA DEL PARTIT

Administració de l'E. R. C. i de «LA HUMANITAT»:
Martí BARRERA, 9, rue Thérèse - Montpellier.
Secretariat del Partit (notes i comunicats per aquesta secció):
E. R. C., 25, rue Ecole de Droit Montpellier (Hérault)

AGRAIMENT

En donar-se a la llum pública la constitució del Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat molts Comitès Departamentals, Locals, Delegacions i bon nombre d'amics s'han vingut adreçant al Secretariat del Partit per a que aquest es fer interpet prop dels Presidents Senyors Josep Irla i A. Rovira i Virgili etc la simpatia amb que areu ha estat rebuda aquella disposició.

Aiximateix es reben felicitacions per als amics del Partit que figuren com a Presidents de Ponència.

En nom dels interessats i en la impossibilitat de contestar personalment a tots, aquest Secretariat ha estat pregat de remerciar els comunicants per mitjà d'aquesta nota.

Secretariat del Ple del Directori.
Montpeller, març del 1945.

IONNE

Es nomenat Delegat per al reagrupament dels nostres militants el senyor Francesc Landrez, 11, rue Alexandre Marie, Auxerre, al qual s'han d'adreçar els nostres amics.

PROVENÇA I SUD EST

Preguem als nostres militants que prenguin, la nova adreça d'aquest Comitè Regional: Esquerra Republicana de Catalunya, Comitè Regional, 7, rue des Recolettes, Marsella.

AVEYRON

Heus ací una relació de nous Comitès Locals i Delegacions d'aquest Departament:

Salles la Source, Comitè Local; Josep Santacana; La Peyre à

Mondalzac. Delegació: Josep Solé; Puech Gros par Rodelle, Delegació: Josep Estrada; La Boudalia par Rodelle, Delegació: Joaquim Mariscot; La Cazell par Flavin, Delegació: Gaietà Guimet; Lagnac-Rodelle, Delegació: Joan Ayet; Rodelle, Delegació: Josep Caballé; Gransac, Delegació: Enric Llau, 10, rue Pr. Wilson; Capenen, Delegació: Pere Garcia, 9, rue Lamartine; Comberedonde, Nant, Delegació: J. Miret; Candas, Delegació: Josep Vila; Aquellac, Delegació: Joan Mitragués.

DORDONYA

Comuniquem als nostres militants que ha estat nomenat Delegat el Sr. Francesc Rodon (au Parc - Thiviers).

Aquesta Delegació estarà inclosa en el Repartament de la Gironda.

TARN I GARONA

En la darrera reunió que tingué lloc a Montauban fou nomenat membre del Comitè Departamental per la Federació de Gironda, el Sr. Pere Massachs Sureda com a Delegat d'Ajut Català.

Aquest càrrec restava vacant per haver-se traslladat a l'Alt Garona el seu titular Sr. Bassagny.

ALT GARONA

Creient d'un interès primordial l'estudi dels problemes econòmics i socials en tot allò que puguin afectar el futur de Catalunya, el Comitè Departamental de l'Alt Garona té el propòsit d'iniciar-ne el seu estudi mitjançant una Conferència sobre aquests problemes, a càrrec d'una competent personalitat del Partit, amb l'intenció de donar-hi una continuïtat pràctica convocant vuit dies després una Reunió d'Estudi en la qual hi podran prendre part tots els afiliats, i essent-ne nomenat un Ponent per dirigir i encarrillar la sessió.

El Comitè Departamental al prendre aquesta decisió ho ha fet creient respondre al sentiment dels seus afiliats, els quals en la primera Assemblea Departamental adoptaren una resolució encaminada a estudiar de primer, i proposar després una Declaració del Partit en matèria social; d'aquesta forma el Comitè creu poguer arribar ràpidament a un estudi detallat que permeti fixar una posició revisada en matèria social d'acord amb les modernes corrents mundials en allò que es refereix a aquest importantíssim problema.

HERAULT

El dia 9 de Febrer fou constituït el Comitè Local d'Esquerra Republicana de Catalunya de Sète en la forma següent:

President: Miquel Herrera; Secretari: Antoni Pinen; Inform. i propaganda: Bernat Cervera; Re-

J. O. R. O. C.

HERAULT

El passat dia 25 tingué lloc a Sète la continuació de l'Assemblea Departamental de l'Hérault.

L'acte fou presidit per Amadeu Solé i per unanimitat fou designat el següent Consell Departamental: Joan Rallo; F. Sabaté i Roig; Miquel Pi i Miquel Torregrossa.

Després d'un ampli debat en el qual hi prengueren part gran nombre dels assistents s'aprovaron diverses proposicions relatives a la creació d'un Butlletí d'Informació i d'Orientació de la Joventut; d'un Consultori Juridic i d'un Cens de mutilats i invalids de guerra. També s'acordà que tot aquell militant que ha actuat en altres organismes usant indegudament el nom de les J.E.R.E.C., si demana el seu reingrés, aquest no sigui acordat mentre i tant el Congrés de les Joventuts no prengui les seves decisions.

lacions: Miguel Torregrossa; Vocal: Josep Casamitjana.

Tots aquells que puguin donar notícies de Josep Roig, de Valls que habitava a 8 rue Fernier, a Istres, son pregats de comunicar-ho a Antoni Ventura, 6 rue des Prix a Montpellier.

DONATIUS

Suma anterior: 21526'30 frs.
Marsellette: A. Mari Bota, 55 francs; Les Plans: Salvador Solé, 50 frs; Bassan: Josep Casanovas, 50 frs; Comberedonde: Joan Miret, 50 frs; Oisson: J. Calré, 100 francs; Monestier: Ramon Pons, 35 francs.
Total: 21866'30 francs.

Per bé que la quantitat anava inclòida en la suma total de la llista de donatius, per un error d'impremta no sortí publicat en el n.º 9, el nom de Pau Clota, de Quet, del que rebèrem 100 francs com a donatiu.

Així mateix s'acordà adreçar lletres de salutació al President de Catalunya senyor Josep Irla, al Directori d'E. R. de C. i al Comitè Executiu de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català.

L'acte s'acabà cantant «Els Segadors» enmig d'un gran entusiasme i amb visques al Partit, a les J.E.R.E.C. i a Catalunya Lliure.

El Comitè de Montpeller prega a totes les companyes que desitgin formar part de la Secció Feminina, d'adreçar-se a Mercè Solé, Delegada provisional d'organització.

TARN I GARONA

En l'Assemblea Departamental d'aquest Departament s'acordà, a l'ensens que una salutació per al Directori del Partit i el Comitè Executiu de les J.E.R.E.C., una declaració d'absoluta disciplina envers l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Travail exécuté par des ouvriers syndiqués

Ateliers Bruguière - Nîmes

Le gérant: R. HONSO

Tirage limité à 1.500 exemplaires

Autorisé C. M. I.

Visa de Censure - Montpellier 437 RT

la humanitat

Fundador : Lluís COMPANYS

Director : EMILI VIGO

Setmanari portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.ª EPOCA — N.º 19 — PREU : 3 Francs

REDACCIO : 10, Rue de Verdun - MONTPELLIER

15 de Març del 1943

El dia 15 de març del 1939, Franco feia assassinar l'historiador Carles Rahola. Una vegada més, el crit de Millan-Astray: — " Muera la Inteligencia ! " — esdevenia una tràgica realitat.

La INTEL·LECTUALITAT CATALANA

DURANT aquests darrers sis anys potser cap poble no ha sofert, com Catalunya, una ofensiva tan forta en tots els aspectes de la seva vida. No n'hi ha hagut prou en ofegar les seves institucions, perseguir els homes que creien en la seva llibertat, iniciar la més puixant ofensiva contra la seva vida econòmica. Calia més, encara. Calia veure si, d'una vegada per sempre, s'acabava amb l'espiritualitat i amb la cultura de la nostra terra i si podria fer-se'n una cosa amorfa, sense ànima. Totes les institucions culturals catalanes desapareixien brutalment sota la imposició dels forasters; tot allò que representava l'ànima de Catalunya, a començar per la seva llengua, era bandejat sense escrúpols.

L'ofensiva no podia ésser més violenta. El seu fracàs, però, no podia tampoc ésser més absolut. L'obra de Franco no ha trobat enlloc un buit tan complet, una hostilitat tan declarada com a casa nostra. Catalunya, com sempre, pagava amb la mateixa moneda amb què era tractada.

La refluència s'anuncia esplendorosa ! Es tractava d'anorrear el catalanisme i avui el catalanisme és més ferm i puixant que mai. Totes les esperances son permeses ! Es creia que Catalunya sucumbiria a les vexacions i a les misèries, i lluny d'això, mai s'ha donat per retuda. Altrament, però, la tasca a refer és immensa. En l'aspecte polític, econòmic i social l'hem senyalat sovint des d'aquest mateix lloc. Voldriem avui que l'accent de les nostres paraules es fixés, sobretot, en l'aspecte espiritual i per damunt d'altra cosa, en la necessitat, urgentíssima, de refer la nostra cultura.

Tot just havíem començat la feina. D'una manera modesta, però ininterrompuda, la cultura catalana — factor essencialíssim de la nostra personalitat nacional — anava marcant les seves fites. Poc a poc, en tots els àmbits de la vida espiritual catalana — de l'escola primària a la Universitat, del setmanari comarcal al diari de gran tiratge, de la novel·la a l'obra científica — s'anà progressant al llarg de tot el que anava de segle. Ja podem parlar d'una intel·lectualitat catalana contemporània i dels resultats assolits per la seva acció.

La guerra, el triomf de Franco, posaren fi a aquest moviment ascensional. I en el decurs d'aquests darrers sis anys no s'ha fet altra cosa que destruir salvatjament el realitzat, d'impossibilitar amb la violència i el terror la seva rebollada. El fet és greu i encara que hagi donat com a conseqüència una intensificació més ferma del sentiment català, la realitat — en aquest com en gairebé tots els aspectes — és trágica. Cal refer tot el destruït i cal refer-ho depressa però amb totes les garanties que dona la tasca acomplerta amb consciència i amb serenitat. Cal normalitzar, cal recrear una cosa tan important com és la vida espiritual d'un poble.

Sortosament no ens manquen els obrers per a acomplir aquesta obra. La intel·lectualitat catalana, els grans noms i els grans prestigis de la nostra terra, han sapigut romandre al seu lloc, no han fet defecció. Al costat dels quatre cretins que avui pretenen erigir-se en exponents de la cultura catalana — i que ahir no coneixia ningú — no cometem pas la indecadesa de plaçar-hi els noms dels homes que mai abdicaren la seva condició d'intel·lectuals catalans. Quina sort, per un poble, comptar amb aquesta pléiade de prestigis que, en els diversos aspectes de la seva vida espiritual, estan cridats a redonar-hi un tó, una categoria, un ensenyament. Pompeu Fabra, Rovira i Virgili, Pau Casals, Nicolau d'Oliver, Josep Carnet, Mossèn Carles Cardó, el Dr. August Pi i Sunyer, Joaquim Xirau, Just Cabot, Ventura Gassol... Quants noms podríem citar, encara ! Tots aquests homes, cada un dintre el marc, amplíssim, de llurs activitats son la penya de la continuïtat de la cultura catalana, el testimoni de la dignitat amb què ha sapigut mantenir-se la intel·lectualitat de la nostra terra. En una època en que han hagut de registrar-se tantes defeccions, res no és millor, ni encoratja tant com aquesta constatació. La intel·lectualitat catalana ha sapigut mantenir-se al seu lloc ! Voleu millor afirmació ? Aquesta és la prova més palesa que el renixement català no era una cosa esporàdica, sense profunditat, a flor de pell. Quan un poble, petit per l'extensió territorial, però gran per l'ànima, presenta aquest magnífic exemple de fidelitat a les seves essències pot esguardar serenament el futur segur de la raó de la seva causa, de la profunditat dels seus sentiments i de la certesa del seu retrobament.

L'HERENCIA del TOTALITARISME

per Salvador MUNTANE

Que el feixisme serà abatut, qui pot dubtar-ne ? Podem estar tranquils i confiar en els exèrcits aliats. Però quan la pau vingui la nostra tasca no sols no està acabada sinó que ens haurem d'acabar amb el problema espinos de l'herència deixada per l'enemic, un d'ells, la mala llavor sembrada i fins arrelada.

L'home sincerament liberal s'esgarifa de sentir parlar de « dictadura democràtica ». Els que en parlen volen significar que hem d'emprar amb les nostres enemics els mateixos procediments per ells preconitzats i aplicats ? La nostra resposta es negativa. No hem de caure en els mateixos errors convertint la justícia en un instrument de venjança, escampall de rancúnies.

Escolteu les paraules de Samuel Hoare a la Cambra dels Lords :

«El crim més espantós dels alemanys és aquesta destrucció volguda de totes les valors espirituals d'Europa. La tasca més urgent és de recrear aquests valors i restablir la civilització europea que està en perill.» Recrear aquests valors espirituals no és possible sense arrençar la mala llavor sembrada pels nazis durant aquest període d'esclavatge.

L'espirit feixista ha entrat a tot arreu. En gran part, en les escoles. Hi ha molts joves, que nosaltres deixàrem infants, que tenen l'ànima formada en el motlle del totalitarisme. Recordem el « muera la intel·ligència » de Millan Astray. I una de les coses més urgents a fer serà, precisament, de refer l'ànima de la joventut en el motlle dels ideals de llibertat, de justícia i de respecte a l'home. Així la civilització reprendrà el seu curs.

Avui fa sis anys que Carles Rahola FOU AFUSELLAT

Carles RAHOLA

QUI, coneixent Carles Rahola, hauria pogut endevinar la seva tragèdia ? Qui hauria pensat mai que aquell home suau i pacífic morís afusellat enmig d'una guerra civil ? Per la seva vida, per la seva obra i pel seu caràcter, estava tan allunyat de la violència, que la mort violenta no li esqueia gens.

L'afusellament de Carles Rahola, ara fa sis anys, no va ésser el compliment d'una sentència ; va ésser la perpetració d'un crim. Un crim sense explicació, perquè no era ni càstig ni venjança. Un crim inspirat per l'odi fred, que és el més vil dels odis.

Des dels anys de la joventut Carles Rahola havia demostrat el seu esperit ponderat i serè, l'amor al treball quiet i constant, el culte a la família i a l'amistat, els seus profunds sentiments catalans i liberals. Fidelitat i laboriositat eren les seves virtuts privades. Civisme i patriotisme eren les seves virtuts públiques. Reduïa l'activitat política al compliment dels deures cívics i al manteniment, sense ostentació, de les seves idees. No era home de comitès ni de mitings; mai no va tenir — ni va buscar — cap càrrec d'elegió popular.

El seu refinament d'intel·lectual no el separava del poble. Al contrari, sentia el daler generós de l'educació de la multitud, de l'elevació de la massa al pla de la cultura, de la redempció econòmica i moral dels treballadors. S'acostava al poble per a fer-li una ofrena, no per a fer-li una demanda. Ell era un donant, no un candidat.

Vaig conèixer Carles Rahola a Barcelona. l'any 1903, al Petit Pelayo de la Rambla de Canaletes. Allí havíem constituït una penya de joves federals, d'un federalisme intransigent i pur, que no volia saber res d'una República Unitària, ni d'una Federació sense pacte (sense auto-determinació, que diríem ara). Pi i Margall era el nostre Mestre; Salmerón — el Salmerón unitari d'aleshores, l'home de les quatre unitats definides en un discurs — era gairebé l'Anticrist. Sovint venien alguns amics de l'Associació Escolar Republicana, entre ells Lluís Companys, que en aquell temps eren Salmeronian i sobretot antipactistes, i hi havia grans debats que atreïen els cambres i els parroquians de les altres taules.

Espanya, l'Espanya de Franco, la de Falange amb els seus sindicats de burla i d'opressió; la que manté i fins accentua tots els privilegis dels rics mentre tolera una salarís de fam, no ha estat convidada a la Conferència, com no podia ésser d'altra manera.

Per a que es tingui una idea de la importància d'aquella conferència, les deliberacions de la qual han durat onze dies, basti dir que hi han assistit els delegats de seixanta grans organitzacions de treballadors de diferents països, colors i confessions, i que una de les conclusions aprovades ha estat la creació d'una Federació Internacional de Sindicats, encarregada d'estudiar els problemes polítics, econòmics i industrials que, en una concepció netament democràtica de la vida dels pobles s'hauran de resoldre quan la guerra acabi.

Espanya, l'Espanya de Franco, la de Falange amb els seus sindicats de burla i d'opressió; la que manté i fins accentua tots els privilegis dels rics mentre tolera una salarís de fam, no ha estat convidada a la Conferència, com no podia ésser d'altra manera.

L'ACTUALITAT POLITICA

El President Irla. — " Estat Català " i Solidaritat Catalana. — Amèrica contra Franco. — El cristianisme del " Caudillo "

EL VIATGE DEL PRESIDENT A PARIS

Després de dues setmanes de sojorn a la capital francesa, el President Irla ha retornat de París.

El President hi ha rebut la visita d'elements de tots els sectors polítics catalans; hi ha celebrat diverses entrevistes amb els dirigents de Solidaritat Catalana i amb destacades personalitats de la política i obrerisme català i espanyol, entre altres els senyors Maura i Negrin.

ESTAT CATALA (SOLIDARITAT CATALANA)

Antoni Figueres, Secretari General d'Estat Català a França ha publicat un article en el qual es fixa les raons que han induït aquest partit a signar el pacte de Solidaritat Catalana. N'extraïem aquest fragment :

De tant en tant compareixia a la tertúlia un jove alt, ceptat, de veu prima, que ens estranyia afectuosament la mà, s'asseïa només uns minuts, o ni tant sols arribava a asseure's, perquè tenia pressa pel tren. Era Carles Rahola, que havia vingut de Girona per uns dies o per unes hores, i havia de marxar tot seguit.

per ROVIRA i VIRGILI

Anys després, aquell gironí amable i somrient, d'aire reservat i una mica tímid, va aparèixer enmig dels seus viatges ràpids a la Redacció d'El Poble Català, a la de La Publicidad aliadófila del temps de la guerra de 1914-1918, a la de La Revista de López Picó, a la de La Publicidad catalanizada, a la de La Revista de Catalunya, a la de La Nau... Sempre anava de pressa; sempre venia de Girona i havia de tornar a Girona ben aviat. Duia articles, i de vegades l'original d'un llibre, sobre la seva ciutat nadiua, o sobre els jueus catalans, o sobre la dominació napoleònica.

Els seus treballs tenien generalment un caràcter monogràfic. Més

que temes generals, Rahola tractava temes especialitzats, delimitats. Més que les síntesis i els panorames, li plaien els estudis concres i els aspectes particulars. Escriptor elegant, concís i clar, el seu estil devia molt a la lectura de Pi i Margall i d'Anatole France, pels quals sentia una gran devoció. Ideològicament i literària, ell era alhora deixeble del gran català i del gran francès. La cultura francesa l'havia penetrat tan pregonament, que no es exagerat de presentar-lo com un fill espiritual de la França eterna, de la França que es manté gloriósament com una civilització, a despit de les caigudes polítiques i de les desferes militars.

El francesisme de Carles Rahola era solament espiritual, era obra exclusiva de la cultura ? Sense reliscar pel pendent racista, podem remarcar que el nostre amic tenia el tipus físic dels celtes, d'aquests celtes que, fa prop de tres mil anys, van envair el nord de Catalunya i van deixar-hi un estrat ètnic de notable gruix.

En l'hora, ja pròxima, del retorn a la pàtria, quan seguirem a la inversa el camí de l'èxode, en passar per Girona anirem a visitar la tomba del dolç amic que ja no podrà venir a veure'ns a Barcelo-

na portant-nos els seus articles i els seus llibres sobre temes napoleònics o jueus.

Catalunya haurà d'honorar Carles Rahola, el català víctima de l'odi anticatalà. Girona haurà

"... no va ésser el compliment d'una sentència; va ésser la perpetració d'un crim..."

d'honorar el gironí que no va voler deixar mai el seu veïnatge, que més es va estimar morir i ésser colgat en terra gironina que viure i enyorar-se a l'estranger.

La Democràcia i les Llibertats Individuals

Primum vivere...

per R. NOGUES i BISET

L'HOMME, ésser de condicions i aptituds limitades, ha de viure en societat i establir la solidaritat humana. La seva pròpia naturalesa ho imposa. Dintre la societat i per la comunitat de vida l'home complementa les seves facultats. Sense la societat que li permet trobar el seu complement, no compliria el seu fi. Seria un ésser isolat que viuria dins

mònic de les llibertats de cadascú limitada pel respecte i la llibertat d'altri. Això constitueix la pròpia essència i base de la llibertat, que només ha de tenir per limit la llibertat aliena, car la llibertat, «estrella polar de l'espirit humà» constitueix per a ell un bé essencial, sense la qual perdria la seva pròpia condició. L'home sense llibertat vindria a ésser una cosa més, un autòmata que perdria així la justificació

un món d'insolidaritat; no podria complir la seva missió i el món seria una cosa buida i artificial, mancada d'ànima i de raó d'existència.

La llibertat ha d'inspirar les seves actituds i resolucions. La convivència humana ha d'ésser l'anella que a tots els uneixi constituïda pel conjunt har-

de la seva existència i faria impossible l'acompliment de la missió que en el món li està senyalada.

Com a pedra angular de la dignitat humana deuen existir quatre llibertats: la llibertat de pensament, la llibertat de consciència, la llibertat d'expressió i la llibertat d'acció. Quatre llibertats imposades per la pròpia natura que no poden tenir limit ni trava en l'espai ni en el temps.

Pel pensament l'home és un ésser superior a tots els éssers de la creació. El pensament ens allunya de tot determinisme, ens permet conèixer el perquè i la causa de totes les coses. Pel pensament el progrés ha anat marcant les seves fites. Per ell tenim consciència de les més belles conquestes que han il·luminat el món. El pensament cal que sigui lliure per a crear. El pensament no delinquireu, ha estat fixat com a principi arreu sancionat.

La consciència ha d'ésser lliure. Professar una religió o no professar-ne cap, es facultat inseparable de l'home. La consciència és un sagrari vedat a tota intrusió dins del qual ningú no pot intervenir-hi. Dret a escollir el camí que es vulgui per atar al cel, com digué Voltaire.

La tercera llibertat inseparable, que no pot ésser conculcada, és la de garantia o de seguretat personal. Ningú no pot atacar la persona humana. Ningú no pot impossibilitar ni fracïonar cap membre de l'ésser humà, ningú no pot disposar de la vida de l'home, així com tampoc ningú el pot detenir ni empresonar si no és per causa de comissió de delictes i sempre subjecte a un procediment prèviament establert on hi trobi les màximes garanties.

Però de res li serviria a l'home tenir llibertat de pensament, de consciència i seguretat personal, si no fos lliure econòmicament, si no tingués garantits els mitjans per a satisfer les necessitats que la vida imposa. La misèria el faria esclau. Primum vivere. El treball que dignifica i honora l'home, deu proporcionar-li tots aquells mitjans de vida per a fer front a totes les seves necessitats. La llibertat econòmica, salari suficient, participacions als beneficis, accions de treball, assegurances, subsidis familiars, préstecs per a establir-se, etc. etc. són el complement de la justícia social que el liberalisme i la democràcia, sistemes polítics d'èxels, flexibles, capaços de tota renovació i adaptació poden i deuen proporcionar. Garantia de treball amb retribució justa i suficient i garantia de ho veurà «algú».

(Segueix pàg. 2)

Nota Important

Amb aquest número comença el segon trimestre de subscripció. Preguem als nostres amics, que vulguin trametre amb tota urgència el seu import — 45' frs. — a la nostra Administració puix això ens permetrà de regularitzar la nostra comptabilitat i fer front a les despeses cada dia majors del setmanari.

Tots els militants del Partit hauran vist que anem fent el possible per a que «la humanitat» sigui el portantveu que es mereix Esquerra Republicana de

Catalunya. Les despeses i les dificultats encara existents són, però, enormes i ens impedeixen de fer-lo tal com nosaltres voldríem.

Cal, doncs, que tots els nostres amics intensifiquin ràpidament la seva ajuda i ens enviïn el donatiu que les seves possibilitats els hi permetin.

A tots el nostre agraïment i recordem que tan els donatius com les subscripcions han d'arribar adreçats a l'Administrador Sr. Martí Barrera, 9, rue Thérese, Montpellier (Hérault).

SIMPTOMES

H A tingut lloc darrerament a Londres una Conferència Internacional de Sindicats de treballadors, a la qual han assistit els representants de més de quaranta nacions, que han estudiat les línies generals que, en relació a la vida del treball, plantejarà la post-guerra.

Per a que es tingui una idea de la importància d'aquella conferència, les deliberacions de la qual han durat onze dies, basti dir que hi han assistit els delegats de seixanta grans organitzacions de treballadors de diferents països, colors i confessions, i que una de les conclusions aprovades ha estat la creació d'una Federació Internacional de Sindicats, encarregada d'estudiar els problemes polítics, econòmics i industrials que, en una concepció netament democràtica de la vida dels pobles s'hauran de resoldre quan la guerra acabi.

Espanya, l'Espanya de Franco, la de Falange amb els seus sindicats de burla i d'opressió; la que manté i fins accentua tots els privilegis dels rics mentre tolera una salarís de fam, no ha estat convidada a la Conferència, com no podia ésser d'altra manera.

Deliberadament n'ha estat exclosa, com s'exclou un malalt de peste de tot tracte social. I mentre pobles com Bulgària, Itàlia, Rumania i Finlàndia, ahir encara en guerra amb els aliats, però

per Humbert TORRES

avui netament sumats al moviment de llibertat que a no trigar s'ho ha d'emportar tot, han estat admesos a la Conferència en qualitat d'observadors, Franco i el seu règim passa ara per la gran humiliació de veure's públicament i oficialment tractat com un indesitjable per la immensitat de forces morals de tot el món que han dit no ! a les seves pretensions d'assitir-hi.

D'una manera dissimulada, en editorials i declaracions dels seus homes destacats, han acusat el cop. I encara que han tractat de minimitzar-ne el valor amb la cortina de fum espès d'una retòrica barroca i indigesta, tots ens adonem que la bufetada que Franco ha rebut deu haver deixat força coïssor i que hi veu en això el clar advertiment de l'asfíxia lenta, però implaçable, a que està condemnat i que a la curta o a la llarga ha d'acabar amb la ficció i la inhumanitat que representa i que ja seria hora que tingués fi.

La situació esdevé més vexant per a Franco si es té en compte que, mentre la seva Espanya nacional-sindicalista ha estat exclosa de la Conferència, l'altre Espanya, l'autèntica i del veritable món del treball la que es troba a l'exili precisament per representar-lo en tot el volum de les seves tradicionals aspiracions, ha estat admesa. L'Espanya oficial ha estat bandejada. L'Espanya «real» rebuda amb tots els honors. Es per això que una Delegació de la Unió General de Treballadors espanyola, presidida per Trifón Gómez, ha pogut alternar en un pla d'igualtat amb totes les altres representacions presents.

La situació per a Franco resulta més dramàtica si es té en compte que, per una declaració unànime, la Conferència ha condemnat l'actual règim polític i social espanyol, en la qual s'invita, a més a més, a tots els Governos, a que acabin amb la tragèdia que pateixen, de fa més de sis anys, milions d'homes, condemnats a una condició de servitud de la qual no en poden donar exemple més que els sistemes totalitaris.

Tot fa preveure que aviat assistirem, corregida i augmentada, a una segona part d'aquesta obra d'asfíxia dels règims dictatorials. El proper mes d'abril es celebrerà a San Francisco una conferència, no d'obrers ni d'estaments particulars, sinó de representants de Governos, encarregada de posar els fonaments d'una nova i menys idealista Societat de Nacions, que hau-

Franquisme disfressat d'Ovella

Els franquistes cerquen un refugi. En tots els articles que publiquen a la premsa s'hi destaca una preocupació fruit de la por. Així com l'home que porta una vida desordenada pensa en el convent per a fer-hi oblidar la seva disbauxa, els amics de Franco es volen alleujar «hacia Dios» predicant el cristianisme. Romano (Manuel Brunet) parla del partit del Papa. Se serveix d'aquest prestigi universal per a fer-lo líder del partit de la Pau. Una pau, està clar, a la mesura dels nazis, dels feixistes i dels falangistes. Desconfiem molt que el Sant Pare accepti el cabdillatge d'un partit, que no atreuria ni els elements necessaris per a constituir el seu primer Consell Directiu.

No us creïeu, però, que els falangistes no es facin càrrec de les circumstàncies, no. Estan decidits a col·laborar, a demostrar que allueixen. Es volen fer amics de Jesu crist perdonant, comutant penes, per «crims» comesos... durant la guerra civil.

«La Vanguardia» del 20 de febrer publica una crònica de Madrid i sota el títol de «Generosidad y pacificación», assegura que s'estudien molts expedients que contenen sentències greus per als processats, moltes de les quals seran commutades per penes inferiors.

Com és molt natural el corresponsal carrega al compte del cristianisme una tal generositat. Però us imagineu — es dona compte el món del que significa que encara hi hagi empresonats, per suposats delictes comesos del 1936 al 1939, condemnats a mort? Es que el senyor Aunós no dona cap importància al fet que han transcorregut sis anys d'aleshores ençà? Es que un cristià pot

Franquisme disfressat d'Ovella servir-se d'uns mots com «generosidad» i «pacificación» per a justificar un càrrec de més de sis anys?

«Los que han tenido la suerte — s'afegeix — de que en esta ocasión les alcanze la generosidad del Caudillo...» La vida o la mort en el règim franquista és, doncs, no pas una qüestió de justícia, ans de «suerte».

I n'hi han hagut tan poques de «suertes» des del 1939! A «La Vanguardia» del 17 de febrer el més desacreditat elector, l'acta més pútrida de la vella monarquia — citem a Aunós — escriu irascible: «Una paz mentida que sirviese tan solo para llenar de tumbas las zonas humanas donde el conflicto no llegó con sus terribles fauces. Esa paz de la horda no representaría otra cosa sino un trágico volver a empezar. Pero ello no lo admitimos ni lo admitiremos nunca quienes aspiramos a una existencia noble, llena de sentido cristiano, en su brillantar de ensueños y pulir de inacabables ilusiones.»

Líric i cinic, el nostre escarceller demana que la pau arribi aviat, abans de l'hivern. El senyor Aunós tremola, des d'ara, pels sofriments que la continuació de la guerra produirien... en els pobles que ahir triomfaven sobre els cadàvers i sobre la fam, tot el qual res no deia al nostre «ertzats» de St. Francesc d'Assís.

Si si comences per casa seva, senyor Aunós, i estalviés l'hivern i l'estiu arosos als seus empresonats? Així si que seria una penyora cristiana de la seva intenció de «pulir» il·lusions!

El que volem les Joventuts

per Amadeu SOLÉ

POCS s'adonen de la tasca immensa que recaurà damunt les Joventuts quan tornem a Catalunya. Cal pensar en quin estat trobarem, després de dos anys i mig de guerra civil i sis o més d'influència franquista, als joves que ara en tenen divuit o vint.

Una generació intoxicada per l'amor a la violència i el desamor a la llibertat. Les seves idees? Fletxes, jous, feixisme. Sentit català? Totalment absort. Us adoneu de la gravetat del problema?

Els pares d'aqueixos nois, ja serà altra cosa. Molts d'ells eren segurament catalanistes, i quan s'arriba a aqueixa condició, el perill de contaminació per influència del medi, es inexistit. Però, hauran pogut preservar-ne els seus fills?

Nosaltres, els joves, que ja durant la guerra forjàrem la nostra ànima en l'ideal catalanista hem de preparar-nos per a aqueixa gran obra: la de desfer el mal que el franquisme ha fet en les joves generacions i, en ciutats i pobles, hem d'emprendre la tasca patriòtica de reintegrar-les a la causa de Catalunya. Crec que aquesta tasca justificaria plenament la nostra existència com a organització.

No és que volgüem ésser un partit dins un altre partit. No. Estem convençuts que això seria un greu error, i no cal més que recordar allò que passà a Catalunya anys ençà. Nosaltres som d'un partit, de l'Esquerra Republicana de Catalunya, partit que ha de tenir unitat d'ideal, d'organització i de disciplina. Però dins d'aqueixa unitat hi caben activitats particulars i entenen que a les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català els escua principal-

MILITANTS!

Els amics que ostenten la nostra ensenya propaguen el Partit i es fan coneixer arreu de França per a ésser ajudats o per a prestar un servei al militant que ho necessiti. Adquiriu aquesta ensenya. Preu: 25 francs.

ment la noble i alta feina que abans hem esmentat.

Preparem-nos i capacitem-nos per a que, en tornar a Catalunya, els joves trobin en nosaltres uns guies que els orientin i els reincorporin a la gran família catalana i a la lluita per la llibertat nacional.

— Preguem als Comitès Departamentals, Locals i Delegacions es posin al corrent en el pagament de carnet i de cotizacions puix que del contrari se'n ressenten la marxa administrativa i les activitats d'aquest Secretariat.

— Recordem als nostres militants que arreu es facin coneixer l'ensenya del Partit. És una manera segura de trobar amics, informacions i ajut en l'indret més insospitat de França.

— S'està preparant per a molt aviat la 3a. reunió plenària del Directori del Partit.

— Aquest Secretariat ha establert un nou servei d'orientació adreçat als dirigents dels Comitès Departamentals, Locals i Delegacions. A més de les notes ran les instruccions necessàries per a la bona marxa del Partit. La circular N. 1 ha estat enviada directament a tots els nostres organismes per a evitar el retard d'una retransmissió.

«La Humanitat» és tramet gratuitamente als militants mutilats o malalts internats en els

hospitals. Els Comitès poden sol·licitar-nos aquest servei per a les persones que reuneixen aquelles tristes condicions.

— Havent estat enviats tots els Carnets de militant demanats a aquest Secretariat ho fem públic per si algun Comitè o militant no els ha rebut. Als poquíssims Comitès Departamentals que encara no l'han sol·licitat els preguem ens envii'n llista de militants per a estendre'ls els corresponents carnets.

— Subscrivint-se i fent subscripcions per a «La Humanitat» s'ajuda al Partit i es propaga els seus ideals. Arreu s'han de constituir uns amics del nostre periòdic per a propagar-lo i ajudar-lo el màxim possible.

— Si escriviu a Catalunya mesuereu els mots per a evitar que els vostres siguin objecte de represàlies. Qualsevol indiscreció, per més subtil que vulgui ésser, pot ser interpretada per la censura franquista com una al·lusió política.

Montpeller, març del 1945. Ple del Directori Secretariat.

HERAULT

Amb motiu d'una visita a Béziers el membre del Directori, senyor Joan Sauret feu una conferència d'informació en el Comitè Local. Tractà dels problemes polítics generals i de la posició del nostre Partit envers tots ells. El nostre amic que fou presentat pel Sr Hilari Salvador, fou molt aplaudit per tots els militants que acudiren a escoltar-lo.

Es prega a tots aquells companys que puguin donar noves de Joan Molla, que fou President del Casal d'ER. de C. de Palamós, vulguin comunicar-ho d'urgència

D'ACI I D'ALLÀ

Expansió

Llegim que l'Institut de Sant Isidre prendrà part en el cicle de conferències sobre temes rifeny i colonials. En la conegudíssima institució hi conferenciarà un desconegut «agrari» sobre «la atenció al camp». El «camp» en aquest cas ni es la vinya de Masquefa ni els ametllers de Tarragona. No, per aquest cantó, totes les dificultats estan resoltes tenint com tenen els pagesos a la presó, a l'exili o fermadets al peu d'un contracte que comença amb l'«Alabado sea Dios» d'aquell notari. Els isidristes ara es preocupen dels moros la qual cosa fa suposar que tan aviat com puguin, els beneficiats s'ho prendran malament i reclamaran una llei de contractes de conreu a cops de rifle.

J el Senyor Estelrich?

Que fa l'il·lustre català de Mallorca? Hi ha gent que diu que encara no n'è prou d'haver fet tots els papers de l'auca i que actualment prepara una nova traïdoria.

Que no s'escarrassi el senyor Estelrich, l'infecte i repugnant senyor Estelrich, representant d'un occidentalisme tan profund que el feu ésser agent d'Alemanya; defensor d'un catalanisme tan integral, que l'obligà a fer-se espia de Franco; amic d'una dignitat tan ben entesa que li permeté barrejar-se en els actes més sordits...

No senyor Estelrich! Les crisis de concència, les reculades aparatoses, ens fan molt poca impressió. I aitals maniobres son tan perilloses que qui les intenta, sovint s'hi trenca el coll.

Els Somnia Treuies

Suïssa ha desentrotat de sempre una tasca altament humanitària. I ho ha fet sense demanar altra cosa que el respecte a la seva bona fé i a la seva neutralitat.

El règim de Franco ha empresonat i apallissat els homes que s'escapaven dels alemanys, ha denigrat els aliats, ha lluitat contra ells, ha permès la permanència i activitats de la Gestapo i amenaçava, un dia si i l'altre també, de llençar per la borda la seva nobeligerància anti-aliada.

Ara com abans

L'«auto-bombo» ha temptat a la gent des de temps immemorial. Sota totes les formes, en tots els climes, en les circumstàncies més diverses. Qui no recorda aquells cops de telèfon a les redaccions dels periòdics indicant que el senyor X havia assistit a l'enterrament de la vetlla i que el senyor Z donava una conferència en qualsevol societat d'ultramarins?

L'«auto-bombo» continua temptant avui encara. No llegiu soltant aquestes notes en les quals es tracta a senyors, la popularitat dels quals no depassa el radi de la família i els amics, amb els qualificatius més encomiàstics? Que n'hem vist d'«eminents escriptors» del tot incoeguts a casa nostra i que ara parlen de tot i de tothom, del fàcil i del difícil, de l'humà i del diví!

Això, per certa gent, les games de dir mal de Catalunya, quan ningú els demana que en pensen ni perquè ho pensen, no ha pas passat de moda. Repetim-ho una vegada més: hi han hagut guerres i revolucions, incendis, assassinats, camps de concentració, bombardeigs, però certes coses son immutables. Per poc que rasqueu veureu que l'estúpida vanitat, que mai deixa adonarse dels ridículs, i l'esperit de Don Clodoaldo que és una cosa encara més estúpida, segueixen tan frescos com en la seva primera joventut.

Per nosaltres, però, que facin!

Tot això ho vol fer oblidar el falangisme. Ara parla i escriu sobre la divinitat prometedora de la seva miraclera «neutralidad». Ells ja ho veuen venir i per això decidiren convertir-se en un oasi. Franco fou tocat un dia a l'espallat per Déu Nostre Senyor i des d'aleshores les ha encertades totes. Adhuc la de preservar Espanya de la guerra... mundial. L'altra, la fratricida, no compta.

Amb motiu d'haver-se demanat a Espanya uns quants vaixells per a traslladar queviures a França la seva falangista s'entusiasma. «veieu?», i proclama als quatre vents la seva providencial posició. No res menys que de «clave del arco» s'autoqualifiquen. No es pot fer res sense comptar amb Espanya. I «Espana» vol dir en falangista aquest cinisme: «régimen y nacion son consubstanciales».

Però d'altres consubstancials ens hem hagut d'engolir al llarg de la trista història espanyola sense que els lladres i els assassins sortissin amb la seva. I cap ací va el carro, senyors de «La Vanguardia».

«La Suprema Belleza»

«El Espanol», l'òrgan dels falangistes reconstruït, també està d'allò més mansoi. Qui l'ha llegit agressiu, conceptualista, pedant, i qui el lleixi, ara, apagat, insignificant, fugint d'estudi. Això però, no vol dir que quan parlé d'Alemanya el cor no se li trenqui. Vegeu que en diu, comentant la batalla de l'Est, en la seva edició del 10 de febrer: «En lo que Alemania no ha transigido «rodavia» es en su lucha a sangre i fuego contra el comunismo. I no transigrirá mientras el capitán de la nave sea quien lo és. La moral para destruirlo es insuperable y llega a la suprema belleza de lo heroico... Adolfo Hitler es substancialmente anticomunista. Una lucha sin cuartel hasta destruir el comunismo es la consigna de la Alemania hitleriana. Un Ejército que lucha incansablemente, sin sentir jamás el desfallecimiento, son sus medios.»

Oposicions nou Estil

Galinzoga — el Clodoaldo de torn de «La Vanguardia» — ataca sovint els republicans i ens llença milers de penjaments. Nosaltres ens hi tornem per a que no digui que son uns desagraïts.

No sempre, però, hem d'estar disconformes amb el seu patriotisme. No. Avui li volem oferir un exemple de la nostra equanimitat. El seu diari publicava el 21 de febrer una nota de la «Jefatura Provincial de ex-combatientes» dient que els que vulguessin acudir a les oposicions al cos d'auxiliars dels Tribunals del Contenciós-Administratiu anessin a les esves oficines per a donar-los una informació més «amplia».

El senyor Galinzoga potser es creurà que els «rojos» posarem el crit al cel tot dient «trampa! trampa!». No. res de tot això. Trobem lògic i falangista que els «ex-combatientes» a manca de front rus se'n vagin al front de l'expediente. Des d'allà tanmateix també es pot fer pàtria i de vegades diners i tot.

No, senyor Galinzoga, nosaltres donem raó a un moro i en aquest cas el moro és l'«ex-combatiente» que guanyarà les oposicions per mèrits de guerra.

L'Actualitat Política

(Ve de la 1a pagina)

CRIMEA

Es va parlar de la qüestió espanyola a la Conferència dels Tres a Yalta? Se'n assura que si i àdhuc hi ha qui dona com a aprovada la següent recomanació:

«Que els republicans s'uneixin ràpidament i que ofereixin garanties de responsabilitat i d'ordre».

EL DR. NEGRIN

No creiem que el Dr. Negrin hagi comès la relliscada de declarar el que li atribuïen el «New-York Times». Segons el corresposnal d'aquest diari a París el polític espanyol se n'anirà a Mèxic atribuint-se la direcció del 120.000 refugiats que viuen a França. Com podria ésser altrament si en les visites fetes pel Dr Negrin al Migdia de França no va ni insinuar la petició d'acatament al seu equip ministerial? Ben al contrari, va parlar de dimissió.

AMERICA CONTRA FRANCO

El periòdic del Govern de Mèxic «El Nacional» publicà el 7 de març un importantíssim editorial. S'hi diu que totes les Repúbliques Americanes han de declarar-se, immediatament, sobre els problema espanyol. Però — afegeix — Mèxic ha de parlar «justo, firmitat i concret». Totes les Repúbliques d'Amèrica han de reconèixer les institucions republicanes. Però Mèxic ha de passar al davant d'elles. Si el nostre país — continua el portaveu d'aquell Govern — oblida les seves tradicions democràtiques, els altres pobles compliran amb el seu deure i nosaltres quedarem malament. Ahir era Guatemala d'opressió, desautoritzava la dimella la que, en trencar les cadenes tadura falangista, però és Mèxic qui, una vegada més, ha de lluitar la gran batalla anti-franquista.

Els nostres lectors ja coneixen el missatge presentat per la Diputació permanent a la Conferència Pan-americana de Mèxic. El representant d'aquesta República ha declarat, a la vigília de les reunions, que de les set delegacions consultades per ell, tres eren partidaris d'una ruptura de relacions amb el Govern Franco, altres tres es reservaren i el Brasil es declarà contrari.

La ràdio ha informat, més tard, que la conferència no pogué discutir el missatge perquè les formalitats reglamentàries li ho impediën.

El Sr. Alvaro de Albornoz ha declarat, en la seva qualitat de president de la «Junta Espanola de Liberación», que es reproduirà el missatge davant la Conferència de San Francisco. Iloc més adhibit puix que allà s'hi discutiran les qüestions polítiques relacionades amb la post-guerra.

RESOLUCIO

El dia 4 de març tingué lloc a Montpeller un míting contra la repressió franquista presidit pel Comissari de la República M. Bouin. L'alcalde de la

ciutat, M. Martin llegend, al final de l'acte una resolució demanant al Govern del General de Gaulle el trencament de relacions amb el Govern Franco.

ELS MONARQUICS

S'anuncia definitivament per a finals de març la publicació del manifest de Don Juan, comiant Franco a abandonar el Govern per a que Espanya no tingui més dificultats internacionals.

MERCAT D'ESCLAUS

Tots els francesos que durant el Govern Pétain travessaven els Pirineus eren empresonats i, després, canviats per un sac de farina aliada. D'ací ve que quan parlem amb algun francès dels que passaren d'Espanya a l'Àfrica del Nord o a Anglaterra us diu que és un «sac de farina».

Però hom no es transformava tan depressa com s'hauria volgut. Hi havia, per entremig, negociacions que duraven qui-sap-lò. Mentrestant els «neutrats» franquistes es divertien maltractant els presoners. Així ens ho innova una informació de Bèlgica. Constatant a un diputat, el Ministre de Relacions Exteriors d'aquell país ha declarat que s'ha presentat una energia reclamació al Govern Franco pels maltractes de que foren objecte els sòdits belgues. S'exigeix una indemnització per tot interessats.

I ara toca el torn als jueus. Hitler vol nodrir el mercat d'esclaus espanyol a base d'una quantitat de jueus treta dels camps de concentració alemanys. Segons «Carrefour», els «nazis» pensen enviar a Espanya 100.000 jueus. Franco, però, només n'accepta 700. Com que el tracte es de pagar-los en or o en mercaderies, el cristianíssim Franco confia — fent de mitjancer — fer un gran negoci. La «arn» és més cara — deu dir — si escasseja; i per això no vol acceptar-ne més de 700. Els altres... els altres que es morin.

«AHORA, COMO SIEMPRE»

«Destino» del 17 de febrer publica un editorial que fa referència als emigrats polítics. En un tò que preten l'objectivitat parla de conferències entre personalitats soviètiques i espanyoles. Les Corts de Mèxic haurien fracassat perquè volien «donar-nos» una solució moderada cosa que rebuïen els Soviets i el Dr Negrin. Ara, però, Prieto i Martínez Barrio viraran cap a l'esquerra i tot s'arranjarà.

«Todo el que tenga ojos para ver, que vea; quien tenga oidos para oír, oiga!» Definitivament els pobres lectors de «Destino» estan ben mal informats. Si s'ells permetés «ve» restarien sorpresos i si poguessin «oír» s'assabentarien amb estupeor que la divisió entre els republicans provenia de que els «extremistes» pledejaven precisament una solució simpàtica a Gil Robles, sense República.

Tanmateix «Destino» no s'ha acreditat gens amb la seva informació periodística.

La Democràcia...

(Ve de la 1a pagina)

tenir assegurats els mitjans indispensables per la vida quan el treball manqui per qualsevol causa justificada, o per malaltia, vellesa, etc.

Les quatre llibertats relacionades son les quatre columnes i al seu voltant, complementant-les i fent-les pràctiques i eficients, n'hi han d'altres: reunió, associació; manifestació, inviolabilitat del domicili, circulació, etc que han d'ésser reglamentades i garantides pel poder públic.

A la fi del segle XVIII francès, s'acabava de vencer el feudalisme i s'establien els drets de l'home sintetitzats en la trilogia de llibertat, igualtat i fraternitat. La llibertat era la consecració de la personalitat humana. S'establia també la igualtat davant la llei, obrint a tots els homes sense distinció de classe, edat, raça o religió, els camins per a totes les conquestes. Amb la fraternitat, s'afirma-

Necrològica

El dia 22 de Febrer, tingué lloc a Carcassonne, l'enterrament del nostre benvolgut amic Josep Grau Tico, Secretari del Comitè Comarcal de Bram (Aude), mort a l'hospital de Carcassonne.

Fervent patriota, i entusiasta militant del nostre Partit, ha vist acabar-se els seus dies lluny de la seva Patria i dels éssers estimats.

A l'enterrament, hi assistiren nombrosos compatriotes i hi estaven representats els partits i organitzacions antifeixistes: P.S.O.E., P.S.U.C., Partido Comunista Espanol, Unió de Rabassaires, Front de Llibertat, S. I. A., C.N.T.

Formaven la presidència, el Capità Cap dels Serveis de la Panificadora de Bram, on prestava els seus serveis l'amic Grau, el Sr. Joan Prat, representant E. R. C., com a President del Comitè Departamental i el Sr. Adolf Pujadas, membre del mateix, amb representació dels amics mes proxi-

mava la solidaritat humana, condició necessària de la raó d'existència de la pròpia societat.

Però resolt el problema polític restava un buit a resoldre: la desigualtat social. No era suficient que l'home tingués reconeguts els seus drets i llibertats polítiques, irrisories i sense cap eficàcia si no es mantenia damunt la garantia de la llibertat econòmica, sense la qual l'home acabaria sempre per ésser esclau de la seva pròpia misèria, a no ésser que esdevingué un estoic o un sant. La societat, reconeixem-ho, no està formada per estoics ni per sants, sinó per homes que tenen necessitats i passions que de no ésser ateses creen un ambient ben propici als desbordaments passionalment. Aleshores la violència i la revolució apareixen com a únics remeis.

El compliment a la solució donada al problema polític és, doncs, la solució del problema social. Cal que l'home sàpiga que la societat és la major garantia dels seus propis drets com a ésser humà que té necessitats a satisfer.

Aquest és el nostre deure. Aquesta és la tasca de la nova democràcia. Nova, no perquè la democràcia hagi canviat, car es immovible en el que té d'essencial sinó perquè la democràcia i el liberalisme que no son compartiments tancats i dogmàtics sino règims oberts a tots els corrents de discussió, de comprensió i d'adaptació, poden, per llur ductilitat, acomodar-se i adaptar-se a tots i a cada un dels problemes que l'exigència de cada hora ens presenta, en contrast amb aquells altres règims o sistemes que s'anquilloson en dogmatismes tancats.

Per humanitat i, sobretot, per justícia, cal resoldre el problema social i fer que tot ésser humà tingui garantits els mitjans necessaris per a satisfer totes aquelles necessitats que la seva condició li imposa.

Reconegut i proclamat el deure, ens preguntem: poden, nosaltres, homes liberals i democràtes, partit republicà allunyat de tota tendència marxista, donar una solució al problema?

Deixem en pau l'interrogant. Ja continuarem.

Travail exécuté par des ouvriers syndiqués

Ateliers Bruguière - Nîmes

Le gérant : RONSRO

Tirage limité a 1.500 exemplars

Autorisé C. M. I.

Visa de Censure - Montpeller 487 H.T.

VIDA DEL PARTIT

NOTES

Barcelona C. ; El domicili provisional del Comitè és 17 rue de Texel, Paris (XIV°).

Administració de l'E. R. C. i de «LA HUMANITAT»: Martí BARRERA, 9, rue Thérèse - Montpeller. Secretariat del Partit (notes i comunicats per aquesta secció): E. R. C., 25, rue Ecole de Droit Montpeller (Hérault)

AVEYRON

A Rodez hi ha hagut una reunió de militant del nostre Partit. Amb tot i les deficients comunicacions, l'assistència fou nombrosa, com ho prova les delegacions dels pobles que anem a continuació: Millau, Salles-la-Source, Rodelle, Cransac, Bezonnnes, Lagnac, Mondalazac, Aguessac, Severac, Requista, Baraqueville, La Cavalerie, Nant, Candas, St-Rome Cernon, Capdenac-Gare. Hi hagué un canvi d'impressions encoratjador a propòsit de la situació actual i del futur. Les notes que més sobresorrien foren la de cohesió entre els militants i la de fidelitat als principis que informen la vida del Partit. Entre altres acords que s'adoptaren hi hagué el de transmetre la més fervorosa adhesió al President de la Generalitat i el d'haver vist amb el més gran entusiasme la formació de la Solidaritat Catalana.

GIRONDA

Aquest Comitè Departamental està treballant activament per al reagrupament dels militants dels Departaments veïns desvinculats encara del nostre Partit. La tasca obté inmillorables resultats.

al President del Comitè Local d'Agde, Joaquim Viladoms, 2 rue Charleval, Agde (Hérault).

SENA

El dia 21 de gener es constituí a Paris el Comitè Departamental del Sena. Heus ací els seus components: President: J. Termes, Barcelona C. ; Vice-President: J. Quintana, Barcelona; Secretari: J. Quero, Barcelona; Vice-Secretari: M. Nougués, Lleida; Tresorer: J. Valls, Tarragona; Informació i Propaganda: Anna-Maria Sagi, Girona; Vocals: J. Rebull, Tarragona; J. Cristofol, Lleida; J. Tauler, Girona i Ll. Ramonet,

CATALUNYA proclamà la República

Aquells dies d'Abril

Entre l'alegria i l'angúnia

PER als catalans, el 14 d'abril del 1931 no és, simplement, el dia de la proclamació de la República. És el dia de la proclamació de les dues Repúblicaes: República espanyola, República catalana. Les dues proclamacions no eren divergents ni deslligades. Menys encara eren contradictòries. La proclamació de la República espanyola a la Casa de la Ciutat de Barcelona per Lluís Companys era completada per la proclamació de la República catalana a la casa de la Diputació per Francesc Macià. Dues iniciatives diferents, adoptades sense un acord previ, però filles d'una mateixa voluntat i d'un mateix ideal, duien a proclamar la llibertat nacional de Catalunya dins la lliure comunitat dels pobles hispànics.

Catalunya trencava el pacte de Sant Sebastià. Catalunya va creure's que Madrid volia sotmetre-la per la força. Així, aquells dies d'abril, si van ésser d'alegria, van ésser també d'angúnia. Sort que aquella mateixa setmana la conferència de tres ministres del Govern de la República espanyola amb els homes de la República catalana va arribar a un acord d'entendiment de la República espanyola amb els homes de la República catalana. realitat inicial, prometedora de les llibertats més amples que havia de contenir l'Estatut.

tercera República espanyola i de la tercera Generalitat catalana, cal no recaure en imprecisions semblants. Cal aclarir més que res quin ha d'ésser, tan bon punt la legalitat republicana sigui restablerta, el règim de Catalunya, i quin pot ésser el límit d'un eventual exament provisional de les facultats autonòmiques, sigui per mitjà d'una reforma constitucional, sigui per mitjà de delegacions del poder central. No convé de cap manera que, més endavant, els equívocs i les ambigüitats ens duguin uns altres dies en què l'alegria del descobriment es barregi amb l'angúnia del perill.

Sant Sebastià no tenia cap vàlua? De cap manera. En el terreny de l'elecció política, tenia una vàlua molt gran. Era el compromís moral, per part de les forces republicanes espanyoles, de respectar, a les futures Constituents, la voluntat de Catalunya, de votar l'Estatut que els catalans elaborassin. Afegiré que en aquest tracte —

(Segueix pàg. 2)

Notes al marge del 14 d'Abril històric

L'AMBIENT. — En la meua llarga vida política, no recordo haver vist mai un entusiasme popular tan gran com en els dies que precediren les eleccions municipals memorables. La primera campanya electoral de Solidaritat Catalana potser tingué més teatralitat, però no arribà tan endsins de l'ànima popular. Hi havia més desfici, més neguit, més interès a guanyar. Per això de tot arreu ens demanaven, i a JOVENTUT REPUBLICANA de Lleida era una processó de gent que sollicitava propagandistes. Fins dels llocs tinguts com a indiferents o contraris ens venien demandes. Es que el poble, amb el seu fi instint, comprenia que allò que hi havia en joc era més que un simple constituint dels ajuntaments: un

plebiscit que podia ofegar el règim d'opressió que patim de feia sept anys, per obra de la monarquia. Anaveu als pobles i multituds immenses us esperaven. Als mitjans, veritables rams humans s'apretaven per escoltar-vos. Recordo que a Lleida celebràrem un miting electoral, amb Macià, el dijous abans de les eleccions. Malgrat que el local és molt gran, calgué repetir el miting el dia següent per a les persones que no hi caberen, i calgué fer-ne un tercer la vigília de les eleccions per als que no caberen en els dies anteriors.

de la ciutat, Belcaire és un bonic poble d'Urgell on els republicans eren una insignificant minoria. Tot el poble estava dominat pel mitge, que feia de caci, i de les incondicionals ordres de Rodés, i reciprocament. Vuit dies abans de les eleccions hi vam passar i organitzàrem un miting, al qual assistí poca gent, però vam observar que n'hi havia molta escoltant-nos al carrer. Es que sabia que el caci passaria llista dels que anrien al miting. I bé, per telèfon ens deien que l'Esquerra havia guanyat les majories per una gran diferència. I tots vam dir: Quan a Belcaire hem guanyat, guanyarem a tot arreu. I així fou.

per **Humbert TORRES**

Fou en aquells mitjans que Macià deia aquelles coses tan grosses contra l'Alfons, amb la tortura que us imaginàreu del delegat governatiu que suava d'angúnia de sentir-ho i d'haver-ho de tolerar, tant el règim estava ja moralment vençut fins en l'ànim dels seus servidors. **ELS CAPELLANS.** — Els capellans dels pobles, si eren joves, estaven generalment al nostre costat; més que res contra el Borbó, i per damunt de tot, pel catalanisme. I per això molts ens votaren. Jo recordo com si ho veés ara, que en un poble d'Urgell donàvem un miting a la plaça. Davant mateix nostre, en el terrat d'una caseta baixa, hi havia molta gent a escoltar-nos, i com president-la, el capellà, Lluís Guàrdia sentí aplaudir, sobretot quan defensàvem els drets de Catalunya. I del capellà de Masalcoreig, que m'en dieu? Masalcoreig, situat en la ribera baixa del Segre, és un poble on el capellà, no sol votà per Catalunya i per la República, sinó que feu repicar les campanes en senyal de triomf, el dia que l'ajuntament proclamà la República. A Almatret passà igual. **L'ACTA DE BELCAIRE.** — La primera notícia electoral ens arribà per telèfon a JOVENTUT REPUBLICANA de Lleida cap a la cinc de la tarda, abans d'acabar l'escrutini dels col·legis

LES TROMPETES DE JERICÒ. — En un dels discursos electorals d'aquella campanya pronunciats a Lleida vaig fer una imatge que fou aplaudida. Digui que així com, segons l'Antic Testament, les trompetes de Jericó havien enfonsat els murs de la ciutat maledita, jo esperava que el crit de condemnaació de protesta que sortiria de les urnes seria tan fort que abatria coses molt altes. En sortir del miting, un xicot simpàtic de la colla dels tremendos, que no sabia anar mai sense el revòlver a la cintura, s'atancà i em digué: — Això de les trompetes i de les eleccions, no és més que musica celestial. L'única cosa que val és això, veu? — digué tot mostrant dissimuladament la creu de l'arma. Però el dimarts al vespre, en saber-se que el rei havia marxat i que la República s'havia proclamat sense tirar un tiro, l'home anava un poc escorregut, i, sobretot, no ensenyava el revòlver. **EL RECTOR D'ISABARRE.** — Com podedu suposar, al meu despatx hi acudien pocs capellans. També creureu fàcilment que jo aquells dies ni pensava en el despatx. Heus ací que el dimarts següent a les eleccions, al migdia, em telefonen de casa a JOVENTUT REPUBLICANA, on em trobava amb caràcter permanent en aquells dies de febre, i em diuen que hi vagi, que hi ha gent que m'espera, i els responc que no puc anar-hi. (Segueix a la 2a pàgina)

EDITORIAL

AVUI fa 14 anys que un gran crit de triomf planà damunt Catalunya. Un crit que s'ho emportà tot i que mateixa l'assoliment d'una de les grans fites per les quals tan ha lluitat el nostre poble. Qui de vosaltres ha oblidat el gest, la veu, l'emoció de tots aquells que feren el 14 d'abril del 1931 — des de Macià i Companys, els grans protagonistes de la jornada, a la del catalanista més humil de la nostra terra — contosos en la mateixa aclamació entusiasta? En aquella tarda, clara i tèbia, d'abril, tot Catalunya era al carrer. I tots els catalans sentien l'emoció d'aquella hora única. Espurneig d'ulls, voliear de banderes, cants de triomf, joia intensa... I ni un sol acte desplaçat, ni un sol gest d'odi i de rencor! Catalunya oferí al món una magnífica i inoblidable lliçó de civisme i de generositat.

Avui evocuem aquells fets amb orgull. Som pobres, molt pobres. Tot el que teníem, tot allò que informà el 14 d'abril del 1931, ho perdèrem momentàniament. Durant sis anys no hem viscut d'altra cosa que d'esperances i de records. Però mai volguèrem abdicar d'aquella condició «d'homes i de patriotes» de que parlava el President Irla en el seu primer missatge. I, ara, les nostres veus — la teua, company que ens llegeixes; i la dels qui a Catalunya s'han mantingut fermament; la dels qui redactem aquesta fulla — vibren a l'unisson, com ara fa 14 anys, per afirmar la nostra fe en els ideals de sempre, en allò que poques setmanes abans del 14 d'abril del 1931 es concretava en la força, ardua i generosa, d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Res del que llavors ens impulsà a la lluita era mesquí. Catalunya, la Democràcia, la Llibertat... Aquests eren els mots i les idees, amb els quals Francesc Macià i Lluís Companys guanyaren la gran batalla. Avui nosaltres els reivindicuem amb més fermesa i amb més convicció que mai. L'experiència ha estat dura i les lliçons, sovint amargues, no poden desapropiar-se. Hi havia, potser, moltes coses a perfilar, molts fets a aprendre. Hi ha, sense cap dubte, gran nombre d'aspectes a superar, a actualitzar. Del 1931 al 1945 han passat 14 anys i al llarg d'aquests 14 anys hem viscut la nostra guerra i estem assistint a les acaballes de la gran lluita que ha oposat els pobles lliures al totalitarisme internacional. Això vol dir que no ens tanquem en una falsa posició d'immobilitat, molt més si estè en compte que els nostres ideals resten intangibles, més forts que mai, i que només és per a prestigiar-los i fer-los eficients que hem d'esmerçar, de cata a un futur ben proper, els nostres afanyos i el nostre entusiasme.

L'afany i l'entusiasme d'ara fa 14 anys! Ningú, com nosaltres, l'ha de sentir més intensament. Car els herois del 14 d'abril foren Francesc Macià i Lluís Companys. I els dos Presidents, unes setmanes abans, havien fundat Esquerra Republicana de Catalunya. Heretres de Macià i de Companys, som nosaltres que volem ésser a la capdavantera de l'acció que tornarà a la nostra terra les seves llibertats.

A CATALUNYA

El 14 d'Abril

per JOSEP SANS

«La monarquia ja no existeix perquè ha tret el poble...» deia l'onze d'abril del 1931 Don Francesc Macià que havia volgut — cortesia i amistat inoblidable — cloure la campanya electoral al «seu» poble de Les Borges Blanques.

Als carrers tothom comentava apassionadament els resultats i les notícies. En canvi a l'entrar a l'ajuntament hom tenia la sensació d'endinsar-se en un altre món... «LUIS, TÉ, PREN LA VARA...» Companys, decidit, penetrà al despatx de l'Alcalde.

Pressentiment? No! Seguretat i fe en el Destí; confiança en el poble català, en aquestes masses catalanes disposades sempre a la lluita per la democràcia i la Llibertat.

«QUE VOLEU? PREGUNTÀ, SORPRÉS, EL REPRESENTANT DE «SU MAJESTAD».

L'ENDEMA, LA GRAN VICTÒRIA! Arreu de Catalunya les candidatures d'aquell partit que semblava desconegut, sortien triomfants amb una majoria aclaparadora. Gairebé sense impresos, ni interventors, ni poderats, l'Esquerra guanyava...

Companys, respon, tallant, en

Ningu no s'ho acabava de creure. Tot allo semblava un miracle, un miracle laic, el miracle de Don Francesc Macià.

«L'Alcalde, respon, tallant, en

Barcelona, Lleida, Girona, Tarragona, Sabadell, Tarrassa, Martorell, Balaguer, La Seu d'Urgell, Figueras... d'arreu les noves arribades entusiastes, Catalunya sencera havia votat per les candidatures esquerres i havia, d'aquest fet, plebiscitat la República.

D'hora en hora en el local del carrer del Duc de la Victòria — primer Secretariat d'E. R. de C. — s'anaven confirmant les dades optimistes dels primers moments.

I més enllà de l'ebre, els republicans anunciaven, així mateix el seu triomf, València, Madrid, Saragossa, Bilbao... Una darrera l'altra les capitals de «provincia» anaven concretant la seva reprobació a la Monarquia.

HORES DECISIVES Els nostres homes, en qui el poble català acabava de depositar una confiança íntegra esperarien el desenvolupament de la situació o bé, com el destí semblava senyalar-los-hi, forçarien la victòria?

Ben aviat els fets foren més ràpids que les paraules. Ben aviat les decisions prengueren vida i les accions realitat.

Lluís Companys, comprengué millor que ningú la significació extraordinària d'aquells resultats electorals. I sense vacil·lar, acompanyat d'un petit grup d'amics, es presentava a l'ajuntament.

Butlletí d'Informació d'Esquerra Republicana de Catalunya (adhesida a Solidaritat Catalana)

MONTPELLIER, 14 d'Abril del 1945.

Companyes.

— De cap manera, replicà el Sr. Martínez Domingo.

«LUIS, TÉ, PREN LA VARA...» Companys, decidit, penetrà al despatx de l'Alcalde.

«QUE VOLEU? PREGUNTÀ, SORPRÉS, EL REPRESENTANT DE «SU MAJESTAD».

L'Alcalde, respon, tallant, en

camp ha estedvingut un desert. Tot va bé. La cosa marxa tal com s'havia convingut. Tot d'una el cop de corneta habitual anuncia la repartició del diner. Les barraques es buiden. I tots els homes del camp, davant cada barraça i dels fills espinosos que tanquen cada departament, en nombre de vint mil, resten silenciosos i immòbils en homenatge als nostres morts i en protesta del nostre internament.

Aquests moments han estat inoblidables. Hem palesat inequívocament qui erem. Adhuc hem provocat un moment de pànic entre els caps del camp. Quan un d'ells diu que caldrà doblar la guarda, un amic li respon que es molt millor aminorar-la.

— Si nosaltres restem en el camp — diu — es perquè estem en un país estranger i se'n diu que hem d'esperar que es solucioni el nostre cas. Altrament...

Car així com avui recordem silenciosament el nostre 14 d'abril, de la mateixa manera, en un moment donat, tornàrem a defensar, com fos, la Llibertat.

L'Actualitat Política

Política presidencial. - La mort del President Roosevelt. - La reunió del Plé del Directori. Pec a quan la unitat republicana? - Activitats dels monacques. - La posició del P. C.

VIATGE PRESIDENCIAL

Aquests darrers dies el President Irla ha efectuat un viatge pel Migdia de França. El President de Catalunya ha rebut gran nombre de visites i comissions entrevistant-se amb representants de les diverses organitzacions polítiques de la nostra terra. Igualment s'ha entrevistat amb el Prefecte dels Pirineus Orientals, senyor Latche i amb l'Alcalde de Perpinyà senyor Mezerand, amb referència a la situació dels nostres compatriotes refugiats.

Senyalem, en fi, que el senyor Irla ha presidit una reunió del Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat. Els diferents Ponents han donat compte al President dels seus treballs. Al regradar-los el President els ha encoratjat a prosseguir la seva tasca.

EL PRESIDENT AGUIRRE A EUROPA

El President d'Euzkadi, José Antonio de Aguirre, ha arribat a Europa procedent dels Estats Units. Totseguit de la seva arribada el senyor Aguirre adreçà el següent telegrama al President de Catalunya, senyor Josep Irla: «A l'arribar a Europa per un breu sojorn, m'apresso a trametre-us la més calurosa salutació i els meus millors vots per la Catalunya que presidiu recullint la successió del meu vell amic el President Companys la tràgica fi del qual em frapà profundament. Es-

pero tenir l'ocasió de veure-us. Amistats. J. A. de Aguirre».

El President Irla ha respost: «Rebo telegrama i corresponc vostra salutació amb profunda joia. Com vos desitjo poguer-vos veure ben aviat Estic segur que com sempre estarem d'acord en l'apreciació dels problemes que afecten els nostres dos pobles. Els meus millors vots per a vos i per a Euzkadi. Josep Irla».

A París el President d'Euzkadi ha tingut importants entrevistes amb personalitats de la política francesa, catalana i espanyola. El senyor Aguirre, s'ha posat estretament en contacte amb els nostres amics, especialment amb el Secretari General del Partit, senyor Tarradellas, i, una vegada més ha palesat en termes inequívocs la necessitat de que Catalunya i Euzkadi estiguin ben d'acord.

Les organitzacions d'E.R. de C. i de la J. E. R. E. C. li han tramés gran nombre de missatges de simpatia als quals el President Aguirre ha correspost en termes de sincer afecte. Al Directori del Partit, el senyor Aguirre ha telegrafiat: «Us prego transmeteu al Directori de l'Esquerra els meus regrecaments per la vostra salutació, a la qual corresponc amb els meus millors vots per als nostres pobles germans. Espero visitar el migdia i tenir l'ocasió d'entrevistar-me amb vosaltres. Afectuosament, Aguirre.»

EL PRESIDENT ROOSEVELT ES MORT!

Al moment de tancar la nostra edició ens arriba la notícia de la mort del President dels EE. UU. Franklin ROOSEVELT.

No cal dir com sentim aquesta desaparició, tan per l'home íntegre, demòcrata i liberal que ens deixa com per la tasca que el President havia desenvolupat pel retorn dels pobles a la seva llibertat.

Al moment en que va a obrir-se la Conferència de San Francisco, la desaparició del President Roosevelt serà altament sentida. La seva visió i el seu

pensament lucid haurien estat inestimables per als delegats.

Tots els catalans veiem en el President americà el campió irreductible de la llibertat, i els milers de compatriotes que lluiten dins l'exèrcit dels Estats Units en son una prova ben palesa.

Descansi en pau el gran President. (Segueix a la 2a pàgina)

la humanitat

Una ordre recent del Ministeri de la Informació disposa la suspensió de la premsa catalana i espanyola que venia editant-se fins avui. Naturalment el nostre portat veu, LA HUMANITAT, es troba comprès en aquesta mesura.

Hem cregut, però, que el Partit no podia deixar de mantenir el contacte amb els seus militants. D'aquí l'edició del present Butlletí. Ajudeu la seva publicació amb el mateix entusiasme amb que facilitàveu l'edició de LA HUMANITAT.

19 i 20 de Maig del 1945...

CONGRES DE L'ESQUERRA A FRANÇA

El 14 d'Abril del 1931...

(Ve de la 1a pagina)

amb gran sentit cívic, passava d'un règim de tirania a la llibertat, gràcies a l'acte de Lluís Companys.

«Només la força pot obligar m'hi»

A Madrid les coses no van tan depressa. El Comitè Revolucionari està reunit en permanència i gestiona, mitjançant Romanones, que Alfons XIII abandoni el poder.

El gest de Companys ha estat l'inici de l'insubordinació monàrquica. Cal però fer que, amb textos, la balança tombi del bon costat.

I en aquest moment gloriós Macià penetra amb pas resposat a l'antic Palau del General de Catalunya. Qui, d'aquells Mossos d'Esquadra podia imaginar que aquell home prim, escaradallat, de cabell blanc i mirada lluminosa, anava a esdevenir el President de la República Catalana?

Al despatx de la Presidència de la «Diputació Provincial» s'hi troba la figura respectuosa del Sr. Maluquer.

Macià, senyor com sempre, li demana amablement d'abandonar el seu lloc.

«— Només la força pot obligar m'hi», respongué categòric.

«— La força, doncs, us ho comanarà», replicà Don Francesc posant la seva mà damunt l'espalla venerable de Maluquer...

I aquesta afirmació de Macià era veritat. L'AVI tenia amb ell la força. La força del poble, la voluntat ciutadana d'instaurar un règim de llibertat i de justícia.

LA PROCLAMA HISTORICA

«Els homes de l'Esquerra havien anat a les eleccions prometent la República i la Llibertat. I Macià, per a completar-ho, signava la proclama històrica:

«D'ACORD AMB EL PRESIDENT PROVISIONAL DE LA REPUBLICA

Entre l'alegria...

(Ve de la 1a pagina)

que havia d'ésser un tracte entre cavallers, gentlemen's agreement, segons l'expressió anglo-saxona — es partia d'un soborret: que les llibertats que reivindicaria Catalunya serien les contingudes en el règim federatiu.

El compromís va ésser complet? Per part dels catalans, sí: l'Estatut de Núria és de tipus federatiu clàssic, amb novetats tècniques inspirades en les Constitucions republicanes d'Alemanya i d'Àustria. Tot i això, aquell projecte d'Estatut que en les soledats pirenenques va gestar-se, era destrejat després a les Corts Constituents amb la participació d'elements polítics que s'havien compromès per endavant a respectar-lo.

Del règim que hi hauria a Catalunya mentre l'Estatut no fos instaurat, no va parlar-se'n a Sant Sebastià. Falla greu que va donar lloc al conflicte entre les dues Repúblicaes naixents. La interpretació espanyola va ésser que Catalunya tindria mentrestant el mateix règim que tot Espanya: interpretació poc amigable, massa tancada. La interpretació de Macià, (el qual no havia intervingut en el pacte cantàbric) va ésser diferent: ell creia que Catalunya es bastava per establir la seva llibertat i que allò que havia de dur a les Constituents espanyoles era la proposta de la unió federativa; les Constituents podien acceptar, rebutjar o discutir la unió de Catalunya amb altres pobles espanyols, però no podien denegar les llibertats que Catalunya es reservava. Era ben bé la tesi lliure-determinista o pactista. Però aquella, era la tesi de Macià i de l'incipient Govern de la República catalana, no pas la tesi de la reunió de Sant Sebastià.

Que no ho era, ho havíem comprovat plenament mesos abans Bofill i Mates i jo durant les nostres negociacions a Madrid. Nosaltres volíem omplir els buits del pacte famós, i els nostres afins espanyols no s'hi van prestar gaire. En una llarga conferència que vam tenir a la Presó Model, jo vaig procurar d'obtenir la conformitat dels nostres il·lustres interlocutors a aquesta proposta: posat que el projecte català d'autonomia es mantindria dins els límits del federalisme pimargallà, les Corts Constituents l'aprova-

FEDERAL. SENYOR NICET ALCALA ZAMORA, amb el qual acabo de conversar telefònicament. PROCLAMO LA REPUBLICA CATALANA...

Macià i Companys amb el seu gest i la seva acció feien reviu a la nostra Patria unes noves jornades de glòria i d'espèndor, donaven a Catalunya, i irradiaven a tota la Península, la llibertat de tot temps promesa.

I aquella nit inoblidable, quan al bell mig de la Plaça de Sant Jaume, les forces de la guarnició militar barcelonina llegien, en català, per primera vegada en la història contemporània de Catalunya, la proclama del President, un calfred recorria la multitud, els ulls de tots els assistents espurnejaven d'emoació mentre les notes d'«Els Segadors» s'elevaven, plujants:

«Catalunya triomfant, tornarà a ser rica i plena...»

CATALUNYA NO OBLIDA...

I avui, malgrat els anys passats, Catalunya no oblidia. La gesta de Francesc Macià i de Lluís Companys ha entrat en la nostra història com una de les pàgines més brillants i més subtils que un poble pot escriure.

Que hi fa que Francesc Macià ens abandonés en plena reconstrucció, acompanyat pel dol i unànim del nostre país i que Lluís Companys fos cobardament assassinat pels militars francistes pel «greu» delictes d'ésser President de Catalunya, si el seu record viu plenament en nosaltres i ens fa continuar disposats a repetir altra vegada la seva gesta i la seva acció?

Els homes i els anys passen. La Patria resta. I la gesta gloriosa, condensada en la senzilla data del 14 d'Abril del 1931 fa revivir més fortes que mai les nostres esperances de triomfar, en la lluita per Catalunya i per la Llibertat.

Josep Sans

El Ple del Directori d'Esquerra Republicana de Catalunya en la seva reunió dels dies 24 i 25 de març va acordar convocar un

CONGRES DE DELEGATS DELS MILITANTS

que tindrà lloc a Tolosa de Lengüadoc els dies 19 i 20 de maig del 1945.

L'Ordre del dia és el següent:

- Informe del Secretari General sobre l'actuació del Partit a l'exili.
- Estructuració orgànica del Partit a França.
- Proposicions.
- Política a seguir ep Partit davant els problemes actuals.
- Declaració del Partit.
- Precs i Preguntes.
- Discurs de clausura.

Montpeller, 14 d'abril del 1945.

Ple del Directori Secretariat

L'ACTUALITAT POLITICA

(Ve de la 1a pagina)

PLE DEL DIRECTORI

Els dies 24 i 25 de març se celebrà a Montpeller la 3a Reunió del Ple del Directori convocada pel Secretari General del Partit senyor Josep Tarradellas. Hi assistiren, a més dels Delegats de les Federacions i Consellers Assessors, 11 representants dels Comités Departamentals que compten amb més de 50 militants.

Com que tots els nostres Comités i Delegacions ja hauran rebut la circular N° 2 que conté l'acta d'aquesta reunió, ens limitem, només, a destacar per la seva importància l'acta de la celebració, els dies 19 i 20 de maig a Tolosa, d'un Congrés de Delegats de Militants l'ordre del dia del qual donem en aquesta mateixa edició.

EL 14 D'ABRIL

Amb motiu d'aquesta data històrica que tot el poble de Catalunya celebrà amb un goig ple, son molts els Comités del Partit que han organitzat actes commemoratius.

A Montpeller una representació del Directori anà a visitar el Comissari de la República, M. Bounin i el prefect M. Weiss per a significar a les seves institucions en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya una simpatia que demà serà traduïda en fets dels organismes de Govern retrobats.

LA DESUNO ANTIFELIXISTA

La ràdio americana continua informant sovint sobre la política espanyola a Amèrica. Darrerament ha

anunciat l'anada d'Indalecio Prieto a San Francisco. Abans però, aquest líder socialista, celebrà un important entrevista amb un líder treballista nord-americà.

El Dr. Negrín pensa efectuar el seu viatge a Amèrica el dia 15 d'abril. Amb qui parlarà, però? Diem això perquè Radio America ve anunciant aquests dies el desplaçament de Mèxic de nuclis polítics espanyols. No es juga una mica massa a una política de «laissez faire» i de perdre temps?

Es de doldre que en aquestes altures hi hagin actituds i posicions personals que fan gairebé impossible unes entrevistes de les quals en podria sortir una avenença per poc que fos tinguda en compte la situació internacional i el llarg calvari dels nostres pobles.

Que se n'ha fet de l'anunciada reunió de les Corts? Que hi ha de la projectada Comissió extraparlamentària? En nom de qui es parlarà a San Francisco: d'un grup polític o d'un organisme oficial com és ara les Corts?

A gent té, i amb sobrada raó, la sensació que no s'actua amb cal. Ens trobem a quatre dies de la Conferència de San Francisco, ha aparegut en escena un perillós element, el monàrquic, i Franco està disposat a fer tota les tombarelles que es vulgui per a subsistir... o per a salvar-se d'una solució radical, republicana. Mentrestant els republicans es troben reunits, sense cap organisme autoritzat fàcilment d'ésser reconegut pels Govern democràtics.

Creiem que es arribada l'hora que es liquidi aquest estat de coses confusio-

nari. Una manera ben senzilla d'assolir-ho consistiria en que tots els líders polítics trasladesin llur residència a França. Act, a la vora dels «interessats» que des de l'altra banda dels Pireneus esperen un «Prou» categòric contra Franco, es segur que se sentirien més inclinats a formular conciliatòries.

ELS MONARQUICS

Fins ara s'havia pogut dir que Don Juan era pretendent a la Corona i a un manifest, cada setmana diferit. Finalment aquest ha sorgit. Es un document prou breu i amb promeses tan limitadament democràtiques, tan imprecises, que hom té raó de dubtar de d'ara de la sinceritat «real». Belligerant, no ha sapigut parlar per damunt de les passions i enjudicia la IIa. República com un fill despitat pel destornament del seu pare.

Es molt més interessant com a document polític, les «notes» publicades per Miguel Maura i les quals constitueixen una forta requisitoria contra el restabliment de la monarquia. Segons l'ex-ministre de la Governació els monarques haurien de dedicar-se a una tasca patriòtica per si la República no se sapigués fer «estimar» de tothom i s'equivocàs de camí.

Però els monarquics continuaran — com n'és una prova el recent manifest de Don Juan — constituint dintre el poble espanyol un illot on s'hi reclouran les enveges, els egoïsmes i la cursesa de vista històrica i tradició-nal.

El moment, però, es perillós per als que plegem una solució democràtica

Notes al marge...

(Ve de la 1a pagina)

— Ja els hem dit que avui no rebriem ningú, però n'hi ha un que no vol marxar i que et prega, per Déu, que vinguis. Es un capellà.

La invocació a la divinitat era una cosa molt forta per a desatendre-la, i deixant la feina política per uns moments, cap a casa falta gent. Hi arribo i em trobo, en efecte, amb un sacerdot ja d'edat que, per a justificar la seva insistència m'explica el seu cas que era el següent: Rector d'Isabarre, poble de l'Alt Pallars perdut en un isolat recó de les estribacions dels Pireneus, trobant-se malalt de l'estómac de feia temps, i havent resolt consultar-me, dilluns a la tarda havia sortit de casa per a anar a dormir a Sort i agraït l'auto de matinada que arriba a Lleida als volts de migdia. En aqueixos pobles de l'alta montanya lleidatana es viu gairebé fora del món i el nostre home havia sortit del poble ignorant el que passava. Pel camí, a la parada de Tàrraga, li arribaren rumors, però molt atenuats, dels esdeveniments, però continuà el viatge fins a Lleida, on arribà en plena efervescència popular, i temerós que pel seu hàbit pogués passar-li alguna cosa es refugià tot seguit a casa meua que, per fortuna, s'esqueia tocant mateix la parada de l'auto.

— Salut!ls amb la mà — vaig dir-li. Ho feu, i la gent, en veure'l al costat meu, hi correspongué amb una forta ovació. Això el tranquil·litza bona cosa, però no del tot. Calgué que l'acompanyés a la fonda, d'on no es mogué fins a prendre l'auto, igualment al meu costat. En despedir-nos em digué:

— Senyor Torres, gràcies. Visca la República!

tornar-men sense que em visiti. A més, li confesso que tinc por. Com m'aventuro a sortir al carrer? No crec que corro perill si ho faig? Per caritat, salvim, no em deixi i li ho agrairé tota la vida.

Vaig tractar de fer-li veure que els republicans no ens menjàvem ningú, que no corria cap perill si sortia de casa, que allò que ell prenia per passió no era més que crits d'alegria, però l'home es mostrava desconfiat. Precisament en aquell moment venia de la plaça una gran manifestació a la que s'havia convocat el poble a l'hora de deixar el treball. Vaig sortir al balcó per veure el pas dels manifestants, gent jove la major part, homes i dones. Quan des del balcó vaig saludar els manifestants, demanà el capellà, que romania mig amagat darrera els vidres, que s'atencés, que sortís al balcó. Com que es resistia, vaig agafar-lo del braç i, d'una estirada, el vaig atreure al meu costat.

— Salut!ls amb la mà — vaig dir-li. Ho feu, i la gent, en veure'l al costat meu, hi correspongué amb una forta ovació. Això el tranquil·litza bona cosa, però no del tot. Calgué que l'acompanyés a la fonda, d'on no es mogué fins a prendre l'auto, igualment al meu costat. En despedir-nos em digué:

— Senyor Torres, gràcies. Visca la República!

— I visca la religió.

Humbert TORRES

queda com a punt litigiós el de les dissidències.

En la conferència que donà a Tolosa Santiago Carrillo aquest fixà la posició del P. C. El punt més important és la demanda d'un clima de concòrdia a base de la dissolució de la U. N. E. i de la J. E. de L. per a constituir un nou organisme. El P. C. es declara partidari de la Constitució del 1931, dels Estatuts i proclama l'acceptació dels seus precs.

El P. C. es proposa repetir l'acte de Tolosa per tota França. Nosaltres creiem que es faria un pas de gegant envers la unió si, des d'ara, el Partit Comunista es desinfectava amb tota franquesa dels grups que s'han apropiat, indegudament, els retòrics del partit.

ALS ARTISTES CATALANS

Per tal de fer-los saber un projecte interessant, es prega a tots els artistes catalans (pintors, dibuixants, esculp-tors) de comunicar llur adreça al Sr. Francesc MIRO a Marquixanes (Pyrenées-Orientales).

...de les Nacionalitats Iberiques

(Ve de la 1a pagina)

sensació de superioritat física que ha fet que mirés els altres per damunt de les espalles. La història ens en dona mil exemples. El Comte Duc d'Olivares aconseguia al rei Felip IV de treballar i pensar «con consejo maduro» que se componia Espanya, al estil i amb altres mots la mateixa frase. El 10 d'Agost del 1932, van sublevar-se els militars per a evitar l'autonomia de Catalunya. Hom havia acordat ajornar el moviment — ens conta en un llibre el dels seus organitzadors, l'avui general Esteban Infantes — «pero era ya difícil. El Estatuto estaba por aprobar-se. I fou Calvo Sotelo el que digué que preferia una Espanya roja a una Espanya rota». I fou Honorio Maura, el que, després dels fets d'octubre del 1934, proposà al Parlament l'anul·lació pura i simple de l'Estatut. I ara és Don Alvaro de Albornoz, reputat «liberal i democràtic» el que s'oposa a les nostres llibertats, com ho fan uns socialistes, que publiquen un setmanari, a Tolosa. Tot això demostra, a més d'un antiliberalisme arrelat — sí, senyor Albornoz, sí — una manca de tolerància, de sentit de responsabilitat, i de cultura històrica.

Si els dirigents de la política espanyola no haguessin pensat i actuat així, i si haguessin donat reformes polítiques i llibertats autonòmiques als pobles d'Europa, d'Àfrica i d'Amèrica, dels quals disposava, no els hauria perdut. Ara li queda a Espanya ben poca cosa, i persistint en aquesta política, risca de perdre el poc que té. Queda ben palès, a traves de la història, que qualsevol intent que vulgui fer-se amb un esperit centralista i unitari, fracassarà. Perquè la centralització sigui beneficiosa, cal que els pobles agrupats vegin i reconeguin en el poder central la seva representació. Ni catalans, ni bascos, ni galles, no poden reconèixer Castella com a representativa. La unió fera per força no és una unió certa, efectiva ni duradora. S'ha parlat molt de la unitat espanyola feta pels Reis Catòlics, però no hi ha cap fet històric que determini i simbolitzi aquesta unitat.

Com és possible conciliar, agrupar, unir els pobles ibèrics? No hi ha més que un camí: el de la federació. Eimoligüem, FEDERACIO vol dir unió, llaç, vincle. En els països integrats per nacionalitats diverses, la Federació és la sola fórmula capaç d'assegurar un règim polític i social estable que permeti la pau entre els ciutadans i el progrés material i espiritual. Diu Turgot: «Es en els petits Estats on es desenvolupen les sànes doctrines

de govern; on la igualtat és observada i on l'esperit humà fa un major progrés». Per la seva facultat d'adaptació, en les condicions i en les necessitats d'un país, la forma federal afavoreix de manera positiva el desenvolupament de les fonts de riquesa, perquè permet a cada Estat, membre de donar-se una adequada legislació pròpia. Això obre pas a l'estímul, el qual manca quan els pobles de mentalitat, de cultura i d'interessos distíctes es veuen obligats a acatar una legislació uniforme i a suportar la intervenció dels agents i dels organismes del poder central. Tomàs Jefferson dela a propòsit d'això una cosa que es podria aplicar a Espanya: «Si Washington hagués de dir en quin moment sal sembrar i en quin altre cal collir, la gent no trigaria gaire a morir-se de fam».

El que cal es delimitar els camps i determinar les facultats que corresponen a cada Estat, i respectar-les i fer-les respectar, perquè així com és axiomàtic que la llibertat d'un home acaba allí on la llibertat d'un altre home comença, ho és també en el que fa referència als pobles. El dret és la regla de la vida i qualsevol violació que se'n faci és un obstacle per al desenvolupament normal dels homes i les coses. Només a base de respectar els drets d'uns i altres, és possible de conciliar els interessos de cadascú i de dotar els ciutadans de la categoria d'homes lliures a casa seva i d'homes lliures en el conjunt del país.

Els enemics de les autonomies (que ho són, vulguin o no, de la llibertat individual) alleguen que és un contrasentit parlar d'aquesta distribució de poder en una hora caracteritzada per les tendències collectivistes i internacionalistes. Però si estudiessim una mica els moviments democràtics moderns, veuríem que aquests, concebuts universalistes, es fonamenten damunt el dret dels pobles a la llibertat.

Espanya és un ésser vivent i, com a tal, complex, que pot i deu trobar el seu camí a traves de les seves pròpies complexitats.

J. M. LLADO FIGUERES.

Travall executat par des ouvriers syndiqués

Ateliers Bruquier - Nîmes

Le gérant : RONSO

Tirage limitat a 1.500 exemplars

Autorisé C. M. I.

Visa de Censure - Montpellier

684 HT

VIDA DEL PARTIT

NOTA

Contestatant a preguntes que ens han adreçat diferents Comités i Delegacions sobre l'existència d'una prima d'indemnització als pertanyents a Grups de Treballadors, fem avinent que, en virtut d'una disposició que atribueix una indemnització de 2.000 Francs als «internés o hebergés», hi ha senyors Comissaris de la República que consideren com a tals els pertanyents a antics grups de treballadors. Així succeïx en el Departament de la Dordogne on, per «arret» del 5 de setembre del 1944 i Circular 496 R/CAB del 6 d'octubre del mateix any, s'atorga la indemnització als treballadors estrangers que demanen el seu alliberament.

Com que es tracta d'una qüestió d'indemnització d'un text vigent per part dels Srs. Comissaris de la República és convenient, doncs, que els interessats facin gestions bé individuals o col·lectives prop de les esmentades autoritats regionals o departamentals. En aquest cas es podria al·legar el precedent generós que aplica el Senyor Prefet de Dordogne.

Plé del Directori Secretariat

ALT LOIRE

El Comitè Local de Le Puy s'ha constituït de la següent manera: President, Isidre Barrinat; Secretari, Ramon Moral; Tresorer, Josep Badia.

DORDONYA

El dia 25 de març tingué lloc a Perigueux l'Assemblea per a constituir el Comitè Departamental. Aquest ha quedat constituït així: President, Rafael Cadinach;

Vice-President, Josep Croles; Secretari, Josep Serra; Sots-secretari, Antoni Garcia; Tresorer, Joan Figols; Comptadors, Francesc Rodon; Propaganda, Teresa Baduell; Vocal, Lluís Lopez.

(No havent-nos indicat les Federacions a les quals pertanyen aquests militants no podem complimentar aquest requisit reglamentari).

ALTS PIRENEUS

El Comitè Departamental ha designat Delegat Comarcal per a Lanmezean al militant En Ramon Rodó, 85 rue Thiers.

GARD

S'ha constituït el Comitè Comarcal de Bagnols s. Cèze. President, Ramon Pérez; Secretari, Bartolomé Bastard; Tresorer, Josep Marin; Comptador, Josep Zamora; Vocal, Casimir Calabell.

AVEYRON

El Comitè Local de Decazeville està constituït així: President, Josep Guix; Secretari, Emili Sans; Vocals, Francesc Abelló i Alfons Besseres. L'adreça és: Emili Sans, 85 rue Carpage, chez M. François coiffeur, Decazeville.

CREUZE

Delegació per al reagrupament dels militants d'aquest Departament:

ment: Tomas Juanola, 52 Faubourg Montpeller, Guéret.

HERAULT

Es prega a tots els Comités i militants d'E. R. de C. d'aquest Departament, que no hagin encara tramés degudament empletres les fitxes que els hi foren entregades i enviades, se serveixin transmetre-les amb tota urgència al Secretari d'Organització d'aquest Comitè Departamental, Sr. Josep Teixidor, 3, rue du Commerce, Montpeller (Hérault).

Igualment es prega a tots aquells Comités Locals i militants que no hagin abonat llurs quotes fins a finals de Febrer darrer, se serveixin transmetre l'import al Tresorer Sr. F. Torrents, 46, rue Lunaret, Montpeller (Hérault).

Es posa en coneixement de tots els Comités i militants que la correspondència adreçada al nostre president, Sr. Benet i Pinyana, ha d'adreçar-se a 19, Faubourg de Nîmes; i no Route de Nîmes.

Es prega al que pugui donar noves de Josep Cabré Mora, secretari que fou de l'Ajuntament de Santa Bàrbara, que ho assabenti al company Agustí Sagarra, rue de la Pompe, a Pomerols (Hérault).

La humanitat

D.O.I.C.

Dins de Catalunya, som catalans nacionals, dins l'Estat Espanyol, republicans federals, dins del món homes de llibertat.

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.ª EPOCA — N.º 21 — 25 de Juny del 1945

Fundador: Lluís COMPANYS

REDACCIO: 10, Rue de Verdun - MONTPELLIER

Enmig d'un gran entusiasme l'Esquerra ha celebrat el seu Congrés de França...

"L'Esquerra dugué la llibertat de Catalunya i ha lluitat amb tot l'entusiasme contra el feixisme. Cal que ara porti la llibertat i la pau al nostre poble".

Carles Pi i SUNYER.

Diumenge i dimarts, 3 i 4 de juny, ha tingut lloc a la sala del Museu del Jardí de Plantes, de la ciutat de Tolosa, el Congrés d'Esquerra Republicana de Catalunya a França.

La celebració d'aquesta important assemblea va donar lloc a l'aplegament dels representants del Partit als diversos departaments, i mostrà la cordialitat que hi ha entre tots i la compenetració existent respecte els problemes fonamentals de l'hora.

Dels departaments més allunyats de França arribaren els delegats d'E.R. de C., plens tot de patriòtica voluntat per a estudiar les qüestions plantejades i per a l'adopció d'unes resolucions que contribuïssin, un dia, a resoldre-les.

La primera sessió

Obert l'acte, el President del C. D. de l'Alt Garona, senyor Alvarez de Lara adreçà la paraula als assembleistes. Els donà la benvinguda i els remarcà la transcendència de l'assemblea que anava a inaugurar les seves tasques.

Seguidament hom procedí a la designació de la Taula presidencial que quedà constituïda així: President, senyor Nogués i Biset;

vice-presidents, senyors Hilari Salvadó i Joan Llevadot, secretaris, Carbó, Bassas, Granada i Gual.

En una taula situada al costat de la Presidència s'hi asseguren els senyors Josep Tarradellas, secretari general d'E.R.C. i els senyors Pi i Sunyer i Sauret, membres del seu Comitè Executiu.

El President Sr. Nogués adreça la paraula al Congrés i diu que un deure sagrat s'imposa: Reunints en l'exili, batent ales cap a la Patria que estimem tant i que avui sofreix l'esclavatge i la manca de llibertat. Vagi el nostre record, diu, per a tots els catalans que arreu del món sofreixen com nosaltres l'absència de la Patria; pels que en la Patria mateixa sofreixen en la carn i en l'esperit l'esclavatge del dictador. I per damunt de tot el nostre més emociat record a tots els que han donat la sang i la vida per Catalunya, simbolitzats en els nostres dos grans Presidents, Francesc Macià i Lluís Companys.

Fou llegit un cablegrama dels senyors Andreu i Santalo, que son a Mèxic, en el qual adreçaven una salutació a l'assemblea, i es suspengué la sessió fins a la tarda.

Segona sessió

L'informe del Secretari General d'E. R. de C.

bleistes, no sols pels temes que s'hi tractaven, sinó també per la forma en què foren desenvolupats i amb la profusió de dades que havien de precisar el que el senyor Tarradellas anava dient.

L'informe tingué dues parts: la primera, que afectava a la política seguida per E.R.C. en la qüestió d'ajut i orientació als refugis catalans en els primers temps d'exili; l'altra, eminentment política, que es refereix a les gestions realitzades amb els altres partits en vista a arribar a una mútua comprensió i a una mútua acció conduent a l'aspiració i a la necessitat suprema: enfortiment del règim franquista i restabliment de les llibertats a casa nostra.

En la primera part, el senyor Tarradellas es referí a les dificultats alienes a la seva voluntat que trobaren els nostres dirigents per a atendre les necessitats derivades de l'exode. La assistència d'un Govern — digué el senyor Tarradellas — obligà a E.R.C. a suportar un gran pes, i, malgrat totes les dificultats en sortí airosa, i possibilità un gran nombre d'embarcaments.

El senyor Tarradellas remarcà igualment la conducta dels Consellers d'E.R.C. els quals presentaren tota una liquidació econòmica dels respectius Departaments així com el d'Acció Catalana.

VITALITAT DE L'ESQUERRA

Potser aquestes ratlles són innecessàries. Tot el que podríem comentar d'aquest magnífic Congrés de l'Esquerra a França es troba difós al llarg de la informació — no tan àmplia com voldríem — que inserim en aquest número. I, sintesi justíssima del que allí va discutir-se, aci tenim la Declaració del Partit que constitueix un dels millors documents de caire polític que s'han ofert al nostre poble en els darrers anys. Afegiu a això l'entusiasme, la cordialitat, l'altesa de mires amb que es desenvolupà el Congrés i en tindreu, extraordinàriament esquematitzada, la seva tònica.

Mai, com després d'aquest Congrés, l'Esquerra havia aparegut tan unida, tan forta, tan segura d'ella mateixa i dels ideals que defensa. Tots aquells que un moment, havien pogut creure en una caducitat, més o menys efectiva del nostre Partit, hauran pogut adonar-se de llur error. La veu de la gent jove s'ha fet sentir al costat de la de les velles figures del catalanisme republicà escoltades sempre, com la d'Humbert Torres, amb respectuosa i deferent admiració. T'hothora l'acord ha estat absolut i mai ha aparegut una divergència.

Tots aquells altres que creien en possibles divisions en el si de l'Esquerra, han palesat, igualment, una minsa visió política. França? Anglaterra? La resposta, rotunda, categòrica apareix al llarg de tot el Congrés i tingué un coronament d'un simbolisme i d'una emoció extraordinàries quan, enmig els aplaudiments entusiastes dels Congresistes, Antoni Rovira i Virgili i Carles Pi i Sunyer, s'abraçaren estretament.

Tots aquells, en fi, que afirmaven que l'Esquerra marcaria una posició imprecisa, flotant, s'equivocaren igualment. Els discursos, magnífics de fons i de orma, de Carles Pi i Sunyer, d'Antoni Rovira i Virgili i de Josep Tarradellas; la declaració política, la defineixen de manera categòrica, sense donar lloc a dubtes ni equivocs. Fidel a ella mateixa, al seu programa, a la seva trajectòria; fidel a l'hora que ella vivint, als seus neguits, a la natural evolució que imposa; fidel a Catalunya, al seu martiri present, a un futur immediat de reconstrucció, l'Esquerra apareix, una vegada més, com la gran força política de la democràcia catalana. Si mai n'havíem dubtat, el Congrés de Tolosa ens ho ratifica. En la felicitat evocació que Rovira i Virgili feu del President Macià; en el record emocionat que l'Assemblea dedicà a Lluís Companys; en la decisió i l'ardidesa amb què es parlà de l'esdevenidor de Catalunya i la República, volent veure-hi, estratègicament units, la solidarització amb la persona i l'obra dels homes que la fundaren i, al mateix temps, el ferm convenciment que davant un futur ple d'esculls i dificultats, l'Esquerra continua essent la força àgil, coherent i constructiva que sabrà situar-se en el lloc que veritablement li correspondrà. Heus aci el que, per a nosaltres, fa la grandesa del Congrés de Tolosa.

La segona part de l'informe fou dedicat a les qüestions eminentment polítiques; als esforços realitzats per E. R. C. en vista al reagrupament de les forces polítiques catalanes i a la plasmació en un Consell Nacional Català, iniciatives que no anaren endavant en el 1939 i que es concretaren, en 1940, amb la formació d'un Consell. En 1941, Carles Pi i Sunyer, a Londres, feu néixer demana la impossibilitat d'actuacions públiques a França, el Consell Nacional de Catalunya. Parlà també de la Junta d'Alliberament Espanyola i del moviment d'unitat catalana, expressat en Solida-

ritat, i s'estengué en explicacions sobre aquest moviment. Tractà de les relacions d'E.R.C. amb els altres partits catalans i els partits espanyols i acabà dient que a Catalunya donàvem compte de les activitats polítiques del Partit. «Hem atuat — conclougué el senyor Tarradellas — amb lleialtat, honestat i esperit patriòtic, i per damunt de tot hem pensat en una cosa: en Catalunya».

L'informe del Secretari General fou acollit amb una gran ovació. No hi hagué debat puix que es tractava d'un informe, que és llavors del que serà fet pel

Secretari General a Catalunya. I pel fet d'ésser un informe destinat als militants d'E. R. C. representats per llurs delegats, en donem una ressença reduïda. Podem dir, però, que fou seguit amb un interès vivíssim i que produí una gran impressió, tant per la qualitat dels raonaments i pel to de l'exposició, com pel que demostrava desbord dels dirigents d'E.R.C. de cara a la resolució dels problemes més greus i delicats que plantejava l'emigració catalana.

BREUS INTERVENCIONS:

Després de l'informe intervingueren breument els senyors Casamitjana, Duran i Guàrdia, Barrera (Heribert) i Arnau Cortina.

Seguidament, fou nomenada una comissió encarregada d'examinar les propostes que es presentessin en el curs de l'assemblea, i que determinessin sobre la seva procedència. La comissió quedà integrada per Grau i Ros, Paigverí, Aragones i Galceran.

Política a seguir davant els problemes actuals

Discurs de C. Pi i Sunyer

Tot seguit s'alçà a parlar el membre del Directori d'E.R.C., senyor Carles Pi i Sunyer. Després d'expressar l'alegria del retrobament amb tants amics, recordà que per l'abril del 1939, el President Lluís Companys, convençut que el problema català tindria un abast internacional, va demanar-li anar a Londres per a completar, d'allí estant, la tasca que inclouen els homes d'E.R.C. a França i a l'Amèrica Llatina.

Es creu potser l'hora no era adequada per a manifestar aquest sentiment, però cal dir que es precisament en aquestes hores quan cal que aquestes afirmacions siguin fetes. Quan les farem si no? Quan poguem fer manifestacions espectaculars? Si Catalunya estigués malalta o defallida, o es trobes, com es troba, impossibilitada de fer aquesta pública afirmació, a casa nostra, més deure tenim nosaltres de fer-ho amb tot esclat i amb tot entusiasme, per a demostrar al món que no ens sentim vençuts, perquè l'esperit es manté més ferm i més aït que mai. (Aplaudiments).

Creu que la política d'E. R. C. d'avui no ha d'ésser altra que de caràcter nacional, i que donarem una prova de seny i d'intel·ligència si sabem subordinar els interessos de carter a una finalitat nacional. No hem de cercar allò que pugui separar-nos, sino allò que ens és comú. Si anem amb recel i amb reserva a fer aquesta política nacional, actuarem mesquinament i amb poc sentit pràctic, perquè els moviments d'aquesta mena han de fer-se amb generositat de cor.

Que assistim a un procés polític d'alta importància és indubtable. No podem tenir la certesa d'arribar allà on volem, però és inqüestionable que el procés ha començat. Les migrades concessions que estí fet el febrer espanyol, per a mantenir-se al Poder, en son una prova.

Sigui quin sigui el desenvolupament d'aquest procés entre els interrogants de demà hi ha quicòm que per nosaltres no pot ésser-nos cap: cal afirmar, reconstruir, fer inestructible la gran democràcia catalana. E. R. de C. que és en ella mateixa un instrument democràtic de gran volum i importància, té el deure i ha de tenir l'orgull de cristallitzar aquesta democràcia catalana dempeus. Quan a l'interior i a l'exterior parlem, no en nom de nacis fervorosos i d'un sentiment difús, sino d'una democràcia organitzada i d'un poble en peu, tots els problemes se'ns resoldran naturalment de manera favorable.

Poc després digué esclatà la guerra, i quan, per efecte de la nomenata desfeta de l'exèrcit francès i de l'armistici, quedaren tallades les comunicacions i impossibilitada tota acció política a França, ell considerà necessari plantar bandera de Catalunya i d'això en nasqué el Consell Nacional de Catalunya.

Uns nuclis de catalans d'Amèrica donaren llur adhesió al Consell Nacional, donant així una afirmació plena de la personalitat catalana, afirmació que feien també tots els catalans i cada un d'ells en els llocs on es trobaven.

Dins del procés polític a venir, hi ha una cosa que dona virtualitat: un pensament polític. E. R. C. ha de tenir aquest pensament, que no sols haurà de servir per a encendre la flama de l'ideal, sino que ha de tenir un esperit llibre, europeu i que s'enllaci amb l'altre continent. Tenim aquest pensament però cal cristallitzar-lo. I no podrà ésser altre que el fonamentat en el principi federal o confederal.

De vegades quan es parla de la tradició federal vuitcentista, aquest principi es considera un principi vell. Fa molts anys que fou formulat, però és el principi del món d'avui i del demà.

No hem d'actuar únicament Catalunya endins, sino que hem de projectar-nos enfora. S'ha dit i repetit que el nacionalisme és una regressió. Hom som, però, nosaltres, en tant que no som nacionals. Quan siguem nacionals deixarem d'ésser nacionalistes. Però quan som víctimes d'un altre nacionalisme, que és un nacionalisme agressiu, hem d'ésser necessàriament nacionalistes. (Aplaudiments).

(Segueix a la 2a pàgina)

Salutació al President

Senyor JOSEP IRLA. — Congrés E. R. de C. reunit ciutat Tolosa agraït enviar-vos respectuosos salutacions i desitjar-vos llibertat i endegament i benestar al nostre poble. Nogués, President Congrés.

LA DECLARACIO POLITICA

El Congrés de Delegats departamentals de Catalunya i de governar-ha ella mateixa, sense altres limitacions. La solidaritat del proletariat espanyol, comprensible des del punt de vista clàssic, no significa la centralització de les lleis ni dels serveis socials. Al contrari, els nostres problemes defineixen la propietat, no com un prior, més complexos i importants que vèlegi individual o de classe, sino com els de qualsevol altra part d'Espanya, una funció social. La propietat, doncs, demanen d'ésser tractats i resolts dins d'una perspectiva d'interessos generals. I la primera reforma que en aquest aspecte s'ha d'emprendre, és l'organització dels serveis públics, del crèdit i de les grans indústries-claus com a instruments de l'economia col·lectiva.

El poble català, bo i reivindicant el dret a bastir lliurement el seu Estat nacional, accepta, desitja, proposa i tot, l'associació federal o confederal dels pobles ibèrics, que donguin forma i vida a una gran República de República, cadascuna amb la bandera nacional desplegada, la llengua nacional sobirana, la llei nacional lliure, i aplegades pel pacte de germanor i convivència, sota una llei general per a la seva unió.

Indiscutible com és la legitimitat democràtica de la República destruïda temporalment pel feixisme espanyol, guin realitzar-lo aquells pobles que, amb l'ajut decisiu del feixisme internacional avui vençut, reconeixem com el porten encès a la sang i a l'ànima, a la nova etapa, la Constitució espanyola del 1931 i els Estatuts de Catalunya i d'Euskadi, amb les modificacions de l'Estat Central i dels països autònoms, a fi d'adaptar el règim a les necessitats del període provisor; i obrir el pas a un altre règim d'amplicta llibertat que comenci per la convocatòria d'unes eleccions en les quals el nostre poble pugui expressar lliurement la seva voluntat nacional.

LA LLIBERTAT DE L'HOME

El principi de la llibertat de l'home imposa, a Catalunya i a tot Espanya, el restabliment i l'enfortiment de la República democràtica, el laïcisme absolut respectuós amb totes les opinions i creences, el repudi de la coacció damunt les ides i els actes lícits. El camí ha d'ésser obert per a les ideologies; tancat per a les violències. Cap dictadura, doncs: ni d'un cabdill, ni d'una força armada, ni d'una secta, ni d'una classe, ni d'un partit. En l'ordre de tots, el dret de cadascú ha de quedar assegurat, i la voluntat del poble, encarnada en les institucions filles del sufragi, ha d'ésser estrictament respectada. La resistència al Govern opressor ha de convertir-se en assistència al Govern popular.

LA TRANSFORMACIO SOCIAL

El principi de la transformació social no podria tenir una aplicació adequada i beneficiosa a Catalunya sense un augment de les facultats autonòmiques en matèria laboral, econòmica i financera. El nostre proletariat està més interessat encara que els altres que els estaments catalans en l'assoliment d'un més alt grau d'autonomia. Si la remensió dels treballadors ha d'ésser letargant i la nostra classe mitjana no una més forta proporció d'homes seuts a l'inte-als rengles de l'exili. Per cada intel·lectual català que l'ha trait, n'hi ha cent

LA LLIBERTAT NACIONAL

El principi de la Llibertat nacional obra dels treballadors a Catalunya ressos, ni d'aspiracions, i una política català que l'ha trait, n'hi ha cent

Missatges a Catalunya

Recullint la suggerència presentada al Directori d'Esquerra Republicana de Catalunya pel Comitè Local de Bezièrs i per correspondre a un assumpte que pel seu caràcter té un interès de gran importància, es posa a la consideració del Congrés si vol votar per aclamació la proposta següent: El Congrés de militants d'Esquerra Republicana de Catalunya a França, Salutida amb emocionada simpatia a tots aquells que en terra de Catalunya treballen i combaten contra el jou feixista i per la llibertat de la Patria.

Es complian en constatar l'importància sempre creixent de les forces de resistència del nostre Partit.

Demana que sigui fet tot el que calgui per ajudar-les fent que la seva estructuració sigui cada cop més completa, i.

Expressa el fervent desig de que s'arribi a l'acció coordinada i convergent de totes les forces d'oposició i resistència sota l'autoritat de les institucions o organismes superiors catalans, de manera que per la seva actuació a tensesm seriosa i coratjosa puguin contribuir efectivament a l'alliberament de Catalunya.

El Directori d'Esquerra Republicana de Catalunya proposa al Congrés que acordi significar als nostres militants empresonats i a tots els amics i simpatitzants de Catalunya la simpatia i l'emoció amb que se'ls recorda.

Es declara que la tasca que amb tants d'obstacles realitzen els que s'han imposat el feixisme per de l'actuació és una penyora ben prometedora que l'Esquerra Republicana de Catalunya ja orgánicament avança fermament pels camins que menen al redreçament del nostre Partit possibilitant des d'ara

Ajudeu-nos!

Un partit com el nostre necessita un fons permanent que permeti fer front a totes les necessitats. Necessitem diners per a les nostres activitats (circulars, butlletí en francès, periòdic, etc...). S'han de fer viatges, els treballs de Secretaria pugen cada dia més. Cal que tots els nostres amics ens envien donatius per assegurar les nostres publicacions. Inmediatament publicarem un altre número extraordinari dedicat al Congrés. Al mateix temps podem anunciar als nostres amics que ja està molt avançada la confecció d'un important fascicle en el qual, ultra donar una ressenya extensíssima de tot el Congrés, s'hi inserirà el text íntegre dels principals discursos i proposicions aprovades. Ajuden-nos amics! Adregeu els vostres donatius a Martí BARRERA, 9, rue Thersée, Montpellier.

"Avui podem proclamar que només hi ha una tendència, un sol Partit i una sola fé..."

A. Rovira i Virgili

Tenim un problema a resoldre: el del retorn i la reconquesta de la Pàtria. Cal facilitar-ne la solució. Per això hem de prendre certes tàctiques que no han de contradir aquest pensament polític, però que l'adaptaran a les possibilitats. Sense preveure el futur, hi ha una cosa segura, inqüestionable: com més uniu, partits i catalans, més fàcil serà el retorn i la reconquesta (Molt bé).

Volem assaïar a aquest Congrés perquè teneu la convicció que E. R. C. estava unida. Constatem ara el que ens creiem per endavant i que ara veiem a la llum del dia (Molta aplaudiments).

Reconeixem la legitimitat de la Constitució i de l'Estatut. Qui en dubta? Son el fruit de la voluntat popular lliurament expressada. No podem, però, si tenim un pensament i unes possibilitats, aturar-nos ací. Cal completar aquest punt de partida, a base d'unes eleccions en les quals el poble mostri la seva voluntat democràtica.

Perquè retorn i recobriment siguin ràpids tenim el deure d'actuar com a democrates. Ens hem d'entendre també amb els democrates republicans espanyols. Els Presidents Irla i Aguirre s'han adreçat al President Martínez Barrio i li han expressat, amb tota claretat, la necessitat d'una unió democràtica espanyola. Però, tot és confús en aquest sentit, i nosaltres hem de preguntar-nos amb qui ens entendrem. Hem de fer-ho amb un grup o una fracció contra uns altres grups i unes altres fraccions? Si aquest estat és perillós i la fusió és impossible, hem de renunciar-hi tanmateix? No. Hauríem d'entendre-nos amb aquell grup que sigui veritablement representatiu i, al mateix temps, més favorable a les aspiracions de Catalunya.

Com la farem l'entesa? Cal, en tot cas, que hi anem amb un profund sentit de la dignitat catalana (Molt bé).

Hem sentit dues injustícies: l'una que diu que si Franco ha vençut és perquè la República ha perdut l'Autonomia a Catalunya (i els que ho diuen són més antidemocrates del que es pensen); i l'altra que diu que Catalunya — que ha estat víctima de la guerra — és la que l'ha fet perdre. Jo que soc un home poc subjecte a reaccions violentes, he de dir-vos que reaccio amb violència cada vegada que les meves oïdes senten aquesta injustícia. Cal que ens presentem dignes de la nostra condició de catalans i orgullosos del nostre esforç en tota hora, i que ho fem sense esperit de sotmissió ni de subordinació, que for a una actitud indigna, de nosaltres. (Aplaudiments).

Un altre problema que cal abordar i resoldre és el de donar un fort contingut econòmic i social a E. R. C. Damunt de les rutes espirituals i materials, i enmig d'una forta crisi moral, Europa i el món van a realitzar una llarga i difícil tasca de reconstrucció i de recobriment. Catalunya ha de participar-hi,

per això el nostre Partit ha de tenir i ha d'executar un programa en aquestes matèries. Els anglesos han donat en aquest aspecte un gran exemple. Durant sis anys de guerra cruent, Anglaterra ha fet una política nacional política, motivada per raons interiors en els aspectes socials i econòmics. Per què això? Perquè en aquells anys s'ha produït una revolució profunda, una transformació facilitada per la mobilització total d'homes i dones, Guany qui guany en les conteses polítiques angleses, la transformació d'Anglaterra estarà feta.

Aquesta lliçó ens dona un camí. Catalunya ha de donar unes lliçons i unes exemples als altres pobles. Si no realitzem aquestes transformacions profundes i veritables, i fem només unes revolucions sorolloses i sense profit, no sortirem de l'exili o hi tornarem aviat. Fem-ho doncs, amb maduresa, amb seny i sense passes falses.

É.R.C. ES EL PARTIT QUE DUGUE LA LLIBERTAT DE CATALUNYA, I EL QUE HA LLUITAT AMB TOT L'ENTUSIASME I TOT L'ESPERIT DE SACRIFICI CONTRA EL FEIXISME. Però no n'hi ha prou amb això. Hem d'aspirar, desitjar i obtenir que E.R.C. sigui el Partit que porti la llibertat i la pau al nostre poble.

Cal que fem un examen de nosaltres mateixos, i que aquells que es consideren bona procurin ésser millors. L'execució d'E.R.C. és una meta executoria. Ella calgué amb Catalunya, perquè defensava i estimava Catalunya. La nostra conducta present i futura ha d'ésser una conducta exemplar, i hem de fer que els judicis que mereixen les coses bones que acompanyem a fer tots junts junts dignes del que ha merescut el que ara hem fet de bo.

Catalunya ha sofert. Ara sent, com mai, un neguit de renovació. Aquest neguit no ha d'espantar ningú, sino el contrari. Cal, però, que sapiguem recollir-lo i endegar-lo per la bona via. No hem d'oposar-nos a allò que el poble reclama com a avanç polític, econòmic i social. E. R. C. pot i deu fer molt. Però Catalunya reclama i necessita galatje i orientació i el nostre Partit ha de donar-li. La responsabilitat dels que en som fora és immensa. Un dia Catalunya ens demanarà comptes, i cal que sapiguem respondre. Si complim aquest deure ens farem dignes de la llibertat de Catalunya, i en la lluita contra el feixisme. Actuem, ara, amb coratge, seny, ambició noble i voluntat irreducible per a fer una Pàtria lliure i humana, per a fer i perfilar una Pàtria catalana en la qual els catalans puguin sentir-se hi catalans.

El final del discurs del senyor Carles Pi i Sunyer fou saludat amb una gran ovació tributada a peu dret per tota l'Assemblea. I la sessió és suspesa.

que es manifesta dins E. R. de C. ens ompla d'esperança per al futur. Aquesta germanor que vivim en aquests moments, germinar que es sent no pel soroll de les paraules sino per la sinceritat i profunditat amb que es diuen, fa que tinguem sempre present a la nostra memòria els glorijsos caiguts per la nostra llibertat. Jo us demano que a l'ensenyament que aproben la meua proposició retem tots plegats un homenatge simbòlic, pensant en el nostre President Martí, a la persona del seu germà aquí present...

L'Assemblea dempeus tributa una ovació indescriptible a Manuel Companys, representant de l'arriège. Aquest, emocionadíssim, remercia l'Assemblea. El moment és d'una prona emoció.

LA HUMANITAT

El Sr. BAIDES parla de la necessitat de resoldre definitivament els dificultats que impideixen la publicació regular de «la humanitat».

El Sr. SAURET assenyalava els dificultats pràctiques que existeixen i el Sr. TARADELLAS diu que s'estan fent gestions per a que legalment sigui autoritzada la publicació del nostre portaveu.

L'Estructuració del Partit a França

El Sr. BENET en nom de la Comissió lleigeix el text definitiu de l'Estructuració interna del Partit a França.

El Sr. SANS en nom de la J. E. R. E. C. demana que el límit màxim d'edat de la Joventut sigui posat a 30 anys en lloc de 21 com demana la Comissió. Així s'acorda.

Seguidament es aproba l'Estructuració del Partit a França i es passa a l'elecció del Consell Directiu.

A proposta de la Presidència el Congrés acordava per aclamació nomenar el senyor Malal nostre poble.

Cal que fem un examen de nosaltres mateixos, i que aquells que es consideren bona procurin ésser millors. L'execució d'E.R.C. és una meta executoria. Ella calgué amb Catalunya, perquè defensava i estimava Catalunya. La nostra conducta present i futura ha d'ésser una conducta exemplar, i hem de fer que els judicis que mereixen les coses bones que acompanyem a fer tots junts junts dignes del que ha merescut el que ara hem fet de bo.

El President Irla encarrega la formació de Govern a Carles Pi i Sunyer

El Gabinet del President de la Generalitat, comunica:

«El President de la Generalitat de Catalunya, Sr. Josep Irla, segur d'interpretar el sentiment dels catalans i atent al desig generalment manifestat, d'anar a la constitució d'un Govern que sigui la representació autèntica de Catalunya davant del món, desig que li ha estat reiterat en el curs d'extenses consultes recentment celebrades, ha encarregat al Sr. Carles Pi i Sunyer, ex-primer Conseller del Govern de la Generalitat, la missió de formar un Govern d'unitat catalana.

«El Sr. Pi i Sunyer ha acceptat aquest encàrrec i després de procedir a diverses consultes amb representacions de forces polítiques i obreres catalanes, s'ha traslladat a Londres per a continuar els treballs relacionats amb el compliment de la seva missió.

«En rebre la visita de comiat del Sr. Pi i Sunyer el Sr. President de la Generalitat, assegurat amb satisfacció dels resultats obtinguts va expressar-li el viu desig que les seves gestions esegin coronades ben aviat per l'exit que mereixen».

Paris, 14 de juny del 1945.

Tots hem vist i escoltat les denominacions dels departaments i hem fet geografia francesa. Però per damunt de tots aquests noms de departaments francesos, hi hem vist la geografia de Catalunya i l'esperit de Catalunya: l'Ampurdà i la Maresma, l'Urgell i la Plana de Vic, el Vallès i el Camp de Tarragona.

Hi ha en aquests actes l'anunci i la seguretat que aviat tornarem a treguer la terra dels nostres amors, la terra del terros material i de la pàtria espiritual. Quan guaitem el Canigó pensem que aviat veurem el Montseny i Montserrat; quan viem lliure el riu Garona pensem que aviat veurem lliures l'Ebre i el Segre, el Ter i el Llobregat. El mon d'avui és més que mai unida, i no podem creure que hi hagi una França, una Europa, un mon lliures, sense una Catalunya lliure. Això ens ho diu el raonament i l'instint. Quan veiem per damunt de tota la terra nostra; pobla per la seva natura, però rica pel seu treball, hi veiem també la història, l'ànima, del nostre poble i compremem la necessitat d'una ambició i d'un treball concret que el deure ens obliga a realitzar. Sha dit si aquest Congrés era o no era representatiu. Oficialment el Congrés no és el Partit. Però aquest conjunt és un tros viu del nostre Partit i de Catalunya, i ens recorda la terra nostra i ens fa més viu el desig de tornar a posar-hi els peus.

Per la terra, el català és home de pàtria; per la mar és home del món, de l'univers. Quan hi tornem hem de saludar en les divinitats de la terra, muntanyes i rius, la nostra pròpia condició de catalans i el nostre esperit de ciutadans universals. Cal sobretot que veiem en les muntanyes catalanes, — que son les que inspiraren Maragall, — el signe de la renaixença patriòtica. Pensem, doncs, en una muntanya — en la de Barcelona — que els nostres enemics n'han fet una enemiga dels catalans. Dalt de la muntanya hi ha un castell. Fa tres segles, en 1640, fou construït per a defensar Catalunya de l'invasor, per a protegir la ciutat; els fets de la política, l'han fet, però, l'enemic més directe i més sinistre, la llengüa l'ha fet odiós. Al costat dels records del famós procés de Montjuïc, hi veiem el lloc on va caure el President Companys. I allà on va caure el President Companys no hi pot haver un lloc de martiri. Quan tornem a Catalunya el primer que hem de fer és enderrocar el castell de Montjuïc. (Aplaudiments).

I ara, amics, us parlaré de la tasca concreta i fecunda d'aquest congrés. Hem aconseguit, no la unitat, perquè ja la teníem, sino l'expressió clara i rotunda de la unitat. Als que parlaven de tendències de Londres, de Mèxic, de Montpeller i potser de Perpinyà, els hem demostrat que aquest viatge de Carles Pi i Sunyer és un present magnífic que ens ha fet el nostre Partit. Ell ha ajudat sempre a l'obra democràtica i d'unitat. A la llista dels mèrits que té l'amic Pi i Sunyer, hi hem d'afegir aquest, que és el que mereix la nostra adhesió i la nostra gratitud.

(En aquest moment, i davant del públic dempeus, Rovira i Virgili dona una estrofa abraçada a Pi i Sunyer, enmig de grans aplaudiments. El moment és d'una gran i veritable emoció).

Tots els senyals indiquen que E. R. C. conserva el vot de la majoria. Tots n'estem convençuts i els altres també. El partit central de Catalunya és el nostre Partit, el qual no ha tingut mai un esperit tançat; en soc testimoni i el vull aportar. Si hi havia un home que era home de Pàtria i no de partit, aquest home era Francesc Macià. Aquest home estimava Catalunya i vetllava pel seu interès. I quan el partit li donà la seva confiança, i li proposa uns candidats, Macià trià uns noms que no eren d'E.R.C. però que després s'hi

havien d'incorporar i havien de servir-lo. Fet ací la gran obra política i patriòtica de Francesc Macià. En començar l'etapa econòmica de Catalunya, Macià omplé encara el nostre cor, i ens plaia de recordar l'esforç que feu per a unir les tres grans corrents sortides de les entranyes de la terra: el republicanisme, el catalanisme i l'obrerisme. Macià va veure-ho clar, i avui ja compremem tots que per a treballar eficaçment per Catalunya hem de fer-ho junts republicans, catalanistes i obrers i procurar que aquest lligam sigui un lligam indestructible.

Venen uns temps en que el més important serà la transformació social. En caure el feixisme, quedem endegats els principis i impulsats els corrents liberals i democràtics, amb un profund sentit social. Hem de canviar aquest regim, no pas amb revolucions inoficients i injustes. Amplia és la porta de passar. Jaureu dels que sense els obrers la República és buida. I això que és veritat a França també ho a Catalunya. Mirem les lliçons de la història: la guerra dels remences en el segle XV i la guerra dels Segadors en el XVII.

Els dos grans problemes de la segona meitat del segle present, seran els problemes interiors demogràfic, social i el problema peninsular per als pobles ibèrics. Segons com els entenguem, tindrem una Catalunya lliure i prospera que la volem o agitada per dolors i convulsions.

Cal tenir, doncs, un pensament social i un pensament nacional. I amb el social un pensament en ordre a la demografia. És evident que els catalans de sang catalana sofreixen una baixa natalitat, i això produeix una força corrent immigratori de repercussions considerables. Catalunya arribarà, potser, a tenir més habitants, però tindrà menys catalans. La immigració ha contribuït a la riquesa de Catalunya; sense ella no tindria dos milions d'habitants i la riquesa industrial i agrícola serien menys importants. No podem, ni hem de voler negligir ni refusar aquestes immigracions, però hem de dir que els EE.UU., un poble que es va crear amb races britàniques, rebé al segle XIX polonesos, txecs, italians, portuguesos i que d'aquesta barreja en sortí un poble fort amb una consciència nacional i amb prou força per a triomfar. Els homes barrejats dels EE.UU. han vençut els homes purs d'Alemanya. No ens espantem, doncs, la immigració. El que cal és aprofitar les característiques per a atreure els que venen. Cosa fàcil perquè és un fet que demostra la vitalitat de Catalunya que en dues generacions la massa immigrada queda catalanitzada. Si no venen amb un esperit anticatalà hem de considerar-los de dret i de fet ciutadans de Catalunya.

Queda, però, en molts, un dubte: aquesta República del 1931 i aquest Estatut del 1932, tornaran a ésser? Crec que si les coses no van per aquest camí, és perquè a hores d'ara la unitat és lliure en les coses d'Espanya. Cal que aquesta unitat sigui feta i ho sigui solidament. I és en aquest sentit i amb aquesta noble aspiració que treballen els caps de dues de les nacions hispàniques: el President Irla i el President Aguirre.

Hi ha, d'una altra banda, el fill d'Alfons XIII, branca d'un arbre degenerat, que es fa dir Comte de Barcelona, per afalagar els catalans. Aquest Comte és falsificat, no és un Guifré, ni un Borrell, ni un Berenguer. Diuen que ha après la llengua catalana, però també la sabia Felip IV i fou un dels més grans enemics de Catalunya.

En el seu discurs d'ahir, l'amic Pi i Sunyer féu al·lusió a les relacions amb els partits de l'Espanya castellana, dins de la nostra pròpia dignitat. No hi haurà respecte, però, a aquesta dignitat, si consentim que sigui dit que la culpa d'haver perdut la guerra, és la culpa dels catalans. Hem de rebutjar energèticament certes insinuacions. Si volem formar balanç, hem de dir que la culpa és la d'haver basat una República amb mitjans monàrquics, amb funcionaris monàrquics i amb magistrats monàrquics.

Qui no recorda la magnífica tasca realitzada per la indústria de guerra catalana? Catalunya que en temps de pau no tenia res de guerra, va fer armes i municions i fabricà polvor. Tarradellas anà un dia a Madrid i veié un general d'oficina per a mostrar-li aquesta fabricació. Enlloc de rebre la felicitació, rebé aquesta frase explosiva: «Con que derecho han hecho Vdes. la polvora?».

Tots reconeixem l'heroisme del poble madrileny, però cal dir que les primeres forces que anaren a defensar Madrid foren forces vingudes de Catalunya. I fou la sang d'obrers i menestrats catalans la que regà les esteques castellanes i els arrabals de Madrid.

Tercera sessió

A les deu de la nit, del diumenge comença la tercera sessió del Congrés d'E.R.C. sota la presidència del senyor Nogués i amb la intervenció del senyor Francesc de P. Jené, el qual diu:

La presència de l'amic Carles Pi i Sunyer, és una demostració de la solidaritat que regna a E.R.C. El seu parlament ha vingut a dissipar certs malentesos, i tots hem de felicitar-nos de la seva intervenció que és l'exposició d'un veritable pensament i d'un programa de govern.

Ea senyor Grau i Ros, remarca que no és hora de les imprevisiones sino de portar un programa pensat i madurat. Dedicar un homenatge a Macià, Companys, Llaure, Seguí i Peiro, defensors esforçats de la classe treballadora, i diu que E.R.C. ha de seguir llur exemple.

Intervingueren en el debat els senyors Portas, Barrera i Pi i Sunyer i finalment s'alceca la sessió.

La Declaració Política

Després d'unes breus paraules del Sr. Prats el senyor Rovira i Virgili passa a defensar el projecte de Declaració del Partit.

Hem volgut, diu, donar al problema social tota la importància que es mereix. Nosaltres estem convençuts que E. R. C. seguit els presidents Macià i Companys, serà a l'avanguardia del nostre poble al donar satisfacció plena als obrers catalans. Catalunya és un poble de llibertat i un poble treballador, i nosaltres hem volgut formular la nostra esperança en la Democràcia perquè en aquesta s'hi troben compençats tots els homes que formem E. R. de C.

Aquest projecte ha estat preparat després d'un llarg canvi d'impressions entre la Ponència i el Directori amb assistència de Carles Pi i Sunyer. La conversa ha palesat la unanimitat existent i podem avui proclamar que només hi ha una tendència, un partit i una sola fé. Tots participem en el comú ideal i sense que ningú hagi hagut de transigir hem reconegut que tots pensem igual.

Després d'aquestes paraules de Rovira i Virgili es dona compte de les proposicions i es menes presentades a la Declaració per diferents Departaments. En la discussió hi intervenen els Srs. OLLE, PRATS, FERNÁNDEZ, FORTBERNAT, ARNAU CORTINA, TERMEZ, DURAN I GUARDIA I HERIBERT BARRERA. Seguidament es aproba per aclamació la Declaració del Partit que publiquem en lloc destacat de la nostra edició.

CONSELL DIRECTIU a FRANÇA

President: Josep TARRADELLAS (Secretari General d'E. R. de C.)

Melcior BASSAS
Manuel COMPANYS
J. DURAN I GUARDIA
J. GARCIA-CASTELLET
Miquel GÁLCCERAN
Joan TAULER
Joaquim PRATS
Emili VIGO
Santiago VILA

1 representant de la J.E.R.E.C.

PROBLEMES ECONOMICS I SOCIALS

Una proposició del Sr. GARU I ROS sobre problemes economic-socials dona lloc a un ampli debat en el que hi intervenen els Srs. CASAMITJANA, H. BARRERA, SAURET, MORANT, PORTAS, DURAN I GUARDIA I ALVAREZ DE LARA. Finalment s'acorda la creació d'una Comissió Central d'Estudis i Plans amb la següent composició: H. Barrera; J. M. Benet; J. Casamitjana; J. Duran i Guardia; J. Fontbernat; F. Grau i Ros; Dr. Mestre Puig; R. Portas; U. M. Torres.

El senyor PORTAS defensa una proposició en el sentit d'intensificar les gestions i pressions per a la formació d'un Govern de la República espanyola, previ acord de tots els partits i sindicats.

El senyor PI I SUNYER en nom del Directori, contesta al senyor Portas, i diu que la proposició presentada per aquest està

Intervenció d'H. Torres

Seguidament s'enceta una discussió sobre la participació de la Lliga a Solidaritat Catalana. Els representants de Perpinyà, i una part dels de l'Herault impugnen aquesta intervenció. El senyor HUMBERT TORRES remarca que després de les lluites a Catalunya i a Espanya necessitem una cura de repos com els malalts que han travessat una malaltia greu. Els homes dirigents d'E.R.C. ho han comprès i per això han iniciat una política constructiva amb la creació d'un Consell Assessor instrument de treball, i amb Solidaritat Catalana, nasuda per inspiració d'E.R.C. Creiem fermament que tots els catalans que s'han tingut en una conducta digne, poden i deuen pertànyer a Solidaritat. Com és possible que les forces de dreta catalana que portaren 250.000 electors a les urnes puguin ésser eliminades? Crec que aquesta idea d'un organisme representatiu de totes les forces catalanes és un encert, i que no persistir-hi fora una equivocació.

El senyor TARADELLAS, diu que no es tracta d'un pacte amb la Lliga-com ha dit algun orador sino d'un manifest en el qual hi ha la coincidència d'uns partits contra els feixistes. Aquest contacte no és nou, i en temps del President Macià fou establert a base de que la minoria de la Lliga a les Constituents votés conjuntament amb la d'E.R.C. en tot el que afectava Catalunya. El bloc dels 47 diputats catalans ho es va trencar. Si volem fer una política nacional, cal que aquesta sigui oberta i no tançada, i que cerquem coincidències honorables. Que mai ningú no vegi en aquesta actitud nostra l'intenció de portar E.R.C. pels vianans d'una política contrària als seus interessos i a la seva dignitat.

El senyor GARCIA CASTELLET, que havia defensat, primerament, la proposició presentada per P. O., demana que consti la presentació de la proposta malgrat que els la retiresim. Igualment ho fan constar els delegats de l'Herault. Així s'acorda.

Al marge del Congrés...

Josep TARRADELLAS, opina...

Al finalitzar el Congrés del Partit demanarem unes impressions al Secretari General d'E.R.C. El senyor Josep Tarradellas ens digué:

«L'Esquerra ha demostrat en aquest Congrés la unitat d'una seva tendència política, una disciplina a la qual tots ens sentim sotmesos, un profund sentit de responsabilitat i per fi la noble ambició de lliurar cada dia amb més fermesa per Catalunya i la seva llibertat.

El nostre Congrés ha palesat també, que desitgem implantar a casa nostra i ben aviat, un Govern que faci possible la convivència entre tots els catalans dignes i que vulguin comprendre que en el món civilitzat ja han desaparegut els règims i els privilegis de tots aquells que el volien sotmetre.

La fonda preocupació dels delegats per als problemes que avui tenen plantejats tots els pobles, l'inquietat que tothom ha tingut per les qüestions econòmiques i socials dels nostres futurs, és una clara demostració que a l'Esquerra, un partit que mai ha deixat de defensar els interessos de les classes treballadores, no l'espanya cap sistema, cap solució, ni aquat-

Joan SAURET, ens diu...

Per la seva banda el senyor Joan Sauret, membre del Comitè Executiu, ens ha dit «Europa assisteix insensible al declivi d'aquells grans partits que durant un gran període i amb els qualificatius de liberal, de democràcia i de radical, governaven els pobles o ocupaven un lloc preminent en l'estat de la política. Han estat depassats per unes concepcions socials i polítiques atrevides i per unes tàctiques més dinàmiques, més inquietes. La seva manca d'agilitat a despendre's de llast, llur manca d'energia a vitalitzar s'logans simpàtics, però ara insuficients, els ha valgut la pèrdua del seu prestigi i del seu poder. Una altra causa ha despullat completament i ara volem descomparar en un mar d'indeterminacions. Molts d'ells s'han desplaçat fins a confondre's amb els conservadors vell estil i els que han

29 de Juliol a Montauban. Congrés de la J. E. R. E. C.

Detalls en la nostra pròpia edició.

DONATIUS

Suma anterior: 22.401,30 francs.
Perpinyà, un de les comarques gironines: 2.000; Le Mans, Eduard de la Cruz: 50; Biens: Joan Josa: 55; Mácón, Leandre Suau: 50; Delegació Saône et Loire: 60; Perpinyà, J. M.: 15; Brann, Comitè Comarcal: 45; Poitiers, Nicolau Balmanya: 5; Carisey, Josep Colet: 55; Euzauz, Uns amics: 320; Oisse, Farrarons: 200; Font-Romeu, Joan Corcoll: 5; Bagnols sur Sèze, Pere Poveda: 50; Villefrance, Jordi Lletché: 55; Lliquarolles, Jaume Salas: 55; Suevres, Arthur Valls, 25; Grandpuits, Josep Solé: 100; Ferrolles-Atilly, Joan Antonell, 100; Rivèrevert, Miguel Mas: 25; La Bastide, Marçal Borràs: 5; La Bastide, Joan Jordana: 5; Les Braunes, Josep Camarasa: 300. Total: 25.981,30 francs.

Resten encara donatius que seran publicats en el numero vinent.

Per un error d'impremta el donatiu de 100 francs publicat en el N. 18 ha de ésser a nom de J. Calré, Oissons, havent de dir J. Cabré, Oison.

Le Gérant: RONSO

Travail exécuté par des ouvriers syndiqués

Ateliers Bruguiere - Nîmes

Cinquena sessió

PER LA FORMACIÓ D'UN GOVERN DE CATALUNYA

El Sr. FORTBERNAT defensa una proposició en el sentit de que es vagi ràpidament a la formació d'un Govern Provisional de Catalunya disposat a utilitzar tots els mitjans per a fer possible l'enderrocament del règim franquista i la reinstauració de la llibertat catalana. Cal, diu, la formació d'aquest Govern per mirar d'obtenir l'apoi de les Nacions Unides.

El Sr. TARRADELLAS li contesta i explica les dificultats que han existit per a formar el Govern de Catalunya. La seva opinió és que

cal pensar en la formació d'aquest Govern, però a influències perquè la República també en tingui un. En les nostres properes converses amb el President Irla, acaba dient, li farem conèixer amb tot detall el vostre pensament.

El Sr. Fontbernat li agraeix aquestes explicacions, intervinent en el debat els Srs. DURAN I GUARDIA I PORTAS.

HOMENATGE ALS NOSTRES MARTIRS

El Sr. PUIG PUJADES demana que, com a homenatge als nostres màrtirs, s'enviï un ramell de flors a la vidua del President Companys. La nostra satisfacció diu, per la unió

nostror, i en pla de recordar l'esforç que feu per a unir les tres grans corrents sortides de les entranyes de la terra: el republicanisme, el catalanisme i l'obrerisme. Macià va veure-ho clar, i avui ja compremem tots que per a treballar eficaçment per Catalunya hem de fer-ho junts republicans, catalanistes i obrers i procurar que aquest lligam sigui un lligam indestructible.

Venen uns temps en que el més important serà la transformació social. En caure el feixisme, quedem endegats els principis i impulsats els corrents liberals i democràtics, amb un profund sentit social. Hem de canviar aquest regim, no pas amb revolucions inoficients i injustes. Amplia és la porta de passar. Jaureu dels que sense els obrers la República és buida. I això que és veritat a França també ho a Catalunya. Mirem les lliçons de la història: la guerra dels remences en el segle XV i la guerra dels Segadors en el XVII.

Els dos grans problemes de la segona meitat del segle present, seran els problemes interiors demogràfic, social i el problema peninsular per als pobles ibèrics. Segons com els entenguem, tindrem una Catalunya lliure i prospera que la volem o agitada per dolors i convulsions.

Cal tenir, doncs, un pensament social i un pensament nacional. I amb el social un pensament en ordre a la demografia. És evident que els catalans de sang catalana sofreixen una baixa natalitat, i això produeix una força corrent immigratori de repercussions considerables. Catalunya arribarà, potser, a tenir més habitants, però tindrà menys catalans. La immigració ha contribuït a la riquesa de Catalunya; sense ella no tindria dos milions d'habitants i la riquesa industrial i agrícola serien menys importants. No podem, ni hem de voler negligir ni refusar aquestes immigracions, però hem de dir que els EE.UU., un poble que es va crear amb races britàniques, rebé al segle XIX polonesos, txecs, italians, portuguesos i que d'aquesta barreja en sortí un poble fort amb una consciència nacional i amb prou força per a triomfar. Els homes barrejats dels EE.UU. han vençut els homes purs d'Alemanya. No ens espantem, doncs, la immigració. El que cal és aprofitar les característiques per a atreure els que venen. Cosa fàcil perquè és un fet que demostra la vitalitat de Catalunya que en dues generacions la massa immigrada queda catalanitzada. Si no venen amb un esperit anticatalà hem de considerar-los de dret i de fet ciutadans de Catalunya.

Al marge del Congrés...

Josep TARRADELLAS, opina...

Al finalitzar el Congrés del Partit demanarem unes impressions al Secretari General d'E.R.C. El senyor Josep Tarradellas ens digué:

«L'Esquerra ha demostrat en aquest Congrés la unitat d'una seva tendència política, una disciplina a la qual tots ens sentim sotmesos, un profund sentit de responsabilitat i per fi la noble ambició de lliurar cada dia amb més fermesa per Catalunya i la seva llibertat.

El nostre Congrés ha palesat també, que desitgem implantar a casa nostra i ben aviat, un Govern que faci possible la convivència entre tots els catalans dignes i que vulguin comprendre que en el món civilitzat ja han desaparegut els règims i els privilegis de tots aquells que el volien sotmetre.

La fonda preocupació dels delegats per als problemes que avui tenen plantejats tots els pobles, l'inquietat que tothom ha tingut per les qüestions econòmiques i socials dels nostres futurs, és una clara demostració que a l'Esquerra, un partit que mai ha deixat de defensar els interessos de les classes treballadores, no l'espanya cap sistema, cap solució, ni aquat-

Al marge del Congrés...

Josep TARRADELLAS, opina...

Al finalitzar el Congrés del Partit demanarem unes impressions al Secretari General d'E.R.C. El senyor Josep Tarradellas ens digué:

«L'Esquerra ha demostrat en aquest Congrés la unitat d'una seva tendència política, una disciplina a la qual tots ens sentim sotmesos, un profund sentit de responsabilitat i per fi la noble ambició de lliurar cada dia amb més fermesa per Catalunya i la seva llibertat.

El nostre Congrés ha palesat també, que desitgem implantar a casa nostra i ben aviat, un Govern que faci possible la convivència entre tots els catalans dignes i que vulguin comprendre que en el món civilitzat ja han desaparegut els règims i els privilegis de tots aquells que el volien sotmetre.

La fonda preocupació dels delegats per als problemes que avui tenen plantejats tots els pobles, l'inquietat que tothom ha tingut per les qüestions econòmiques i socials dels nostres futurs, és una clara demostració que a l'Esquerra, un partit que mai ha deixat de defensar els interessos de les classes treballadores, no l'espanya cap sistema, cap solució, ni aquat-

B.D.I.C.

La humanitat

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.ª EPOCA - Nº 22 - 10 d'Agost del 1945

Fundador : Lluís COMPANYS

REDACCIO : 10, Rue de Verdun - MONTPELLIER

AL SERVEI DE LA LLIBERTAT DE CATALUNYA!

ENS CALEN 250.000 FRANCS

El darrer Congrès d'Esquerra Republicana de Catalunya ha posat de relleu la coherència, el dinamisme, el sentit altíssim de responsabilitat del nostre Partit. Avui l'Esquerra segueix essent la gran força de la democràcia catalana, la sola força, indicada a endegar la política del nostre poble.

El Partit s'ha de fer digne, per la seva actuació intensiva i coratjosa, de la confiança que, a l'exili i a Catalunya, tenen depositada en ell les amples sectors de la democràcia catalana. D'ací que ens proposem intensificar encara més la nostra actuació, a la qual tots, del dirigent al més humil militant o simpatitzant, han de contribuir. Sempre a l'avantatge, l'Esquerra ocupa en aquest moment el seu lloc. No pas amb farfalleja verbal, ni amb fraseologia més o menys efectista, sino conscient de la seva responsabilitat i de la seva força.

Comença, doncs, un nou període d'actuació del nostre Partit, un període activíssim, d'ídèntica transcendència al que precedí el 14 d'abril del 1931 i el 16 de febrer del 1936. Com llavors comptem amb l'ajuda dels nostres amics i com llavors, gràcies a llur esforç i a llur entusiasme, la victòria vindrà a coronar el nostre esforç.

A partir d'aquest numero, « La Humanitat » tornarà a aparèixer regularment. Però això és només un aspecte de les nostres activitats. Els actes d'afirmació, les conferències, les reunions informatives, el treball de les ponències, el contacte amb els nostres companys del Partit, es trobin allà on vulguin, la preparació de la futura tasca de Govern, constitueixen — enmig de tants altres — alguns dels aspectes de la nostra actuació. Per a fer-la factible ens cal, com deiem, el concurs de tots. D'ací que, per a posar-la en marxa, adreçem avui aquesta crida als nostres amics. Ens calen els mitjans econòmics necessaris per a portar endavant els nostres projectes. Dos cents cinquanta mil francs és la quantitat que hem d'assolir ràpidament per a realitzar-los. Cap amic nostre no defugirà la nostra crida. Setmanes abans del 16 de febrer, quan una gran part dels nostres dirigents estaven emprisonats, quan ens mancava tot, l'Esquerra s'adreçà des d'aquestes mateixes columnes, als seus amics, la resposta fou entusiasta i el premi al desinterès emocionant d'aquelles hores fou la victòria. Avui repetim la crida, perquè ara, com aleshores, el mateix resultat ha de coronar els nostres esforços.

Contribuiu, amics, en la mesura de les vostres possibilitats a la nostra subscripció. Ens calen 250 mil francs. Trameteu el més aviat possible els vostres donatius al membre del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França i Treasurer del Partit, l'amic Santiago Vila, 250 route d'Elne, Perpinyà, Chèques-Postaux n.º 57675 - Montpellier (Hérault).

L'Esquerra està, com sempre, al servei de la Llibertat. Que cap companya manqui a la nostra crida i que, com el 14 d'abril i el 16 de febrer, siguem nosaltres els qui portem a Catalunya el recobriment de la seva llibertat de la seva ànima!

QUE ESPERA FRANCO ?

Laski, President del Partit Laborista anglès, ha dit : « La victòria laborista permetrà de donar ràpida satisfacció als anhels dels nostres amics els republicans espanyols. »

Els nostres deures

per Josep TARRADELLES

Després del resultat del nostre darrer Congrès celebrat a Tolosa, vam creure que havíem demostrat d'una manera clara i precisa, la inutilitat de certes propagandes contra la disciplina del Partit i el fracàs d'alguns en voler portar la confusió als nostres principis i als nostres ideals. Creiem també que totes les maniobres i discussions públiques d'aquests darrers mesos encaminades a fomentar la discòrdia, haurien desaparegut. Però vet aci que ens hem equivocats; car, malgrat la nostra unitat evident i malgrat el ferm propòsit de no desviar-nos de la línia política nostra, dirigida pel pensament de treballar per Catalunya, hi ha qui, a hores d'ara, com si no hagués passat res, persisteix en la seva actitud i preten pertorbar la política catalana.

Abans del nostre Congrès era, si voleu, fins i tot comprensible que aquells que de molt temps ençà aspiraven, amb una persistència imperturbable, a destruir o desacreditar l'Esquerra Republicana de Catalunya i els seus dirigents, haguessin cregut que, realment, hi havien, entre nosaltres, divergències ideològiques que, a la curta o a la llarga, escindirien el nostre Partit. Però ara, en recomençar llurs campanyes confusió ambolcades de ridícles amenaces, ens fan creure el que ja havíem sospitat: que la seva política gira entorn de petites ambicions personals fins ara insatisfetes.

Aquells que, al seu dia, volgueren escoltar, sabien prou bé — perquè així els ho digüerem — que no podien fer-se massa il·lusions, perquè l'Esquerra estava ben lluny de veure trencada la seva unitat de pensament i d'acció per una divergència de caràcter ideològic i, menys encara, per raons de caràcter personal que no han existit més que en la imaginació d'aquests mentors que ens han sortit a darrera hora. Avui, davant de la insistència que demostren, hem de dir que no es preocupin tant de nosaltres i que posin la llarga experiència que tenen i els èxits obtinguts en llurs actuacions polítiques al servei de llurs propis partits i organitzacions.

Però la nostra unitat i els seus ideals, els seus deures i les seves responsabilitats envers Catalunya. No té necessitat que ningú els hi recordi. La manifestació més emotiva del nostre Congrès de Tolosa fou, justament, aquella que estava en l'esperit de tothom: la fidelitat patriòtica a aquest pensament. Per això els nostres debats es descabellaren en un ambient de lleialtat i de germanor del qual tots ens sentim orgullosos, perquè estàvem segurs d'interpretar així els desigs del nostre poble.

I així mateix ha succeït. Per les notícies rebudes darrerament de Catalunya coneixem l'entusiasme amb què han estat acollits els acords del Congrès per part dels nostres companys que lluiten amb abnegació admirable i per aquells altres que sofreixen en presons i camps de concentració. Les nostres decisions han estat també vistes amb simpatia per altres sectors de la vida catalana que lluiten com nosaltres mateixos per a enderrocar el règim de Franco i que, a més, tenen el desig vehement de col·laborar a l'obra que ha de dur-nos un clima de convivència i de pau amb tots els catalans que mai no han deixat de tenir fe en els destins de la Pàtria. Si de casa nostra ens han arribat aquestes notícies encoratjadores i coincidents amb el nostre pensament, també de les Repúbliques americanes i de l'Àfrica del Nord ens han vingut les adhesions més entusiastes de nuclis importants d'exiliats que, com és natural, estan compostos en llur majoria per homes de l'Esquerra.

Aquest cordial i sincer plebiscit d'unitat i d'acatament a uns ideals, hauria de fer comprendre que, no és únicament degut a una reacció sentimental, sino a una realitat política inqüestionable. L'Esquerra que ha estat el partit majoritari, cal que ho torni a ésser perquè la seva política és, avui, la única que pot portar a Catalunya la llibertat en un clima de pau i de benestar que ningú més no és capaç de donar-li.

Caldria, al mateix temps, que ningú no oblidés que l'Esquerra no ha

Aquesta és la sola preocupació nostra, i cal que ningú no ho oblidés: treballar per a fer possible ben aviat l'alliberament del nostre poble. El demés ja no ens interessa tant o no ens interessa gens. Dia vindrà, i a casa nostra, que cada partit i organització i cada un de nosaltres respondrà de la lleialtat de la seva conducta. Es justament per això que fins ara, ni per una sola vegada, « LA HUMANITAT » ni cap dels homes representatius del nostre Partit, ha contestat campanyes, comentaris i actituds fetes contra nosaltres. Però és ben clar que, pesi al nostre cordial desig d'ample i generosa convivència, ens veiem obligats avui a dir que no podem ni volen continuar en aquest silenci voluntari, car altrament acabaria per a donar la sensació que l'Esquerra tem la polemica, que l'Esquerra defugí el deure i que les nostres nobles inquietuds estan sotmeses o mediatitzades per una mena de temença a la crítica i a la lluita. Es per aquesta resolució nostra que fa uns dies hem decidit fer conèixer al Partit Socialista Unificat de Catalunya, d'una manera cordial però ben precisa, la nostra posició política davant la seva actitud persistent de mantenir un equivoc dins de la política catalana.

També avui volem dir a tots aquells que no volen reconèixer la força i la capacitat de l'Esquerra, que el nostre Partit no necessita de llurs consells, ni els hi accepta patents de bona conducta. Es el poble de Catalunya el que ha de jutjar-nos a tots. Per part nostra, com sigui que mai no l'hem abandonada ni hem deixat de creure-hi, ans bé, hem procurat servir-la lleialment i desinteressadament, no temem el seu judici. Al mateix temps, que no s'esverin, car l'Esquerra no té necessitat de fer demagogia ni d'utilitzar la ironia insidiosa per a obtenir apoís i confiances populars.

Volldriem que tothom sapigués que la nostra més alta i patriòtica ambició ha estat i serà la de realitzar per Catalunya una política que tingui gran despesa i que faci possible que els catalans poguem veure el nostre poble amb una major llibertat, i, socialment, defensat de totes les injustícies i de cara a un major progrés que el situí al nivell dels pobles més avançats.

Aquest ha estat l'esperit dominant al Congrès de Tolosa i aquest és també l'anhel de les nostres joventuts nacionalistes aplegades a les J.E. R.E.C. Aquestes, en el seu recent Congrès de Montauban han afirmat, d'una manera apassionada la seva fe inestroncable en la Pàtria i en els nostres ideals de sempre per als quals estan disposats a donar el millor de la seva vida.

Aquest ha estat l'esperit dominant al Congrès de Tolosa i aquest és també l'anhel de les nostres joventuts nacionalistes aplegades a les J.E. R.E.C. Aquestes, en el seu recent Congrès de Montauban han afirmat, d'una manera apassionada la seva fe inestroncable en la Pàtria i en els nostres ideals de sempre per als quals estan disposats a donar el millor de la seva vida.

(Segueix a la segona pàgina)

La tragèdia espanyola

Amunt i avall de l'Esplanada, en converses amb els amics, es parlava aquests dies darrers de l'actual moment polític de la vida interior francesa. Davant les actituds oposades i aparentment irreductibles que es manifesten per amplis sectors d'opinió i que es tradueixen per inevitables dificultats en la funció de govern, una ombra de pessimisme, de preocupació almenys, planava en les reflexions que uns i altres formulaven per la temença que una ruptura es produís entre govern i opinió que conduís a una situació sense sortida. Una crisi d'autoritat seria, en els moments presents, una dissort per a França, més necessària que mai de donar un exemple de cohesió. Com que tots els homes lliures estimem França i la considerem com la nostra segona pàtria, no podem ésser espectadors indiferents als seus problemes i és per això que patim quan les coses semblen no anar massa bé.

Jo vaig dissenyar resoltament del pessimisme dominant. Em fundava en el fet que França, a través de la seva història, ha superat sempre les grans crisis donant l'exemple reconfortant d'un poble de raó, que és allò que

HUMBERT TORRES

principalment la caracteritza. Estic segur-alegia que ara també tornarà a trobar remei als seus mals, que la unitat moral es conservarà i que el seu encant patriòtic sabrà acallar discòrdies i reduir diferències, trobant la fórmula per a l'igual, sense vencedors ni vençuts, perquè tots s'han vençuts, reempenyint-el seu gloriós desafi.

No cal recular en la història per a creure que aquest optimisme està fundat. Quin poble, sino França, ha vençut tan serenament la dura prova d'una derrota militar, d'una dominació enemiga, d'un doble o triple capgirament de les institucions, una ruïna econòmica sense precedent, d'una astronòmica desvalorització financiera, sense que la més insignificant convulsió interior s'hagi produït com es produeix sempre en tals circumstàncies en pobles no prou madurs, sense que el desferment de les passions s'hagi ensenyorit ni una hora del carrer ni la justícia primària i salvatge hagi tacat la seva vida. Admirable serenitat francesa: que rica ets d'exemplaritat! Amb tant com has sofert no has perdut mai el seny. Profundament ferida en la carn dels teus fills, terriblement vexada en la seva ànima sensible, la confiança en la necessitat de la llei, d'una llei, la que sigui, però una llei, t'ha immunitzat contra l'esperit balcànic que tant d'estralls ha fet en pobles que no han sofert tant com tu però que no són tan grans com tu. I això et posa molt alt als ulls del món i et salvarà novament ara com t'ha salvat sempre en els moments de dificultat.

Per contrast, el meu pensament es girava a Espanya, poble no de raó sino

de passió, que passa fàcilment i sense gradació, de la paràlisi a la revolta, de la indiferència de mort a la convulsió perillosa i inútil. Poble sense pols, digué d'ell, anys enrera, un governant espanyol amarat d'escèpticisme. La nostra dissortada República fou un generós intent per a retornar-li, per a incorporar Espanya a la vida d'Europa. Prudent en la seva obra, volgué rompre amb un secular retard en la seva vida pública i social. Mesurada, proposà en tots els ordres, no pas coses atrevides i revolucionàries, sino solucions de temps vigents arreu del món i generalment admeses. Ni en la terra, ni en la propietat, ni en l'ensenyament, ni en religió, ni en l'exèrcit, ni en el règim autonòmic es sortí del que fa anys preval en els pobles que són orgull del nostre temps. Esforç inútil, provisionalment almenys. La causa militar, enemiga de la llibertat, visqué sempre d'esperar i materialment en oposició a la República, i en la gran traïció del 19 de juliol històric, posà la seva espasa al servei de tots els egoïsmes, de tots els odis. Al servei de la noblesa i dels grans terratinents que prengueren com un atemptat a llurs

injustes prerrogatives les seues mesures que havien d'elevat la condició de vida de la classe social més miserosa. Al servei de l'Església, mestressa de les consciències que, enllòc d'evangelitzar les masses, ses ignorants les mantingué en l'esperit de guerra civil, animada, com si res no hagués passat en el món en cinquanta anys, pel més transigent esperit del Syllabus. I, per tota, contra el poble, contra els que pateixen gana, contra els que no tenen llar, ni roba, ni comodat, ni poden educar els fills, contra els pobres del món...

Posats a ésser justos, hem de dir el poble té culpa i que, inconscientment, serví els propòsits dels enemics de la República. Dic això, posant l'ànima als llavis, perquè fins de certs sectors que no era d'esperar, per impaciències injustificades, nasqueren dificultats a desdir. En conclusió: la República espanyola visqué amb el carrer continuament agitat, i el problema de l'ordre públic, malaltia dels pobles atrassats, problema que França, país madur, no ha conegut ni un sol dia en la greu crisi d'aquests darrers anys, ha impossibilitat, per culpa d'uns i d'altres, com digué recentment un polític català, de resoldre res sense l'habitual protesta violenta de la multitud de necessada.

Si aquest ha d'ésser el darrer 19 de juliol de l'exili, que sigui, almenys, amb profit, per saber treure dels fets l'exemplaritat deguda. Que tots, governants i poble, dirigents i dirigits, emmirallats en l'exemple de França, sapiguem no recuar en errors passats, unes vegades per febleses intolerables, altres per imprudències que costen cares. A veure si, d'una vegada, quan amb la desaparició del flagell franquista, una normalitat espanyola es restableix, som capaços de deixar als nostres fills un poble en definitiva camí de la seva estabilitat i la seva grandesa dins les normes de la llibertat.

Una data a reivindicar

Ja fa no uns anys del 19 de juliol del 1936 i De llavors ençà tot ha estat lluita i sovint disort per a nosaltres. Que de tot hi ha hagut en la nostra tragèdia. Potser el que en fa la seva grandesa i el seu principal honor és que-enmig de tants esculls, de tanta sang i de tanta misèria, hem sabut romandre fidels als ideals que ens portaren a les avançades de la lluita contra el feixisme internacional.

Volem deixar de banda l'anècdota, el detall, la matització. De tota la nostra epopeia se'n destaca un fet: que mentre el món de les democràcies — sorpreses, esmampadut, desorientat — permetia que els règims totalitaris s'apuntessin còmodament els triomfs, nosaltres forem els primers a oposar-nos a llurs desigs. Sols, terriblement isolats, lluitarem més de dos anys i mig contra Itàlia, Alemanya i els seus agents en terres d'Ibèria.

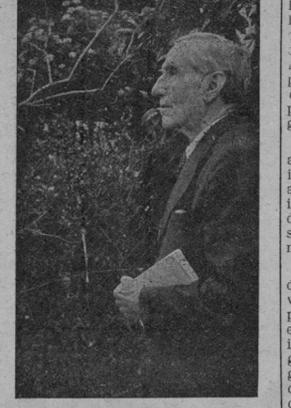
Ara fa set anys que el problema es planteja amb tràgica acuitat en els carrers de Barcelona. Tothom estigué al seu lloc perquè sobretot hi estiguérem des del primer instant — i abans del primer instant — els nostres organismes representatius: el President de la Generalitat i el Govern de Catalunya. I a Catalunya la batalla fou guanyada en poques hores. I l'exemple de Catalunya canvià ràpidament en terres espanyoles. I a no ésser la intervenció massiva d'Itàlia i Alemanya, la subversió franquista hauria fracassat estrepitosament.

Es així que cal situar el problema i reivindicar el lloc d'honor que ens per-

Homenatge a Pompeu Fabra

En aquest món hi ha jovent-joves, joventells, vell-ells i vell-joves. Pompeu Fabra els setanta set anys ens dona un exemple de joventut, de força, d'entusiasme. Fort de cos i d'esperit, no ha renunciat mai al treball, ans bé, en aquest anys-llarg i penosos-d'absència de la Pàtria, s'ha esforçat a millorar cada dia l'obra extraordinària que ja havia dut a terme per que la nostra llengua fos una llengua perfecta.

El prestigi de Mestre Fabra depassa el marc català per a prendre volada universal. Ha estat ara la Universitat de Tolosa la que ha volgut honrar el

seu esforç heroic i l'ha nomenat doctor Honoris Causa. L'acte d'imposició de les insignies ha tingut lloc darrerament en un ambient de cordialitat i de comprensió, que si ha estat una glòria per a Catalunya, ha significat també un nou fracàs per al dictador grotesc que té esclau avui el nostre poble.

E.R.C. s'ha adherit a l'homenatge, i el seu Secretariat Permanent ha fet pública l'adhesió. « La Humanitat », en dedicant avui aquestes ratlles al Mestre Pompeu Fabra, li diu: « Visqueu molts anys, Mestre Pompeu Fabra, i sapigueu que el poble de Catalunya-aquest poble que espera el seu alliberament-us estima, us respecta, us admira i agraeix aquest esforç que vós heu fet per a major glòria de Catalunya. El dia que aquesta rebri la seva llibertat, vós podreu tenir l'orgull d'haver-hi cregut sempre i d'haver-la fet possible... »

« La Humanitat » saluda el retorn dels que han deixat troços de la seva vida en terres inhòspites, però que, al peu dels sacrificis més durs, hi han enfortit l'ànima. Benvinguts sigueu i que la darrera etapa d'aquest peregrinatge sigui ben curta perquè pogueu contribuir a la tasca immensa que ens espera i que Catalunya reclama!

Preguem a totes les nostres organitzacions locals i departamentals que ens facilitin la relació dels companys deportats, dels que han retornat i dels que són morts.

Llegiu i propagueu LA HUMANITAT

Telegramas d'Adhesio al Congrès d'E. R. C.

Vet açí el text dels telegrames rebuts amb motiu de la celebració, a Tolosa, del Congrès d'Esquerra Republicana de Catalunya:

Jose Tarradellas. Paris. Reunidos Asamblea militantes Esquerra residentes Mexico acuerdan unanimidad apoyar acuerdos Congreso Toulouse. Stop. Abrazos. Stop. Nombre todos, Santalo, Andreu, Aguiade, Casanellas, Ferrer, Tomas-Piera, Zulueta, Duran, Galvet y Escofet.

Jose Tarradellas, Carlos Pi Sunyer, Juan Saurat. Paris. Consejo Galicia recibe emocionado vuestro saludo anisando inmediata actuacion conjunta. Abrazos. Alfonso Castella.

Jose Tarradellas, Carlos Pi Sunyer, Juan Saurat. Con gran emocion recibo noticia acuerdo politico catalan asi como resoluciones Congreso Esquerra. Stop. Ruegoles agradezcan Congreso Esquerra cordial saluacion asi como la accion comun Catalanu Euzkadi a la que corresponde identificado en los proyectos y la accion en pro de nuestras libertades y democracia cuya garantia maxima reside en la indestructible union de nuestros pueblos que no solo sera la base de renacimiento nacional de Catalanes Gallegos y Vascos si no que constituye hoy el mas firme pedestal para la restauracion de la Republica en Espana. Abrazos. — Jose Antonio de Aguirre.

Per manca d'espai ens veiem impossibilitats de publicar altres telegrames rebuts dels Estats Units, Mèxic, Argentina, Colòmbia, Santiago de Xile, Cuba i Àfrica del Nord.

El fascicle del Congrès de Tolosa

El Partit ha editat un fascicle amb la ressenya detallada del Congrès del Partit a Tolosa. S'hi publicuen, sobretot, els discursos íntegres de Josep Tarradellas, Carlos Pi i Sunyer i Antoni Rovira i Virgili; els missatges i propòsits; el text de la declaració política, etc. A més, hi han nombroses fotografies.

Aquest fascicle, magníficament editat, es ven al preu de 15 francs, incloent-hi despeses de fransa. Adreçeu les comandes al Secretariat Permanent del Consell Directiu a França, 6, place Jean-Jaurès, Perpignan (P.-O.).

Una política

La liquidació del règim franquista sembla que adquireix una vertiginosa velocitat. El món civilitzat, guanyador de la guerra, a San Francisco, primer, a Potsdam, després, s'ha declarat incompatible amb l'Espanya de Franco. I Franco, per més que faci, no tindrà altre remei que anar-se'n. La nostra causa cada dia guanya noves posicions i cada dia apareix més clar que la solució republicana és la única que pot integrar les terres d'Ibèria en un món lliure i civilitzat, la única que possibilita dignament la liquidació dels estralls de la guerra civil perpetuada i agreujada tràgicament pel dictador espanyol.

El món ens dona la raó. Cal, però, que per la nostra banda sapiguem correspondre a la seva esperança, al seu anhel. Cal que apareguem davant del món estretament units, amb un conjunt sòlid de solucions concretes, amb una política clara i altament definida. La cohesió ha de suplir ràpidament a l'escampadissa; la claretat a l'aiguabarreig; els organismes plenament responsables i representatius a tot el que hi ha hagut de més o menys fantàstic, de més o menys difús.

Car les responsabilitats han d'ésser compartides per tothom. No n'hi ha prou en parlar del nostre heroisme; de tot el que significa la guerra d'Espanya en relació amb l'actual conflicte i de la justícia que ens és deguda... Al costat, reivindicant plenament la nostra posició, cal que oferim quelcom de concret que ha mancat fins avui. I cal que ho oferim ràpidament, com és aviat millor. Aquesta ha estat, enmig de l'aiguabarreig i el confusionisme dels darrers mesos, la nostra posició. Per damunt de querelles personalistes que a les altures on ens troben són inadmissibles; per damunt dels assaigs mancats d'organismes que no responien a cap realitat política; per damunt tot el que havia de portar-nos a tots plegats a posicions negatives i inoperants, opòsem aquesta línia de conducta que, poc a poc, ha anat obrint-se camí. No cauren en la vanitat de dir que els fets ens han donat la raó, car no era gaire difícil seguir la veu del sentit comú i del patriotisme. Ara sembla que tot va clarificant-se, que manx obstacles desapareixen. Tan-de-bò que el passat s'acabi i no en resti altre record que el del que podia fer-se i es deixà desaprofitar. En tot cas,ensem que la responsabilitat de tots és immensa i que cal que l'acceptem enterament per al dia que hagin de donar comptes als nostres pobles. No volem pas creure que ningú vulgui defugir-la.

L'ACTUALITAT POLITICA

LA BOMBA ATOMICA

No tenim res a dir pel que fa referència a les elucubracions cdeolal-desques del Sr. Artigas Arpon. És natural que trobi que els nacionalistes catalans escrivim « en gringo ».

Però si trobem que Don Artigas és fidel amb el seu sub-conscient, en canvi, ens han causat un bon xic de sorpresa dos comentaris procedents de París i de Tolosa. « Solidaridad Obrera » de París atribueix als nacionalistes catalans unes secretes i juvenils relacions amb els monàrquics a base de l'autonomia, donant l'editorialista com a segura aquella concordança fa uns comentaris de mal gust que nosaltres rebutgem de dalt a baix. Nosaltres som catalanistes i republicans, i republicans d'esquerra. Mai no ens ha estat indiferent la qüestió de règim. I això, precisament, és el que voldríem que tothom pogués dir ben alt.

FRANCO HA PERDUT LA JUGADA

Ens trobem davant una cursa ininterrompuda d'atacs diplomàtics contra el règim del General Franco. Si el « Caudillo » encara pogués fer subtils entorns de la declaració que, contra ell es féu a San Francisco, ací té la nota de la conferència dels « Tres grans » a Potsdam. Cap dubte, doncs, que els trets van adreçats directament contra el « gloriosos moviment » que té per fonaments la sorra xopa de sang.

Franco ha acusat el cop: ho ha fet a l'istil militarista, amb una sergentada. « Aquests xicots — ha dit Franco — són uns mal educats. Hom no rebutja la companyia de qui no ha demanat ésser convidat en lloc. » Està clar que la faccècia no s'adiu gaire amb els esgarips que llancen tothora els falangistes, atribuïnt-se un paper preponderant en el concert de la

política internacional. Però la qüestió es disimular i, qui dia passa any empeny.

Es possible que Franco sobrevisqui uns dies, un temps, però no és presumible comptar-li molta existència si es té en compte que ha sorgit un altre factor, i aquest gairebé definitiu, contra la tranquil·litat franquista: la victòria dels treballadors anglesos.

El dia 17 de juliol del 1941 el General Franco deia davant el Consell Nacional de Falange que « la suerte y esta echada ». Les cartes damunt la taula, el dictador posà la seva fortuna en la de l'axe, alshores triomfant, però ni jugant amb avantatge ho ha encertat i ara no té altre remei que pagar i el preu és abandonar el poder, si us plau per força.

VICTORIA TRESBALLISTA

No cal dir amb quin goig fou rebuda la nova del triomf laborista anglès. No és que ningú menyspreï, ni molt menys, la personalitat eminent que és Churchill, el gran artífex de la victòria aliada, però hom veu en el Labour Party més audàcia contra Franco que no pas en el Partit conservador.

I, l'allegria aquest cop no s'ha vist defraudada perquè immediatament s'han produït declaracions laboristes que han al·ludit directament el règim franquista. El professor Laski, el ben conegut President de l'Executiva del Labour Party, féu públic la mateixa nit de la seva victòria que s'aniria ràpidament a la realització de les promeses electorals, les quals fan referència a l'ajud dels republicans espanyols.

La mateixa personalitat ha declarat a la premsa parisenca que una de les missions que tenia la delegació laborista en la seva visita a França, era la de posar-se immediatament en contacte amb els seus camarades espanyols.

EL MOVIMENT COOPERATIVISTA A CATALUNYA

per J. Duran i Guardiola

L'Aliança Cooperativa Internacional que té el seu Consell Directiu a Londres, és, en el caire federatiu, la representació màxima en el món d'aquesta importantíssima activitat econòmica-social.

En un dels seus Congressos acordà ja fa anys que cel lebrar de tant en tant unes Exposicions que constituïssin una demostració pràctica del que fan les cooperatives de totes menes en tots els països, i a l'ensem, una lliçó, per al cooperador d'inèrta i mún;

La primera d'aquestes Exposicions tingué lloc a Bèlgica l'any 1924 en la ciutat de Gand. A l'ocasió d'escaures passat any 1944 el centenari de la fundació de la famosa Cooperativa dels Teixidors de Roehdale, fou acordat celebrar la segona Exposició a Londres. La guerra impossibilità el projecte i ben segur que aquets quedara ajornat per molt de temps. El moviment cooperatiu d'Europa s'haurà de reorganitzar i refer de tots els estralls materials, perdus d'edificis, magatzems, fabricues, transports, banques, etc. tot patimoni col·lectiu d'alguns milions de consumidors organitzats.

Quan l'any 1924 tingué lloc a Gand l'esmentada Exposició del Cooperativisme Internacional, hi havia a Espanya el govern Primo de Rivera i era ministre de Treball el leixista. Aunós. Algú els assabanta que la Catalunya cooperativa anava a assistir pel seu compte a un Certamen Internacional. Alshores es publicà totseguit una disposició acudant l'assistència d'Espanya. Així, la representació catalana tingué d'exposar en el mateix stand. Malgrat això fou assolit que la metat, los destinat exclusivament a Catalunya. L'escut de Catalunya fou po-

sat en el lloc central de l'instal·lació i al peu de cada objecte, grafics, mostres, fotos, etc. al costat de les legendes en tots els idiomes n'hi hagué també en català.

Hi assistiren la majoria de cooperatives de consum de Catalunya, entre elles les més importants, « La Flor de Maig » i « Unió Cooperativa Barcelonès ». Totes unificaren la seva forma d'assistència sota el guiatge de la Federació de Catalunya. Grafics de vendes, moviments d'inscritis, capitals, exces os de percepció, etc. Fotos d'edificis, magatzems, forns de pa, serveis variats, totes les corresponents activitats foren exposades.

En el terreny de la producció col·lectiva, hi hagué la « Unió de Cooperatives per a la Fabricació de Pastes per a Sopa » la primera empresa de segon grau establerta per les cooperatives de consum de Catalunya. En el caire agrícola recordem l'assistència de la major part de Sindicats Vintivítics i agraris.

En el caire de l'activitat mutualista — que es també en el fons cooperatiu — hi estigué representada, a més de la Federació de Germanands de Catalunya, la Quinta de Salut i « La Aliança » que presentà una maqueta de guix reproducció exacte del seu Casal, fotos dels seus establers, etc.

Catalunya ocupà doncs un magnífic lloc al costat del gran nombre de nacions que prenguren part al gran Certamen. I com sempre, quan es tracta de demostrar la capacitat d'organització, foren una vegada més els catalans i els vases, que atregeren tota l'atenció dels visitants de stand d'Espanya.

Anseele, l'ex-ministre de Treball belga

VIDA DEL PARTIT

SECRETARIAT PERMANENT.

— El Secretariat Permanent del Consell Directiu a França ha quedat instal·lat a Perpinya, 30, rue de la République, i constituint pels senyors G. Garcia Castellet, Santiago Vila, Miquel Vilgo, Miquel Galcerà i Joaquín Ralls.

PROVENÇA I SUD-EST

En la darrera Assemblea celebrada pel militants dels Departaments del Var, Vaucluse, Alps, Alps Maritims, Bouches-du-Rhône i Corsegua, el nou Comitè Regional de la Provença i Sud-Est, quedà constituït de la forma següent:

President: Cristòfol Rebull; Vice-President i Relacions: Josep Messauger; Secretari: Melchor Bassas; Vice-Secretari: Jaume Plantada; Tresorer: Joan Sacau; Comptador: Joan Garcia; Ajut Social: Josep Munuera; Propaganda: Joan Guai.

Delegats departamentals: Alps: J.-M. Llado Figueres; Vaucluse: Joan Ardevol; Var: Frederic Blanquet i Corsegua: Isidre Verduguer.

Delegat J.E.R.E.C.: Rafael Estarros.

GIRODA I SUD-OEST. — En l'assemblea departamental de la Gironda i Sud-Est, celebrada el 8 de juliol, fou elegit per unanimitat el comitè següent: President: Rafael Portas; vice-president, Llorenç Aragay; secretari general, Alexandre Manyà; Organització i Propaganda, Joan Padrós; Relacions, Salvador Vilanova; Tresorer, Josep Estras; Comptador, Josep Mirat i Vocals, Lluís Sorribes i Josep Miró. Correspondent a nom del President, 4, rue Lafayette, Bordeaux (Gironde).

ALTA GARONA. — En la darrera assemblea ha quedat constituït el següent comitè departamental d'E.R.C.: President, Joan Alvarez de Lara; vice-president, Lluís Arnodat Casas i Cosme Petit; secretaris: Organització, Enric

Serra; Actes i Correspondència, Josep Bassaganya; Informació i Premsa, Tirs Eroles; Propaganda, Antoni Comtès; Tresorer, Emili Ferrer i Comptador, Timoteu Granyó.

YONNE. — El comitè departamental del Yonne ha quedat constituït així: President, Francesc Sánchez (Barcelona-Ciutat); Secretari, Manuel Agustí (Lleida); Tresorer, Silvi Fàbregas (Girona) i Vocal Manuel Alesda (Barcelona-Ciutat). La correspondència ha d'ésser adreçada al President, a Auxerre (Yonne).

DORDOGNE. — Ha quedat constituït el Comitè Comarcal de Bergerac (Dordogne); Secretari, Francesc Falco; Tresorer, Joan Charles i Comptador, Josep Torres.

L'ONZE DE SETEMBRE A MARSELLA

La gloriosa jornada fou recordada pels catalans de Marsella. Una delegació del Comité Regional d'E.R.C. de la Provença i Sud-Est acompanyada d'un bon nombre de militants i de la Directiva del Casal Català de Marsella, dipositaren un ramell de flors en recordança al Conseller en Cap Rafael Casanova i als màrtirs anònims del 1714, en el monument als Movils d'aquesta ciutat.

L'acte encara que d'una gran simplicitat fou en extrem emocionant.

EL SENYOR HILARI SALVADO A MARSELLA

Formant part del programa en homenatge a la diada del 11 de Setembre, organitzada pel Comité Regional de la Provença i Sud-Est, el proper diumenge, dia 16 del corrent, a les deu del matí, se celebrarà en la magnífica Sala d'Actes del Centre dels Intel·lectuals Francesos, 15 carrer de Edouard Delandage, a Marsella, una conferència a càrrec del Battle Populair de Barcelona i membre del Consell Assessor d'E. R. de Catalunya, Senyor HILARI SALVADO.

Esquerra Republicana de Catalunya prega a tots els seus afiliats de assistir-hi i es complau en invitar-hi a tots els catalans i simpatitzants.

CHER. — La correspondència de la delegació departamental del Cher, ha d'ésser adreçada a Joan Bascompte Soler, 11, rue Parerie, Hotel Etoile d'Or, Bourges (Cher).

JOAN JORDANA ES MORT

Víctima d'un accident de treball, ha mort a La Baséida el nostre amic Joan Jordana, delegat d'E.R.C. a la Lozère, a l'edat de 46 anys.

Catalanista i republicà de sempre, Joan Jordana fou un dels elements més actius del nostre Partit a la barriada del Poble Nou. A França, en reorganitzar-se l'E.R.C. es posà totseguit en contacte amb els nostres organismes dirigents i aportà la seva voluntat i el seu entusiasme a l'organització del Partit a la Lozère.

Un altre company que morí lluny de la terra, a la vetlla del retorn. Que la terra li sigui lleu i Rebin la seva vidua i el seu fill el nostre condol més sincer.

FRANCESC VIDAL ES MORT

El nostre amic Francesc Vidal, de Llavors, ens ha deixat per sempre als 41 anys. Fou un amic cordial i un mili-

ACTIVITAT CATALANA

BULLETI D'E.R. DE C.

Ha estat repartit a les Autoritats franceses el n.º 5 d'aquest Butlletí en francès ofert per E.R. de C. Veus ací el seu interessant text: « La legalitat que nous interessa ». « La Constitution de la République de l'Espagne ». « Le Statut d'autonomie de la Catalogne », tot el qual constitueix un anàlisi crític excel·lent sobre textos constitucionals. En aquest número s'hi adjunta un « Hors-texte » imprès d'una fotografia treia en una premsa espanyola, i en la qual figuren una infinitat de sacerdots bascos presidits pel diuñt lider socialista, Julián Besteiro.

Aquest com els anteriors butlletins, ha estat enviat a tots els comitès del nostre Partit.

SOLIDARITAT CATALANA.

Se'ns informa que estan gestionant la seva adhesió a Solidaritat Catalana el « Partit Socialista Unificat de Catalunya », « La Unió de Rabassaires » i el « Movement Socialista Català ».

La decisió d'aquests dos primers partits polítics ve com a conseqüència de la desaparició de « Union National » i « Aliança de Catalunya ».

UNA LLETRA DE « SOLIDARITAT CATALANA »

El Secretari de Relacions interiors del Consell Directiu de « Solidaritat Catalana », senyor Josep Tarradellas, ha través al director de « Solidaridad Obrera » la lletra següent:

Senyor M. Freire, Director de « Solidaridad Obrera » París

Distingit Senyor,

El Consell Directiu de « Solidaridad Catalana » ha pres coneixement d'un article publicat al número 42 del periòdic « Solidaridad Obrera » que vos dirigiu, organ del Movement Libertari Espanyol a França (11º Regió), i signat per J. Vaquez, i ha acordat expressarvos la seva estranyesa i el seu disgust pel fet de veure un periòdic que vol expressar l'opinió d'un sector republicà espanyol i que acull un escrit tan ple de ridícules afirmacions i de calumnies tan grosses contra tots els republicans catalans.

« CASAL CATALA DE NICA »

Ha quedat constituït a Nica un Casal català. Vet ací els noms que el dirigeixen: President, J.M. Llado Figueres; Secretari, Josep Manuel Perez; Tresorer, Salvador Cortaza, Vocals, Timoteu Mestre i Narcís Sala.

BULLETI DE « SOLIDARITAT CATALANA »

Ha aparegut el n.º 5 del Butlletí en francès de « Solidaritat Catalana » Conté una nodrida informació internacional sobre política espanyola i alguns estudis d'un fort interès.

Els comitès del nostre Partit l'hauran rebut directament de París.

EL GOVERN CATALA

Es dona com a imminent l'arribada a França del nostre distingit amic Carles Pi i Sunyer el qual, com saben els nostres lectors, fa gestions per la formació d'un govern d'unitat catalana. Es confia que aviat es donarà a conèixer el resultat d'aquella gestió.

La presència del President Irla a París cal considerar-la com a un indicatiu que la bona nova no tardarà a sancionar-se.

Ens consta que ja estan entregades

tant lleial al Partit. A la seva vidua i fills expressen la pena profunda que hem experimentat amb aquesta mort prematura, i els afirmem el testimoni de la nostra amistat.

J.E.R.E.C.

Es prega a totes les companyes militants a les J.E.R.E.C. o E.R.C. de posar-se en contacte immediatament amb el Secretari Femení de les J.E.R.E.C., 76, rue Grignan, a Marsella (B.-du-Rh.), per un assumpte que els interessa.

En la reunió general de les J.E.R.E.C. de les Bouches-du-Rhone, celebrada a Marsella el 13 d'agost propassat, es constituï el Comitè Departamental de les J.E.R.E.C. per a la Provença i Sud-Est, quedant el le-

CATALANS

LA HUMANITAT

ES EL VOSTRE DIARI,

LLEGIU-LO I FEU-LO LLEGIR

gits a l'unanimitat els Senyors: Rafael Estarros, Secretari d'Organització, Francesc Rovira, Secretari de Sports i Cultura, i Joan Massip, Secretari d'Ajut i Finances.

Aquest C. D. es fa un deure de saludar ben cordialment a tots els militants de les Joventuts, al Comité Regional d'E. R. de la Provença i Sud-Est, al Comité Executiu i C. Departamentals de les J.E.R.E.C., així com al Consell Directiu i Directors del Partit.

A partir d'aquest número La Humanitat tornarà a aparèixer regularment dues vegades al mes, esperant, totseguit que les existències de paper ens ho permetin, poguem-ho fer cada setmana. A més, cada vegada que la necessitat se'n faci sentí publicaren numeros extraordinaris.

Avui comença un nou període de subscripció, a rao de 50 francs els deu numeros. Cal, doncs, que totseguit els nostres amics regularitzin el seu abonament i trametin l'import de la subscripció al Tresorer del Partit, Santiago Vila, 250, route d'Elne, Perpinya, Compte de Chèques Postaux, n.º 57-675, Montpellier.

VERS ELS 250.000 FRANCS

La primera llista assoleix 30. 115 francs

Com cada vegada que La Humanitat s'ha adreçat als seus amics demanant-los llur cooperació, la resposta ha estat unànim i entusiasta. En el nostre darrer número anunciàvem que per a donar al nostre Partit les possibilitats d'una actuació intensa, ens caler 250.000 francs, i evocant totes les vegades que des d'aquestes mateixes columnes ens hem adreçat als nostres amics, diem que una vegada més calia que possibilitessin un nou triomf dels nostres ideals amb llur ajuts.

La resposta ha estat magnífica. Avui ja podem publicar la primera llista de la nostra subscripció, closa quatre dies abans d'aparèixer aquest número. Ja tenim recaptats 30.115 francs. Els nostres amics ens escriuen cartes plenes d'entusiasme i de fervor catalanista i republicà. Un d'ells ens diu: « No és la primera vegada que responc a la vostra crida. Pel 16 de febrer ja vaig contribuir a la subscripció que obrireu per al triomf de les eleccions. Que ara, com llavors, la victòria sigui ben rotunda. » Un altre recorda que ell va acompanyar el seu menut a la nostra redacció barcelonina a

dipositar la guardiola. « Llavors-diu-tenia deu anys. Avui, als 19, us tramet, junt amb el meu, un nou donatiu. I aquesta vegada és fornint del seu treball. » I una companya ens comunica: « Jo era delegada d'Ajut Català a Terrassa. Ara estic en un petit poblet del Tarn i Garona. Entre els meus amics ja miraré de recollir quelcom. »

Molts companys ens anuncien l'obertura de llistes de subscripció, així com gran nombre de Comitès departamentals, locals i delegacions. No cal dir com agraïm a tots aquestes proves d'entusiasme i com preguem als qui encara no ho han fet, que es mobilitzin per aquesta campanya. Cal que ràpidament comptem amb uns fons que ens permeti fer front a les diverses activitats que l'actual situació imposa! Tots els nostres amics contribuïran doncs, en la mesura de llurs possibilitats a la nostra subscripció. Adreceu els donatius al membre del Consell Directiu a França i Tresorer d'E.R. de C. Santiago Vila, C/èque Postal 57675, Montpellier, 250, route d'Elne, Perpinya (P.-O.).

A tots, moltes gràcies!

LA PRIMERA LLISTA DE DONATISUS

Joan Camps, 25 francs; Pere Gispert, 350; Josep Duran, 100; C. Puig, 200; Antoni Escollet, 500; Jaume Gené, 50; Pere Ferran, 500; Joan Terres, 500; Josep Paraler, 2.500; Per Catalunya, 5.000; Pau Llorenç, 100; Joan Ferrer, 50; Joaquim Dalmau, 1.000; Ceril Garangués, 250; Jaume Ferran, 500; Rafael Pibernat, 200; Casimir Sais, 1.000; Per Sans, 250; Joan Vila, 25; Ramon Vall, 10; Joan Reus, 500; Marian Colledal, 100; Per E.R.C., 1.000; Josep Bernat, 150; Una catalana, 25; Un de la comarca tarragonina, 1.000; Joan Coll, 10; Pere Arnau, 100; Uns lleidatans, 1.521; Deportats de Dachau, 67; Leonci Feliu, 10; Joan Bordas, 50; Claudi Manyà, 25; un sabadellenc, 1.000; un de « La Falç », 50; Pere Joan, 10; Francesc Ribau, 100; A la memòria del meu pare, 300; un grup de la C.N.T., 375; un Comité departamental, 1.000; un tortosí, 150; un septentista, 1.000; un tortosí, 150; Antoni Perferrier, 30; Un de Burdeos, 500; Un català, 100; J. Teixidor, 1.000; Carles Morabell, 550; Joan Lamarcà, 100; X.X., 4.000; Lluís Bonfan, 200; un grup d'Esquerra, 1.832; i Maurici Llandrich, 100. Total: 30. 115 francs.

OFENSIVA GENERAL CONTA FRANCO

Juan III

El corresponal de « The Observer », a Laussana telegrafia al seu diari que no van per bon camí les gestions de Franco per a obtenir la col·laboració del pretendent al Tron, don Juan. Aquest rebutja de cobrir el dictador i sembla que hauria replicat així:

1er. Allunyament de Franco i la seva « camerilla »;

2on Constitució d'una Junta de Generals (exclusos els compromesos en la repressió contra els republicans);

3er Llibertat per a tots els empresonatats;

4 Convocatòria del poble dintre de tres mesos per a Plebiscitar si el règim a d'ésser republica o monàrquic.

Tanger

El règim de Franco tambaleja a la vista de tothom. Cada dia que passa s'acumulen noves pressions contra la seva vida. La Conferència de Tanger a resolt fer saber a Franco que ha de retirar les seves forces dintre d'un mes.

Una nota comminatória de la U.R.S.S.

Per altra banda la U.R.S.S. a través una nota comminatória al « Caudillo » a una resposta ràpida i concreta: « Son o voluntaris els presoners de la Divisió Blava a Rússia? Aquesta sigui quina sigui, posa a Franco en un dilema angoixos: Si es declara voluntaris poden ésser afusellats com a Franco-tiradors, i son considerats com a força regular alshores el règim de Franco es bel·ligerant.

La posició de Franco es tan incòmoda i tràgica que, oblidant campanyes i creuades, a ofert a la U.R.S.S. una indemnització pels danys que hagi pogut causar la presència de la Divisió Blava en el front de l'Est. L'afany de sobreviure mena a Franco a aquestes indignants i desesperades virades.

Offensiva general

Després de la nota de Potsdam tota la premsa i l'opinió internacional ha incrementat la seva campanya contra el règim falangista. Els diaris francesos i nord-americans han rebut amb entusiasme el blasme antifranquista. Un diari diu que « Franco és el fill orfe del feixisme europeu ».

L'ambaixador dels EE. UU. a l'Argentina ha declarat recentment que han de desaparèixer d'Europa tots els règims militaristes com el del General Franco, pús que el món no acceptarà que s'haguessin sacrificat endebades milions de vides.

En el Senat del Perú s'ha presentat una mocció trencant les relacions amb el règim franquista. La intenció és, endemés, de propiciar una política americana de conjunt contra els actuals demotors del poder espanyol. En la pròpia Argentina s'ha declarat

Democracia Monàrquica

A rel de la ja una mica vella publicació del manifest de Don Juan III a la camarilla monàrquica espanyols s'escindí i es dedicà a entreveure-se. Els col·laboracionistes d'en Franco llucaven tota seva artilleria pesada contra « Don Juan ». No n'hi havia per a menys. Figureu-vos que en el manifest l'augusta persona demanava que els seus « leales » se separassin immediatament dels càrrecs que ocupaven. Goicoechea estava massa ben ocupat per a seguir la veu real puix es calcula que ve a cobrar uns 500.000 ptes anuals pels seus càrrecs. El marqués Luca de Tena no hi va per quatre camins i crítica severament el seu monarqisme acomodaticí.

De Goicoechea al marqués de Villabragima i d'aquest a l'altre marqués, el de l'A.B.C., el monàrquic han fet un curs de correspondència que posà les intencions de tots ells en plena llum.

Pero als nostres lectors els agrada, ara que es parles d'actius i dignes de Don Juan, conèixer el desdota de les intencions monàrquiques. Aquestes son explicades amb tota claretat pel fidel « Donjuanista » marqués de Luca de Tena.

Pel que es comprén els monàrquics que rebutjaven el manifest ho leien, entre altres raons per les promeses democràtiques (?) del pretendent. El marqués prova de tranquil·litzar-los. Diu així referintse a les eleccions al·ludides per Don Juan: « ... someter el codigo fundamental del Rèim a vot popular » Habla después en otro párrafo el documento regio, « de una asamblea legislativa elegida por la Nacion » Como ? No lo dice, pero se sobrentende clarissimamente que la formatação del sufragio estada previamente determinada en aquel código fundamental. Los rojos-va escrivint Luca de Tena-han sabido leer mucho mejor que muchos de nosotros, etc., etc. Surt el mot Democracia i l'autor de la carta s'apressa a corregir. Tira en cara d'Arrese el que nagi parlat en un discurs de Democracia i diu: « El Rey no ha llegado en su manifiesto a proponer ese sistema ni siquiera a escribir esta palabra justificadamente nefasta para los españoles. » Encara; « El momento es demasiado grave para que nos asustemos de palabras y no nos atengamos a los hechos ».

Veus ací, doncs, les veritables intencions de Don Juan quan parla de plebiscits, d'amnisties i de suavitats. Luca de Tena que està en sovintajades relacions amb el pretendent, del qual és la un portanveu, abomina la Democracia « nefasta para los espanoles ». I quan a la resta « el momento es demasiado grave para que nos asustemos de palabras ». Ells mateixos ho diuen.

la humanitat

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.ª EPOCA - N.º 24 - 23 de setembre 1945

Fundador: LLUIS COMPANYS

REDACCIO: 25, rue Ecole de Droit - MONTPELLIER

Tots a les ordres
del President
i del Govern de
Catalunya

EL PRESIDENT IRLA HA FORMAT GOVERN

Pompeu Fabra, Carles Pi i Sunyer,
A. Rovira i Virgili, Josep Carner,
Joan Comorera i Josep Bizau

«AQUEST ES UN GOVERN
D'UNITAT CATALANA»

LA PERSONALITAT
dels nous consellers

POMPEU FABRA

El nom de Pompeu Fabra va indissolublement ligat al del nostre renaixement cultural. A 16 anys, tot just entrat a la Universitat, escrigué el seu primer estudi de gramàtica catalana, catalanista i republicà, fou un dels impulsors del grup de «L'Aveng» i dels que treballaren amb més entusiasme per a renovar l'ambient, un xic estret, del nostre moviment cultural. Catedràtic de Química a l'Escola d'Enginyers de Bilbao, durant els seus anys que romangué fora de Catalunya continuà treballant per a l'estructuració del català modern. La prova en fou donada el 1909 quan en el Congrés de la Llengua Catalana, Pompeu Fabra s'imposà plenament.

CARLES PI I SUNYER

De ben jove que Carles Pi i Sunyer milita en les rengleres del nacionalisme republicà. Poc després d'haver acabat la carrera d'enginyer a la Mancomunitat, va designar-lo Director de l'Escola d'Agricultura (Segueix pag. 2)

VITALITAT DE L'ESQUERRA UN FET SIGNIFICATIU per Humbert TORRES

El diumenge dia nou del corrent mes, tingué lloc a Perpinyà un Plè del Directori de l'Esquerra a França. S'havien circulat les convocatòries per telegrama dos dies abans; directes al matí. Les persones convocades eren unes trenta cinc; Comitè Executiu, representants de les velles federacions, delegats dels departaments, vocals assessors i representació de les Joventuts.

Tots sabem les enormes dificultats, les grans molèsties i les considerables despeses que suposa actualment, el fet de desplaçar-se. Doncs bé, pessimistes i crítics impertinents, preneu nota del que us vaig a dir, i treu-ne la lliçó: de les trenta cinc persones convocades n'acudiren trenta, i les cinc restants justificaren degudament la impossibilitat en què es trobaven d'assistir a la reunió. Des de Niça fins a Burdeos, d'est a oest, tothom féu acte de presència. Es deixà el treball o la comoditat de la llar, es féu si calia, la nit al tren, es feren quilòmetres a desdir sense poguer-seure ni a una estona, i a l'hora de començar, com ja he dit, gairebé tothom era present. Que ningú no cregui que aqueix fet és únic, casual. No: es repeteix sempre. Tant al Congrés de Tolosa com en cada un dels Plens que aproximadament cada tres mesos es celebren en algun lloc de França, passa el mateix. La gent supera molèsties i perjudicis per acudir a cada crida del Partit.

Una altra cosa vull subratllar. Veureu que així que la reunió comença molts dels presents prenen notes. Es que preparen amb elles, allò que serà la base del seu informe o llurs resolucions. D'aquesta manera el militant sap en tot moment, i d'una manera autoritzada, allò que passa i el pensament dels dirigents. Aquests reben, al seu torn i per mitjà dels delegats que venen de tot França, les sugestions degudes sobre els problemes en curs. Com es veu, la correlació funcional, l'intercanvi és perfecte. La vida espiritual del Partit es tonifica i es purifica per l'oxigenació de la crítica i per l'explicació mutua de les coses.

En els meus quaranta anys d'actuació catalanista i republicana he assistit, com podeu suposar, a centenars de reunions i assemblees polítiques. Però he de confessar que mai no havia vist un exemple semblant. En la seriositat de maneres, en el fervor conscient i en l'esperit de sacrifici que veig ara en l'actuació de l'Esquerra a França, no hi trobo precedent. No puc explicar-m'ho d'altra manera que pel fet que probablement tothom té la convicció que la gravetat de l'hora que vivim és de gran exigència moral, i obliga a molt. És com si el militant de l'Esquerra, i més si ocupa llocs de representació, tingues el presentiment que el nostre Partit, sintesi afortunada d'una idealitat feconda, és l'instrument necessari, — barreja d'audàcia i ponderació, — que ha de contribuir poderosament a salvar la República, refer Catalunya i prestigiar les seves institucions polítiques, i és disposa a que aqueix instrument estigui, com a fruit d'un espontani imperatiu moral, en bon estat de funcionament, a punt sempre de servir, com el soldat neteja i repassa l'arma de la victòria entre combat i combat.

En les nostres reunions, els debats són modèstics de sobrietat. Es discuteix tot, fins el fons, però sense xerrameca vana. No hi ha ambient per ofaltes, adulacions ni idolatries. Qualsevol pose enfàtica seria desplaçada. Si una votació cal, cosa raríssima, es fa, secretament, garantia de la màxima llibertat en les decisions. Breument: sobre la marxa per un acord tancat, el culte a la norma democràtica ha arribat a ésser tan perfecte com correspon al Partit que vol representar la democràcia catalana. Som lluny, en l'actuació de l'Esquerra a França, d'aquell tipus de Partit, ramat en el qual la massa diu sempre amèn a la veu del pastor, i en el qual, com diu Léon Blum, per opinar sempre tothom unànimament i sense discussió es veu que no opina ningú. Som lluny, igualment, de les discussions bizantines i de les pica-baralles. Els raonaments, vingui de qui vingui, tenen un pes propi, i o bé s'imposen per la lògica valedora o bé cauen inexorablement per autoritzats que siguin els llocs que els expressin.

Jo crec que en contrapès dels mals diversos que, l'exili produeix, el clima d'adversitat que ens envolta ens ha purificat políticament. La vida fàcil i alegre és enervant i acaba per corrompre moltes coses. El dolor, en canvi, posa a prova l'home i si n'és capaç, exalta allò que de més noble tots portem a dins. Com el foc treu les escòries dels metalls preciosos, així el nostre dolor d'ara fa la seva bona feina.

Benvinguda sigui l'adversitat si produeix aqueixos beneficis. Joestic content, crec que n'estem tots, de potir per la Pàtria i per la Llibertat. I espero que la dura escola de la vida de la qual cal actualment ésser alumnes, ens haurà ensenyat moltes coses i donarà saludables resultats en els quals hi transcendirà el temps de l'exili. Confio que quan tornarem a Catalunya sabrem fer que el nostre Partit, els mateixos homes, les nostres pràctiques, ja no es separin mai més de la ratlla dreta d'una actuació modèsticament liberal i democràtica. Perquè cal no oblidar-ho: les crisis de l'Esquerra i els seus errors i pecats han estat sempre per haver-la abandonada.

(Segueix pag. 2)

FAN
COSTAT
AL
PRESIDENT:

Catalunya ja té Govern. Després d'un ampli període consultiu Carles Pi i Sunyer ha pogut recomanar al President Irla que la formació d'un Govern s'imposava i que, donades les actuals circumstàncies polítiques, pertanyia al President formar-lo i assumir-ne les funcions executives. I el Govern no ha tardat a néixer. Josep Irla ha entès que calia formar-lo a base d'un equip de figures representatives, d'un relleu indiscutible i que, malgrat que poguessin considerar-se al marge dels Partits, implícitament representessin les diverses tendències del moviment antifeixista català. Aquest és un aspecte de la qüestió. N'hi ha un altre, tan o més important, quan el President de Catalunya afirma que aquest Govern constitueix el conjunt que podrà ésser ampliat, per tal que totes les forces antifeixistes de Catalunya hi estiguin representades.

Creiem un encert aquesta orientació. El President Irla, durant tots aquests mesos ha mantingut prou alt el prestigi de la institució cabdal de la nostra terra, perquè avui la seva veu autoritzada ens senyali a tots el camí a seguir i s'adapti a la nostra realitat política. La formació d'aquest Govern n'és una prova. Per la categoria dels homes que el componen i per l'orientació que marca el President d'ampliar-lo totesguit que les circumstàncies ho permetien.

La nostra posició és la d'absoluta identificació amb el Govern de Catalunya. A les altures en que ens trobem són els organismes representatius els qui deuen incarnar el conjunt de la Catalunya liberal i democràtica. I és la veu del President i del seu Govern la que hem de seguir, segurs que han d'interpretar les necessitats del moment. L'equip d'homes que avui integren el nostre organisme cabdal, n'és una garantia. No parlem del seu prestigi, ni del seu patriotisme, ni de les qualitats de cada un dels que el componen. Volem fixar-nos, sobretot, que ja es dibuixa una ferma ampliació de la base política del que fins ara ha vingut estructurant-se. Amés amb la promesa del President d'ampliar aquest primer conjunt així que ho permetin les circumstàncies, estem segurs que la posició que reiteradament ha fixat l'Esquerra esdevindrà una realitat: que totes les forces que lluitaren contra el feixisme en el decurs de la nostra guerra intervinguin ara en la seva reconquesta a través dels organismes governamentals; que una representació, resident a Catalunya, dels que hi lluitaren contra Franco hi tingui el seu lloc assenyalat. Car nosaltres comprem avui el Govern com l'organisme que agermani, per ordre de la veritable importància de cada organització, tots els qui lluiten per la llibertat contra el totalitarisme. No és d'estranyar, doncs, que al donar el nostre apoi incondicional al Govern de Catalunya manifestem que ens hi sentim ben dignament representats per dos homes d'alt i meregut prestigi del nostre Partit: Carles Pi i Sunyer i Antoni Rovira i Virgili.

La tasca del nou Govern de Catalunya, és d'una cabdal importància. Tota ella serà encaminada a la restauració de les nostres llibertats, les quals no es rescataran fins que en terres d'Iberia torni a haver-hi la República. D'ací que, de cara al món, s'imposi, des d'ara, una col·laboració amb el Govern de la República, així com, i amb això continuà seguint-se una trajectòria esdevinguda tradicional en la nostra política, amb el Govern d'Euzkadi. Col·laboració per al restabliment de la República i, a més, de cara, al proper restabliment de les nostres llibertats. Car si la Constitució apareix revellida en certs aspectes i si en el període provisional de restauració de la democràcia a Espanya pot ésser depassada, igual pot dir-se — i amb més raó — de l'Estatut de Catalunya, marc massa estret i que també caldrà adaptar en un sentit de raonada ampliació, a les realitats de l'hora. Els republicans espanyols no han d'oblidar una cosa: que sense Catalunya i Euzkadi la República mancava d'una base importantíssima d'estabilitat i que no pot governar-se contra els dos pobles més dinàmics de la Península. Ans bé la col·laboració i la comprensió mútua ens interessan a tots.

Tot això — i moltes altres coses — tindrà a fer el Govern de Catalunya. Al llarg d'aquests mesos, enmig el confusió existient, hem donat sempre, totes les facilitats per a que la nostra política anés adquirint el tó de solvència i de seriositat que li era necessari. Avui que el Govern és un fet i que l'integren homes d'un reconegut prestigi, li fem palesa la nostra adhesió i la reitem, igualment, al President Irla, el patriotisme i el tacte polític del qual s'han posat de relleu ininterrompudament al llarg d'aquests mesos.

MARTI BARRERA

El nostre estimat amic Martí Barrera ha deixat d'encarregar-se de l'administració de «la Humanitat». Durant tot aquest temps Martí Barrera ha posat el seu nom i el seu entusiasme al servei del nostre portaveu. Constitueix per a nosaltres un gran plaer regradar-lo per la seva tasca. Avui Martí Barrera no pot atendre més les tasques administratives, car el seu treball com a Ponent del Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat, i altres activitats de caire polític li impedeixen de fer-ho. El nom de Martí Barrera, però, continuarà estretament unit al nostre portaveu i a l'època difícil en que tant dificultats s'haguèren de vèncer per a que tornés a aparèixer.

Els serveis administratius de «la Humanitat» han quedat instal·lats a Perpinyà. Totes les trameses cal fer-les a no mdel Tresorer del Partit, l'amic Santiago Vila, 250, route d'Elne, Perpinyà. Compte de Xecs Postals 157-675 Montpellier.

Un comunicat de la Presidència de la Generalitat, anuncia la constitució del Govern Català a l'exili. El senyor Carles Pi i Sunyer, ex-Conseller Primer, havent cregut que havia de renunciar a la missió que li havia estat confiada de formar Govern, és el President de la Generalitat, senyor Josep Irla que assumeix personalment la Presidència del nou Govern.

El nou Govern està constituït de la següent manera:

President: Josep Irla.
Consellers: Pompeu Fabra, Professor de la Universitat, President de l'Institut d'Estudis Catalans; Carles Pi i Sunyer, ex-Conseller Primer, membre d'Esquerra Republicana de Catalunya; A. Rovira i Virgili, historiador, President del Parlament Català; Josep Carner, escriptor, ministre plenipotenciari, ex-conseller de l'ambaixada d'Espanya a París; Joan Comorera, periodista, secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya; Josep Xirau, professor d'Universitat, ex-diputat socialista.

Aquest cabinet restringit, integrat per personalitats representatives que gaudeixen d'un prestigi indiscutible en la vida política i intel·lectual de Catalunya, ha estat constituït amb un objectiu d'unitat nacional catalana. Amb aquest mateix objectiu, el President Irla es reserva, el moment vingut, de fer una crida a noves col·laboracions.

Totesguit que el Govern, el President Irla ha adreçat telegrams de salutació als Presidents Martínez Barrio, Aquirre, Giral i al President del Consell de Galícia, senyor Alfonso Castelo.

DECLARACIO DEL PRESIDENT

Com ja queda dit en la nota oficiosa que dona compte de la constitució del Govern, aquest és un Govern d'unitat catalana. Ho és tant

per la significació de les personalitats que el formen com pel decidit propòsit de què ho sigui. El nostre desig és que més endavant pugui ampliar-se, però mentre això no sigui, ja des d'ara poden sentir-s'hi representats tots aquells sectors ideològics que avui encara no hi figuren explícitament.

Es necessari que el Govern sigui d'amplia unitat catalana, per què l'empresa que tenim davant té caràcter nacional i tots els catalans tenen el dret i el deure d'ésser presents a la tasca de la reconquesta i redreçament de Catalunya.

En el moment de quedar constituït el Govern, hem adreçat la nostra salutació al President i al Govern de la República. Tenim el desig i la confiança de mantenir, com correspon, estretes i cordials relacions amb l'Estatut Govern, en un pla de mútua comprensió i respecte i d'unir els nostres esforços per tal d'assolir els objectius comuns.

Sempre hem cregut que la llibertat a la República no prejutja ni pot limitar els drets del nostre poble que derivin de la seva personalitat nacional. Per això, tot i complint lliurement i amb ple sentit de responsabilitat les exigències que l'hora imposa, no deixem de reivindicar pel nostre poble el dret a regir-se segons la seva voluntat democràtica.

Soludem també el Govern d'Euzkadi i el Consell Nacional de Galícia de mateix temps que reafirmem el nostre propòsit d'actuar resoltament junt amb els bascs, els gallescs i també amb els democrates espanyols que vulguin treballar per la creació d'una Espanya on siguin admesos i respectats els principis que Catalunya, Euzkadi i Galícia representen.

La finalitat immediata del Govern és de treballar resoltament per a contribuir a enderrocar el règim

actual d'Espanya i substituir-lo per un altre, estable i just, que restauri la llibertat i restableixi la pau civil.

Dintre d'aquest primer objectiu, salutem emocionadament tots aquells catalans que dintre mateix de Catalunya i entre persecucions i perills no cedeixen en la resistència al règim opressor. Uno de les tasques primordials del Govern s'adreçarà a estimular i coordinar l'acció de les diverses forces de resistència de manera que totes puguin donar el seu rendiment patriòtic i resulti més eficaç l'acció conjunta.

La segona finalitat del Govern és el poder arribar el més aviat possible a que el nostre poble pugui per mitjà d'unes eleccions catalanes realitzades amb totes les garanties de la imparcialitat més estricta i després deixar normalment pas al Govern que representi la voluntat democràticament manifestada.

Tenim consciència dels imperatius del moment, de les necessitats i de la urgència de donar sortida a la tràgica situació a què Espanya ha estat portada pel règim franquista, i per això donarem sempre el nostre concurs per a fer-ho dintre de les directives d'ampliatu internacional que presidiran el man de la pau.

Soludem, per tant, les Nacions Unides vencedores, la causa de les quals hem considerat sempre com a nostra.

Per demunt de tot, hem de donar la confiança de què podem establir l'assegurament un règim estable i ordenat que incorpori un franc sentit d'organització econòmica i progrés social, amb premises indispensables de tota obra compensible i solida. Tenim per davant una tasca de reconstrucció nacional i és amb el propòsit de servir-la, tant en els objectius immediats com en els que exigeixen un esforç persistent, que s'ha constituït el Govern de Catalunya.

Paris, 14 de Setembre del 1945.

L'ACTUALITAT POLITICA

DIPUTATS CAP A MEXIC. — NOVES REPUBLICUES RECONEIXEN EL GOVERN GIRAL. — LES FALSSES INFORMACIONS FRANQUISTES. — COMENÇA EL BLOQUEIG INTERNACIONAL CONTRA FRANCO. — PREMESA DE BARCELONA.

CAP A MEXIC

Els diputats a Corts residents a França han rebut una convocatòria urgent per a traslladar-se a Mèxic i assistir a la reunió de les Corts espanyoles que s'hi celebrará a primers d'octubre. Tenim notícies que gairebé tots els diputats residents a França pensen assistir-hi.

Els nostres amics, els diputats Srs. Ramon Nogué i Bizet i Francesc de P. Jéné han marxat en avió per assistir a l'esmentada sessió de Corts, en la qual farà la seva presentació el Govern del Sr. Giral. També s'han desplaçat els Ministres del Govern de la República residents a França, senyors Nicolau d'Oliver, Torres Campañá, Trifón Gómez i General Sarabia.

El Govern mexicà ha concedit per un decret un milió de pesos al Govern espanyol del Sr. Giral. Després del reconeixement del Govern Giral per Mèxic, ho han fet Guatemala, Panama i l'Uruguai.

FRANCO VA LIQUIDANT

El govern franquista, després d'una reunió que ha durat quatre dies, ha decidit acceptar els acords de la Conferència de Tànger. També ha acordat suprimir els privilegis de partit únic a la Falange i l'obligatorietat de la salutació feixista. I es parla d'unes hipotètiques eleccions.

El dia abans de donar aquesta referència, Franco pronuncià un discurs davant dels alts dignataris de l'Església espanyola, en el qual — com si per endavant volgués contrabanar el mal gust que produïren aquestes mesures entre els adictes, — se les empenygué de nou contra la maçoneria, culpable de tots els mals; contra «la leyenda negra» que, como en tiempos de Felipe II, se está tramando acerca de España. «Nosotros — digné — representamos la espiritualidad!» «Ellos, — i així s'adreça a tots els qui van contra Franco que és la majoria del món civilitzat — el más

bajo materialismo. Por eso, nosotros triunfaremos.»

LA INFORMACIO «ORGANICA»

Franco fa com aquell que no s'assabenta del que passa al món. Fa esforços inimitables per a neutralitzar les mesures internacionals que van surgint cada dia encaminades a un bombardeig progressiu del seu règim dictatorial. El discurs de Bevin fou alterat grollerament de manera que la ràdio anglesa, en castel·là, ha advertit reiteradament al poble espanyol que la versió que li han servit era falsa.

El mateix ha passat amb la nota sobre la conferència de París referent a Tànger i en la qual s'ordenava a Franco que retirés les seves forces i anunciava que el règim definitiu de Tànger s'establiria d'ací sis mesos en una nova conferència... a la qual s'espera hi podrà acudir una Espanya democràtica.

El ministeri d'Estat franquista ha publicat una nota sobre Tànger desvirtuant el que deixem dit, de manera que no hi consta cap exigència i sembla com si tot es féu amb una sincera cordialitat. Heus aquí els titulars de «La Vanguardia» del 6 de setembre: «La Gran Bretanya i França piden a Espanya que se adhera al acord i col·labori amb el règim provisional.» Fals, de dalt a baix.

EL BLOQUEIG ECONOMIC

Les declaracions de Bevin causaren al nostre país — segons les notícies que ens arriben de Barcelona, — un gran desencís. Els comentaristes anglesos adverteixen insistentment que Franco no es faci cap il·lusió sobre la seva permanència en el seu sitial tràgic. «Anglaterra, — ha manifestat la B.B.C. — no ha dit sobre Franco el darrer mot ni molt menys.» Tot fa preveure que les sorpreses no tardaran gaire.

Mentrestant Nordamèrica ja pres

una decisió de transcendental importància. El President Truman acaba de declarar que estan prohibides les exportacions a l'Argentina i a Espanya per considerar-los estats feixistes.

No és aventurat creure que Anglaterra no desdirà aquesta posició del seu gran aliat aleshores, que? Franco no sobreviurà gaire temps a un bloqueig econòmic.

LES MEMORIES DE CIANO

El que fou braç dret i gendre de Mussolini, el comte Ciano, dedicà els dies que passa a la premsa a escriure, en estil telegràfic, les seves memories. Aquest pogué fer-les passar a Suïssa, des d'on la seva dona intentà fer-les servir per a salvar el seu espòs. Mussolini no cedi. Ciano fou executat i l'esposa de l'ex-ministre de Relacions Exteriors complí la seva promesa de fer públiques les notes del seu marit.

La premsa internacional les ha comentat ampliament. Ciano posa al descobert les relacions de Franco amb l'Eix. En acabar-se la guerra civil, el dictador espanyol oferí la seva adhesió secreta al pacte tripartit. En setembre del 1940 ja s'ha produït el «cop per l'espalla» d'Itàlia contra França. Tota la màquina bèl·lica de l'Eix corre vers la victòria i Franco també vol intervenir per a repartir-se les restes de les democràcies. Però... Ciano escriu: «El 27 de setembre, dues conversacions amb Hitler. Ha parlat de la intervenció espanyola a la qual s'hi oposa perquè portaria més pèrdues que guays.» Heus-ací, doncs, l'imperi franquista jutjat pel seu amo Hitler.

24 octubre 1940: «Von Ribbentrop telefona desde una petita estació francesa. Dona compte de la seva entrevista amb Franco i Pétain i es mostra molt optimista. Diu que el programa de col·laboració està a punt de produir resultats concrets.»

(Segueix pag. 2)

Les joventuts i el partit

per Heribert BARRERA

Qualsevol moviment polític que vulgui dependre de la contingència de les llistes electorals i inspirar una transformació profunda i durable, ha de comptar necessàriament amb la joventut. No parlem ja dels partits totalitaris. Per assolir plenament llurs fins s'haurien refusat tota la nova generació i les hores someses des del Poder a un condicionament sistemàtic la terrible eficàcia del qual l'ha demostrada bé prou el fanatisme obocot de les joventuts hitlerianes. Un moviment polític democràtic, respectuós de la dignitat i de la persona humana és refusat a utilitzar llurs mètodes, apropiats més aviat als animals de circ. Però difícilment podrà passar-se, no obstant, del potencial d'energia i de la quasi il·limitada capacitat d'entusiasme i de sacrifici dels joves, i si espera desenvolupar la seva acció al llarg del temps no podrà menys que prendre consideració la garantia de continuïtat i permanència que representa per a una ideologia política l'adhesió de les generacions que puguen.

L'actuació d'una organització de joventuts, que analitzi la lliure integració dels joves al nostre moviment, és doncs una necessitat primordiar i a l'Esquerra. Aquesta actuació planteja però alguns problemes relativament difícils: d'una banda delimitar les funcions d'aquestes Joventuts, d'altra banda fixar la seva autonomia orgànica i precisar les relacions que deuen mantenir amb els organismes dirigents. Recorrem breument a aquest problema. L'Esquerra no havia sabut fins ara resoldre's de manera satisfactoria. Confusions de principi i recíproques suspicacions ens portaren del 1931 al 1936 a greus desavinences interiors i inclús a errors polítics considerables.

L'experiència passada no ha estat però endèbada. A la seva llum cal procedir a les rectificacions necessàries i pel que fa referència a les Joventuts, els acords presos en el Congrés del Partit a Tolosa i en el dels JEREC a Montauban, i sobre tot la doctrina que es precisa en les manifestacions dels dirigents, ens porten a creure que per fi haurèm trobat el bon camí.

Ja fa un any que es plantejà la qüestió prèvia: era indispensable reorganitzar les Joventuts a l'Esquerra? Podia dubtars'n observant que la major part dels seus membres, precocement modelats per la guerra civil i els esdeveniments internacionals, tenen maduresa suficient per a actuar en els regles del Partit i proposar-se educar-lo a aquest afecte ara almenys superflú. Aquest punt de vista que tenim en compte només la situació a França, oblidava però que no és aquí on nosaltres fem política sino que ens hi preparam nosmetres per a fer-ne a Catalunya. A Catalunya hi trobarèm milers de joves, no contaminats pel franquisme però indistintament influïts per la seva propaganda, que necessitaven desseguida una organització que els enquadri i que, interpretant llurs idees de pàtria i llibertat, els introdueixi a la vida política. L'Esquerra hauria mancat el seu deure de no haver-la preparada, i els que així ho vam comprendre vam impulsar immediatament el reagrupament dels antics militants de les JEREC i dels altres joves esquerrans exiliats. Aquest reagrupament trobà per part de tot el Partit i en especial dels dirigents la comprensió i els encoratjaments necessaris. El primer pas estava donat per arribar a superar tots els conflictes.

Quedava però pendent una qüestió delicada, el nom i l'ensenyà de les JEREC suscitant encara certs recels. Naturalment no es tractava pas d'una qüestió de noms i de colors sino del problema de saber fins a quin punt era admissible una diferència, mal fos l'usuari, entre la manera d'interpretar els nostres principis per part de les Joventuts i del Partit. De fet el problema sota aquest aspecte era inexistents. Però si efectivament fóra desastrosa l'existència d'una fracció que, organitzada com a tal, mantingués una interpretació diferent de les de la majoria, el perill despareixeria si es tractava d'un grup de joventuts autènticament joves car en aquest cas no hi havia fracció i una diferència era no solament lògica i natural sino adhoc necessària. En efecte, els movils d'acció de les Joventuts no poden coincidir absolutament amb els del Partit: la visió quasi mística d'un futur ideal motivarà més eficaçment l'adhésió dels joves que no pas l'objectiu concret, més fàcilment assolible però també més mediocre, que sollicitarà a l'home adult. Allò que importa és que la unitat essencial es conservi, que no es formi cap capella, i el veritable problema consisteix doncs en evitar que les Joventuts ho esdevinguin. La solució és simple, cal només que el treball dins de les Joventuts sigui considerat com una etapa preparatòria i no com una fi en ell mateix i per a obtenir-ho n'hi ha prou amb limitar l'òrbita dels seus membres. Els Congressos de Tolosa i Montauban no van considerar oportú prescindir dels antics militants ja aquí a França però a l'establir la limitació d'edat per als nous adherents van acceptar-ne el principi que na dubtem serà definitivament adoptat un cop a Catalunya. En aquestes condicions no ha de fer cap por ni es pot considerar heterodoxia que el nacionalisme dels joves prengui un caràcter més intrínsec, que llur doctrina social sigui més avançada. Com que, afortunadament, l'ideologia de l'Esquerra consisteix més en una orientació del pensament que en un programa determinat, una nova generació pot portar-hi més enllà l'heretatge rebut dels seus pares sense

aportar-se per res dels grans principis que ens inspiren a tots. I ni el nom d'Estat Català ni un estel a la bandera representaran cap divisió i així ho van entendre molt encertadament els Congressos de Tolosa i de Montauban que van acordar respectar el «statu quo».

Enfi calia resoldre un tercer problema: relacions de les Joventuts i del Partit. El Congrés de Tolosa, molt generosament, va decidir que un Delegat de les Joventuts col·laboraria, amb caràcter deliberatiu, als treballs del Consell Directiu a França. El principi quedava així establert de la participació de les Joventuts en tots els organismes del Partit sense que cap contrapartida no fos imposada. Eren les Joventuts mateixes les que havien d'acordar-la. Evidentment no es tractava de prendre una mesura de reciprocitat, de demanar la presència d'un delegat del Partit en tots els organismes de les Joventuts, perquè això implicaria una espècie d'igualtat allí on deu haver-hi al contrari subordinació. Les Joventuts venen subordinades al Partit, del qual són una part integral i un dels seus braços que han de treballar per no apartar-se de la línia política que aquest assenyali. Ara bé, no solament no estava de més sino que era molt necessari, que la Direcció del Partit pogués establir contacte amb la direcció de les Joventuts no de manera freda i oficial sino amb la cordialitat i penetració que resulten del treball i de la discussió en comú. El Comitè Executiu de les JEREC nomenat al Congrés de Montauban així va considerar-ho i el seu primer acord, que l'honorà molt, fou d'invitar al Secretari General del Partit a assistir a les seves reunions sempre que ho cregués convenient així com de posar-se a la seva disposició per si en un moment donat prenia ell l'iniciativa de convocar-los.

La importància d'aquest acord no precisa d'ésser subratllada. Pedra fonamental del nou sistema, significa que tota dualitat desapareix, no sols de fet sino inclús de pensament. Per primera vegada desde la seva fundació les Joventuts del Partit i el Partit es disposen a treballar colze a colze amb un esperit de comprensió mútua, les Joventuts veient en el Partit la seva raó d'existència, el Partit veient en les Joventuts la garantia del seu esdevenidor.

Que aquest bon començament sigui auguri del pervindre. En la lluita per l'alliberament de la nostra terra, en aquest moment en que més dificultats s'acumulen davant nostre, el treball de les Joventuts és extremadament important. Celebrem que una assenyada política hagi permès de trobar la solució d'equilibri que n'assegura a la vegada l'eficàcia i la solvència.

L'ACTUALITAT POLITICA

(Ve de la pag. 1)

25 octubre: « Von Mackensen comunica detalls dels tres dies de les entretistes d'Hitler amb els francesos i espanyols i ens fa conèixer els termes d'un protocol tripartit secret amb Espanya ».

18 novembre: « Entrevista a Salzburge entre els alemanys, italians i serbians Sunyer. Aquest crítica asprement els esforços dels alemanys per a atreure's a França ».

Aquests extractes els manlleuem a la revista belga « Europa-Amérique ». Però el bô del cas és que « La Vanguardia » de Barcelona també ha publicat les notes d'en Ciano. Suposem que la censura haurà organitzat llur publicació a la manera democràtica que allà s'estima.

JOSE PLA I ELS EXILIATS

El conegut desprecupat que és José Pla escriu a « Destino » de Barcelona. La seva secció, però, no té res a veure amb « la política ». Fins ara hi era tan absent com a la societat recreativa « La Galia ».

Plas vol més de cap i per això conta viatges, anècdotes i sempre procura nedar i guardar la roba.

Darrerament, però, ha reliscat per culpa d'un tema tan neutre com és ara la cuina. Segons escriu, a tots els pobles hi ha dones que

LA RESSONANT I ALITAT ELS NOUS CONSSELLERS

(Ve de la pag. 1)

de Barcelona. A l'advenir, la Dictadura i a l'ésser imposada la signatura d'un document d'adhésio a l'Esquerra per part del professorat, Carles Pi i Sunyer va negar-se, a expressar el seu acatament al Dictador. Aquest gest d'indipendència i valgués ésser destituit, depèn de la capacitat d'organització i d'energia que mal, a les lluites polítiques i als estudis socials i literaris. D'aquesta època daten els dos magnífics volums de « L'apituitat económica de Catalunya » i un gran nombre d'articles i assaigs.

A l'advenir de la República, fou elegit diputat a les Constituints i ocupà el càrrec de Director General de Comerç. Francesc Macià va cridar-lo totsseguit a la Conselleria de Finances del Govern de la Generalitat, i més tard, el designà Conseller Primer. Després d'haver ocupat el Ministeri de Treball en el Govern de la República, Carles Pi i Sunyer encapçà a la candidatura d'Esquerra en les eleccions municipals de 1934. Fou Alcalde de Barcelona fins la matutina del 7 d'octubre de 1934 en que fou empresonat, juntament amb els seus companys de la majoria, per haver-se solidaritzat amb el gest del President Companys i del Govern de la Generalitat.

A l'ésser posat en llibertat, es reintegrà a les lluites polítiques i prengué una part activa en la campanya quepreceidí el triomf electoral del 1935. Novament, Acad de Barcelona, deixà aquest lloc l'octubre del 1937 per a fer-se càrrec de la Conselleria de Cultura del Govern de la Generalitat.

A l'exili Pi i Sunyer es traslladà a Londres per indicació del President Companys. Pi i Sunyer hi ha mantingut, com sempre, la seva brillant executoria nacionalista i esquerrana. Bé ho palesa en el Congrés del nostre Partit a França en el qual, com del Director d'EREC, pronuncià el discurs polític unànimament aclamat. Carles Pi i Sunyer ha estat sempre un home fidel a Catalunya i al seu Partit. En tots els càrrecs de Govern que ha ocupat, amb una actuació recta, feliç i ponderada, ho ha palesat a bastament.

Es membre del Comitè Executiu d'E. R. de C.

ROVIRA I VIRGILI

Aquest tarragoní, il·lustre per tant conceptes ambé ha estat obstinadament fidel a la seva Pàtria.

Rovira i Virgili és una de les personalitats de més relleu de la Catalunya contemporània, un dels millors periodistes de la nostra època, d'una extraordinària força persuasiva i dialèctica. En l'època brillant de la primera Esquerra i de « El Poblet Català », ha cregut descobrir un gran prestigi que s'aixambrà ràpidament amb la publicació de les seves obres tan clares, tan precises, tan ben escrites i Car en Rovira, hom hi troba totseguit el teorit, el gran coneixedor dels aspectes que més apassionen els nostres temps. I després vingué aquesta altra aportació que palesa fins on arriba la capacitat de treball i l'entusiasme del nostre il·lustre amic: aquesta « Història Nacional de Catalunya » la continuació de

la publicació de la qual podrà ésser impresa el dia de la caiguda de Franco. Afegeix, encara, a aquesta enumeració, les qualitats de Rovira i Virgili com a orador, eloquent i precís, amb un gran domini de la paraula.

No és estrany, doncs, que Rovira i Virgili hagi tingut un paper important en les lluites polítiques de Catalunya i que l'Esquerra el consideri com un dels seus homes més representatius. Diputat al Parlament de Catalunya, Vice-President del mateix, passà a ocupar-ne la presidència quan, a l'ésser atuseñat Lluís Companys, Josep Irla ocupà la més alta magistratura de la nostra terra.

A la terra, Rovira i Virgili ha treballat incansablement a l'ésser aïllat. El President Irla l'encarregà les gestions que donaren com a resultat la Constitució del Consell Assessor de la Presidència de la Generalitat, del qual és President. A més, el senyor Rovira i Virgili és membre assessor del Director d'E. R. de C.

JOSEF CARNER

Allunyat de les lluites polítiques a causa de la seva carrera, Josef Carner pertanyia al cos diplomàtic i sobretot en el nou Conseller el poeta exquisit, princep de les il·lustracions catalanes, l'immortal autor de « Auques i ventalls ». « Els fruits de l'arbre », « L'últim », « El mestre de la nostra prosa », el mastral autor de « Les bonhomies », traductor de « Pickwick ». Però no és únicament amb la seva poesia que Josef Carner ha servit Catalunya. Claternalista de tota la vida, amb elles tots els moments de la guerra, quan era agregat d'ambaixada a París i en les hores amargues de l'exili. Cridant al seu Partit a París, en tant que Conseller de l'EREC, el President Irla ha tingut probablement en compte a la vegada que les seves brillants qualitats personals i l'immens i meregut prestigi que li ha donat la seva obra literària, l'especial s'interessa en la qual els nostres destins dependen en gran part de les decisions de les Conceljerias, la seva experiència podrà ésser molt útil.

JOSEP XIRAU

Fundador amb Rafael Campalans de la « Unió Socialista de Catalunya », Josep Xirau és una de les personalitats més rellevants de la cultura catalana. Professor a la Facultat de Dret de Barcelona, el prestigi de Josep Xirau ha depassat l'àmbit de la nostra terra i s'ha extès a ngran nombre d'Universitats europees en les quals estudià primer i professà després. Ara mateix Josep Xirau acaba de fer un viatge d'investigació a Anglaterra delegat per la Direcció General de Relacions Culturals del Govern francès.

Es Vice-President de l'Associació Internacional Pro Societat de les Nacions. Amb el gran jurista francès Edmond Lambert, es un dels fundadors de la nova ciència de dret comparat.

Socialista, Xirau ha romas fermament adicte als seus ideals. Fou diputat a les Constituints.

JOAN COMORERA

L'actual Secretari General del PSUC passà bona part de la seva joventut en terres americanes. Durant la seva estada a l'Argentina, els grups catalans de Buenos Aires li donaren la direcció del setmanari « Nació Catalana ».

Impiantada a República vingué a Catalunya i fou elegit diputat al nostre Parlament en representació de la « Unió Socialista ». Ocupa diversos vegades el càrrec de Conseller de la Generalitat i fou empresonat a Pena de Puerto de Santa Maria arran dels fets d'octubre de 1934.

En les eleccions dels 16 de febrer de 1936 fou elegit diputat a Cortes de l'Esquerra, al qual nomenat Secretari General. Mada per a independència orgànica del PSUC i assolí que aquest partit català tingués una representació directa en els organismes internacionals comunistes. Actualment resideix a Mèxic i les autoritats franceses li han concedit el visat d'entrada a França.

ELS EXILIATS COMMEMOREN l'11 de Setembre

L'aniversari de l'onze de setembre 1914, ha estat celebrat arreu de França amb entusiasme i devoció de tots els refugiats catalans.

A MONTPELLIER

Amb assistència de l'Alcalde de Montpeller i diputat, el Professor Paul Boulet, els catalans residents a la capital del Llenguadoc es referencien a la significació històrica de l'onze de setembre del 1714. Finalment l'Alcalde de Montpeller, M. Paul Boulet s'associà a l'acte en nom de la ciutat.

L'acte acabà amb el cant del nostre himne nacional.

A PERPINYA

Una sèrie d'actes marcaren la data de l'onze de setembre a la capital del Rosselló. Una gran gentada que representava totes les organitzacions catalanes, anà al matí, a portar corones i ramells de flors al cementiri on hi han enterrats tots els exiliats morts des de 1939.

A les 6.15 de la tarda, el senyor Joan Alavedra, President del Casal de Catalunya, feu una interessant disertació, que fou molt aplaudida, sobre « Les jornades històriques del 11 de setembre del 1714 ».

A les 9 de la nit una ballada de sardanes que finalitzà amb « Els Segadors » corejats per la multitud i « La Marsellesa », posà el punt final al programa.

SETE, BEZIERES, NARBONA, MONTAUBAN, TOLOSA, BORDEUS

Ens arriben notícies que en totes aquestes ciutats s'han celebrat, amb franc èxit, diversos actes commemoratius: folklore, ballades de sardanes, conferències, etc.

ALS NOSTRES AMICS

Per un error de compaginació, en el nostre darrer número deixà d'inscriu-se una nota signada pel nostre administrador, senyor Martí Barrera que deia: « Deixada la nova estructura del Partit a França i al que editant-se « LA HUMANITAT » a Perpinyà la continuació de l'administració a Montpeller ocasionaria una complicació dels treballs i un retard en l'expedició del nostre portavocals, a partir d'aquest número tot el que fa referència a l'administració de « LA HUMANITAT » s'adreçarà al Tresorer del Partit senyor Santiago Vila, 250 route d'Elne, Perpinyà — Compte de cheques postaux 57-675, Montpeller ».

CATALANS A ALEMANYA

Saludarem, dies enrera, el retorn dels deportats catalans d'Alemanya. H'ofiem amb joia, amb emoció car sabíem que els nostres mots anaven adreçats als millors dels nostres lluitadors, als qui mai cessaren de creure en Catalunya i en la Llibertat. Ho feiem també pensant que gran nombre de militants del nostre Partit tornarien a ésser entre nosaltres. I així ha estat. Cada dia anem rebent noves dels qui retornen. Velles conèxenes que hom troba amb joia! La mateixa amb que sovint ens ho comuniquen els interessats o bé les organitzacions departamentals a les quals pertanyen. Tots ells han passat el calvari que era reservat als deportats, tots ells han sofert i tardaran temps a refer-se. Però tots ens diuen que no han deixat de creure en Catalunya i en els nostres ideals.

Tot just de retorn molts d'ells, com Marian Abella, que avui presideix el Comitè Departamental del Loire, han reprès les seves activitats en les nostres fileres. Uns dies després del seu retorn Lluís Fages, militant a Catalunya en el Foment de Reus ens escrivia desde Anney dient-nos: « Cree necessari prendre tot seguit contacte amb el Partit ». Igualment, ens arribaren notícies de l'amic Antoni Bofarull Ferrer, Secretari de la Comarcals del Baix Camp de Tarragona, de Josep Perez Fontoubera, de Lluís Jordà i Perich, de Lluís Planes, de Francesc Maya, de J. Amat Piniella... I, naturalment, dels Pirineus Orientals on hi ha un dels nuclis més importants del nostre Partit ens diuen que han retornat Francesc Vivé-Sanchez, Pere Llado i Bret, Joan Huc i Vallespi, Jaume Huc i Peco, Jaume Garriga Col, Pere Ferrer i Juli Ferrer.

Dissontadament la nostra alegria no pot pas ésser — i molt menys completa. Molts companys nostres ja no tornaran d'Alemanya. Ens manquen notícies d'alguns. Ens n'han arribat de ben concretes d'altres que hi son mort. A Dachau, moriren Ramon Serra, militant del districte V de Barcelona, els germans Vergés de Reus i els companys Coderch i Riera, de Badalona. A Buchenwald, Josep Serra i Mistral i Antoni Ganu i Morich de l'Ateneu Obrer, d'E. R. de C. del Districte V., i Antoni Gomis, militant del districte quart. També hi ha mort Lluís Ametller i Roig, de la Federació de Girona, i Francesc Abello de Granollers. Evoquem avui el record d'aquests companys estimadíssims així com el de tots els catalans que son morts a Alemanya pel sol pecat d'haver estimat i servit el seu poble i la Llibertat.

Des d'aquestes columnes ens fem un deure d'assenyalar la aportació catalana a la creuada que acaba de finalitzar amb la desfeta del feixisme internacional i una vegada més remarcuem la burla sagnant que constitueix per a tots els que han sofert i mort a Alemanya que encara no puguin tornar a la seva Pàtria junyida pel sistema que ha estat derrotat en els camps de batalla mundials.

Dibuix de C. Arnal, deportat català

VERS ELS 250.000 FRANCS

Publiquem avui la nostra segona llista de subscripció. Deixeu-nos dir tot seguit que estem altament satisfets de l'entusiasme amb que ha estat acollida la nostra iniciativa.

En efecte, gairebé totes les nostres organitzacions departamentals i locals han obert llistes que s'omplen ràpidament. A l'Aude, el Comitè Departamental encapçala la seva llista amb 600 francs i ens diuen que la subscripció en aquest departament assolieix un gran èxit.

Igualment els nostres companys de la Gironda ens comuniquen que esperen recaptar una força quantitat. I d'altres llocs — Tarn i Garona, Alta Garona, Pirineus Orientals — ens anuncien que emprenen una força companyia per a l'èxit de la nostra subscripció.

També els companys de les JEREC han acollit la crida de Partit amb tot l'entusiasme. En una nota que publicuem en la secció corresponent, indiquen a les seves organitzacions la conveniència d'obrir llistes.

I no parlem de militants que es troben allits. Aquests ens adreçen juntament amb llurs donatius, lletres veritablesment encoratjadores i plenes d'entusiasme.

Adreçeu els donatius al nostre Tresorer, Santiago Vila, 250 route d'Elne, Perpinyà. Compte de Xecs Postaux 57675 Montpeller.

A tots els nostres més pregona agraiment.

2a llista subscripció

Total anterior	30.115,00
I.H. de Perpinya	5.000,00
Pere Clascó	75,00
Josep Puig, de Perpinya	300,00
Lluís Armengol	60,00
Joan Sureda	100,00
Uns de Girona	275,00
Joan Cassà	50,00
Llorenç Vila	25,00
Pere Blanch	25,00
Ll. de Perpinya	10.000,00
Bianchi Mirquet	100,00
Uns Catalans d'alta baix	2.000,00
J. Delcos	50,00
Josep Mir	80,00
Jaume Lusach	100,00
Antoni Vila	100,00
Joan Josa	100,00
Josep Miquel	200,00
Josep Aragones	100,00
Josep Sunyer	100,00
X. X. X.	10.000,00
Lluís Rodríguez	50,00
Laura Somo	25,00
Antoni Duch	25,00
Josefa Vila	100,00
Jaume Codina	100,00
Uns Catalans de l'Empurda	325,00
Pere Ferrer	125,00
Pere Capdevila	150,00
Antoni Duch	75,00
Pere Serra	50,00
Josep Fabregas	25,00
Agustí Calceran	50,00
Pere Busquets	100,00
Pere Anglada	85,00
Angel Trull	100,00
Josep Gasull	75,00
Lluís Ros	200,00
Angel Carreras	25,00
Total	60.640,00

PIRINEUS ORIENTALS

En l'Assemblea general celebrada el 17 d'agost darrer, el Comitè Departamental dels Pirineus Orientals quedà constituït com segueix:

Secretari general: Rosend Ullot.

Organització: Ferran Torà.

Propaganda: Pere Canal.

Finances: Enric Casagran.

Esbargo i Esports: Joan Mir.

Grup Femení: Teresa Puigbo.

Adjunts a les Secretaries d'Organització i Propaganda: Pere Guasch i Tomàs Moneanau.

TARN I GARONA

El Comitè Departamental de les J. E. R. E. C. del Tarn i Garona, ha quedat així constituït:

Secretari general: Joan Gramau.

Organització: Plató Gómez.

Cultura i Propaganda: Salvador Carbonell.

Finances: Joaquim Roig.

Esbargo i Esports: Antoni Duc.

Grup Femení: Matilde Serra.

SUBSCRIPCIO DEL PARTIT

A fi de contribuir a la subscripció «oberta pel Partit», recomanem a tots els Comitès Departamentals la conveniència d'obrir llistes entre els militants i simpatitzants, comunicant-ho a aquesta Secretaria General, quan siguin enviades a la Tresoreria del Partit.

la humanitat

« El sentiment nacional arreu del mon, dona herois i màrtirs »

Lluís Companys.

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2.ª EPOCA - N.º 26 - 15 d'Octubre 1945

Fundador: Lluís COMPANYS

Redacció: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

PRESENCIA DE LLUIS COMPANYS

« L'únic que tinc, que és la meua vida, joestic disposat a donar-la per Catalunya, per la República i per la llibertat... »

EDITORIAL

AVUI, 15 D'OCTUBRE...

Posant terme a una vida agitada i heroica tota ella al servei de la Pàtria i de l'ideal, avui fa cinc anys que Franco feia assassinar el President de Catalunya, i el President que sempre havia estat gran i que en les hores d'adversitat sabia ésser-ho més que mai, morí amb el nom de Catalunya als llavis i amb la valentia i la fermesa que només coneixen els grans predestinats.

De llavors ençà, per damunt les nostres diferències hi ha un nom que ens agermana a tots els catalans: el del President Companys. Per nosaltres que seguim les discrepàncies, per irreductibles que siguin les oposicions, tots sabem inclinar-nos feroçment davant la memòria del President. Lluís Companys que tant havia fet en vida per Catalunya, morí i tot ha continuat treballant per ella. Amb quin goig ho constatem, nosaltres que sempre, en les bones hores i en els instants adversos, forem els seus amics i seguidors! Amb quina emoció ho proclamem des d'aquestes columnes de « La Humanitat » que ell fundà i orientà al llarg de la seva existència a Catalunya!

Companys ja no ens pertany a nosaltres sols. És tot Catalunya que s'arrepera entorn del seu nom i de la seva memòria! Tantmateix, ningú com nosaltres pot evocar la seva memòria amb més emoció. Car fou amb nosaltres que lluità, i fou defensat els nostres ideals que morí. Fou ell qui fundava amb Don Francesc Macià l'Esquerra Republicana de Catalunya, i fou apolant-se en l'Esquerra que els dos Presidents portaren a terme tota la seva actuació. Si el nostre Partit no hagués ofert a Catalunya altra cosa que aquestes dues figures inoblidables, bé podria dir-se que l'Esquerra hauria aconseguit una gran missió. Deixeu, doncs, que recordem el President i que evoquem la seva vida des de que, de jove, fundava l'Escola Republicana; les campanyes periodístiques plenes de flama i de justícia, l'amistat feroç amb Francesc Layret i Salvador Seguí; el pas per l'Ajuntament de Barcelona i el Parlament Espanyol com a diputat per Sabadell; l'actuació d'advocat al servei dels oprimits; les conspiracions de la Dictadura, la fundació de l'Esquerra; l'adveniment gloriós de la República que ell fou el primer a proclamar en terres d'Ibèria; la campanya i la discussió de l'Estatut; l'arribada a la Presidència de la Generalitat; el 6 d'octubre, l'Uruguai i la Model de Madrid i el Tribunal de Garanties i el Penal del Puerto de Santa Maria; el període que va del 16 de febrer al 19 de juliol en què Catalunya és qualificada de l'oasis peninsular; el 19 de juliol posant-se davant les forces lleials al règim; la guerra i l'exili i el calvari final, i aquella descàrrega que a dos quarts de set del matí del 15 d'octubre del 1940 posà fi a la seva vida... deixeu que recordem el seu caràcter, ple de jovialitat i de passió; la seva generositat; la seva honradesa; com era gran davant l'adversitat. Deixeu que recordem els seus consells i la seva intervenció en les coses del nostre diari, i que evoquem la seva fina silueta, el gest ample, la mirada profunda, la promptitud de reacció, la seva connexió del poble. Lluís Companys era tant nostre!

Avui, 15 d'octubre, tot Catalunya, tots els catalans es recordaran de Lluís Companys. A Catalunya, la seva tomba, malgrat que res pugui indicar que allí reposa el President, malgrat les forces que priven a la gent d'acostar-s'hi, apareixerà plena de flors. I en les llars catalanes es parlarà del President com del gran heroi nacional contemporani. A l'exili, allí on hi hagi un català, el seu pensament serà proper de la nostra terra que ha après a estimar més que mai, i d'aquesta muntanya de Montjuïc on per darrera vegada el President victoriosa Catalunya. Avui és un dia de recolliment i d'esperança! Fa cinc anys que Franco feu assassinar el President de Catalunya. I la nostra terra, lluny de morir, és més vivent que mai. La sang dels màrtirs l'ha fecundada. Car una Pàtria no pot extingir-se quan tants dels seus fills ho donen tot per ella. Lluís Companys bé va dir-ho el dia que fou elegit President de Catalunya: « Sigui el que sigui el que ens porti l'esdevenidor, l'únic que tinc, que és la meua vida, joestic disposat a sacrificar-la per Catalunya, per la República i per la llibertat ». I fou perquè estimava i servia Catalunya, la República i la llibertat que avui fa cinc anys el feixisme assassinava Lluís Companys.

Catalans! siguem dignes de la seva memòria!

ACTES Commemoratius

BELGICA:
La Delegació del nostre Partit a Brussel·les celebrarà el dia 15, un acte a la memòria del President Companys, amb assistència del Conseller de la Generalitat, senyor Carner. Hi prendran part el Sr. Doménech, president de la Delegació, i el Comandant Escofet.

FRANÇA:
A Marsella, el dia 14 tindrà lloc un miting, en el qual, entre altres destacats oradors hi parlaran els senyors Martí Barrera i Joan Sauret.
A Montpellier, diumenge, dia 14, organitzat pel Comitè Local i les JEREC es celebrarà al Teatre Municipal una conferència a càrrec de l'il·lustre historiador Sr. Rovira i Virgili.
A Béziers, el Comitè Local celebrarà un important acte a la memòria del que fou President de la Generalitat.
A Bordeus, Tolosa i Sete els nostres companys han organitzat actes commemoratius.
Finalment a Perpinyà tindrà lloc, dimarts, dia 16, una conferència a càrrec d'una alta personalitat del nostre Partit.

AMERICA:
De Mèxic, Xile i l'Argentina ens diuen que en la data del 15 d'octubre els nostres amics honoraran la memòria de Lluís Companys.

COMPANYS, PERIODISTA

Per Joan TAULER

No anem a descobrir res, ni a explicar, segurament, coses noves; en el terreny periodístic com en el polític, és ben coneguda l'activitat de Lluís Companys, coneguda i eloguada en articles i biografies que després de a seva mort venen publicant-se arreu del món.

Es abastament sapigut que el periodisme i la política foren els resultats que predominaren en Companys des de la seva joventut. La seva entrada, diríem oficial, al periodisme data dels començos de segle, en els 1903 i 1904, quan ens trobarem els dos formant part del cos de redacció de « La Publicitat ». Vaig conèixer Lluís Companys a les aules de la Facultat de Dret, però la nostra amistat, que s'anà afirmant a mesura que un i altre avançàvem en el camí de la vida, prové d'aquella convivència en aquell diari republicà de l'època, en aquella casa on es respiraven aires de llibertat, de democràcia i de germanor.

Companys era el reporter municipal; jo era redactor-taquigraf del diari i, ambdós, socis del Cercle Republicà de la Plaça del Teatre, adicte a la « Unió Republicana » que tenia per president i secretari general, i que presidia, precisament el nostre Director, Eusebi Corominas. En les eleccions municipals del 1909, any de la « setmana trágica », jo anava en candidatura pel districte Vè, i no cal dir el que Companys va fer per la meua candidatura. Em donà tot el seu suport, i el de les seves amistats, més que si s'hagués tractat d'ell mateix. I així, reporter i regidor, sortírem molt de temps junts, i en el diari també hi seguíem amb la mateixa confraternitat.

Amb motiu de l'entrada de Lluís Companys a la Direcció de « La Publicitat », amb els elements antisocialistes de la qual estaven distanciat, i en la lluita a l'Ajuntament on teníem per cap a Francesc Layret, abandonarem el diari alguns anys i entràrem a l'« Europa ». De no haver sorgit aquell incident la seva sortida del diari s'hauria produït igualment. El març de 1910, any de la « setmana trágica », jo anava en candidatura pel districte Vè, i no cal dir el que Companys va fer per la meua candidatura. Em donà tot el seu suport, i el de les seves amistats, més que si s'hagués tractat d'ell mateix. I així, reporter i regidor, sortírem molt de temps junts, i en el diari també hi seguíem amb la mateixa confraternitat.

En 1916, en plena guerra europea, Companys va tornar a « La Publicitat », amb els elements antisocialistes de la qual estaven distanciat, i en la lluita a l'Ajuntament on teníem per cap a Francesc Layret, abandonarem el diari alguns anys i entràrem a l'« Europa ». De no haver sorgit aquell incident la seva sortida del diari s'hauria produït igualment. El març de 1910, any de la « setmana trágica », jo anava en candidatura pel districte Vè, i no cal dir el que Companys va fer per la meua candidatura. Em donà tot el seu suport, i el de les seves amistats, més que si s'hagués tractat d'ell mateix. I així, reporter i regidor, sortírem molt de temps junts, i en el diari també hi seguíem amb la mateixa confraternitat.

En 1916, en plena guerra europea, Companys va tornar a « La Publicitat », amb els elements antisocialistes de la qual estaven distanciat, i en la lluita a l'Ajuntament on teníem per cap a Francesc Layret, abandonarem el diari alguns anys i entràrem a l'« Europa ». De no haver sorgit aquell incident la seva sortida del diari s'hauria produït igualment. El març de 1910, any de la « setmana trágica », jo anava en candidatura pel districte Vè, i no cal dir el que Companys va fer per la meua candidatura. Em donà tot el seu suport, i el de les seves amistats, més que si s'hagués tractat d'ell mateix. I així, reporter i regidor, sortírem molt de temps junts, i en el diari també hi seguíem amb la mateixa confraternitat.

L'Honorable Senyor President de la Generalitat ens ha tramés la següent declaració:
La violació dels drets internacionals i com a conseqüència l'assassinat comès pel feixisme internacional amb la mort heroica de Companys, el lluitador, el defensor de la llibertat i de la dignitat humanes, ha fet inseparable el nom del nostre enyorat President del de Catalunya. Avui el pleu polític català és conegut arreu del mon i, colgat en la terra que ell tant estimava, volem satisfet un dels anhelos de la seva vida política: el dret que té Catalunya com tots els demés pobles, a governa-se segons la seva voluntat democrática.

QUAN VAIG CONEIXER LLUIS COMPANYS

Per MARTI BARRERA

Veure un home, estranyer-li la mà i parlar amb ell uns moments, no vol pas dir que se'l conegui. En visita tothom sap guardar les maneres. No parlaré doncs de la primera vegada que vaig fer conèixer a Lluís Companys per la presència física, jo que això té poca importància, sino de bastant després, quan, en un llarg tracte i una lleial amistat, vaig poder aprofundir en el seu pensament i veure clar en la seva ànima. Fou en aquells temps en què la incomprensió i els egoïsmes de la classe patronal ataven el foc de la discòrdia ciutadana, en aquells temps turbulents en què els tot poderosos capdavanters de la nostra economia menyspreaven els obrers i tant se'ls en donava si les qüestions que plantejaven les organitzacions sindicals eren o no justes. Fou en aquells temps en què, per comptes d'estudiar i atendre fins al límit del possible les reivindicacions dels treballadors, les anomenades forces vives, que tenien al seu servei tots els elements coactius de l'Estat, defensaven sistemàticament els seus drets i a la força oposaren la força. El dia que començà un període turbulent, fèrbol i equibarrat que els barcelonins recorden encara com l'època de « quan mateven pels carrers ».

Per la gent que s'anomenava d'ordre la culpa de tot la tenien evidentment els sindicalistes. La gent d'ordre prenia la comoditat i injusta posició de sempre que consistí en donar la culpa al més feble. El resultat no podia ésser altre que aprofundir els odis i enfortir la posició dels partidaris de la violència. Afortunadament però no tothom pensava així. Salvant l'honor de la consciència ciutadana, hi hagué també un estol d'homes, homes honestos i de soca liberal, que s'esforçaren, massa sovint endebedats, en situar exactament el problema i en trobar-li la solució que corresponia del marc estricte de la justícia social. Aquests homes, la major part dels quals havien de figurar més tard en els rengles de la nostra Esquerra Republicana de Catalunya, eren per exemple Francesc Layret i Jaume Aiguader, Rafael Campalans i Joan Casanoves. I entre ells, en primer pla, hi havia Lluís Companys.

Fou en aquelles tràgiques circumstàncies quan vaig conèixer, amb tot el valor del mot, el que després havia d'ésser el President i el Màrtir de Catalunya. I allí se'm manifestà una conducta de « Martínez Anido ». De poc havia de servir i ben parat de lluitador que s'havia donat tot sencer a la defensa de les causes justes. Els treballadors tots, els obrers a la ciutat i els pagesos al camp, tractaven de millorar llur sort. Companys havia forçosament d'estar amb ells, no d'una manera platonica, amb bones paraules, sino amb ells plenament, en l'acció ciutadana, en els perills, inclús a la presó. En el seu pis del carrer de Sepulveda ens hi reuníem qualsevol dia amb Salvador Seguí, Francesc Layret i altres amics. La major part dels que amb mi s'hi trobaven, avui ja son morts, i gairebé tots ells assassinats, perquè els nostres amics d'aquell temps, que son els nostres enemics de sempre, son gent que no perdona. Si les paraules d'aquell pis poguessin parlar i repetir-nos les

nobles inquietuds d'aquestes víctimes, com vindrien ara a confondre a llurs botxins!

Les converses del carrer de Sepulveda no havien de durar gaire, desgraciadament. A finals de l'any 1920 el tristament cèlebre Martínez Anido, llavors Governador Civil de Barcelona, va voler acabar amb el moviment sindicalista de Catalunya i va emprendre la repressió d'una crueltat sense precedents. Les pressions s'ompliren d'obres i amb ells hi anà a parar també Lluís Companys, que aleshores era regidor de l'Ajuntament de Barcelona. La immunitat parlamentaria estalviava la detenció a Layret, que era diputat a Cortes per Sabadell, i ni un sol dia no ens mancà la seva visita a la Model de Barcelona. Inallosablement, amb la seva autoritat de representant del poble, Layret protestava, cada vegada més fort, davant del Ministre de la Governació, de la inhumana conducta de Martínez Anido. De poc havia de servir i ben parat de lluitador que s'havia donat tot sencer a la defensa de les causes justes. Els treballadors tots, els obrers a la ciutat i els pagesos al camp, tractaven de millorar llur sort. Companys havia forçosament d'estar amb ells, no d'una manera platonica, amb bones paraules, sino amb ells plenament, en l'acció ciutadana, en els perills, inclús a la presó. En el seu pis del carrer de Sepulveda ens hi reuníem qualsevol dia amb Salvador Seguí, Francesc Layret i altres amics. La major part dels que amb mi s'hi trobaven, avui ja son morts, i gairebé tots ells assassinats, perquè els nostres amics d'aquell temps, que son els nostres enemics de sempre, son gent que no perdona. Si les paraules d'aquell pis poguessin parlar i repetir-nos les

seguíem pagant i repetint-nos les nobles inquietuds d'aquestes víctimes, com vindrien ara a confondre a llurs botxins!

Les converses del carrer de Sepulveda no havien de durar gaire, desgraciadament. A finals de l'any 1920 el tristament cèlebre Martínez Anido, llavors Governador Civil de Barcelona, va voler acabar amb el moviment sindicalista de Catalunya i va emprendre la repressió d'una crueltat sense precedents. Les pressions s'ompliren d'obres i amb ells hi anà a parar també Lluís Companys, que aleshores era regidor de l'Ajuntament de Barcelona. La immunitat parlamentaria estalviava la detenció a Layret, que era diputat a Cortes per Sabadell, i ni un sol dia no ens mancà la seva visita a la Model de Barcelona. Inallosablement, amb la seva autoritat de representant del poble, Layret protestava, cada vegada més fort, davant del Ministre de la Governació, de la inhumana conducta de Martínez Anido. De poc havia de servir i ben parat de lluitador que s'havia donat tot sencer a la defensa de les causes justes. Els treballadors tots, els obrers a la ciutat i els pagesos al camp, tractaven de millorar llur sort. Companys havia forçosament d'estar amb ells, no d'una manera platonica, amb bones paraules, sino amb ells plenament, en l'acció ciutadana, en els perills, inclús a la presó. En el seu pis del carrer de Sepulveda ens hi reuníem qualsevol dia amb Salvador Seguí, Francesc Layret i altres amics. La major part dels que amb mi s'hi trobaven, avui ja son morts, i gairebé tots ells assassinats, perquè els nostres amics d'aquell temps, que son els nostres enemics de sempre, son gent que no perdona. Si les paraules d'aquell pis poguessin parlar i repetir-nos les

Segueix pag 2

A LA MEMORIA DEL PRESIDENT MARTIR TRILOGIA de Montjuic

Per A. Rovira i Virgili

LA MUNTANYA

En recordar la fi gloriosament tràgica de Lluís Companys, President de Catalunya, tots els catalans veiem desçar-se en la nostra imaginació la silueta de Montjuïc, altura del sacrifici...

Filla de Montjuïc és Barcelona. Ell va crear-la, i després es va quedar fora la ciutat per a protegir-la i per donar-li la pedra forta de què son fets els seus casals.

Asseguda a la falda de Montjuïc, i defensada pel gegant mitològic, Barcelona ha crescut, ha prosperat, ha esdevingut la primera ciutat d'Ibèria i de la Mediterrània. Quan, tot just formada la nació catalana, el nom de Catalunya amb prou feines era conegut a l'estranger, Barcelona era ja famosa. I Montjuïc, dret al costat de la Capital, n'era el vellador i el defensor. Ell la mostrava amb orgull als propis i als estranys:

« MIRAU-LA ; OS DE MOS OSSOS, S'ÉS FETA GRAN COM JO ! »
Pero una gent fosca i dura ha volgut fer de Montjuïc una amenaça i un flagell per a la gran ciutat. Els barcelonins, que guaitaven Montjuïc com un pare i com un deu de la llar, senten la punyent tristesa de comprovar que el seu nom ha pres un resso dolorós i que la seva figura ha esdevingut sinistra.

Així, la muntanya que quita la mor i guia les nous, la muntanya que contempla l'estesa creixent de Barcelona, és avui, per als catalans mateixos, un símbol d'opressió i de mort.

Bon punt Barcelona sigui alliberada, ha de tornar a Montjuïc el bé que n'ha rebut en el temps vell, i ha d'alliberar-lo al seu torn. Els arbres dels jardins — arbres de la llibertat — que van començar a reconquerir, fa anys, la muntanya profanada, han d'acabar la reconquesta, han de pujar fins al cim amb embranzida d'assalt.

EL CASTELL

La fortalesa de Montjuïc, que corona el turó, és relativament moderna. Fins a l'any 1640, allí dalt no hi havia més que un semafòr, al qual el poeta siscientista Fontanella va dedicar uns versos festius, plens de gràcia i de malícia.

A les darreries del 1640, encesa la revolta catalana, amenaçada la capital per l'exèrcit mercenari de Felip IV, va ésser construït de pressa un castell al cim de la muntanya.

La història de la fortalesa va iniciar-se amb una traïció. El seu governador, Rocaberti, noble innoble, poc dies abans de l'arribada de l'exèrcit del marquès de Los Vélez davant Barcelona es va empassar a l'enemic, enduent-se els plànols del castell i de les obres circumdants. La traïció, per sort, va girar-se contra l'invasor. El traïdor va ésser substituït de seguida per un excel·lent oficial francès, Aubigny, que en poques hores va fer canviar la disposició de les obres de defensa. I quan els filipistes, amb una unitat d'irlandesos al capdavant, van atacar la muntanya, el moti del di 26 de gener del 1641, van trobar radicalment canviat el sistema defensiu, i això va influir fortament en el mal resultat de l'atac i en el desenllaç de la batalla, que en la tarda d'aquell dia va convertir-se, a la plana d'Hostafre, en una gran victòria dels catalans i dels francesos.

A través de reconstruccions i ampliacions, el castell ha arribat fins als nostres dies, transformat sovint en tènica ergàstula i en lloc de màrtir. Els enemics de Catalunya i de la llibertat han fet d'una fortalesa de Barcelona, una fortalesa contra Barcelona. Sota el règim opressor, el castell ha servit, no per a defensar Barcelona, sino per a amenaçar-la i egredir-la.

Preso d'idealistes i de patriotes, cova de tortura, insult a la llibertat catalana i a la llibertat humana, amb els fossats i glacis aixopats de sang, el lleig i vil castell ha de desaparèixer. És una presyonga que no desaparegués ja durant la II República espanyola. Els vespreges vermells el van seguir marcant sota el sol de la posta.

A terra, el castell! Que amb les seves pedres sigui bastit l'alt monument expiatori que honori els màrtirs de les llibertats i dignifiqui la muntanya!

LA SANG DEL PRESIDENT

Endorrocant el castell, arrasat el terreny que ocupa, bastit el monument, redimit Montjuïc, l'arbrada i les flors dels jardins arribaran dalt de tot. I allí on el President Companys va caure, en el mateix lloc on ell va posar els peus descalços per a focar amb la seva carn a punt de morir la terra catalana que mai no morirà, allí han de florir les roses vermelles, vermelles de foc, vermelles de sang.

La sang del President tornarà a viure en el símbol. El seu nom viurà en el record dels catalans de la nostra generació i de les generacions que han de venir. Triomfaran finalment les seves tres idees bàsiques: la idea catalana, la idea democrática, la idea social.

I la sang del President màrtir envorollarà encara més els pals vermells de l'ensenyca catalana, aquests pals que, segons els mots del poeta, resplendeixen

« del bell secret de no tornar a morir ».

**TORNAREM A SOFRIR ;
TORNAREM A LLUITAR ;
TORNAREM A VÈNCER !**
(Lluís COMPANYS
retorn de Puerto de Santa Maria)

Segueix pag 2

COMPANYS I L'ACTUALITÀ POLITICA

Ve de la 1a plana

« Entenem que la millor manera de commemorar l'adveniment de la segona República en l'aniversari d'avui — any 1936 — és mantenint viu el record de les causes que movien la guerra de la primera República. La resolució ineluctable de poder-la commemorar dignament l'any 1936, per haver estat reconquerides les seves esenes democràtiques. Els pobles que han pogut conservar les seves peculíaries característiques i que estan dotats d'ambició espiritual i tenen una idea política dels seus drets, són els més florissants i enlluernats. Catalunya, València, Galícia. En lloc d'entriolar i desenvolupament dels mols peninsulars, és necessari estimular-lo per tal d'enriquir el camp comú i cercar amb afany d'ambició i d'amor un ideal de tots, en el concepte d'una República que s'edifica a si mateixa, alibrant els pobles que la constitueixen. Si es refusés aquesta visió i contemplés el més o menys dels espanyols els vells topes que estiraven a punt de portar-nos a l'abim, no podrà haver-hi efusió fraternal, ni tranquil·litat, ni pau. I si n'hi haagués, pitjor, perquè s'hauria constituït un Estat separat, pan-ibericament pobre, malaltís i desert com el de la monarquia.»

L'ENSERANÇA

La democràcia és més que res una sublimació del sentiment individual. És doncs en el que cal les fibres creadores d'aquest sentiment que han d'adreçar-se a les esferes dels dirigents polítics i vol fer una obra pràctica i de rendiment positiu.

Per tot on cal començar doncs, per l'ensenyament, per mitjà de l'exemple i del contacte amb els dirigents polítics, a la causa, però cal cercar la solució — com en totes les coses — per fer possible l'instauració de la democràcia política en els arrels més profundes de la vida.

Primerament caldrà procurar adaptar l'individu dintre d'un ambient propici per fer néixer en el tot aquells valors i sentiments que després conjuntament facin possible l'apli desenvolupament d'aquelles virtuts, car són ells que, en definitiva, han de constituir-ne els pilars i les bases.

I per a portar a terme l'efectivitat del projecte caldrà buscar solucions que fessin possible la superació absoluta d'aquelles limitacions que els procediments, engendren unes vegades aquestes conccions que van a parar al totalitarisme nazi o al totalitarisme soviètic, i d'altres que són dictadors militars o civils més o menys virulents.

La solució — al nostre entendre — més radical i positiva, la única que pot garantir la vida d'una seguretat efectiva és la inculcació dels principis democràtics als infants.

Començant, doncs, per a posar el nostre interès en el problema de l'ensenyament, procurem arribar al grau màxim de perfecció en els procediments programats en la mateixa i de garantir la primera pedra per a bastir l'edifici de les nostres aspiracions.

Es a l'escola que els mestres, sota la direcció d'un programa intel·ligent, han de portar l'anima de l'infant, que és l'escola que s'ha de formar els homes de demà. D'allí han de sortir amb una clara visió, les ànimes orbes de tot pensament racional, generoses de cor i de cervell.

La nostra aportació a la magna obra del redreçament espiritual del nostre poble ha d'ésser una tasca de feina, una tasca que cal oblidar els prejudicis adquirits en el transcurs de la nostra vida, sobretot en aquesta època turbulenta i per a nosaltres plena de tortures i llacs, que ens porta a nosaltres a dir-nos que ens cal una tasca de feina que ens porten encara, la majoria dels joves que aquests sis anys de guerra i de lluita han rebut les primeres dosis de fanatisme feixista, i després de la nova joventut que haurà d'ésser educada perquè pugui donar els fruits dins dels motus de la joventut i un nou Esperen que ens ajudaran en aquesta empresa la vitalitat espiritual del nostre poble. Mal no s'ha de perdre el temps en una guerra, sempre ha tingut els ulls en el cel i el pensament posats vers les cimes més altes delp progrés i de la civilització.

En l'interès que li posem cada ú de nosaltres, i més que ningú els dirigents, en aquesta tasca de senyament, podem fer-nos gran la nostra Patria i per a l'esdevenidor fer-ne un dels primers pobles de Catalunya.

A. ROURA-TUNEU.

Un reportatge de The Economist.— Franco, els monarques i Lerroux.— L'onze de Setembre a Catalunya.— Eleccions organiques.— Largo Caballero.— Cap a Mèxic, etc..

Franco, els monarques i Lerroux.

En el camp monàrquic hi ha una gran confusió. Si per un cantó Don Juan abomina en privat i en públic d'una corona posada per les mans impures de Franco, els seus partidaris es produeixen molt diversament. Mentre el seu comte de Romanot, que ha declarat a San Sebastián que és partidari d'una monarquia lliure de la tutela del neo-catalista franquista, és a dir, liberal, constitucional i parlamentària, els fins ara representants de Don Juan, el general Kindelan, canta ben diferent. Segons aquest, Franco utilitzaria dins els sis mesos vinents una restauració monàrquica. Aquesta oferia una amnistia, un plebiscit, i després, eleccions. Però com a bon general és cautelós, i s'pressa a aclarir que s'empararia en « sufragi universal », organitzat i definit així la passada guerra civil; una lluita entre monàrquics per un cantó i republicans i comunistes per l'altre.

Es veu que tot gira a l'entorn de la por a les esquerres, observada per « The Economist » i d'aquí aquestes fluctuacions del monarquisme. El Dr. Pla, Daniel i els seus bisbes també pretenen la monarquia, però reben les intencions anti-franquistes de don Juan.

Mentrestant ja ha fet aparició en l'escenari, un altre personatge de la política picaresca. És el senyor Lerroux. Tot just arribat a Madrid, la premsa l'ha col·locat en lloc preminent. Fotos, intervius, articles de salutació. I per la seva banda el vell « caudillo », li ha llençat les seves memòries en les quals tira fang contra el seu ex-amic Don Diego Martínez Barrio.

A què és deu la « rentrée » d'aquest manotier del radicalisme? Si és té en compte que ha entrat del braç d'un esperdieu, no pot vaticinar que estem en vistes d'una defeneció de primera categoria. Si romanons vol una monarquia clara i neta, (és un dir) sap de què va. És un entès que flaira la tempesta.

Largo Caballero

El nostre lector haurà estat assabonat de l'arribada a París del líder socialista Francisco Largo Caballero. Aquest ha estat visitat per personalitats i representants de tots els sectors antifeixistes. El nostre Secretari general, Josep Terradellas, ha conferenciat diferents vegades amb l'illustre socialista de situació política tan precisa com espanyola i catalana. El Secretari general li expressa en nom del Partit i el satisfacció que li produïa el seu albirament i publica una referència de la visita que li feren Dolores Ibarruri i Alvarez i Montoro del Comité Central del « Partit Comunista ». Segons el mateix portaveu socialista, en l'esmentada entrevista es coincideix en apreciar la necessitat de en lo sugeixent evitar tota injúria personal entre les militantes i propagandistes de los Partidos Comunista y Socialista y la Union General de Trabajadores, i de fer, en definitiva, la creació d'un ambient que permeti la més franca, ampla i eficaç discussió de los diferents punts de vista de unos y otros, y tendencie a lograr la necesaria unidad de accion para la reconquista de las libertades del pueblo español y la emancipacion de la clase obrera.

L'onze de Setembre a Catalunya

Totes les noves que arriben de Catalunya coincideixen en que el commemoració de la gesta patriòtica del 174 no passa, desapercebuda, ans al contrari. Aquest any el nostre poble s'ha manifestat d'una manera extraordinària i amb una gran dignitat patriòtica.

« El Socialista » publica una referència de la visita que li feren Dolores Ibarruri i Alvarez i Montoro del Comité Central del « Partit Comunista ». Segons el mateix portaveu socialista, en l'esmentada entrevista es coincideix en apreciar la necessitat de en lo sugeixent evitar tota injúria personal entre les militantes i propagandistes de los Partidos Comunista y Socialista y la Union General de Trabajadores, i de fer, en definitiva, la creació d'un ambient que permeti la més franca, ampla i eficaç discussió de los diferents punts de vista de unos y otros, y tendencie a lograr la necesaria unidad de accion para la reconquista de las libertades del pueblo español y la emancipacion de la clase obrera.

J'HEM DEPASSAT ELS 100.000 FRANCS

- Suma anterior : 75.136 fr.
- Enric Capderrero, 200; Jaimito Carrio, 200; Joan Serra, 100; J. Paig Pujades, 500; Vicens Bosch, 50; Joaquim Alexandri, 50; Tomas Torres, 50; Joan Ramada, 450; Francesc Obiols, 100; Joaquim Verges, 100; Josep Llaureada, 50; Ramon Puig Segura, 50; Josep Gual, 50; Campa Viarnés, assassinat per Franco, 50; Joan Padryer, 100; Joan Pomés, 50; Pau Rosellada, 100; J. Subirans, 500; Jaume Roca, 50; Domènec Tassas, 125; M. Domènec, 25; Joan Serra, 50; J. Granell, 50; A. Miro, 50; Josep Vinyals, 50; Albert Vinyes, 250; Joaquim Torrau, 50; Francesc Gual, 50; Ramon Castell (pare), 100; Ramon Castell (fill), 100; Ramon Florensa, 100; Joaquim Murill, 100.
- Juan Coronas, 100; Josep Guàrdia, 100; Francesc Abella, 100; Josep Bertran, 100; Josep Novarro, 50; Pere Devins, 50; Josep Serra, 50; Dox Eneget, 50; Josep Gavaldà, 50; Josep Codinas, 50; Francesc Catalá, 50; Josep Coll, 50; Francesc Garriga, 100; Ferran Solé, 50; Francesc Codina, 50; Miquel Puig, 50; Joan Castells (fots del Loreit), 50.
- Total : 104.896 fr.
- H. Galvany, 25; Estanislau Sunyer, 50; Ramon Costa, 100; Ramon Pons, 150; Joan Antonell, 200; Andreu Torner, 50; Un Rubines, 50; Valero Vidal, 50; Un de Baix Ampurdà, 20.000; Joan Torres, de Castellnau, 25; Josep Curti, de Castellnau, 100; Domènec Argemot, de Castellnau, 100; Antoni Armengol, de Castellnau, 100; Delegació Lloret-Garona, 250; Comité Dep. de Puy-de-Dôme, 140; Del Departament de Nizan, 100; Comité Dep. de l'Yonne, 600; Comité Dep. Loir-et-Cher, 100; Pere Vicente, de Salom, 100; Ramon Fontany, de Salom, 50; Joan Castells, de Salom, 50; Guillem Tarradellas, de Salom, 50; Un de Blanes, de Salom, 50; Alex Píera, de Peussec-en-Val, 30; Glies Garsa, de Peussec-en-Val, 30; Joan Fontanet, de Peussec-en-Val, 30; Martí Llopart, de Peussec-en-Val, 30; Comité Dep. de Loiret, 1.000; Bonaventura Vila, 200; Rafael Borràs, 100; Elisen Gavaldà, 50; Josep Codinas, 50; Francesc Catalá, 50; Josep Coll, 50; Francesc Garriga, 100; Ferran Solé, 50; Francesc Codina, 50; Miquel Puig, 50; Joan Castells (fots del Loreit), 50.
- Total : 104.896 fr.

Les eleccions organiques

« Franco no pot encara convocar eleccions per manca de consens electoral. Ara li promet per a l'any que ve. De totes maneres seran parcialment parcials, és clar, i la manca orgànica de Franco, reconeixen el i atrocin i la corrupció falangista, però el règim impedeix les vagues i, els augments de salaris. Després... guanyar molt diners, quadruplicant els beneficis i la caixa pot més que, la moral.

« Els industrials catalans mereixen una greu censura de l'articulista. Ahr, — escriu, — plara de la República i avui partidaris cítics i interès de Franco. Reconeixen el i atrocin i la corrupció falangista, però el règim impedeix les vagues i, els augments de salaris. Després... guanyar molt diners, quadruplicant els beneficis i la caixa pot més que, la moral.

« Passatmes, naturalment, perquè no es faran eleccions de cap mena amb la presència de l'innovador.

Cap a Mèxic

En el moment d'escriure aquest article ja han sortit cap a Mèxic els ministres Srs. Lluís Nicolau d'Oliver, Trifón Gomez, J. Torres Campaña i General Sarabia.

Es paria de retrassar la reunió dels Corts — anunciada per al 13 d'aquest mes — per a possibilitar l'anada dels diputats republicans residents a França, molts dels quals embarcaran el dia 7 a l'Havre, via Liverpool.

Cap a França

Està anunciada per a mitjans d'aquest mes l'arribada del Secretari general del P. S. U. C., Joan Comorera, i la de Josep Moix, del mateix partit.

Solidaritat Catalana

Ha ingressat a Solidaritat Catalana la « Unió de Rabassaires i altres conreadors del Camp de Catalunya ». El seu representant és el senyor Rovira Plana.

Està tramitant-se l'adhesió del « Partit Socialista Unificat de Catalunya ».

Obstacles

De Suïssa comuniquen que els avions de la línia recent establerta Barcelona-Ginebra hauran de passar per Itàlia en vista de la denegació de pas que ha estat feta de tornar a Ginebra.

« Lentament, lentament... »

Quanta misèria, SENYOR!

En la nostra actualitat política recollem tots els símptomes precursors de la fi del règim franquista. La reacció del sistema espanyol és cada vegada més esporàdica. Realment es constata una mena de cansanci i tothom — Montes, Galinsoga, Aparicio, etc. — amarga el cap i se'n va. Només de tant en tant, hom vol fer creure — sense que per altra banda hi hagin esperances de que allí sigui d'acord amb la realitat — un moment neutral, que el moviment falangista no té res que veure amb Itàlia i Alemanya que ells volen ésser amics amb tothom. Adhuc amb Rússia. És la tesi que el pobre Martín Artajo no para de predicar. Tot això estaria molt bé, si el Caudillo no hagués dit: « Yo se que me demostran el contrari s'agombolen, imponents. Per no citar-ne que un esmentarem uns fragments del discurs que Franco pronuncià en el III Consell Nacional de Falange.

« Contrastant amb les actuals afirmacions del democràticament el règim és que l'avors el Caudillo cantava les absoltes de la democràcia: « Som actors en una nova era en la que nos podemos discutir con libertad de ideas y de opiniones... Yo pediria a los españoles que abandonarían los viejos prejuicios libérriles y se asomen a los balcones de Europa, para analizar la historia de los acontecimientos contemporáneos. Estamos asistiendo al final de una era y al comienzo de otra. Sucumben el mundo liberal víctima del cancer de sus propios errores. »

« Visca la Democràcia! »

« En el moment d'escriure aquest article ja han sortit cap a Mèxic els ministres Srs. Lluís Nicolau d'Oliver, Trifón Gomez, J. Torres Campaña i General Sarabia.

« Està tramitant-se l'adhesió del « Partit Socialista Unificat de Catalunya ».

Abox el totalitarisme!

« Franco no tolera que se'l creui amb el imitador del feixisme de l'Itàlia d'ahir. Nos regim mancats de tota espiritualitat i de tota antiorbitant. Vegeu però la definició que en té en el discurs que estudiem: « El genio de Mussolini da cauce y solución fascistas a cuanto de justo y humano existia en la rebeldía del pueblo italiano, hermanando por primera vez en la Historia lo que en su corazon vivia estrechamente unido: el anhelo de lo social con el culto de lo nacional, que fué el síntesis de la revolución fascista. »

« Más tarde se Alemania la que da nueva solución a las inquietudes populares con el totalitarismo de Hitler. Y hoy en la segunda vez en Europa la nacional con lo social, estimulado por su sed de justicia en lo internacional. »

« No se trata de movimientos particulares con sólo facetas de un mismo movimiento general de rebeldía de las masas civilizadas del mundo. Es que se ha formado una conciencia nueva juvenil y operante ante la hipocresía e ineficacia de los viejos sistemas, y las juventudes marchan conscientes de su responsabilidad histórica en una meta que presienten, pero que no aciertan a determinar. Son las conmutaciones y los caudillos los que han de marcharla. »

« Organullosament solos »

« I llavors tampoc deia que la guerra d'Espanya era una cosa ideològica, oblidant la política internacional. Ben al contrari. »

« La presencia de las juventudes de España en su realización es un nuevo aspecto del movimiento creciente de las juventudes de Europa, que hace 25 años, inician su santa rebelión, en la que la generosidad y la justicia arastran los tropos, lo innoble y lo caduco. Sucumben a su empuje los egoísmos envejecidos del liberalismo y no se comprende ya que la Humanidad pueda ser ahogada con tales o cuales convencionalismos; se rompe con los tópicos y con las timideces y se realiza la obra revolucionariamente. »

« En el momento d'escriure aquest article ja han sortit cap a Mèxic els ministres Srs. Lluís Nicolau d'Oliver, Trifón Gomez, J. Torres Campaña i General Sarabia.

« Està tramitant-se l'adhesió del « Partit Socialista Unificat de Catalunya ».

Son russos

« En unes setmanes que va anarse el senyor Lequerica i que va supir-lo Martín Artajo. Devant l'embestida creixent contra el seu amic, l'home no s'ha venut de cap ull i procura arregar les coses. Adhuc ha declarat que tenen una gran simpatia per els russos i que ja es hi està bé que siguin comunistes... Llavors, perquè es parlava tant de la cruzada antibolchevique? I perquè el general Almor Gardo, que un dia o altre haurà d'èsser considerat criminal de guerra, escrivia en el primer aniversari de « la entrada en juego de la heroica división azul », una proclama te a l'altre d'èsser aquest fragment? »

« Tuvieron fe en nosotros; aquellos, los rusos, doblaron la cerviz ante la bravura de los nuestros; éstos, los alemanes, recibieron con nuestra gratitud por el honor concedido el único premio que podíamos darle: la sangre de los más valientes hijos de España. Y hoy en el Wolchow, teatro de tantos heroísmos, ha quedado convertida en realidad lo que era un año, fue ilusión en « Grafenwoehr »; y una a los alemanes, una a estas tumbas españolas, regadas con sangre joven, fresca y vigorosa, proclamam al mundo entero con la trinitad de nuestros dos pueblos la pujanza de nuestra Raza. »

Quan vaig conèixer

« Si ja sabien el que és feien, Assonitnat Loyret, defensor dels Companys, volien egejar les dues nobles veus que podien denunciar, que denunciaven, la vilesa de llurs mètodes brutals. Però no aconseguiren pas el seu propòsit; l'esperit combatiut dels treballadors restà en peu i, per bé que feren callar per sempre a Loyret, però, irreparable, Companys prengué la seva successió. La ciutat obrera de Sabadell, ciutat republicana i liberal com cap altra, l'eligi per a reemplaçar el seu diputat assassinat. I Companys sortí de La Mola per anar a Madrid, portant-se a les Corts del republicanisme i de l'obrerisme de Catalunya. »

« Així fou doncs com vaig conèixer a Lluís Companys, barrejats tots dos en fets que pel futur de casa nostra havien de tenir gran importància. Perquè, tot i això, aquells anys va portar més tard, i tot i això, Sense cap dubte fou el President Macià qui tingué el gran mèrit d'incorporar per sempre als obrers al moviment de redreçament nacional de Catalunya, i mai no podem per aquest sol fet beneficiar suficientment la seva memoria. Però no oblidem tampoc que la seva obra fou possible perquè els fonaments que hi havien posat ja feia anys un grup d'homes que avui ja són tots morts; el gran patriota Dr. Martí i Julià, en Jaume Alguader, en Rafael Campalans, en Joan Peiro, en Francesc Loyret, en Joan Casanovas, en Salvador Seguí i en Lluís Companys. A tots, junt amb Macià, cal retre el nostre homenatge. »

« I potser és doncs perquè considero tant important aquest període de la vida de Companys, potser també perquè quan comencem a fer-nos vells ens agrada recordar el temps de la joventut, que avui, en el cinquè aniversari de la seva mort, jo que veig estar també al costat seu en els moments de prova del 6 d'octubre i en els tràgics i gloriosos del 19 de juliol, el meu més emocionat record de Companys va més endarrera en el temps i és el Companys del 1918 al 1923 el que veig aparèixer davant meu. Si ningú aleshores no hauria pogut endevinar el seu tràgic destí, els seus amics havíem ja desventat la seva grandesa. »

Militant!

Simpatitzant!

Ja has contribuït a la nostra subscripció!

Trameteu els vostres donatius al Tresorer del Partit Santiago Vila, 250, route d'Elne, Perpinya. Cunte de chèques postaux n.º 57.675, Montpellier.

Quan parlen de nosaltres

« Frederic Bartollet, enviat especial de « Le Figaro » de París a Madrid a fer-hi una enquesta. Parla del lluz revoltant que esclafa a cada moment la misèria de la pobra gent. Explica de quina manera els guàrdies escoltats cullen els passants i de quines vezacions trinités són víctimes els espanyols. El reportatge de « La Dépêche de Perpinya » arribà a una conclusió i diu: « Espanya és una medalla. En una cara hi ha els falangistes i a l'altra els capitlats. « Les Lettres Françaises » se'n parlen ben bé de nosaltres, però dediquen un article al Doctor Marañón. L'article s'intitula: « Un fanlisme a vendre: le Docteur Marañón. »

« El setmanari parisenç, amb un tret mata dos pardals. El títol de l'article podria ésser: « Dos fanlismes a vendre, perquè a més del de Marañón hi ha el d'Alzadur Lerroux. Encara que aquest últim s'ha venut tantes vegades, que poca cosa hi deu quedar. »

« Les Lettres Françaises » ens fa una presentació com a periodista i a més metge espanyol. És a propòsit de l'intent que sembla va fer el Dr Marañón per a formar un govern republicà, que arriba contra el gover i contra Mèz. Un acte de provocació i de faccions. Sobretot que en aquest govern hi ténia de formar, al primer regle, el tres emperador del Parleil i qui sap, potser també Gil Robles, responsable del 6 d'octubre, que fou allò on comengaren els nostres mals. »

« El Dr. Marañón, diu a Les Lettres Françaises, va conspirar contra Alfons XIII. Un cop la República proclamada, es va retirar, fent el bot com les criatures. L'endemà Marà de la sublevació militar, la Unió dels Intelectuals Antifeixistes, va decidir de publicar un manifest, que seria signat per la majoria dels intel·lectuals espanyols. Aquest manifest, que era de naturalesa política, però es tenia de sospesar cada mot a fi de no esverar »

WALDEN

JOAN CORONAS MORI A DACHAU

LA COMISSIO CENTRAL DESTUDIS I PLANS

« Aquella remota esperança de que una nova clera i concreta us esvaeixi els funests remors d'una disgràcia ens havia fet ajornar aquestes motes. Malauradament un testimoni personal ens ha portat la confirmació de la notícia de la mort de Joan Coronas Pujades fill de Figueres i pertinenent a la Policia de la Generalitat de Catalunya. »

« Amb la mort de Coronas el fort i valent militar, el Dr. E. R. de C. quedà un amic abraçat doblat d'un patriota que reiteradament s'havia pogut la vida per la causa de Catalunya. »

« Les arbitrarietats de la policia de Vichy l'havien portat al camp de Vernet d'Arriège, l'any passat, posant-lo d'aquesta foy a les mans homicides dels Alemanyos, els quals amb els seus mals tractes portaven a la porra humilitat del nostre amic la molèstia que havia d'acabar amb aquell focager democràtica de la més fondo catalonitat. En el mofleic camp de Dachau, lluny de tots els seus, sense mans efestoses que li clouguessin les papelles va morir en Joan Coronas el dia 4 de Febrer d'aquest any. »

« En adreçar aquestes paraules de comiat a l'amic desaparegut, volem també expressar el nostre condol a la seva família afectada a Figueres, el seu pare dissortat, e la seva digníssima esposa e les seves filletes. Igualment donem el nostre pésam als seus cosins residents a Perpinya Carme Curra i espos. »

p.

TARN I GARONA

« El Secretariat d'aquest Comité Departamental prega als militants que encara no hagi tornat a la línia política, degudament ompienada, que ho facin el més aviat possible, adreçant-la a Ramon Verdaguier, rue Palisse, Montauban. »

HERAULT — BEZIERS

« Després de la reunió general celebrada el dia 2 de Setembre pel Comité Departamental de Beziers d'E. R. de C. ha quedat constituït de la següent manera: Secretari General: Isidre Granada; Secretari d'Actes: Jaumou Castella; Tresorer: Francesc Mompou; Relacions: Pere Nin; Propaganda: Joan Rallo; Representant de les JEREC: Josep Mompou. »

INDRE

« En la seva darrera Assemblea el Comité Departamental de l'Indre quedà constituït de la següent manera: President: Ferran Hernández i Llop; Vice-President: Antoni Justo i Pastor. Secretari: Francesc Jimoneu i Casaus. Caixa: Joan Rovira i Fitó. Vocal: Pere Argieric i Simó. »

WALDEN

JOAN CORONAS MORI A DACHAU

LA COMISSIO CENTRAL DESTUDIS I PLANS

« A Catalunya. Seguidament aprovà el seu Reglament interior i procedí a l'elecció de President i Secretari. Per unanimitat foren designats per aquests càrrecs respectivament, el Dr. Mestre Puig i el senyor Duran i Guàrdia. »

« Per tal de portar a bon terme la tasca que li fou encomenada pel Congrés, la Comissió Central decidí dividir en 9 grups, les matèries sobre les quals és cridada a dictaminar, i va acordar constituir altres tantos Comissions d'estudi, cadascuna de les quals treballarà sota la responsabilitat del respectiu ponent de la Comissió Central. »

« Les esmentades Comissions són les següents: »

- a) de la Renouencina nacional.
- b) de Reparatricia, Repositions i Reparacions.
- c) de Justicia, Responsabilitats Cultes.
- d) d'Agricultura i Provements.
- e) d'Economia (dividida en les 6 sub-comissions de: Finances, indústria, comerç i política oranzel·liària, Transports i Comunicacions, Obres Públiques i Cooperació).
- f) de Sanitat i Assistència.
- g) de Treball i Asegurancja Social.
- h) de Cultura.
- i) de Reformes Administratives.

« Els dies 29 i 30 de setembre es va reunir a Tolosa la Comissió Central d'Estudis i Plans, constituïda per acord del Congrés del Partit a França. En el curs de quatre sessions, la Comissió deliberà amplemment sobre la manera d'emencinar els seus treballs, i decidí dedicar una espècial atenció als problemes immediats que plantejaria el nostre retorn a Catalunya. »

« Entenent però, que l'eficàcia d'aquestes Comissions és funcio de la col·laboració que hi aportaran els militants, la Comissió Central va acordar adreçar-lo una crida que publicarem o continuació: »

Els exilats catalans han honorat la memoria de President Companys

El diumenge dia 14 d'octubre tingué en el Cinema Novetè de Marsella un gran acte d'homenatge a la memoria del President Companys...

A Marsella, brillants discursos de Martí BARRERA i Joan SAURET

La política i es procuren el gran alicament cívic de les dues eleccions de 1931. Explica detalladament l'obra social i política de Lluís Companys...

política. Maclà i Companys en el creu que el catalanisme clàssic i el cívico del moviment internacional, i fan el miracle d'atreure les classes catalanes fins aleshores absents...

A PERPINYA

El cinquè aniversari de l'afusellament del President Companys s'ho commemorarà a la capital del Rosselló sota el signe del recolliment i de l'esperança.

El respecte a les llibertats

L'orador desferí el Companys fi dels principis de respecte a la llibertat individual i col·lectiva, tant de les presons com de la Generalitat...

Els dos catalanismes

Sauzet diu que el catalanisme s'hi va per dos camins, per la doctrina política i per la doctrina política que es declara defensora de la voluntat dels ciutadans...

A TOLOSA

Els Catalans de Tolosa, sota l'impulsió de l'organització del nostre partit, també han homenajat la memoria del President Companys...

A PARIS

El Comitè Departamental d'E. R. de C. de la Sena celebrà el dia 14 una assemblea general a l'Establiment dels Enginyers Civils de França...

MARTÍ BARRERA

Seguiment fou concedida la paraula al ex-Conseller de Treball i diputat Sr. Martí Barrera. Aquest explica amb emoció els records que guarda de la seva vida amb la de Lluís Companys...

La Sra. Vidua del President Lluís Companys

La Sra. Vidua del President Lluís Companys ens prega fem arribar per mitjà de « La Humanitat » el seu profund agraïment a tots aquells que amb motiu de l'aniversari de la mort del seu espòs li han adreçat lletres i telegrams de condol i record a la memoria del marítim...

El principi de la Tercera República...

« El principi de la Tercera República... com és Espanya no pot haver-n'hi de veritable si; igual que els individus, no hi són lliures els pobles. El principi de la Tercera República ha d'ésser el de la Federació o el de la Confederació... »

A BORDEUS

Organitzada pel « Casal Català », el nostre amic Sr. Martí Barrera donà a Bordeaux, el dia 14 d'octubre, una conferència sobre la vida política del President Companys...

JOAN SAURET

El membre del nostre Comitè Executiu comença recordant el temps en què la Lliga Regionalista féu del catalanisme una política i un partit de la classe conservadora...

A SETE

Organitzat pel Comitè Local d'Esquerra Republicana de Catalunya tingué lloc dimarts passat, dia 16, un magnífic acte d'homenatge a la memoria del nostre inoblidable President...

Manuel Companys

Finalment, Manuel Companys, pronuncià un breu i emocionat parlament de clausura. Aquests aplaudiments ja sé a qui són adreçats: Travessant muntanyes, arribarà a la nostra terra, al Cementiri de Montjuïc...

LA NOSTRA SUBSCRIPCIÓ

La nostra subscripció vers els 250.000 fr. La llista actual, que no publicarem, per manca d'espai, puja a 115.981 fr. MILITANT! Ja has fet la teva aportació!

TARN I GARONA

El proper dia 5 de novembre, tindrà lloc a Montauban una assemblea general amb el següent ordre del dia: a) Memòria del secretari; b) Memòria del comptable; c) Renovació del Comitè Departamental; d) Presídents i Preguntes.

AMNISTIA?

Franco ha donat una disposició segons la qual és permès el retorn de tots els exiliats. Els que no hi tornin abans de sis mesos no seran admesos al país que encara és « Couillou » mitjà. No es parla de cap garantia i per contra, s'especifica que totes les penes pronunciades i les revocacions i aclamaments de funcionaris i obrers resten en peu.

Actualitat Política

El President de la Generalitat, senyor Josep Irla es troba a París. Havent arribat els Consellers senyors Josep Carner i Joan Comorera, que residien a Amèrica, s'ha convocat la primera reunió plenària del Consell Francès per a dintre breus dies l'arribada a França del nostre estimat amic, el Conseller Carles Pi i Sunyer.

LA NOSTRA SUBSCRIPCIÓ

La nostra subscripció vers els 250.000 fr. La llista actual, que no publicarem, per manca d'espai, puja a 115.981 fr. MILITANT! Ja has fet la teva aportació!

LOT

El passat dia 24 de setembre tingué lloc a Cahors l'assemblea departamental, en el curs de la qual el Comitè per al Departament quedà constituït, com segueix: President: Lluís Martin.

BÉZIERS

El passat diumenge dia 30 de setembre es celebrà l'assemblea general de l'E. R. E. C., per tal de donar compliment als acords presos en el Congrés de Montauban, amb referència a la constitució dels Comitès locals. Entre altres acords es ratificà, per unanimitat, el nomenament dels membres del Comitè local.

La família del President

La senyora Vidua de Lluís Companys, amb motiu del cinquè aniversari de l'afusellament del seu espòs, féu celebrar com tots els anys, una missa a la seva memoria, que tingué lloc el dilluns dia 15 a la parroquia de « Saint-Honoré, Place Victor-Hugo, a París ».

EDITORIAL

EL NOSTRE PENSAMENT

Abans de fer una glosa de conjunt i de puntualitzar el nostre punt de vista hem deixat que tothom fixés la seva posició amb referència al Govern que el President Irla formà setmanes enrera...

Era, doncs, de prevenció que la formació d'un Govern Provisional de Catalunya havia de topor amb aquestes dificultats, per gran que fos el patriotisme, el prestigi i la intel·ligència de l'encarregat de fer-ho...

El Govern havia d'eter d'ample base, de caràcter nacional. Les raons que ho abonen son tan evidents que fan innecessària tota explicació...

Tot i la representació en el Govern de les tendències que l'actuació política ha demostrat que corresponen a un real i apreciable estat d'opinió ponderació de forces...

Però el món civilitzat continuà a marcar la seva malifança envers el règim totalitari d'Espanya. Ara mateix, Franco havia demanat el «placet» als Estats Units...

Per cert que l'ex-speaker de «Radio-Paris» en les memòries que escriu abans d'èsser afusellat, explica que impunement, els homes del P.P.F. pensaren a refugiar-se en l'Amalcalada d'Espanya...

«Paris-Presse» acaba de publicar una interessantíssima intervenció del seu enviat especial a Lisboa, Charles Favre, amb Serrano Suner...

Si Clano, el gendre de l'altre, s'esforça en les seves memòries — comentades en aquestes columnes — per a maquillar el seu oportunisme vis a vis d'Hitler...

Deixarem de banda les seves al·legacions que neguen les afirmacions de Clano, la signatura, en secret, del pacte tripartit. També hi passarem de llarg el que digui que convocà a Hitler per a la seva intervenció constitutiva...

L'ACTUALITAT POLITICA

La C. N. T. entrarà al Govern de la Generalitat? - El «Caudillo» fa el fatxada. - Els Estats Units no volen Lequerica. - Serrano Suner denuncia el feixisme espanyol. - La política dels republicans exiliats. - Detalls sobre l'indult franquista. - El que diuen els nostres contraris.

La C. N. T. entrarà al Govern de la Generalitat?

Se'ns diu que el Comitè Regional de la C.N.T. resident a Catalunya ha acordat la seva participació en el Govern de la Generalitat. Segons els mateixos informants, elements autoritzats de l'organització confederal s'haurien adreçat al President Irla...

El «Caudillo» fa el fatxada

Franco ha parlat a Toledo. Com que Espanya es troba en plena integració democràtica no s'ha donat cap referència oficial ni oficiosa d'aquest discurs. Amb tot, la premsa estrangera diu que el Caudillo ha resumit la situació actual de la política espanyola en els següents termes...

Ens pot ésser declarat la guerra i en aquest cas hi farem front. Les mesures de bloqueig poden ésser intensificades i cal que els espanyols es facin a la idea de nous sacrificis. Una altra solució és que ens apotem en aquells pobles que vulguin ésser amics nostres...

Com veieu, tot menys anar-se'n. Diu que en aquesta mateixa cerimònia parlà el general Yagüe. Però com que a Espanya tot es passa a la llum del públic, hom no sap — i així ho reconeix la premsa estrangera — si Yagüe com diuen uns, atacà violentment el règim o bé, si com afirmen d'altres, en féu un exaltat pamegric.

No volen Lequerica

Però el món civilitzat continuà a marcar la seva malifança envers el règim totalitari d'Espanya. Ara mateix, Franco havia demanat el «placet» als Estats Units per a designar ambaixador d'Espanya a aquesta República, a l'inefable José Félix de Lequerica. l'homo que consentí el lliurament de Lluís Companys i a la deportació a Alemanya de tants refugiats espanyols...

Pobre José Félix! Amb la seva cara de banyut de «vaudevill» adonzenat no podrà representar l'Espanya «Una, Grande y Libre» en un d'aquests pobles podrís per «la infecta democràcia».

Serrano Suner es pressiona

«Paris-Presse» acaba de publicar una interessantíssima intervenció del seu enviat especial a Lisboa, Charles Favre, amb Serrano Suner, aquest personatge gris i fàntic, vanitos i cretament responsable del cràter del President Companys de la Santé de París a Madrid...

Si Clano, el gendre de l'altre, s'esforça en les seves memòries — comentades en aquestes columnes — per a maquillar el seu oportunisme vis a vis d'Hitler, Serrano Suner sens pensar amb tot el seu uniforme i medalles, decorat, amb una franquesa coblada de clisme.

Deixarem de banda les seves al·legacions que neguen les afirmacions de Clano, la signatura, en secret, del pacte tripartit. També hi passarem de llarg el que digui que convocà a Hitler per a la seva intervenció constitutiva...

«Concedente de sus fuerzas, del apoyo de la Nación (el Govern) se dispone a dar otro paso en el camino de la normalización progresiva de la vida española».

Es tracta, diu, de fer arribar als exiliats els beneficis de l'indult de que han disfrutat el 90 % dels empresonats o de «redención por el trabajo».

Per l'article primer es concedeix l'indult total de la pena imposada o que caldrà imposar, als responsables dels delictes de rebel·lió militar contra la seguretat interior de l'Estat o d'ordre públic comesos fins el primer d'abril de 1939...

Perquè no s'en va Franco? Segons el seu cunyat no pot marxar bruscament sense donar lloc a una riuada d'oposició. Franco — diu — no és fa il·lusions i veu que el règim ha d'evolucionar. Però poc a poc... Cal un govern de transició que liugreen el règim de Franco amb el feixisme i el nazisme vençuts.

«Oui, j'ai été pro-allemand. L'Espanne a été pro-allemande. Je l'affirme parce que c'est vrai et je reproche à l'Espanne d'aujourd'hui de ne pas reconnaître franchement ce qui a été...» «Cecl posé, il faut comprendre pourquoi Franco, moi-même et, derrière nous, l'Espanne nationaliste, avons non seulement cru à la victoire de Berlin, mais encore l'avons appelée avec notre cœur et souhaitée avec notre raison, de toute la force de nos vœux les plus ardents et les plus sincères».

Seguim encara: «L'Espanne nationaliste a des origines fascistes qui n'ont pas à renier le patrimoine d'Hitler et de Mussolini».

Característiques d'un indult

«El Boletín Oficial del Estado» (20-10-45) publica un decret de «Justicia» sobre l'indult per causes de la «revolució comunista».

LES ELECCIONS FRANCESES

COMENTARI GENERAL per Humbert TORRES

Després de la ressonant victòria electoral dels treballistes anglesos era esperada una repetició del mateix fenomen en les eleccions darrerament celebrades a França. Totíhom prenyonem que de les urnes en sortiria una nova majoria socialista-comunista, per l'estil de l'obtenguda pels treballistes que obtingueren 390 dels 627 llocs a elegir. I quan s'ha vist, pels resultats numèrics, que a França, dels 542 diputats, entre socialistes i comunistes, amb els seus satèl·lits, no n'obtenien més que 286, alguns han volgut suposar que la victòria marxista francesa era considerablement més petita que la seva similar anglesa, quan en veritat és al contrari.

En les eleccions generals angleses, els laboristes n'obtenien 11.962.678, 13.119.336. Així, els partits no laboristes superaven en les urnes en 1.156.648 vots als victoriosos en els llocs, però malgrat aqueixa no petita superioritat de sufragis obtenien 153 llocs de menys.

Al contrari, en les darreres eleccions franceses, els dos grups marxistes, amb els seus satèl·lits, han sumat 9.690.000 vots contra 7.417.000 les altres minories. Apareix, doncs, en els resultats francesos, una superioritat de 2.273.000 vots a favor dels marxistes, que es tradueix en una lleugera majoria parlamentària d'uns 40 llocs.

L'explicació d'aquests fet paradoxal la tenim en la diferència del sistema electoral emprat en cada un dels dos països, brutalment majoritaris revolunt i tot que fou injust a Anglaterra, i moral i molt aproximadament just a França, on s'ha fet aplicació del règim proporcionalista, imperfecte, és cert, però considerablement més que la lleugera inafinancional anglesa. Si les eleccions franceses haguessin estat majoritàries, els comunistes i socialistes haurien tingut cent diputats més.

L'anàlisi aritmètica dels resultats electorals a França demostra que el promedi de vots que ha calgut a cada candidat per a ésser elegit no veurà entre ells, més que les diferències inevitables en una lleugera compren d'eleccions de densitat de població tan diferent. Hi ha una visible uniformitat en el «pes moral» de cada diputat, i certa igualtat numèrica a la base de la representació popular. En canvi, per l'arbitrari delimitació de les demarcacions electorals, agravada pel fet que, en cada districte, el victorios eliminatots els concurrents, es dona el cas que el nombre de vots que a Anglaterra, ha calgut a cada partit per a obtenir un mandat és el que segueix:

Table with 2 columns: Party, Seats. Liberales: 207,285; Commonwealth: 110,634; Independents: 92,266; Nacionals: 73,998; Liberales nacionals: 51,222; Comunistes: 50,695; Conservadors: 46,011; Treballistes: 30,805; Liberales independents: 15,559.

Si a Anglaterra la lleugera electoral s'hagués fet pel sistema proporcional, als treballistes haurien obtingut 297 mandats enlloc de 390 que injustament els ha donat la lleugera majoritària uninominal, els conser-

«Concedente de sus fuerzas, del apoyo de la Nación (el Govern) se dispone a dar otro paso en el camino de la normalización progresiva de la vida española».

Es tracta, diu, de fer arribar als exiliats els beneficis de l'indult de que han disfrutat el 90 % dels empresonats o de «redención por el trabajo».

Per l'article primer es concedeix l'indult total de la pena imposada o que caldrà imposar, als responsables dels delictes de rebel·lió militar contra la seguretat interior de l'Estat o d'ordre públic comesos fins el primer d'abril de 1939...

Perquè no s'en va Franco? Segons el seu cunyat no pot marxar bruscament sense donar lloc a una riuada d'oposició. Franco — diu — no és fa il·lusions i veu que el règim ha d'evolucionar. Però poc a poc... Cal un govern de transició que liugreen el règim de Franco amb el feixisme i el nazisme vençuts.

«Oui, j'ai été pro-allemand. L'Espanne a été pro-allemande. Je l'affirme parce que c'est vrai et je reproche à l'Espanne d'aujourd'hui de ne pas reconnaître franchement ce qui a été...» «Cecl posé, il faut comprendre pourquoi Franco, moi-même et, derrière nous, l'Espanne nationaliste, avons non seulement cru à la victoire de Berlin, mais encore l'avons appelée avec notre cœur et souhaitée avec notre raison, de toute la force de nos vœux les plus ardents et les plus sincères».

Seguim encara: «L'Espanne nationaliste a des origines fascistes qui n'ont pas à renier le patrimoine d'Hitler et de Mussolini».

Característiques d'un indult

«El Boletín Oficial del Estado» (20-10-45) publica un decret de «Justicia» sobre l'indult per causes de la «revolució comunista».

LES ELECCIONS FRANCESES

COMENTARI GENERAL per Humbert TORRES

Després de la ressonant victòria electoral dels treballistes anglesos era esperada una repetició del mateix fenomen en les eleccions darrerament celebrades a França. Totíhom prenyonem que de les urnes en sortiria una nova majoria socialista-comunista, per l'estil de l'obtenguda pels treballistes que obtingueren 390 dels 627 llocs a elegir. I quan s'ha vist, pels resultats numèrics, que a França, dels 542 diputats, entre socialistes i comunistes, amb els seus satèl·lits, no n'obtenien més que 286, alguns han volgut suposar que la victòria marxista francesa era considerablement més petita que la seva similar anglesa, quan en veritat és al contrari.

En les eleccions generals angleses, els laboristes n'obtenien 11.962.678, 13.119.336. Així, els partits no laboristes superaven en les urnes en 1.156.648 vots als victoriosos en els llocs, però malgrat aqueixa no petita superioritat de sufragis obtenien 153 llocs de menys.

Al contrari, en les darreres eleccions franceses, els dos grups marxistes, amb els seus satèl·lits, han sumat 9.690.000 vots contra 7.417.000 les altres minories. Apareix, doncs, en els resultats francesos, una superioritat de 2.273.000 vots a favor dels marxistes, que es tradueix en una lleugera majoria parlamentària d'uns 40 llocs.

L'explicació d'aquests fet paradoxal la tenim en la diferència del sistema electoral emprat en cada un dels dos països, brutalment majoritaris revolunt i tot que fou injust a Anglaterra, i moral i molt aproximadament just a França, on s'ha fet aplicació del règim proporcionalista, imperfecte, és cert, però considerablement més que la lleugera inafinancional anglesa. Si les eleccions franceses haguessin estat majoritàries, els comunistes i socialistes haurien tingut cent diputats més.

L'anàlisi aritmètica dels resultats electorals a França demostra que el promedi de vots que ha calgut a cada candidat per a ésser elegit no veurà entre ells, més que les diferències inevitables en una lleugera compren d'eleccions de densitat de població tan diferent. Hi ha una visible uniformitat en el «pes moral» de cada diputat, i certa igualtat numèrica a la base de la representació popular. En canvi, per l'arbitrari delimitació de les demarcacions electorals, agravada pel fet que, en cada districte, el victorios eliminatots els concurrents, es dona el cas que el nombre de vots que a Anglaterra, ha calgut a cada partit per a obtenir un mandat és el que segueix:

Table with 2 columns: Party, Seats. Liberales: 207,285; Commonwealth: 110,634; Independents: 92,266; Nacionals: 73,998; Liberales nacionals: 51,222; Comunistes: 50,695; Conservadors: 46,011; Treballistes: 30,805; Liberales independents: 15,559.

Si a Anglaterra la lleugera electoral s'hagués fet pel sistema proporcional, als treballistes haurien obtingut 297 mandats enlloc de 390 que injustament els ha donat la lleugera majoritària uninominal, els conser-

«Concedente de sus fuerzas, del apoyo de la Nación (el Govern) se dispone a dar otro paso en el camino de la normalización progresiva de la vida española».

Es tracta, diu, de fer arribar als exiliats els beneficis de l'indult de que han disfrutat el 90 % dels empresonats o de «redención por el trabajo».

Per l'article primer es concedeix l'indult total de la pena imposada o que caldrà imposar, als responsables dels delictes de rebel·lió militar contra la seguretat interior de l'Estat o d'ordre públic comesos fins el primer d'abril de 1939...

Perquè no s'en va Franco? Segons el seu cunyat no pot marxar bruscament sense donar lloc a una riuada d'oposició. Franco — diu — no és fa il·lusions i veu que el règim ha d'evolucionar. Però poc a poc... Cal un govern de transició que liugreen el règim de Franco amb el feixisme i el nazisme vençuts.

«Oui, j'ai été pro-allemand. L'Espanne a été pro-allemande. Je l'affirme parce que c'est vrai et je reproche à l'Espanne d'aujourd'hui de ne pas reconnaître franchement ce qui a été...» «Cecl posé, il faut comprendre pourquoi Franco, moi-même et, derrière nous, l'Espanne nationaliste, avons non seulement cru à la victoire de Berlin, mais encore l'avons appelée avec notre cœur et souhaitée avec notre raison, de toute la force de nos vœux les plus ardents et les plus sincères».

Seguim encara: «L'Espanne nationaliste a des origines fascistes qui n'ont pas à renier le patrimoine d'Hitler et de Mussolini».

Característiques d'un indult

«El Boletín Oficial del Estado» (20-10-45) publica un decret de «Justicia» sobre l'indult per causes de la «revolució comunista».

LES ELECCIONS FRANCESES

COMENTARI GENERAL per Humbert TORRES

Després de la ressonant victòria electoral dels treballistes anglesos era esperada una repetició del mateix fenomen en les eleccions darrerament celebrades a França. Totíhom prenyonem que de les urnes en sortiria una nova majoria socialista-comunista, per l'estil de l'obtenguda pels treballistes que obtingueren 390 dels 627 llocs a elegir. I quan s'ha vist, pels resultats numèrics, que a França, dels 542 diputats, entre socialistes i comunistes, amb els seus satèl·lits, no n'obtenien més que 286, alguns han volgut suposar que la victòria marxista francesa era considerablement més petita que la seva similar anglesa, quan en veritat és al contrari.

En les eleccions generals angleses, els laboristes n'obtenien 11.962.678, 13.119.336. Així, els partits no laboristes superaven en les urnes en 1.156.648 vots als victoriosos en els llocs, però malgrat aqueixa no petita superioritat de sufragis obtenien 153 llocs de menys.

Al contrari, en les darreres eleccions franceses, els dos grups marxistes, amb els seus satèl·lits, han sumat 9.690.000 vots contra 7.417.000 les altres minories. Apareix, doncs, en els resultats francesos, una superioritat de 2.273.000 vots a favor dels marxistes, que es tradueix en una lleugera majoria parlamentària d'uns 40 llocs.

L'explicació d'aquests fet paradoxal la tenim en la diferència del sistema electoral emprat en cada un dels dos països, brutalment majoritaris revolunt i tot que fou injust a Anglaterra, i moral i molt aproximadament just a França, on s'ha fet aplicació del règim proporcionalista, imperfecte, és cert, però considerablement més que la lleugera inafinancional anglesa. Si les eleccions franceses haguessin estat majoritàries, els comunistes i socialistes haurien tingut cent diputats més.

L'anàlisi aritmètica dels resultats electorals a França demostra que el promedi de vots que ha calgut a cada candidat per a ésser elegit no veurà entre ells, més que les diferències inevitables en una lleugera compren d'eleccions de densitat de població tan diferent. Hi ha una visible uniformitat en el «pes moral» de cada diputat, i certa igualtat numèrica a la base de la representació popular. En canvi, per l'arbitrari delimitació de les demarcacions electorals, agravada pel fet que, en cada districte, el victorios eliminatots els concurrents, es dona el cas que el nombre de vots que a Anglaterra, ha calgut a cada partit per a obtenir un mandat és el que segueix:

Table with 2 columns: Party, Seats. Liberales: 207,285; Commonwealth: 110,634; Independents: 92,266; Nacionals: 73,998; Liberales nacionals: 51,222; Comunistes: 50,695; Conservadors: 46,011; Treballistes: 30,805; Liberales independents: 15,559.

Si a Anglaterra la lleugera electoral s'hagués fet pel sistema proporcional, als treballistes haurien obtingut 297 mandats enlloc de 390 que injustament els ha donat la lleugera majoritària uninominal, els conser-

CONVERSES FILOLOGIQUES

per Pompeu FABRA

«Concedente de sus fuerzas, del apoyo de la Nación (el Govern) se dispone a dar otro paso en el camino de la normalización progresiva de la vida española».

Es tracta, diu, de fer arribar als exiliats els beneficis de l'indult de que han disfrutat el 90 % dels empresonats o de «redención por el trabajo».

Per l'article primer es concedeix l'indult total de la pena imposada o que caldrà imposar, als responsables dels delictes de rebel·lió militar contra la seguretat interior de l'Estat o d'ordre públic comesos fins el primer d'abril de 1939...

Perquè no s'en va Franco? Segons el seu cunyat no pot marxar bruscament sense donar lloc a una riuada d'oposició. Franco — diu — no és fa il·lusions i veu que el règim ha d'evolucionar. Però poc a poc... Cal un govern de transició que liugreen el règim de Franco amb el feixisme i el nazisme vençuts.

«Oui, j'ai été pro-allemand. L'Espanne a été pro-allemande. Je l'affirme parce que c'est vrai et je reproche à l'Espanne d'aujourd'hui de ne pas reconnaître franchement ce qui a été...» «Cecl posé, il faut comprendre pourquoi Franco, moi-même et, derrière nous, l'Espanne nationaliste, avons non seulement cru à la victoire de Berlin, mais encore l'avons appelée avec notre cœur et souhaitée avec notre raison, de toute la force de nos vœux les plus ardents et les plus sincères».

Seguim encara: «L'Espanne nationaliste a des origines fascistes qui n'ont pas à renier le patrimoine d'Hitler et de Mussolini».

Característiques d'un indult

«El Boletín Oficial del Estado» (20-10-45) publica un decret de «Justicia» sobre l'indult per causes de la «revolució comunista».

LES ELECCIONS FRANCESES

COMENTARI GENERAL per Humbert TORRES

Després de la ressonant victòria electoral dels treballistes anglesos era esperada una repetició del mateix fenomen en les eleccions darrerament celebrades a França. Totíhom prenyonem que de les urnes en sortiria una nova majoria socialista-comunista, per l'estil de l'obtenguda pels treballistes que obtingueren 390 dels 627 llocs a elegir. I quan s'ha vist, pels resultats numèrics, que a França, dels 542 diputats, entre socialistes i comunistes, amb els seus satèl·lits, no n'obtenien més que 286, alguns han volgut suposar que la victòria marxista francesa era considerablement més petita que la seva similar anglesa, quan en veritat és al contrari.

En les eleccions generals angleses, els laboristes n'obtenien 11.962.678, 13.119.336. Així, els partits no laboristes superaven en les urnes en 1.156.648 vots als victoriosos en els llocs, però malgrat aqueixa no petita superioritat de sufragis obtenien 153 llocs de menys.

Al contrari, en les darreres eleccions franceses, els dos grups marxistes, amb els seus satèl·lits, han sumat 9.690.000 vots contra 7.417.000 les altres minories. Apareix, doncs, en els resultats francesos, una superioritat de 2.273.000 vots a favor dels marxistes, que es tradueix en una lleugera majoria parlamentària d'uns 40 llocs.

L'explicació d'aquests fet paradoxal la tenim en la diferència del sistema electoral emprat en cada un dels dos països, brutalment majoritaris revolunt i tot que fou injust a Anglaterra, i moral i molt aproximadament just a França, on s'ha fet aplicació del règim proporcionalista, imperfecte, és cert, però considerablement més que la lleugera inafinancional anglesa. Si les eleccions franceses haguessin estat majoritàries, els comunistes i socialistes haurien tingut cent diputats més.

L'anàlisi aritmètica dels resultats electorals a França demostra que el promedi de vots que ha calgut a cada candidat per a ésser elegit no veurà entre ells, més que les diferències inevitables en una lleugera compren d'eleccions de densitat de població tan diferent. Hi ha una visible uniformitat en el «pes moral» de cada diputat, i certa igualtat numèrica a la base de la representació popular. En canvi, per l'arbitrari delimitació de les demarcacions electorals, agravada pel fet que, en cada districte, el victorios eliminatots els concurrents, es dona el cas que el nombre de vots que a Anglaterra, ha calgut a cada partit per a obtenir un mandat és el que segueix:

Table with 2 columns: Party, Seats. Liberales: 207,285; Commonwealth: 110,634; Independents: 92,266; Nacionals: 73,998; Liberales nacionals: 51,222; Comunistes: 50,695; Conservadors: 46,011; Treballistes: 30,805; Liberales independents: 15,559.

Si a Anglaterra la lleugera electoral s'hagués fet pel sistema proporcional, als treballistes haurien obtingut 297 mandats enlloc de 390 que injustament els ha donat la lleugera majoritària uninominal, els conser-

«Concedente de sus fuerzas, del apoyo de la Nación (el Govern) se dispone a dar otro paso en el camino de la normalización progresiva de la vida española».

Es tracta, diu, de fer arribar als exiliats els beneficis de l'indult de que han disfrutat el 90 % dels empresonats o de «redención por el trabajo».

Per l'article primer es concedeix l'indult total de la pena imposada o que caldrà imposar, als responsables dels delictes de rebel·lió militar contra la seguretat interior de l'Estat o d'ordre públic comesos fins el primer d'abril de 1939...

Perquè no s'en va Franco? Segons el seu cunyat no pot marxar bruscament sense donar lloc a una riuada d'oposició. Franco — diu — no és fa il·lusions i veu que el règim ha d'evolucionar. Però poc a poc... Cal un govern de transició que liugreen el règim de Franco amb el feixisme i el nazisme vençuts.

«Oui, j'ai été pro-allemand. L'Espanne a été pro-allemande. Je l'affirme parce que c'est vrai et je reproche à l'Espanne d'aujourd'hui de ne pas reconnaître franchement ce qui a été...» «Cecl posé, il faut comprendre pourquoi Franco, moi-même et, derrière nous, l'Espanne nationaliste, avons non seulement cru à la victoire de Berlin, mais encore l'avons appelée avec notre cœur et souhaitée avec notre raison, de toute la force de nos vœux les plus ardents et les plus sincères».

Seguim encara: «L'Espanne nationaliste a des origines fascistes qui n'ont pas à renier le patrimoine d'Hitler et de Mussolini».

Característiques d'un indult

«El Boletín Oficial del Estado» (20-10-45) publica un decret de «Justicia» sobre l'indult per causes de la «revolució comunista».

LES ELECCIONS FRANCESES

COMENTARI GENERAL per Humbert TORRES

Després de la ressonant victòria electoral dels treballistes anglesos era esperada una repetició del mateix fenomen en les eleccions darrerament celebrades a França. Totíhom prenyonem que de les urnes en sortiria una nova majoria socialista-comunista, per l'estil de l'obtenguda pels treballistes que obtingueren 390 dels 627 llocs a elegir. I quan s'ha vist, pels resultats numèrics, que a França, dels 542 diputats, entre socialistes i comunistes, amb els seus satèl·lits, no n'obtenien més que 286, alguns han volgut suposar que la victòria marxista francesa era considerablement més petita que la seva similar anglesa, quan en veritat és al contrari.

En les eleccions generals angleses, els laboristes n'obtenien 11.962.678, 13.119.336. Així, els partits no laboristes superaven en les urnes en 1.156.648 vots als victoriosos en els llocs, però malgrat aqueixa no petita superioritat de sufragis obtenien 153 llocs de menys.

Al contrari, en les darreres eleccions franceses, els dos grups marxistes, amb els seus satèl·lits, han sumat 9.690.000 vots contra 7.417.000 les altres minories. Apareix, doncs, en els resultats francesos, una superioritat de 2.273.000 vots a favor dels marxistes, que es tradueix en una lleugera majoria parlamentària d'uns 40 llocs.

L'explicació d'aquests fet paradoxal la tenim en la diferència del sistema electoral emprat en cada un dels dos països, brutalment majoritaris revolunt i tot que fou injust a Anglaterra, i moral i molt aproximadament just a França, on s'ha fet aplicació del règim proporcionalista, imperfecte, és cert, però considerablement més que la lleugera inafinancional anglesa. Si les eleccions franceses haguessin estat majoritàries, els comunistes i socialistes haurien tingut cent diputats més.

L'anàlisi aritmètica dels resultats electorals a França demostra que el promedi de vots que ha calgut a cada candidat per a ésser elegit no veurà entre ells, més que les diferències inevitables en una lleugera compren d'eleccions de densitat de població tan diferent. Hi ha una visible uniformitat en el «pes moral» de cada diputat, i certa igualtat numèrica a la base de la representació popular. En canvi, per l'arbitrari delimitació de les demarcacions electorals, agravada pel fet que, en cada districte, el victorios eliminatots els concurrents, es dona el cas que el nombre de vots que a Anglaterra, ha calgut a cada partit per a obtenir un mandat és el que segueix:

Table with 2 columns: Party, Seats. Liberales: 207,285; Commonwealth: 110,634; Independents: 92,266; Nacionals: 73,998; Liberales nacionals: 51,222; Comunistes: 50,695; Conservadors: 46,011; Treballistes: 30,805; Liberales independientes: 15,559.

Aquests mots encapçalats amb la reproducció del títol del nostre portaveu a Catalunya, van adreçats als companys que hi establi...

La humanitat

Reproduïm de l'edició de « La Humanitat », de Barcelona, la següent interessantíssima informació: Primeres hores del passat dia d'octubre, va aparèixer una grossa bandera catalana en un dels punts més cèntrics de Barcelona...

LES ELECCIONS FRANCESSES

El resultat de Montpellier senyalava una excepció, o, més ben dit, una repetició arreu de França dels mateixos particularitats? El dubte, a compàs dels resultats que es coneixien, aviat fou esvaït. Si, el cas de Montpellier no era una excepció, ans bé la regla...

La commemoració de l'afusellament del President Companys

A BRUXEL·LES

Organitzat per la Secció d'Espanya de l'Entitat Catalana de Brussel·les, tingué lloc a Brussel·les un acte d'homenaje a Lluís Companys, amb motiu de l'aniversari del seu afusellament. Entre la nombrosa concurrència...

amb ell, novament, i potser millor que mai he pogut constatar l'alt esperit que l'anima. Amb freqüència l'acompanyava en les seves visites al front, i he assistit a escenes emocionants, en les quals Companys buscava el contacte directe amb els soldats i conseguia infondre'ls la seva pròpia esperança en la victòria...

El senyor de Lasa, en nom dels companys bascos, pronuncià unes sentides paraules recordant el President Companys i posà de manifest la comprensió de sentiments i d'ideals que existeix entre Euzkadi i Catalunya...

CLERMONT-FERRAND

Organitzat pel Casal Català de Clermont, Ferrand, ha tingut lloc una vetllada necrològica per recordar l'assassinat del President Companys. Foren invitades totes les organitzacions polítiques i sindicals anti-fascistes, nacionals i ibèriques...

A BEZIERS

Ha tingut lloc a Beziers l'acte celebrat per E. R. de C. en commemoració de la mort del President Companys. A la Presidència, ocupada pels membres del Comitè, hi figurava la magnífica bandera de l'Agrupació de la Barceloneta i el retrat de Lluís Companys...

E. R. de C. al soldat descegnut. — Commemoració del 11 de setembre 1945 a Brussel·les.

La Monarquia, es la guerra civil

per Josep FONTBERNAT

Per a ésser justos, direm tot seguit que a certs països, la monarquia és un molt bé. Per a nosaltres, amb el nostre model, esmentem Anglaterra. A Espanya, aquest règim ha estat sempre lamentable i sovint desastroso. No ha lograt la unitat d'Espanya, ha perdut els coloms quan s'ha tirat la destral al país miserablament i ignorant...

L'ACTUALITAT POLITICA

Ve de la primera pàgina. L'article s'assembla a l'indolent que efectua les penes accessoris. Per nos declaracions del Ministre interessat s'adverteix que els refugiats a l'estranger podran de dubtes en la seva ànima...

En honor de Mèxic

Segons el nostre col·lega « El Socialista », s'ha celebrat a Mèxic un mitjà d'homenaje a Mèxic. Hi prengueren part el nostre amic i Conseller Sr. Carlos Pi i Sunyer, el ministre basco J. Irujo, l'ex-ambaixador Sr. Araquistain, Don Alfonso Rodríguez Diez, ambaixador de Mèxic a Londres...

Testimoniatge comprometedor

« El Destino » de Madrid diu: « El levantament nacional adquireix un caràcter de Cruzada quan don Suñer Pío XI envià un augusta benedicció a qui nos imposamos la difícil i perillosa tasca de defensar i restaurar los derechos y la libertad de las instituciones... »

Encara que

« El problema » Els lligades de « Destino » han bingut una pensada digna de llur humilitat indignada. Han anat a trobar don Bartolomé Barba conegut a Barcelona més pel rebu de « El tres unces » que com a Governador de Catalunya...

« Congé payé »

« El procés d'Algéciras » Per alguns dies, he estat preparant un altre crim: un procés l'objecte del qual, es condemnar a mort a vint-i-dos ciutadans d'Algéciras...

E. R. de C. al soldat descegnut. — Commemoració del 11 de setembre 1945 a Brussel·les.

VIDA DEL PARTIT

ALTA SABOIA El Comitè Departamental de l'Alta Saboia que fou elegit en la reunió celebrada el passat 14 d'octubre a Annecy, queda així constituït: President: Dr. Carles Martí Fecci; Secretari: Lluís Faigues March; Tresorer: Enric Virgili Mas; Vocal: Guillem Marros.

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

CONFERENCIA DE MARTI BARRERA A BEZIERS Diumenge dia 28 d'octubre tingué lloc a Beziers la conferència a carrec del nostre amic Sr. Martí Barrera organitzada pels Comitès d'E.R.C. i de les J.E.R.E.C. de dita població...

LETTRE D'OPERA

Des de Londres, el nostre amic Fèrrer Vergès, ens transmet la següent lletra-oberta amb prec d'inserció: « Benvolgut compatriota, El període que vos dirigiu va publicat amb un gran èxit i és molt lamentable. Fa sis anys que no faig política de Partit i confesso que el naixement del Partit Socialista Català, a Mèxic, em fou simpàtic. Acl, a Londres, coneix el meu amic dels socialistes catalans, especialment de Ramon Perera qui fou amb mi del Consell Nacional. Doncs bé: el vostre atac contra E. R. de C. ha tingut un efecte que he de ferme escriure aquesta lletra de protesta. El nostre partit, ben entès, es mereix moltes crítiques i no seré pas jo qui les establiré el dia que pugui fer-ho. Acusador de totes les malvestats esdevingudes a Catalunya en el període 1931-36 és una exageració palesa però sobretot malintencionada. Es començà la campanya electoral amb un atac inoportuna. Però no pas com voldria « Endavant » per instaurar un ordre nou. Ja farà prou que de moment evitem el desordre resultant de deu anys de guerra i feixisme. Cal enfortir el Govern de la Generalitat. Cal portar-hi gent de prestigi juntament amb valors que cal establir contacte i arribar a una cooperació íntima amb els catalans de dintre Catalunya. Cal que ben aviat arribin a França — de dintre i fora Catalunya — els homes que necessitem, cal, sobretot, anar a la formació d'una Assemblea consultiva que aplegui les inquietuds de la Catalunya futura. Sobretot, catalans de França, no perdeu el temps polemitzant quan el que cal és encara l'obsequi que ens priva de tornar a casa. F. VERGÈS. Londres, Novembre del 1945.

EDITORIAL

LA TRAGICA REALTAT

Tots els exiliats catalans sentim la nostalgia de la nostra terra. Cada dia més intensa perquè cada dia és més gran el nostre amor envers la Pàtria, propera i llunyana alhora. Cada dia més punyent perquè cada dia sentim avivar-se el desig de recórrer-la i de recobrar-la a la llibertat. No és d'estranyar, doncs, que quan ens parlen des de Catalunya posem tota l'atenció en les paraules que se'n adreocen i procurem copiar-ne el veritable abast, la seva veritadera significació. I que al llarg de les informacions que anem rebent-ne, el perfil d'una situació — trágica i dramàtica alhora — es perfil·la davant nostre amb tota claredat.

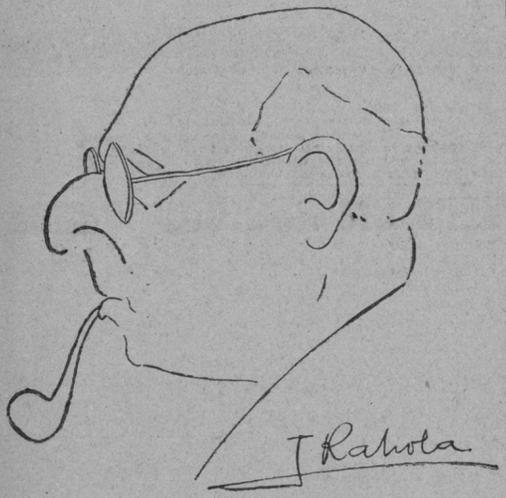
L'hora no admet les dilacions, ni les frases fetes, ni l'embolcall d'un verbalisme més o menys efectista, d'un embolic que-fa-forç més o menys oportú. La situació és massa greu perquè hàgim d'entretenir nos en rivalitats de campanar, en excomunicacions fulminants, en sidralisme adolzentat. Ningú que tingui un veritable sentit de la realitat catalana i que aspiri a encaminar-la vers el bon camí podrà negar-ho. I, sobretot, no podran negar-ho aquells que la concèixen i que en sàpiguen la trágica profunditat.

Car el problema depassa de molt la petita política. L'avantatge que molts voldrien resuscitar cobrint-se amb els vels d'un patrici patriotisme. Per damunt de tot el que és accidental i el que és mesquí, cal que ens enfrontem amb un immens drama de consciència individual i col·lectiva. No us adoneu que, a través llur repetició monòtona, els detalls d'aquests sis anys, els estralls d'una vida estreta pels més, amoral pels altres, en què res ha pogut sorgir lliurement, en què tot era sotmès al bon caprici de l'arbitrari, en què la invasió forastera s'estenia cada dia més mentre la pàtria era vexada i escarnida en el que té de més íntim i sagrat, — la seva llengua — forçosament han hagut de cristallitzar en una anglososa realitat? I, sobretot, no us adoneu que fa prop de set anys, tota una joventut viu en aquest ambient irrespirable i, en part, pot haver-se'n contaminat?

Que n'hi han de problemes amb els quals caldrà encarar-nos arduament el dia del nostre retorn a la pàtria! La fam, la misèria, la fomeseria, l'amorositat, la persecució, la cultura... I, dominant el conjunt, aquesta formidable exigència de justícia contra tots els criminals i contra tots els bandolers que s'aïceca com un clam difús, però incontentible, de les masses populars. No creieu que tot això pesa molt més que les misèries de la petita política i que, d'acord amb la realitat i el que la realitat imposa, caldrà la veritable conjunció de tots els esforços per a que l'alliberament de la pàtria, primer, i la resolució dels problemes que plantejarà aquest alliberament, després, esdevinguessin un fet? Formularem la pregunta pensant, sobretot, en els mentors que cada dia ens surten i que ben abans que la fera sigui morta ja fan la partició de les despulles i colitzen no sobren quins mèrits per a adjudicar-se'n la millor part.

Tot això és molt baix de sostre i ja angüna i adolorera, més, si es té en compte la tragèdia en què continua debatent-se la vida catalana. Tot això hauria d'ésser superat si veritablement quan de Catalunya ens diuen alguna cosa les nostres àides volguéssim escoltar la veu del patriotisme i no la de l'interès mesquí, baix de sostre, mancat en absolut d'elegància. Nosaltres hem maldat perquè així fos i a totes les inèpcies que se'n adreocen par part de certs senyors, el radicalisme patriòtic dels quals no és obstacle perquè atropellin sovint les normes més elementals de la gramàtica catalana, hi hem respost amb el silenci, car per damunt de les bajanades més o menys genials, hi ha una realitat que sentim viva i punyent cada vegada que sabem coses de Catalunya. Aquesta realitat hauria d'imposar-nos a tots el sentit més elemental del patriotisme, l'acatament i el respecte, en lloc de l'insult i la denigració sistemàtica, als nostres òrgans de govern. Car és el Govern de Catalunya, — i això ens sembla que ningú voldrà discutir-ho, — qui ha de cercar les solucions a una trágica realitat que comença, — no ho oblidem, — amb l'ocupació de Catalunya pels seus enemics.

Molt bé, mestre!

Així ho he dit ben clarament al « tourné » a Anglaterra. De re- torn el mestre ha donat un recital a París que ha constituït un gran esdeveniment en la vida artística de la capital francesa. Abans de retornar a Prades, Pau Casals ha estat entrevistat.
En la nostra propera edició publicarem un interessantíssim article donant precisions de la posició adoptada per Pau Casals a Londenpo donar-hi cap més concert.

L'actuació de l'esquerra a CATALUNYA

Les relacions amb les forces organitzades espanyoles, la qual cosa fa esperar que el moviment de resistència contra el règim, tindrà ben aviat una cohesió i eficàcia ben encorajadores en tota la península. Les dades que posseïm sobre la divulgació del nostre portaveu a Catalunya no poden ésser més encoratjadores. El tiratge inicial s'ha multiplicat en tres nombres, de manera que a hores d'ara ha assolit la xifra de 12.000 exemplars. La distribució és perfecta i permet que els nostres amics d'arreu de Catalunya la rebuin puntualment.

Si es té en compte que apart la publicació del nostre portaveu se sovintegen els tiratges de manifestos i de declaracions importants del Partit, es pot assegurar que l'activitat dels nostres amics constitueix un esforç que determinarà la ràpida creixença d'una gran moviment catalanista i esquerrà d'enorme transcendència política.

Coordinació opositora
També hem de destacar l'actitut patriòtica dels nostres organismes de Catalunya, quan a la possibilitat d'una coordinació de l'esforç català per a una obra de resistència nacional. La constitució de la « Unió de Partits catalans » pot considerar-se

com una base adient, que pretén ampliar amb representacions de tots els sectors de l'Uita, per a menar amb competència i eficàcia, l'oposició al règim que s'opunta allà on pot, i sense prescindir de les humiliacions que calgui per a sobre- viure.

Els viatges d'Artajo
El clima polític de Catalunya és absolutament hostil al règim franquista. El ministre Artajo fa viatges arreu, portant a la maleta propostions fàcilment digeribles i temptadores pels qui ahir partidaris del règim de mà fort, ara estan esverats pels perills que comporta la solució del problema espanyol.

Fa poc que el ministre Artajo ha estat a Catalunya en visita d'exploració dels mitjans catòlics. Els va advertir que no fessin gaire cos del soroll promulgat a l'estranger contra Franco, puig que el càtiva segur que els anglo-americans no trancarien amb aquell, i que el bloqueig econòmic mai no serà absolut per la competència comercial que estan lliurades les grans potències.

Artajo els digué que seguiren el pla evolutiu que s'han traçat i que després de les anunciades eleccions municipals es preparen unes eleccions generals per a finals del 1946. Se-

EL PARLAMENT DE CATALUNYA

per A. ROVIRA i VIRGILI

El dia 20 de novembre del 1932 — data memorable — era elegit el primer Parlament de la Catalunya restaurada. Quan havia de dur aquest Parlament?

L'Estatut Exterior prescriu que el Parlament català serà elegit per « un termini no major de cinc anys ». I l'Estatut Interior va fixar a cinc anys el termini. Però havent esclatat la revolució militar del 1936, fins uns mesos després d'acabada la guerra civil. Ací, « acabada la guerra » vol dir, evidentment, « guanyada la guerra ». Perquè si es perdia, ja no hi hauria lloc a fer les eleccions. La guerra — o la primera etapa de la guerra — es va perdre. I, és clar, les eleccions ajornades no s'han efectuat encara.

Durant la guerra civil, el Parlament català, que havia donat plens poders al Govern, va funcionar molt poc. I després de la invasió de Catalunya pels franquistes, els diputats, exiliats en llur majoria, escampats pel món, no s'han pogut reunir oficialment ni una sola vegada. De la vuitena sessió de diputats que hi havia al començament, una vintena han mort, o han deixat el càrrec, una altra vintena són a Amèrica, una altra vintena a Catalunya, una altra vintena a la resta d'Europa. Entre els que són a Catalunya, alguns apareixen moralment exclòs per indignitat nacional.

Fa ja tretze anys que tots plegats van ésser elegits. Vet aquí que el primer Parlament català haurà estat, ja un Parlament llarg, sino un Parlament llarguissim. Si les coses s'haguessin descobellat d'una manera normal, tindriem el tercer Parlament de Catalunya.

S'havia de donar el primer Parlament per acabat, sense haver-se pogut elegir el segon? No.

El sentiment predominant, si no unànim, dels dirigents i dels homes representatius de la Catalunya autèntica, ha estat que les institucions legals de la Generalitat — com les de la República — continuaven. Aquesta noció de la continuïtat ha permès el reconeixement general del President Irla, creat a la primera magistratura per l'article 44 de l'Estatut Interior, o sia la Constitució catalana, que hem de considerar vigent mentre no se n'estableixi una altra per procediments democràtics.

El període de la guerra mundial ha ofert altres casos semblants. El cas que més s'assembla al del règim català, és el del règim espanyol. Les Corts espanyoles, després del 16 de febrer del 1936, havien d'ésser renovades l'any 1940 i el 1944. I tanmateix les veiem actuar avui a Mèxic amb la confirmació general dels sectors republicans. Un principi de Dret constitucional afirma que si no es procedeix en el temps degut a l'elecció d'una nova Cambra, segueix actuant l'anterior, adhue quan aquesta ha estat dissolta. Si s'accepta la continuïtat de les Corts espanyoles, s'ha d'acceptar així mateix la del Parlament català. Cert que aquest és més vell. No gaire més, però. El Parlament català té tretze anys; i el Parlament espanyol en farà ben aviat deu. És que entre els deu i els tretze anys de durada hi ha el límit per a declarar finit un Parlament allargat?

La comparació entre els dos casos posa de relleu, a favor del Parlament català, dos fets: que té normalment un any més de durada — cinc anys per quatre — i que va aprovar una llei allargant la propia vida.

També cal tenir present que si bé fa tretze anys de les eleccions del Parlament català, la seva tendència i la seva composició van ésser confirmades, a Catalunya, per les eleccions generals espanyoles del 1936. En aquest aspecte el Parlament català correspon aproximadament als grups catalans de les Corts espanyoles. Políticament no és més vell que aquestes. Que l'opinió pública catalana pot haver variat més o menys del 1936 ençà? Igualment pot haver variat l'opinió espanyola. D'ha d'admetre alhora la continuïtat legal dels dos règims, o no s'ha d'admetre la de cap.

La tesi de la continuïtat legal, perfectament correcta, és una tesi jurídica. I com totes les tesis jurídiques, conté una part de convenció.

Davant l'enorme treball hispànic es podria concebre la tesi contrària: la de la ruptura amb el passat. Si Franco va fer curar materialment la República, els republicans, en restablir-la, podrien considerar-se lliures de les traces constitucionals i obrir tot seguit un nou període constituent. La història ens ofereix exemples de totes dues solucions: la de la continuïtat i de la ruptura. Totes dues són admissibles des del punt de mira democràtic. Les circumstàncies concretes de cada cas han de determinar la tria.

Comprenc, doncs, que hi hagi qui proposi la formació d'una Assembla Consultiva catalana, la qual alegria, al costat dels diputats elegits l'any 1932 (hi ha qui els anomena ex-diputats) els representants de les sindicals, dels moviments de resistència i d'altres grups no representats al Parlament. No sols comprendr aquest proposició, sino que trobo que no és cap heretgia.

Pero crec preferible, per totes les raons exposades i per algunes més, la solució de la continuïtat, sobretot des del moment que també l'han adoptada per llur compte els dirigents de la República espanyola. L'adopció d'una solució diferent per part de Catalunya, tindria avui, tant en el camp interior com en l'exterior, greus inconvenients.

? No hi hauria una manera pràctica de conciliar els dos punts de vista? Jo penso que sí. És aquesta: continuïtat del primer Parlament fins que sigui elegit el nou, i ampliament del Consell Assessor. Parlo exclusivament en nom propi, però estant segur d'interpretar el pensament de molts dirigents i militants catalans.

Som en un temps que exigeix de tothom el màxim esforç de conciliació. Les millors solucions seran les que facin possible l'entesa de tots els catalans dignes. Els diputats han de compensar l'antigor de llur mandat atenint-se més que mai als corrents populars de l'hora. I els qui, sense ésser diputats, senten el desig legítim i lloable de contribuir a la preparació de la nova etapa autonòmica, poden treballar en un organisme consultiu i tècnic. No és altra cosa el Consell Assessor, que ja té fet una feina densa i important, i que és susceptible d'ésser ampliat tant com calgui. L'existència d'un organ consultiu no implica de cap manera l'anulació de l'organ parlamentari.

Que certs sectors no tinguin representació en el primer Parlament de Catalunya, no és cap raó per rebutjar-la. Ja tindran representació en el Parlament nou — el que haurà de decidir les qüestions fonamentals — si el sufragi popular els la dona.

Als nostres amics

Recordem que totes les tramesses de diners per a la subscripció dels 250.000 francs així com d'abonament al nostre portaveu, deuen ésser fetes a nom del Tresorer del Partit, Santiago Vila, 250, Route d'Elne, Perpinyà. Compte de Xecs Postals nüm. 57.675.

L'ACTUALITAT POLITICA

LES CORTS REPUBLICANES ACORDEN PER ACLAMACIO LA CONFIANÇA AL GOVERN. — PANORAMA FRANQUISTA. — LA POLITICA BASCA. — CONTRA LA PERMANÈNCIA DE FRANCO. — UN COMLOT?

S'han reunint les Corts republicanes en el Palau de l'Ajuntament de Mèxic. Hi han assistit 140 diputats. La presència del Govern ha produït un debat de cinc hores i en el qual han pres part Castelo, galeguista, Lásarre, nacionalista basc, Ferrer, d'esquerra, Prieto del P.S.C.E., Leone, Union Republicana, i Vargas d'Izquierda Republicana. En nom del grup negrinista han parlat Fernández Clérigo i Cortés. Després d'un discurs del President Giral, prometent l'ajuda a tots els partits que lluitin contra Franco, les Corts han aprovat per aclamació la confiança al Govern.

S'acorda considerar provisionalment la Presidència de la República en la impossibilitat de procedir-se a unes eleccions.
En el banc del Govern hi havia tots els ministres menys els dos de la C. N. T. i Ossorio i Gallardo que encara no havien arribat a Mèxic.

El Senyor Giral afirmà que el que el Govern de la República cerca i desitja una solució pacífica al problema espanyol, però que si Franco assumís la responsabilitat d'una acció violenta, Afegit igualment que el Govern estava en contacte directe amb els Partits i Organitzacions que fan la resistència a la Península. A més d'un gran agraïment a Mèxic i altres Republicanes Americanes per l'acollida de que han fet objecte als republicans espanyols, el Cap del Govern rendí un vibrant homenatge a l'hospitalitat francesa.

A les intervencions del Sr. Urbe pel Partit Comunista, i del Sr. Llanena, pels amics del Doctor Negrin, dient que malgrat que votarien la confiança al Govern, al seu entendre calia ampliar-ne la base política amb la representació de tots els sectors antifeixistes. El Sr. Giral

hi respongué fent història de les gestions realitzades per a formar l'actual Govern i de l'oferta que feu al Partit Comunista de formar un Govern d'esquerra. Aquesta oferta fou rebutjada pel Partit Comunista de formar un Govern d'esquerra.

Per la « Delegación del Comité Nacional de España en el Exterior » José B. Leizaola ha demanat la dimissió del Comité de Franco, única manera d'evitar els estralls que comportaria una dissidència. Reclama per als organismes de l'interior la plena responsabilitat dels seus acords col·laboracionistes.

PANORAMA FRANQUISTA
Cada dia hi han noves proves de l'aplicació de l'indult franquista, a la manera orgànica que, en aquest cas, vol dir, als efectes d'exportació. Recentment han estat alliberats Teodomiro Menéndez i Rafael Henone. Per ràdio es destaquen els repatriaments que poden donar a entendre que la « gracia » va de debò. Però els fets són bastant diferents. Així per exemple, a Catalunya, es prepara un consell sumariíssim contra cinc antifeixistes. A Cadix es celebra un procés contra 22 socialsistes, i estan pendents les sentències de mort contra Alvarez, Zapirain i Ferrer. A San Miguel de los Reyes hi han 5.000 empresonats. A Victòria ha estat assueltat un estudiant i en el mateix Euzkadi l'aparell policia franquista ha constituït unes brigades de « sorpresa » per a tensar la relativa calma que allà existeix.

Aquestes brigades operen contra tota mena d'elements susceptibles d'enemistar al règim. Els procediments nazis són a l'ordre del dia. Com que segons els comentaris madrilenys, el decret d'indult no ha satisfet com s'esperava, heus ací una nova que no deixara d'aconhortar a tots els partidaris de l'ordre: Sextin a tota Espanya el Cos de Somatentes. « La Vanguardia » ho aproffita per aclarir amb un estil falangista que es tracta de dir al món que « som... atents » a las ordenes de Franco y en el servicio de la paz pública, del honor y de la vida de España. (Segueix a la segona plana)

C. N. T.
Tal com havíem anunciat s'ha fet pública la desautorització de la C. N. T. a França dels dos ministres designats per la C. N. T.-M. L. E. d'Espanya.

Converses filològiques

per POMPEU FABRA
S. — 1

En català els pronoms dits relatius són *que*, *qui*, *què* i *el qual*. *El qual*, — amb el seu femení *la qual* i els seus plurals masculí i femení *els quals* i *les quals*, — és l'anomenat relatiu compost; i *que*, *qui* i *què* es consideren com les tres formes que pot revestir l'anomenat relatiu simple. En la frase *Deixam el llibre que llegies*, el relatiu és *que*, i el llibre és l'antecedent d'aquest relatiu. En la frase *L'home amb qui anaves aquest matí, m'ha vingut a trobar aquesta tarda*, el relatiu és *qui*, i l'antecedent és *l'home*. En la frase *El martell amb què hem clavet els claus, on l'has posat?*, el relatiu és *què*, i l'antecedent és *el martell*. En la frase *Son qüestions de les quals caldrà fer un estudi detingut*, el relatiu és *les quals*, i l'antecedent *qüestions*.

Ara bé, una falta que es comet avui força sovint en la llengua escrita, és d'usar la combinació *el que* com a equivalent del relatiu compost *el qual*; per exemple, quan escrivim *El capítol III, en el que s'expliquen en lloc de El capítol III en el qual s'expliquen*. No és que en català no existeixi la combinació *el que*, però aquesta combinació no deu emprar-se com equivalent de *el qual*. En una frase com *Aquest capítol i el que hem llegit abans són...*, la combinació *el que*

que vol dir el capítol que : que, sol, és relatiu simple que, i el és l'antecedent d'aquest relatiu. Aquest el que (no equivalent a un *el qual*), és correcte. Parem en compte que, en aquest exemple, no podriem dir *el qual* en lloc de *el que* (*Aquest capítol i el qual hem llegit abans són...*), i que, en canvi, en una frase com *Aquesta proposició a la que tots prestarem el nostre suport...*, pot dir-se *la qual* en lloc de *la que* (*Aquesta proposició a la qual tots prestarem el nostre suport...*); i amb això compremem que *la que* hi és emprat com equivalent del relatiu compost *la qual*, i que, per consegüent, és incorrecte.

La regla que cal tenir en compte per evitar aquest *el que* erroni, és, doncs, ben simple: cada vegada que ens vingui a la ploma un *el que*, cal sols considerar si és substituïble per *el qual*: si ho és, senyal que és incorrecte. No cal però substituir-lo precisament per *el qual*: En lloc de *El capítol III, en el que s'expliquen*, pot escriure's *El capítol III, on s'expliquen* o *El Capítol III, en el què s'expliquen*.

Assenyalem un altre substituït de *el que*, que, introduït un dia en el català pels descastellanzants a ultrança de finals del segle passat, ara, quan semblava que s'havia aconseguit bandejar-lo, sembla rebrotar en el català de l'exili: *el quin!* (*El capítol III, en el quin s'expliquen...*).

la humanitat

B.D.I.C.

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2º EPOCA - Nº 30 - 1 de Desembre 1945

Fundador: Lluís COMPANYS

« ESTEM DECIDITS A RESTABLIR AMB ESPANYA UNES ESTRETES RELACIONS AIXÍ QUE LA TROBEM EN EL NOSTRE CAMÍ, QUE ES EL DE LA DEMOCRACIA ».

(Paraules del General de Gaulle en el discurs de presentació del Govern, a l'Assemblea Constituent francesa).

Redaccio: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER. Administració: 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

EDITORIAL

LES PARAULES I ELS FETS

En el decurs de la guerra la fe no mancà mai als exiliats catalans i espanyols. Lluitadors d'un ideal en els camps de batalla d'arreu del món, després d'haver-ho estat durant tres anys en els de la Península, sabien que la nostra guerra fou el preludi de la gran conflagració i que amb el triomf o bé amb la desfeta de les democràcies vindria llur deslliurament o bé llur definitiva esclavatges. Ningú pot negar la lògica del raonament que en les hores més àrdues de la lluita, arreu del món, l'opinió internacional es feia seu.

La guerra fa més de sis mesos que ha acabat i Franco continua mantenint-se al poder; el feixisme segueix éssent amo i senyor de la Península, i els exiliats constaten que dintre breus setmanes s'acomplirà el séptim aniversari de l'exode.

No negarem que un cert desencís plana entre nosaltres. Car fins ara Franco ha estat objecte de les condemnes més solemnis per part dels aliats victoriosos, però les paraules han estat ben lluny de veure's correspostes pels actes, de tal manera que Franco segueix torturant — de fam, de repressió i de misèria — al nostre poble, mentre el món és governat pels qui sempre s'han proclamat els nostres amics, àdhuc per aquells que basaren llur campanya electoral amb l'indignitat de mantenir relacions amb el feixisme espanyol.

Heus-aci la realitat, un aspecte de la realitat. Potser, però — i aquest n'és un altre — no tenim prou raó a queixar-nos, i ens adonem que els múltiples problemes que arreu del món es plantejaven als victoriosos d'aquesta guerra, a la manca d'entesa entre els aliats. Potser si que això retarda la solució del problema espanyol, i que en el moment, — que forçosament ha de venir, — d'un aranjament complet de la situació internacional no podrà pas eludir-se la tragèdia peninsular. Car en el món d'avui es dona aquesta paradoxa: no hi ha ningú, absolutament ningú, que deixi de condemnar el règim franquista amb tota l'energia. Però, al mateix temps, no es passa d'un verbalisme absolutament platònic. Es que no els consta prou, als Grans d'avui, que als dictadors els fa ben poca cosa les condemnes morals? O bé, és que, encagats per l'espantall de no sabem quines convulsions, preferixen portar un poble al desesper i encendre novament la guerra civil?

Afortunadament tenim al nostre costat la consciència dels homes lliures d'arreu del món. I amb ella, s'aixeca un clam de protesta per la passivitat actual. Aquest estat d'opinió cal que sigui recollit i correspost per part de tots nosaltres. La millor manera de fer-ho serà portant a terme una actuació de conjunt, — seriosa, eficient i enèrgica, — que corresponi realitzar als nostres organismes de Govern. Hem d'aparèixer davant el món com un poble que, dintre la seva natural diversitat de tendències, — que aquest és un dels aspectes essencials de la democràcia, — sap que vol i per a que ho vol. Si mai la crítica corrosiva i irresponsable ha estat admissible, menys ho és en les hores que estem vivint. El nostre problema és d'una clara diafanitat en el seu conjunt, però podem fer-lo complexe nosaltres mateixos. Aci s'imposa, per part de tothom, l'acceptació de les realitats. La primera és que al món només poden parlar-hi els nostres Govern, que correspon als Govern d'encarriar tota la lluita — interior i exterior — contra Franco, i que cal, que tots amb el nostre exemple i amb la nostra conducta no entorpim, i facilitem l'acció dels organismes representatius. Tot el demés, ni és polític, ni és patriòtic, ni, sobretot, és humà. Car a Catalunya i a Espanya la tragèdia continua, i tots aquells que, inconscientment o conscient, fomenten l'olla de grills en que certs senyors voldrien convertir la nostra política, no fan altra cosa que el joc als qui van aplaçant indefinidament la solució del nostre problema.

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

(Exclusiu per a LA HUMANITAT)

S. - 2

En una frase com *Es un afer del qual encara no n'havien parlat*, hi ha un conjunt de mots (del qual encara no n'havien parlat) que fa de complement determinatiu del nom *afer*. Dins aquest conjunt, — que s'anomena proposició relativa perquè és una proposició subordinada introduïda per un pronom relatiu (*el qual*). — aquest pronom expressa la mateixa idea que el seu antecedent (*afer*). Ara bé, en una proposició relativa, trobant-se l'antecedent (*afer*) representat pel pronom relatiu (*el qual*), s'incorre en una construcció defectuosa quan se'l representa una segona vegada per mitjà d'un pronom feble (en aquest cas, *en*) adjuntat al verb (havia parlat): *Es un afer del qual encara no n'havien parlat*.

En el català d'ara es troben nombrosos exemples d'aquesta construcció defectuosa: « *L'Ateneu X. del qual n'era el president* » (en lloc de *del qual era el president*). « *La nostra resposta, en la qual tots hi poden veure...* » (en lloc de *en la qual tots poden veure...*).

« *Un nou partit on s'hi trobessin reunits tots els altres sectors* » (En lloc de *on es trobessin reunits tots els altres sectors*).

« *Aquestes consideracions que en tots els casos, sense excepció, les hem tingudes en compte* » (en lloc de *hem tingut en compte*).

« *Aquesta joventut a la qual li toca d'aixecar el nostre poble* » (en lloc de *a la qual toca d'aixecar el nostre poble*).

REPORTATGES DE "la humanitat"

UN GRAN REGIM DE PAUCASALS

per Joan ALAVEDRA

« Els democràtics ens sentim decebuts de la vostra conducta envers Franco » ha dit l'il·lustre artista als anglesos. « LA VOSTRA ACTITUD EN POSA EN LA SITUACIÓ DE NO PODER TORNAR A ANGLATERRA NI ACCEPTAR, PER ARA, ELS HONORS NI ELS CONCERTS QUE M'OFERIU. »

QUÈ HA PASSAT A LONDRES?

El darrer mot del Mestre, en acomiadant-nos a Perpinyà, fou:

« No sé pas si podré... »

Pensava, naturalment, en la tournée de concerts que esperava a Anglaterra. Dotze en menys d'un mes, — i en ciutats diferents. Pensava, sobretot, en la impressió en discs — que havia de fer a Londres, abans dels concerts del « Concerto » de Haydn i del « Concerto » d'Elgar. Un disc, és un concert irrepetible; i un concert que sobriïja; un concert que dona, per sempre més, la vostra mesura. Tractant-se de Pau Casals, és un model que utilitzaran, després, tots els violoncel·listes del món. Assaigs, enregistraments, viatges, visites, interviews, concerts... Tant cosa — i de tanta responsabilitat! — en tan poc temps!

Ho digué amb un accent, en abraçar-nos per darrera vegada, que em va commoure. I mentre el cotxe arenava, jo, abocat al vidre de la finestreta, li cridava encara mots de coratge.

El primer concert, a l' « Albert Hall », de Londres, ja el vèureu sentir. Des d'aquell atac, decidit i vibrant, amb que l'energia i l'ensomni del violoncel·lista saltà al mig de l'orquestra, — i se la endugué, copiant-la i exaltant-la amb aquella sobrieta expressió de l'inefable, fins a l'avació immensa, delirant — feu minuts de durada! — que la ràdio hagué de tallar per poder continuar les seves emissions... tota la vetllada fou, per nosaltres tots, catalans que l'escollíem, d'emoio i de triomf insuperables.

« Mateixa, potser ENCARA MÉS, eufúria del públic que l'altra vegada » — m'escriu el Mestre, el 20 d'octubre. Però l'èxit grans no l'enlluera. La intenció per la nostra situació, l'interès pel nostre problema, l'acompanyaven. I anava aprofitant, tal com havia promès, l'enorme expectació que el públic, la premsa i la ràdio creaven al voltant dels seus concerts per a plantejar-li decididament.

« Dura, encara, la decepció entre els nostres? » — m'escriu, enmig de les aclamacions. L'afegia: « Jo, aquí, parlo molt; i clar, i crec que aquesta dies sortirà algun cop a la premsa. A veure si em donen els « despidos »! M'agradaria molt! ». El 27, en plena febra de concerts, m'envia: « A Manchester (sisé concert), seguien Cambridge, Brighton, Londres (el dia 4), i Londres (el dia 6), a l' « Albert Hall », Liverpool, el 8, Acabar el 9, i el 10 tornaria a París pel concert del 13 ».

« Continuava: « Treball molt, i no solament amb el violoncel·la. Envio en aquest moment un missatge a Amèrica, per mitjà de l'agència « Associated Press ». A Sud-Amèrica també sortiran coses... » El 2 de novembre, a la matí, després de « dos nits al tren, sense dormir », m'escriu: « A més a més de la música, treball molt i dur, aquí a Amèrica. ». El 5, entre els dos concerts de Londres, en un repos, després d'un assaig, em comunica: « Parlo més que no pas toco ». I el 9, a punt de deixar Anglaterra, encara diria: « He d'acabar les converses amb diferents personalitats, referent a les nostres coses. Això ha contribuït molt a la meua fatiga durant la meua estada aquí... ».

La fatiga, jo me la imagino. La « tournée » gloriós estava acabada, però. Vaig recordar el seu darrer mot, tan sincer, en acomiadant-nos: « No sé pas si podré...! ». I, pensant, aleshores, en la gran activitat patriòtica que, espontàniament, el Mestre havia ofegit a la seva gran tasca de concertista, vaig començar a preparar, per a cada dia, un discurs de defensa, que em va servir — artistes, personalitats de tota mena, periodistes — són partidaris de l'establiment d'una democràcia al nostre país, per altra banda em trobo que la premsa, no solament ha cessat la seva campanya contra Franco, sino que n'ha començat una de favorable al seu règim. Un dia, és el « Daily Telegraph » que dona compte d'uns « lleis molt liberals » dictades pel « Caudillo ». Un altre, és el « Morning Post » diu que la política de Franco segueix la orbita de la política anglesa. Un altre, és el « Daily Mail » que parla dels presos que allibera. Un altre, és « The People » publicant que perdona els exiliats. Un altre, en fi, és una nota revoltant, apareguda a diversos diaris, dient que Franco ofereix refugi a Espanya a 50.000 nens de les Nacions Unides. En un país on els nens moren de misèria! Una vergonya! M'entoro, a més, que els de la Seccio Espanyola de la B. C. han rebut l'ordre de no ocupar-se més del règim franquista.

En aquestes condicions, comença a pensar: « Quina ha d'ésser la meua actitud? »

Refus d'honors « Fins d'aquest moment jo havia parlat. Amb tothom — continuem el Mestre. — Però, de la nostra decepció en veure que, després de sis anys de fe en el triomf de les democràcies, després de sis anys de resistència i de sofriments, els amics de les democràcies erem abandonats, mentre Anglaterra feia comerç amb Franco i li donava el seu suport moral... Ara, però, calia actuar. Què feia? La « Worshipful Co. of Musicians » — entitat que data del segle XV — a la qual estan adscrits tots els músics anglesos — em preparava, de feia molt de temps, una gran recepció. Pensi que jo soc l'únic artista estranger, que jo sòpig, al qual hagi estat concedit l'honor d'atorgar-li la Medalla d'Or d'aquesta importantíssima institució. Era dur, per a mi, el pas que anava a donar. Quan a proposar-me els detalls de la festa, vaig dir-los clarament que TOTS ELS MEUS COMPATRIOTES HAVIEN TINGUT LA SEVA ESPERANÇA POSADA EN ANGLATERRA, I QUE ARA SE SENTIEN TRAITATS. I QUE SI JO, EN ELS MOMENTS ACTUALS, ACCEPTAVA ALGUN HONOR EN AQUEST PAÍS, ELS SEMBLARIA QUE SOC INDEFERENT A LA SEVA DISSORT QUAN, BEN AL CONTRARI, M'HI ASSOCIAVA COMPLETAMENT. S'imagina el que representa dir això, als anglesos, a Anglaterra? Aquest fou el primer refus. En vingueren d'altres... »

Oxford i Cambridge « Des d'abans de la guerra la prestigiosa Universitat d'Oxford projectava de momentar-me « Doctor Honoris Causa ». En aquest viatge, proposar de trobar unes dates lliures, entre els meus concerts, per anar a Oxford a rebre aquest honor. El Dr. Trueta, que viu a Oxford, va confirmar-m'ho de paraula. Vaig dir el Dr. Trueta que els digué QUE, EN LES PRESENTS CIRCUMSTANCIES, I MENTRE NO CANVIES L'ACTITUD D'ANGLATERRA, JO NO PODIA ACCEPTAR. El mateix passà a Cambridge. El compositor català Gerhard, que hi viu, em digué que el primer nom en la llista dels proposats per a ésser nomenats « Doctor Honoris Causa » d'aquella, no menys prestigiosa Universitat, era el meu. Vaig pregar, també, a l'hermó Gerhard de dir-los QUE HO SUSPENGISSIN FINS QUE LA POSICIÓ D'ANGLATERRA PEL QUE RESPECTA A L'ESpanya HAGUES CANVIAT. »

« També he deixat en suspens tots els contractes per a la propera temporada de primavera, i les magnífiques proposicions que m'ofereix la Compañia « La Veu del seu Amo » per a impressionar els veïns « Concerts de Brandenburg », de Bach, per a orquestra i altres obres importants. Els agents, de la nostra política decebuda pel poble espanyol. Del contingut, on consten algunes manifestacions jo consignades en el present escrit, el Mestre me n'assenyala les següents afirmacions: (Segueix a la segona plana)

A Buckingham Palace « Aquests fets, però — segueix el Mestre — tot i que produeixen escàndol, aren positius. Calia actuar positivament. Tractar d'influir directament en les personalitats. Fou aleshores que varen proposar-me una entrevista amb Sir Stafford Cripps. En parlar-me, però, amb una distingida dama de la meua coneixença va dir-me qu'ella podria procurar-me una entrevista més eficaç, una conversa amb les personalitats de Palau. Vaig acceptar, i a Buckingham Palace, vaig ésser rebut amb tota la consideració. Vaig començar dient-los que, tant com per nosaltres, hi anava pel bon nom i pel prestigi d'Anglaterra, del meu afecte a la qual no podien dubtar. I tot seguit vaig parlar, clar i cru, de com nosaltres havíem confiat en la moralitat i en la dignitat polítiques d'Anglaterra; de la veritable situació a Espanya sota el règim de Franco; del perill de guerra civil que representava la seva permanència al poder; de com Anglaterra venia obligada a ésser fidel als ideals de llibertat i de democràcia que havia proclamat durant la lluita, i a implantar-los en l'Europa de la seva influència; i de com, amb la seva conducta actual a Espanya, allunyava del seu costat, abocat-los a les posicions més extremes, molts dels que havien tingut fe en el triomf de les democràcies... »

« I que varen contestar-li? » « Varen posar-me algunes objeccions, que vaig desfer. I, en acabar, em digueren QUE M'AGRAIEN MOLT LA SINCERITAT DE LES MEVES MANIFESTACIONS, I QUE HAVIEN SABUT MÉS COSES SOBRE ESPANYA EN AQUELLES TRES D'HORES DE CONVERSA, QUE EN TOTS AQUESTS ANYS... ESTIL·LIQUEGUEM SEGUER... M'AFIRMAREN QUE LA VOSTRA VISITA NO HAUREU ESTAT EN VA... »

La intervenció amb Vernon Bartlett « Assaigues en la cambra, el Mestre, mentre encen una pipa, continua la seva narració: « Aquesta havia estat una bona gestió, però jo en volia d'altres, encara. A casa la cantantura Elena Gerhard, un vaig fer música, un vaig cantar, un vaig tocar. Els meus invitats, un Diputat a la Cambra dels Comuns. De seguida li parlo del nostre cas. Està del tot d'acord amb nosaltres. Quedem en tornar-nos a veure. No essent-me possible, li escric una llarga lletra i heus-aci la seva resposta... »

« El Mestre m'allarga un paper, segellat « House of Commons », que diu així: « A tothom, aquí, desagradat Franco més del que hom podria dir, però tenen por de trencar el nostre principi de deixar que els països arreglin els seus problemes llurs propis afers. El meu punt de vista és que nosaltres hauríem de menar una acció més forta, fins i tot trencar les relacions diplomàtiques, I CREC QUE AIXÒ SERA BEN AVIAT. Jo parlaré amb algunes de les autoritats d'aquí, i després l'escriré ». »

« Seguiu — continuem el Mestre — parlant amb tothom. Amb els directius de la B.B.C., amb el meu poderós amic Levison — home relacionat amb tota mena de gent important — i és aleshores que algu em preparà una entrevista amb el gran periodista Vernon Bartlett. El director del « News Chronicle » respon que és farà un honor de rebre'm a casa seva. Es en el seu despatx particular, davant una bona provisió de tabac, que, amb tota calma i amb tota franquesa, expresso extensament els meus sentiments a aquest home comprensiu, que visità el nostre país durant la guerra civil. El meu dolor per la falla actual d'Anglaterra; la meua decisió de no tornar-hi mentre no modifiqui la seva política. Fou allí, després d'haver-me escoltat, va proposar-me de redactar el mateix, adaptant-les a la sensibilitat anglesa, les meves fortes declaracions, donant-los-hi la forma d'interviu. Me n'envia una còpia, que vaig aprovar. Heus-aci el text... »

« El Mestre m'allarga el retall del « News Chronicle » on figura l'article de Vernon Bartlett. El títol, en lletres grosses, proclama: « La nostra política decebuda pel poble espanyol ». Del contingut, on consten algunes manifestacions jo consignades en el present escrit, el Mestre me n'assenyala les següents afirmacions: (Segueix a la segona plana)

« També he deixat en suspens tots els contractes per a la propera temporada de primavera, i les magnífiques proposicions que m'ofereix la Compañia « La Veu del seu Amo » per a impressionar els veïns « Concerts de Brandenburg », de Bach, per a orquestra i altres obres importants. Els agents, de la nostra política decebuda pel poble espanyol. Del contingut, on consten algunes manifestacions jo consignades en el present escrit, el Mestre me n'assenyala les següents afirmacions: (Segueix a la segona plana)

« També he deixat en suspens tots els contractes per a la propera temporada de primavera, i les magnífiques proposicions que m'ofereix la Compañia « La Veu del seu Amo » per a impressionar els veïns « Concerts de Brandenburg », de Bach, per a orquestra i altres obres importants. Els agents, de la nostra política decebuda pel poble espanyol. Del contingut, on consten algunes manifestacions jo consignades en el present escrit, el Mestre me n'assenyala les següents afirmacions: (Segueix a la segona plana)

Memoria de Manuel AZANA

per Humbert TORRES

En aqueix aniversari de la mort d'Azana és de justícia que, com a republicans d'esquerra i com a catalans rendim un tribut d'admiraio i emocionat record al que indiscutiblement, fou la més alta i més caracteritzada figura política de la segona República espanyola. Seria un manament inexcusable que en aqueix tristíssim aniversari no sortís dels nostres rengles una veu que, en recordar melangiosament aqueix gran valor, dissortadament perdut, deixés de proclamar el molt que li devem.

Tingué la República nostra sis o set Caps de Govern. Per a donar-se compte tot seguit del valor polític d'Azana, no cal més que posar el seu nom al costat del dels altres que, per caritat, no cito. Tots els recordem i tots veiem la distància intel·lectual, i, en certs casos, moral i tot, entre ell i els que el seguiren en la funció de govern. No n'hi hagué més que un que pogués resistir la comparació amb Azana. Ja començava a al·ludir a Alcalá Zamora. Però aqueix, que li era igual en ètica, i superior en el que en podríem dir aspecte menor de l'art de governar, que és el de conèixer tots els recons i secrets de l'administració, per haver après l'ofici en temps de la monarquia, restava completament eclipsat en comparació amb l'altre, quan se'l considerava en el que un governant ha de posseir com a caràcter essencial: esperit d'iniciativa, força creadora, impuls de transformació. Qui en dubti no cal més que recordar que en el curtíssim període del seu Govern hi ha aqueixes tres coses: reformes de Guerra, Llei agrària i Estatut, que a Espanya, en qualsevol temps, abans i després d'ell, ho hauria fet tremolar tot al sol anant de plantejar-se.

Azana no era un polític dels que se'n diu hàbils. L'interès de partit no influí mai en ell. Una República de camarades li repugnava. Home de forta vida interior, representant d'una terra pobre, trista i aixuta, en la qual enormes llunyanies eren fan que l'home, ja en vida, es dissolguen en el gran tot i s'hi anul·li com una cucuteta desapareix en un desert, i de la qual, com a contrast, en sortí de tant en tant, una figura de gest, navegant, místic, inquisidor, gran bandoler, César. — Tanta en la seva ànima d'espanyol autèntic la grandesa i l'alta ambició dels millors moments de Castella, de dels segles XV i XVI.

Transposat en política i en política del nostre temps, aqueix caràcter donava com a resultat que Azana veies sempre les coses en gran; no tractés mai d'evitar els problemes difícils, els essencials, els perillosos. Al contrari, els provocava i els afrontava. No era partidari d'una política de conciliacions, de termes mitjos, de bones maneres, de copets a l'espatlla, de favors als amics, que dissimulava sempre una absència de caràcter i una manca de conviccions. No. Ell volia resoldre per superació les dificultats que la realitat política planteja. Per això el deia que l'Estatut no se'n havia de donar « PARA VER SI ESOS CATALANES CALLAN », com ho hauria fet un Lerroux qualsevol, i com es deia pels passadissos del Congrés pels polítics, els esquerrestes i tot, sino perquè era just, oportú i convenient per a la política de la República solucionar un problema que, per ésser català, ell creia que era, que havia d'ésser també genuïnament espanyol. I si algú no se'n ha donat encara, a mi em sembla que poques vegades Castella, la gran Castella, ha tingut un esperit més identificat que el d'Azana amb el sentit imperialista del testament d'Isabel la Católica. Si Azana ens donà l'Estatut fou, no pas per transacció ni per autonegació, sino per amor a Espanya, en record de la seva pretèrita glòria i en aspiració a un nou i gran destí. Ja sé que molts catalanistes fan d'això un greuge a Azana, però no tenen pas a creure que compartí el nostre punt de vista i fou un correl·lari. Ens discutí moltes coses, certament, però jo crec que sense la seva intervenció personal l'Estatut que hauria sortit de les Cortes hauria estat una cosa ridícula i inacceptable. Però ell arrencà d'un Parlament que ans era hostil i en un medi totalment advers un text que, com a punt de partida per a majors reivindicacions postat en mans prou intel·ligents, hauria absorbit les activitats polítiques d'una generació.

Això és el que ens sembla just de dir, en tant que català, de Manuel Azana. Com a home d'esquerra liberal i democràtic el meu agraiement és encara major. Ho és per haver demostrat des d'el poder que una política de grans realitzacions econòmiques i socials és possible en nom del liberalisme, sense que calgui acudir a concepcions específicament socialistes.

Azana és un exponent magnífic d'aquella tesi. Ell no creia que la complexitat de la vida social es pogui reduir a la sola dimensió econòmica, com ho fan les escoles socialistes, que creuen tenir el monopoli de la justícia. Ell era fonamentalment anti-collectivista, perquè aqueix sistema, negant la personalitat humana en tant que valor superior, considerava l'home de manera abstracta, com a agent, com una roda de la màquina estatal, és dir, com una cosa útil i activa, com esclau. Els valors superiors en resulten amenaçats. Al llarg dels seus memorables discursos hi ha exposat amb lucidesa i amb el brill que li venia del seu profund coneixement de la balla llengu castellana, la teoria liberal del DEUTE DE L'HOMME ENVERS ELS HOMES, com un lloguer que els rics i els privilegiats han de pagar fins on colgui per a que la justícia sigui satisfeta, dels mitjans que la societat ha posat a disposició dels que la fortuna, el naixement, l'atzar i fins el valor personal en fan uns privilegiats, perquè ells han entrat en la vida, no desarmats com Robinson, l'heroi de Daniel de Foé, com un naufrag aborjat la ribera inhospitalària, sino que, més feliços, troben entorn del seu bregal tot l'immens mobiliari intel·lectual material i tota les riqueses de la civilització. Per això, en nom de la solidaritat humana es pot arribar on es vulgui.

Caldrà, quan sigui possible, editar els discursos pronunciats per Azana dins i fora del Parlament. La seva intel·ligència privilegiada, el do que tenia de clarificar els problemes i l'enorme cultura política que atresorava farian que la seva lectura resultés molt profitosa. Aleshores es veuria el gran valor que hem perdut amb la seva mort. Seria el millor homenatge al geni d'un dels millors fills de la Castella del nostre temps.

El Govern Català es reuneix

Ens comuniquen de París que el Govern de la Generalitat de Catalunya es reuneix el 27 de novembre per primera vegada.

A la fi de la reunió — la qual durarà varis dies — serà feta pública una declaració governamental.

« LA HUMANITAT » en la seva propera edició publicarà la nota de referència, a més d'una extensa informació política.

la humanitat

B.O.C.

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 30 - 1 de Desembre 1945

Fundador: Lluís COMPANYS

« ESTEM DECIDITS A RESTABLIR AMB ESPANYA UNES ESTRETES RELACIONS AIXI QUE LA TROBEM EN EL NOSTRE CAMÍ, QUE ES EL DE LA DEMOCRACIA ».

(Paraules del General de Gaulle en el discurs de presentació del Govern, a l'Assemblea Constituent francesa).

Redacció: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 30, rue des 3 Journées, PEPIGNAN.

EDITORIAL

LES PARAULES I ELS FETS

En el decurs de la guerra la fe no mancà mai als exiliats catalans i espanyols. Lluitadors d'un ideal en els camps de batalla d'arreu del món, després d'haver-ho estat durant tres anys en els de la Península, saben que la nostra guerra fou el preludi de la gran conflagració i que amb el triomf o bé amb la desfeta de les democràcies vindria llur deslliurament o bé llur definitiva ensolcada. Ningu pot negar la lògica del raonament que en les hores més àrdues de la lluita, arreu del món, l'opinió internacional es feia seu.

La guerra ja més de sis mesos que ha acabat i Franco continúa mantenint-se al poder; el feixisme segueix éssent amo i senyor de la Península, i els exiliats constaten que dintre breus setmanes s'acomplirà el setè aniversari de l'exode.

No negarem que un cert desencís plana entre nosaltres. Car fins ara Franco ha estat objecte de les condemnes més solennials per part dels aliats victoriosos, però les paraules han estat ben lluny de veure's correspostes pels actes, de tal manera que Franco segueix torturant — de fam, de repressió i de misèria — al nostre poble, mentre el món és governat pels qui sempre s'han proclamat els nostres amics, àdhuc per aquells que basaren llur campanya electoral amb l'indignitat de mantenir relacions amb el feixisme espanyol.

Heus-aci la realitat, un aspecte de la realitat. Potser, però — i aquest n'és un altre — no tenim prou raó a queixar-nos, i ens adonem que els múltiples problemes que arreu del món es plantegen als victoriosos d'aquesta guerra, a la manca d'entesa entre els aliats. Potser si que això retarda la solució del problema espanyol, i que en el moment, — que forçosament ha de venir, — d'un arranjanent complet de la situació internacional no podrà pas eludir-se la tragèdia peninsular. Car en el món d'avui es dona aquesta paradoxa: no hi ha ningú, absolutament ningú, que deixi de condemnar el règim franquista amb tota l'energia. Però, al mateix temps, no es passa d'un verbalisme absolutament platònic. Es que no els consta prou, als Grans d'avui, que als dictadors els fa ben poca cosa les condemnes morals? O bé, és que, encagats per l'espantall de no sabem quines convulsions, preferixen portar un poble al desesper i encendre novament la guerra civil?

Afortunadament tenim al nostre costat la consciència dels homes lliures d'arreu del món. I amb ella, s'aixeca un clam de protesta per la passivitat actual. Aquest estat d'opinió cal que sigui recollit i correspost per part de tots nosaltres. La millor manera de fer-ho serà portant a terme una actuació de conjunt, — seriosa, eficient i enèrgica, — que corresponi realitzar als nostres organismes de Govern. Hem d'aparèixer davant el món com un poble que, dintre la seva natural diversitat de tendències, — que aquest és un dels aspectes essencials de la democràcia, — sap que vol i per a què ho vol. Si mai la crítica corrosiva i irresponsable ha estat admissible, menys ho és en les hores que estem vivint. El nostre problema és d'una clara diàfanitat en el seu conjunt, però podem fer-lo complexe nosaltres mateixos. Aci s'imposa, per part de tothom, l'acceptació de la realitat. La primera és que al món només poden parlar-hi els nostres Governes, que correspon als Governes d'encarriar tota la lluita — interior i exterior — contra Franco, i que cal, que tots amb el nostre exemple i amb la nostra conducta no entorpidim, i facilitem l'acció dels organismes representatius. Tot el demés, ni és polític, ni és patriòtic, ni, sobretot, és humà. Car a Catalunya i a Espanya la tragèdia continua, i tots aquells que, inconscientment o conscient, fomenten l'olla de grills en que certs senyors voldrien convertir la nostra política, no fan altra cosa que el joc als qui van aplaçant indefinidament la solució del nostre problema.

REPORTATGES DE "la humanitat"

UN GRAN GÈRMEN DE PAUCASALS

per Joan ALAVEDRA

« Els democràtes ens sentim decebuts de la vostra conducta envers Franco » ha dit l'il·lustre artista als anglesos. « LA VOSTRA ACTITUD EN POSA EN LA SITUACIO DE NO PODER TORNAR A ANGLATERRA NI ACCEPTAR, PER ARA, ELS HONORS NI ELS CONCERTS QUE M'OFERIU. »

QUÈ HA PASSAT A LONDRES?

El darrer mot del Mestre, en acomodar-nos a Perpinyà, fou: « No sé pas si podré... »

Pensava, naturalment, en la tournée de concerts que l'esperava a Anglaterra. Dotze en menys d'un mes, — i en ciutats diferents. Pensava, sobretot, en la impressió en discs — que havia de fer a Londres, abans dels concerts al « Concerto » de Haydn i del « Concerto » d'Elgar. Un disc, és un concert irrefractible; un concert que es sobreviu; un concert que dona, per sempre més, la vostra mesura. Tractant-se de Pau Casals, és un model que utilitzaran, després, tots els violoncellistes del món. Assaigs, enregistraments, viatges, visites, intervius, concerts... Tanta cosa — i de tanta responsabilitat! — en tan poc temps!

Ho digué amb un accent, en abraçar-nos per darrera vegada, que em va commoure. I mentre el cotxe arrencava, jo, abocat al vidre de la finestreta, li cridava encara mots de coratge.

El primer concert, a l'« Albert Hall », de Londres, ja el vèureu sentir. Des d'aquell atac, decidit i vibrant, amb que l'engio i l'ensomni del violoncel unic soltà al mig de l'orquestra, — i se la endugué, copiant-la i exalçant-la amb aquella sobrieta expressió de l'inefable, fins a l'avació immensa, delirant — feu minuts de durada! — que la ràdio hagué de tallar per poder continuar les seves emissions... tota la vetllada fou, per nosaltres tots, catalans que l'escollíem, d'amocio i de triomf insuperables.

« Mateix, potser ENCARA MÉS, esfuja del públic que l'altra vegada » — m'escriu el Mestre, el 20 d'octubre. Però l'èxit gràndios no l'enturia. La intenció per la nostra situació, l'interès pel nostre problema, l'acompanyaven. I anava aprofitar, tal com havia promès, l'enorme expectació que el públic, la premsa i la ràdio creaven al voltant dels seus concerts per a plantejar-los decididament.

« Dura, encara, la decepció entre els nostres? » — m'escriu, enmig de les aclamacions. I afegeix: « Jo, aquí, parlo molt i clar, i crec que aquesta dies sortirà qualsem a la premsa. A veure si em donen els « despidos » i l'agraïment molt! ». El 27, en plena febra de concerts, m'envia: « A Manchester (sisè concert), seguiran Cambridge, Brighton, Londres (el dia 4), i Londres (el dia 6), a l'« Albert Hall », Liverpool, el 8, Acabarà el 9, i el 10 serà a París pel concert del 13 ». I continua: « Treballo molt, i no solament amb el violoncel. Envio en aquest moment un missatge a Amèrica, per mitjà de l'« Associated Press ». A Sud-Amèrica també sortiran coses... » El 2 de novembre, a la matinada, després de « dos nits al tren, sense dormir », m'escriu: « A més a més de la música, treballo molt i dur, aquí a Amèrica... El 5, entre els dos concerts de Londres, en un repos, després d'un assaig, em comunica: « Parlo més que no pas tot ». I el 9, a punt de deixar Anglaterra, encara diu: « He d'acabar les converses amb diferents personalitats, referent a les nostres coses. Això ha contribuït molt a la meua fatiga durant la meua estada aquí... »

La fatiga, jo me la imaginava. La « tournée » gloriósa estava acabada, però. Vaig recordar el seu darrer mot, tan sincer, en acomodar-nos: « No sé pas si podré...! ». I, pensant, aleshores, en la gran activitat patriòtica que, espontàniament, el Mestre havia ofegit a la seva gran tasca de concertista, vaig com-

prendre, sobtadament, tota la gran força de sentiment que aquest homa posa en les nostres coses... Des d'aquell moment, em tardava de poder preguntar a ell mateix: « Què ha passat a Londres? » « Estic decebut...! No tornaré més a Anglaterra... »

Per cent conductes, jo coneixia l'èxit del concert de París. Sabia l'ambient de solennitat excepcional que ofería la Sala. El fervor amb que el Mestre fou acollit en presentar-se a l'escena. La devoció amb que havia estat escoltat. L'entusiasme amb que l'ovacionaren, l'efusió i el respecte amb que, les més altes personalitats del món parisenc, anaven a felicitar-lo — després d'haver fet una hora de cua per tal d'arribar a poder estrènyer-li la mà. La consideració amb que el Director de la Sala Pleyel l'acompanyà fins al cotxe, i els seus mots de comiat: « Mai estimat Mestre, ni la nostra Sala, ni París, no havíem vist una manifestació artística semblant. »

Quan el tren, però, es deturà a Prades, i s'obrí la portella del wagon on baixà un home amb air preocupat, que ja sortint de l'estació, recolzant en el meu braç la seva fatiga, i sense fer cap al·lusió als seus triomfs, començà: « Estic decebut! No tornaré més a Anglaterra... »

I doncs, Mestre, què ha passat?

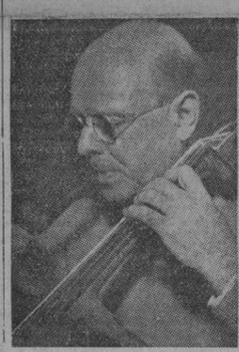
« Ha passat que el poble anglès està per nosaltres i jo sento bé que en les seves ovacions incabables, en les seves aclamacions, en el seu emocionat afecte per mi, hi ha no solament l'admiraçió i l'èstima que pugui desvetllar-los l'artista, sino, també, — en una proporció molt gran, — l'adhesió a la meua actitud davant el Govern de Franco. I aleshores, mentre, per una banda, el Professor Lasky fa un discurs admirable al nostre favor, i tota la gent que em ve a visitar — artistes, personalitats de tota mena, periodistes — són partidaris de l'establiment d'una democràcia al nostre país, per altra banda em trobo que la premsa, no solament ha cessat la seva campanya contra Franco, sino que m'ha començat una de favorable al seu règim. Un dia, és el « Daily Telegraph » que dona compte d'unes lleis molt « liberals » dictades pel « Caudillo ». Un altre, és el « Morning Post » dient que la política de Franco segueix la òrbita de la política anglesa. Un altre, és el « Dai-

ly Mail » que parla dels presos que allibera. Un altre, és « The People » publicant que perdona els exiliats. Un altre, en fi, és una nota revolent, apareguda a diversos diaris, dient que Franco ofereix refugi a Espanya a 50.000 nens de les Nacions Unides. En un país on els nens moren de misèria! Una vergonya! Mentant, a més, que els de la Secció Espanyola de la B. C. han rebut l'ordre de no ocupar-se més del règim franquista.

En aquestes condicions, començo a pensar: « Quina ha d'ésser la meua actitud? »

Refus d'honors

« Fins d'aquest moment jo havia parlat. Amb tothom — continue el Mestre. — Però. De la nostra concepció en veure que, després de sis anys de fe en el triomf de les democràcies, després de sis anys de resistència i de sofriments, els amics de les democràcies eren abandonats, mentre Anglaterra feia comerç amb Franco i li donava el seu suport moral... Ara, però, calia actuar. Quins? La « Worshipful Co. of Musicians » — entitat que data del segle XV i a la qual estan adscrits tots

els músics anglesos — em preparava, de feia molt de temps, una gran recepció. Pensi que jo soc l'únic artista estranger, que jo sòpigo, al qual hagi estat concedit l'honor d'atorgar-li la Medalla d'Or d'aquesta importantíssima institució. Era dur, per a mi, el pas que anava a donar. Querava a proposar-me als detalls de la festa, vaig dir-los clarament que TOTS ELS MEUS COMPATRIOTES HAVIEN TINGUT LA SEVA ESPERANÇA POSADA EN ANGLATERRA, I QUE ARA SE SENTIEN TRAITATS. I QUE SI JO, EN ELS MOMENTS ACTUALS, ACCEPTAVA ALGUN HONOR EN AQUEST PAIS, ELS SEMBLARIA QUE SOC INDEFERENT A LA SEVA DISSORT QUAN, BEN AL CONTRARI, M'HI ASSOCIAVA COMPLETAMENT. S'imagina el que representa dir això, als anglesos, a Anglaterra? Aquest fou el primer refus. En vingueren d'altres. »

Oxford i Cambridge

« Des d'abans de la guerra la prestigiosa Universitat d'Oxford projectava de nomenar-me « Doctor Honoris Causa ». En aquest viatge, proposava de trobar unes dates lliures, entre els meus concerts, per anar a Oxford a rebre aquest honor. El Dr. Trueta, que viu a Oxford, va confirmar-m'ho de paraula. Vaig dir el Dr. Trueta que els digué que, EN LES PRESENTS CIRCUMSTANCIES, I MENTRE NO CANVIES L'ACTITUD D'ANGLATERRA, JO NO PODIA ACCEPTAR. El mateix passà a Cambridge. El compositor català Gerhard, que hi viu, em digué que el primer nom en la llista dels proposats per a ésser nomenats « Doctor Honoris Causa » d'aquella, no menys prestigiosa Universitat, era el meu. Vaig preguntar, també, a l'heroi de dir-los QUE HO SUSPENGISSIN FINS QUE LA POSICIO D'ANGLATERRA PEL QUE RESPECTA A ESPANYA HAGUES CANVIAT. »

« També he deixat en suspens tots els contractes per a la propera temporada de primavera, i les magnífiques proposicions que m'ofereix la Compañia « La Veu del meu Am » per a impressionar els vuit « Concerts de Brandeburg », de Bach, per a orquestra i altres obres importants. Els agents, de la nostra política decebex el poble espanyol. Del contingut, on consten algunes manifestacions jo consignades en el present escrit, el Mestre me n'assenyala les següents afirmacions: (Segueix a la segona plana)

A Buckingham Palace

« Aquests fets, però — segueix el Mestre — tot i que produeixen escàndol, eren positius. Calia actuar positivament. Tractar d'influir directament a les personalitats. Fou aleshores que varen proposar-me una entrevista amb Sir Stafford Cripps. En parlar-me, però, amb una distingida dama de la meua coneixença va dir-me qu'ella podria procurar-me una entrevista més eficaç, una conversa amb les personalitats de Palau. Vaig acceptar, i a Buckingham Palace, vaig ésser rebut amb tota la consideració. Vaig començar dient-los que, tant com per nosaltres, hi anava pel bon nom i pel prestigi d'Anglaterra, del meu afecte a la qual no podien dubtar. I totseguit vaig parlar, clar i cru, de com nosaltres havíem confiat en la moralitat i en la dignitat polítiques d'Anglaterra; de la veritable situació a Espanya sota el règim de Franco; del perill de guerra civil que representava la seva permanència al poder; de com Anglaterra venia obligada a ésser fidel als ideals de llibertat i de democràcia que havia proclamat durant la lluita, i a implantar-los en l'Europa de la seva influència; i de com, amb la seva conducta actual a Espanya, allunyava del seu costat, abocat-los a les posicions més extremistes, molts dels que havien tingut fe en el triomf de les democràcies... »

« I que varen contestar-li? »

« Varen posar-me algunes objeccions, que vaig desfer. I, en acabar, em digueren QUE M'AGRAIEN MOLT LA SINCERITAT DE LES MEVES MANIFESTACIONS, I QUE HAVIEN SABUT MÉS COSES SOBRE ESPANYA EN AQUELLS TRES D'HOURES DE CONVERSA, QUE EN TOTS AQUESTS ANYS. ESTIQUER SEGUER — M'AFIRMAREN — QUE LA VOSTRA VISTA NO HAURIA ESTAT EN VA... »

La intervieu amb Vernon Bartlett

Assaiguts en la cambra, el Mestre, mentre encén una pipa, continua la seva narració: « Aquesta havia estat una bona gestió, però jo en volia d'altres, encara. A casa la cantantur Elena Gerhard, un vaig fer música, un vaig fer, més aleshores, trobo, entre els invitats, un Diputat a la Cambra dels comuns. De seguida li parlo del nostre cas. Està del tot d'acord amb nosaltres. Quedem en tornar-nos a veure. No essent-me possible, li escric una llarga lletra i heus-aci la seva resposta »

« El Mestre m'allarga un paper, segellat « House of Commons », que diu així: »

« A tothom, aquí, desagradat Franco més del que hom podria dir, però tenen por de trencar el nostre principi de deixar que els països arregrin els mateixos llurs propis afers. El meu punt de vista és que nosaltres hauríem de menar una acció més forta, fins i tot trencar les relacions diplomàtiques, I CREC QUE AIXO SERA BEN AVIAT. Jo parlaré amb algunes de les autoritats d'aquí, i després li escriuré. »

« Seguiu — continue el Mestre — parlant amb tothom. Amb els directors de la B.B.C., amb el meu poder d'haver-me escoltat, va proposar-me amb tota mena de gent important — i és aleshores que algu em preparà una entrevista amb el gran periodista Vernon Bartlett. El director del « News Chronicle » respon que és farà un honor de rebre'm a casa seva. Es en el seu despatx particular, davant una bona provisió de tabac, que, amb tota calma i amb tota franquesa, expresse extensament els meus sentiments a aquest home comprensiu, que visità el nostre país durant la guerra civil. El meu dolor per la falla actual d'Anglaterra; la meua decisió de no tornar-hi mentre no modifiqui la seva posició. Fou ell qui, després d'haver-me escoltat, va proposar-me de redactar el mateix, adaptant-les a la sensibilitat anglesa, les meves fortes declaracions, donant-los-li la forma d'interviu. Me n'envia una còpia, que vaig aprovar. Heus-aci el text »

« El Mestre m'allarga el retall del « News Chronicle » on figura l'article de Vernon Bartlett. El títol, en lletres grosses, proclama: « La nostra política decebex el poble espanyol ». Del contingut, on consten algunes manifestacions jo consignades en el present escrit, el Mestre me n'assenyala les següents afirmacions: (Segueix a la segona plana)

Memoria de Manuel AZANA

per Humbert TORRES

En aqueix aniversari de la mort d'Azana és de justícia que, com a republicans d'esquerra i com a catalans rendim un tribut d'admiraçió i emocionat record al que indiscutiblement, fou la més alta i més caracteritzada figura política de la segona República espanyola. Seria un manament inexcusable que en aqueixa trista oniradesa no sortís dels nostres rengles una veu que, en recordar melangiosament aqueix gran valor, dissortadament perdut, deixés de proclamar el molt que li devem.

Tingué la República nostra els o set Caps de Govern. Per a donar-se compte tot seguit del valor polític d'Azana, no cal més que posar el seu nom al costat dels dels altres que, per caritat, no cito. Tots els recordem i tots veiem la distància intel·lectual, i, en certs casos, moral i tot, entre ell i els que el seguien en la funció de govern. No n'hi hagué més que un que pogués resistir la comparació amb Azana. Ja començava que al·ludeix a Alcalá Zamora. Però aqueix, que li era igual en ètica, i superior en el que en podríem dir aspecte menor de l'art de governar, que és el de conèixer tots els recons i secrets de l'administració, per haver après l'ofici en temps de la monarquia, restava completament eclipsat en comparació amb l'altre, quan se'l considerava en aqello que un governant ha de posseir com a caracter essencial: esperit d'iniciativa, força creadora, impuls de transformació. Qui en dubti no cal més que recordi que en el curtíssim període del seu Govern hi ha aqueixes tres coses: reformes de Guerra, Llei agrària i Estatut, que a Espanya, en qualsvol temps, abans i després d'ell, ho hauria fet tremolar tot al sol anant de plantejar-se.

Azana no era un polític dels que se'n diu hàbils. L'interès de partit no influí mai en ell. Una República de camarades li repugnava. Home de forta vida interior, representant d'una terra pobre, trista i aixuta, en la qual enormes llunyanies ermes fan que l'home, ja en vida, es dissolgui en el gran tot i s'hi anul·li com una cagaqueta desapareix en un desert, i de la qual, com a contrast, en surt de tant en tant, una figura de gest, navegant, místic, inquisidor, gran bandoler, César. — Tanja en la seva ànima d'espanyol autèntic la grandesa i l'alta ambició dels millors moments de Castella, de les segles XV i XVI.

Transposat en política i en política del nostre temps, aqueix caràcter donava com a resultat que Azana valés sempre les coses en gran; no tractés mai d'evitar els problemes difícils, els essencials, els perilluosos. Al contrari, els provocava i els afrontava. No era partidari d'una política de conciliacions, de termes mitjos, de bones maneres, de còpats a l'espant, de favors als amics, que dissimulava sempre una absència de caràcter i una manca de conviccions. No. Ell volia resoldre per superació les dificultats que la realitat política planteja. Per això ell deia que l'Estatut no se'n havia de donar « PARA VER SI ESOS CATALANES CALLAN », com ho hauria fet un Lerroux qualsevol, i com es deia pels passadissos del Congrés pels polítics, els esqueristes i tot, sino perquè era just, oportú i convenient per a la política de la República solucionar un problema que, per ésser català, ell creia que era, que havia d'ésser també genuïnament espanyol. I si algú no se'n ha donat encara, a mi em sembla que poques vegades Castella, la gran Castella, ha tingut un esperit més identificat que el d'Azana amb el sentit imperialista del testament d'Isabel la Católica. Si Azana ens donà l'Estatut fou, no pas per transacció ni per autonegació, sino per amor a Espanya, en record de la seva pretèrita glòria i en aspiració a un nou i gran destí. Ja sé que molts catalanistes fan d'això un greuge a Azana, però no tractés mai d'evitar els problemes difícils, els essencials, els perilluosos. Al contrari, ens discutí moltes coses, certament, però jo crec que sense la seva intervenció personal l'Estatut que hauria sortit de les Cortes hauria estat una cosa ridícula i inacceptable. Però ell arrencà d'un Parlament que ens era hostil i en un medi totalment advers un text que, com a punt de partida per a majors reivindicacions postat en mans prou intel·ligents, hauria absorbit les activitats polítiques d'una generació.

Això és el que ens sembla just de dir, en tant que català, de Manuel Azana. Com a home d'esquerra liberal i democràtic el meu agraiement és encara major. Ho és per haver demostrat des d'el poder que una política de grans realitzacions econòmiques i socials és possible en nom del liberalisme, sense que calgui acudir a concepcions específicament socialistes.

Azana és un exponent magnífic d'aquella tesi. Ell no creia que la complexitat de la vida social es pogui reduir a la sola dimensió econòmica, com ho fan les escoles socialistes, que creuen tenir el monopoli de la justícia. Ell era fonamentalment anti-collectivista, perquè aqueix sistema, negant la personalitat humana en tant que valor superior, considera l'home de manera abstracta, com a agent, com una roda de la màquina estatal, és dir, com una cosa útil i activa, com esclau. Els valors superiors en resulten amenaçats. Al llarg dels seus memorables discursos hi ha exposat amb lucidesa i amb el brill que li venia del seu profund coneixement de la balla llengu castellana, la teoria liberal del DEUTE DE L'HOMME ENVERS ELS HOMES, com un lloguer que els rics i els privilegiats han de pagar fins on colgui per a que la justícia sigui satisfeta, dels mitjans que la societat ha posat a disposició dels que la fortuna, el naixement, l'atzar i fins el valor personal en fan uns privilegiats, perquè ells han entrat en la vida, no desarmats com Robinson, l'heroi de Daniel de Foé, com un naufrag aborndonat la ribera inhospitalària, sino que, més feliços, troben entorn del seu brocal tot l'immens mobiliari intel·lectual material i totes les riqueses de la civilització. Per això, en nom de la solidaritat humana es pot arribar on es vulgui.

Caldra, quan sigui possible, editar els discursos pronunciat per Azana dins i fora del Parlament. La seva intel·ligència privilegiada, el do que tenia de clarificar els problemes i l'enorme cultura política que atresorava farían que la seva lectura resultés molt profitosa. Aleshores es veuria el gran valor que hem perdut amb la seva mort. Seria el millor homenatge al geni d'un dels millors fills de la Castella del nostre temps.

El Govern Català es reuneix

Ens comuniquen de París que el Govern de la Generalitat de Catalunya es reuneix el 27 de novembre per primera vegada.

A la fi de la reunió — la qual durarà varis dies — serà feta publica una declaració governamental.

« LA HUMANITAT » en la seva pròpia edició publicarà la nota de referència, a més d'una extensa informació política.

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

(Exclusiu per a LA HUMANITAT)

S. - 2

En una frase com *Es un afer del qual encara no m'havien parlat*, hi ha un conjunt de mots (*del qual encara no m'havien parlat*) que fa de complement determinatiu del nom *afer*. Dins aquest conjunt, — que s'anomena proposició relativa perquè és una proposició subordinada introduïda per un pronom relatiu (*el qual*). — aquest pronom expressa la mateixa idea que el seu antecedent (*afer*). Ara bé, en una proposició relativa, trobant-se l'antecedent (*afer*) representat pel pronom relatiu (*el qual*), s'incorre en una construcció defectuosa quan se'l representa una segona vegada per mitjà d'un pronom feble (en aquest cas, *en*) adjuntat al verb (*havien parlat*): *Es un afer del qual encara no me n'havien parlat.*

A la català d'ara es troben nombrosos exemples d'aquesta construcció defectuosa: « *L'Ateneu X. del qual n'era el president* » (en lloc de *del qual era el president*). « *La nostra resposta, en la qual tots hi poden veure...* » (en lloc de *en la qual tots poden veure...*).

« *Un nou partit on s'hi trobessin reunits tots els altres sectors* » (En lloc de *on es trobessin reunits tots els altres sectors*).

« *Aquestes consideracions que en tots els casos, sense excepció, les hem tingudes en compte* » (en lloc de *hem tingut en compte*).

« *Aquesta joventut a la qual li toca d'aixecar el nostre poble* » (en lloc de *a la qual toca d'aixecar el nostre poble*).

M. - 1

En la premsa catalana trobem cada dia més freqüentment usats un nombre considerable de gerundis terminats en *guent*: *volguent, poguent, haguent, sapient, valguent, absolguent, prenguent, responguent, deguent, creguent, catguent, coneguent, tinguent*... Volem creure que els escriptors que entren aquestes formes en sentència, ho fan inadvertidament, no recordant que no són pas les adoptades per la llengua escrita: *volent, podent, havent, sabent, valent, absolent, prenent, responent, devnent, creient, catient, coneixent, tenint*... No és de creure, en efecte, que els qui és gloriogen que els catalans tinguem, en fi, una llengua normalitzada, manqués conscientment a les normes establertes donant la preferència a les formes en *guent* sabent que les formes que la llengua normalitzada ha acollit com a bones són unes altres.

Retinguem aquesta regla, ben simple: Cap gerundi en *guent* no és bo. No ho és tampoc cap infinitiu en *guer*. No escriguem, doncs, com fan molts avui, *volguer, poguer, hauer*, etc., sino *voler, poder, haver*, etc.

La humanitat

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 32 - 25 DE DESEMBRE 1945

Fundador: Lluís COMPANYS

Redaccio: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

MACIÀ

EDITORIAL

Prometem,
avui...

Aquell Nadal d'avui fa dotze anys, fou ben trist. Macià, l'Avi, el President de Catalunya, l'home que entorn seu aplegà tot un poble, se n'anava per sempre més. Aquell migdia de Nadal, quan la ràdio escampà arreu de Catalunya la nova de la mort del President, no podrà mai esborrar-se de la memoria dels catalans que el visquèrem. Tots teniem la sensació neta d'haver perdut quelcom de preuat, d'insubstituïble. I en les masses que desfilaron ininterrompudament davant la despulsa gloriosa pot dir-se que hi planava el sentiment de l'irreparable.

De llavors ençà tots els Nadals han estat tristos, per a nosaltres. Nadal del bienni negre amb les presons plenes d'amics; Nadals de guerra quan sols, enmig la indiferència, lluitàvem per la llibertat dels homes d'arreu del món; Nadals d'exili tant pels qui resten a Catalunya com per als qui n'estem allunyats. Però malgrat tanta dissort, a despit d'un rosari ininterromput de tragèdies, mai hem deixat de creure en Catalunya i en els seus destins. I quan hem tingut un moment de defallença, quan per un instant podíem deixar-nos anar al pessimisme, l'exemple de tants herois i de tants màrtirs, al davant dels quals s'hi troba la figura senyora de Don Francesc Macià, la vida agitada i la mort heroica de Lluís Companys, ens ha dictat el camí que ha seguit, la tossuda i eterna creença en la Pàtria i en l'ideal.

I avui l'afirmem encara, aquesta fidelitat a Catalunya. La gran obra de Macià fou la d'obrir tot un poble a l'esperança i de fer-lo combregar amb els ideals d'una Catalunya lliure i avançada. El seu geni fou de sentir els batecs de les multituds i, juntament amb Lluís Companys, agermanar tot el que de generosa i de noble bullia en la consciència catalanista i republicana de Catalunya i donar-li un marc concret: el nostre Partit. Obra de Macià i de Companys, les dues figures cims de la política catalana contemporània, l'Esquerra esdevenia l'exponent del catalanisme republicà, de la manera d'ésser del nostre poble. I gràcies a l'Esquerra i als seus fundadors, el moviment nacionalista assolí una importància i un volum que mai ha deixat d'augmentar.

Macià féu això i féu molt més encara. Macià cap de Partit, sapigué alhora ésser President d'un poble. I ell, que per damunt de tot estimava Catalunya, sapigué donar a la nostra institució cabdal tot el prestigi que li era necessari. Qui no recorda el gest ample, senyoriuol, del President quan s'adreçava al poble! Qui no recorda l'alta dignitat amb què acomplia tots els seus actes! I, al mateix temps, qui no recorda al seu sentit de responsabilitat com a governant, ell què tota la seva vida havia estat violentment en la més absoluta de les oposicions!

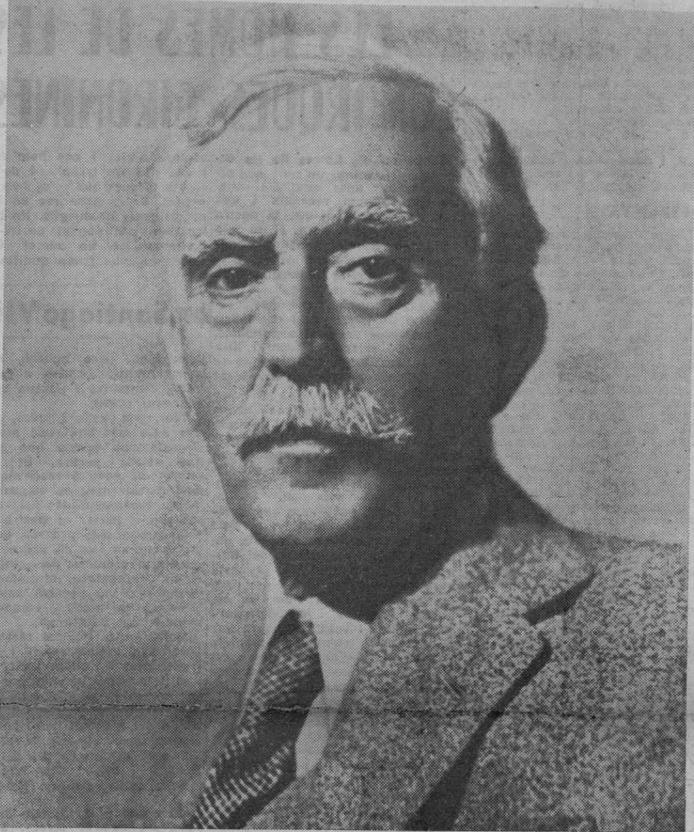
Quan l'Avi morí, el catalanisme estava fermament arrelat en la consciència de tots els catalans. Heus ací el gran miracle de la seva vida. Si tot el demés fos balder, això sol bastaria per a situar Macià com una de les primeres figures de la Catalunya contemporània. I això sol bastà perquè els nostres eterns enemics odiessin la gran figura del nostre primer President. Quan els feixistes entraren a Barcelona, la seva primera acció fou la violació de la tomba del President. No regularen ni davant el respecte que inspira la mort. Violant la despulsa de Macià el feixisme insultava tot Catalunya. Però els seus desigs no pogueren complir-se. El cos de Macià ja no era a la Plaça de la Fè i no hi tornarà fins el dia que Catalunya torni a ésser lliure. El seu cor fou traslladat a l'estranger, i, com diu el President Irla, en l'emocionant autograf que tenim l'honor de publicar, és ací, a França, molt ben guardat, exiliat també com tots nosaltres!

Que el cos de l'Avi pugui retornar ben aviat a la Plaça de la Fè; que el seu cor ens precedeixi a tots en el camí del retorn! L'exili i l'opressió de Catalunya s'hauran acabat. Mentrestant, en una tomba ignorada, però constantment coberta de flors, la despulsa de Lluís Companys reposa en terra catalana fent encara més colpidora la nostra tragèdia. A Macià, ni mort volien respectar-lo; a Companys el vingueren a cercar a França per a fer-li expiar el seu amor a Catalunya. Car Macià i Companys representaven Catalunya, tot el qui hi ha de noblesa, de generositat, d'inquietud, en la nostra terra. Foren els nostres Mestres i els nostres amics! I morts, l'exemple de la seva vida constitueix per a nosaltres el nostre millor guia.

Prometem, avui, des d'aquestes planes, des del portaveu del Partit que fundaren i dirigiren els dos Presidents, ésser fidels a la seva memoria. I que no sigui gaire lluny el dia en què Josep Irla, que amb tanta dignitat representa la continuïtat de la institució que ells tan honoraren, pugui tornar a Catalunya el cor de Macià. Això voldrà dir que Catalunya pot tornar a viure!

« Ah! mon car coronel Macià, el meu gran, noble i fervent amic! El dia en què apareixeréu gairebé com un personatge mític, com un heroi escapat de les novel·les de cavalleria, es dirà de vos que irradiàreu el més generós i el més pur dels ideals, que foreu l'expressió mateixa de la raça llatina.

(Paraules de Henry TORRES, en la defensa de Macià al procés de Prats-de-Mollo).

La diada de Nadal arriba altra vegada i el record de l'indoltable President Macià es manté cada dia més viu.

Una vegada més retem tribut al gran català, a l'home de sentiments nobles i de cor generós que tots admiràvem i que recordarem sempre. Permeteu-me que apropiï aquesta avinanceria per a dir-vos que el cor del President Macià és rasi, a França, molt ben guardat i exiliat també com tots nosaltres! Esperem tornar-lo molt aviat a la Pàtria, quan els catalans disfrutem de les llibertats que ens pertanyen. Llavors, amb tots els honors, podreu tributar al gran patriota que féu la unitat de Catalunya i que assolí l'estima i la confiança de tots els catalans, l'homenatge que es mereix.

Desembre del 1945

AUTOGRAF DEL PRESIDENT IRLA

RECORD DE MACIÀ

« ... I ANHELEM UNA CATALUNYA POLITICAMENT LLIURE, SOCIALMENT JUSTA, ECONOMICAMENT PROSPERA I ESPIRITUALMENT GLORIOSA QUE SIGUI UN FAR LLUMINOS, GUIA DE LA HUMANITAT I DEL PROGRÉS. »

Aimant de la seva terra, lluitava per donar-li la llibertat. Profundament humà, preconitzava una igualtat basada en la justícia social; freturos del benestar dels catalans, desitjava que Catalunya conegués la riquesa, i per a que el nom de la seva pàtria fos un exemple entre les nacions capdevanteres, volia que els catalans li donessin el prestigi que ell li reclamava, amb els fruits de la seva intel·ligència i de la seva espiritualitat.

Un dels trets més característics de la seva personalitat, que l'havien fet popular, respectat i estimat de tothom, el donà Lluís Companys, quan escriví: « Francesc Macià donava a la Presidència de la Generalitat un sentit patriarcal, i el poble li corresponia anomenant-lo amb l'expressió més adient: l'AVI; més tendre, més infant i més company i més conseller i més experimentat que el pare. »

« ELS CATALANS TENIM FÈ EN L'ESDEVENIDOR. ON HI HAGI UN CATALA, ALLA S'HA DE SENTIR LA PRESENCIA DE CATALUNYA. »
Lluís COMPANYS (1939)

A FRANCESC MACIÀ

per Ventura Gassol

Aquesta nit, lluny de la llar paterna, sense la mar, ni els fills, ni un trist bressol té una claror de mort, que m'enlluerna i no voldria que em deixéssis sol.

He passat tants Nadals al teu devora que un de més sense tu em farià por. Tants anys de mi com he perdut alhora i amb tu al costat em torno a sentir jo.

Que si, un Nadal, la meua mà un xic balba gosà tancar, esborronada, els teus ulls, la teva, avui, ve a treure'm dels esculls, obrint els meus als primers raigs de l'alba

que esquinça el cel com un punyal gebrat i encén al llavi un crit de llibertat.

Els ulls del President

per Joan Alavedra

En aquesta solitud vibrant de l'exili, aquells ulls brillen sovint davant meu. Despresos de la figura, sols, m'apareixen, sobtadament, en l'espai de Prades o en l'interior silenciosos de la meua cambra, s'atansen, engrandint-se, i em fixen, fulgurants d'existència, amb aquella decisió irredueïble que tenien en els grans moments.

— Què féu? — sembla que em diguin. — Què esperéu?

Son els ulls del 14 d'abril, quan l'esclat que n'irradiava il·luminà tota la Plaça de la República, encengut tot Catalunya. Aquells ulls que semblaven conduir Francesc Macià, ancia va-cil·lant, a través de la plaça, quan, des de l'Ajuntament, on penjava una bandera republicana, es dirigí — el blanc cabell esbullat, el rostre contret, absort ja en la contemplació de la visió esplendorosa — al balco de la Diputació per a proclamar-hi la República Catalana.

Son, també, els ulls de la tarda de la presentació de l'Estatut al Congrés de Madrid. En plena sessió històrica, després d'haver parlat els seus amigues, emocionades, d'Alcalá Zamora i de Jaume Carner — i mentre atacava Royo Villanova — em ve, de sobte, el record del President que tots, Diputats i periodistes, hem deixat, sol, a l'Hotel, esperant el resultat del debat. Sento la inquietud cremant que deu passar aquell home, que sap que aquella tarda, en aquell recinte, es juga l'obra de la seva vida, aquella autonomia de Catalunya que ell havia promès als exiliats de França i de Bèlgica, als catalans escampats per totes les terres d'Amèrica, als resistents « d'Estat Català », a tots els catalans. I surto corrents. Travesso el carrer, i, en entrar a « Palaco », ja des de la porta, veig, al fons de tot del gran « hall », aquells ulls del President... — « Vinc a portar-li noves de la sessió, Senyor Macià ». — « Gràcies a Déu! »

Son, encara, els ulls del 10 d'agost, quan Sanjurjo s'ha alçat en armes contra l'Estatut de Ca-

talunya. I Macià, al telèfon de la Generalitat crida a Carner, que és a Madrid: « Cal que no es tanquin les Corts!... Em senteixes? Cal que no es tanquin les Corts! Cal donar al país una sensació de confiança i d'ente-

resa... » I, davant la resposta vaga del Ministre català, que tradueix la indecisió del Govern en aquells moments, Macià exclama, mirant l'aparell amb aquells ulls: « Digui al President-sensació de confiança i d'ente-

ment, ésser fidels a la seva memoria. I que no sigui gaire lluny el dia en què Josep Irla, que amb tanta dignitat representa la continuïtat de la institució que ells tan honoraren, pugui tornar a Catalunya el cor de Macià. Això voldrà dir que Catalunya pot tornar a viure!

MACIÀ NO VA DUBTAR

per Josep Tarradellas

En aquest últim any d'exili en que en alguns sectors catalans se'n hi ha desvelat un cert derrotisme, que talment sembla una manca de fé en Catalunya, caldrà que no oblidéssim la vida política del primer President de la Generalitat. L'actuació de Francesc Macià, és massa recent per a jutjar-la d'una manera definitiva. La història ens dirà un dia amb l'objectivitat que al llarg del temps posa en tota la seva ombra, i els seus errors. Avui, però, existeix un fet que ningú podrà deixar de constatar i és que el seu pensament polític i la força que aquest tingué, fou degut fonamentalment a que Macià no va dubtar mai dels seus ideals. Com tampoc, davant cap obstaculo per a fer-los triomfar encara que aquest li haguessin de portar impopularitat o li imposés sacrificis.

Aquesta qualitat, que és al meu entendre, una de les millors que avui li podem reconèixer, li donava una gran confiança en la seva actuació i el mateix temps li portà primer el respecte i més tard, la veneració del nostre poble. Veig ací la línia de conducta que a través de les seves lluites sempre perdurà en ell i que alhora li inspirava, com un reflex dels seus patrietisme, un menyspreu envers tots aquells que no sabien defensar amb fermesa les seves conviccions i que en les hores decisives, per amagar llurs febleses, s'embolicaven amb un confusionalisme que impossibilitava de fer res constructiu.

Es per això que Macià, al fundar a l'any 1920 la « Federació Democràtica Nacionalista » no dubtà en deixar aquells que tot i compartint els seus sentiments, no volien seguir-lo en la seva acció. Calia, al seu entendre, organitzar un Partit que aplegués a tots els que estessin convenuts que solament Catalunya seria una consciència totalment nacional, si en el seu moviment polític, s'hi incorporéssim les seves masses obreres. La passió i tenacitat en que Macià defensà el seu pensament, feren possible que s'incorporéssim en el primer Partit, les joventuts nacionalistes que fins llavors havien seguit les orientacions de l'indoltable patriota el Doctor Martí Julià.

Amb la seva actitud, Macià volia demostrar a tots aquells que estaven al marge del catalanisme de la Lliga Regionalista, que una Catalunya lliure, no havia d'ésser vista amb recel, sino que era l'única solució a tots els problemes que aquesta tenia plantejats. Més tard hem vist que aquest pensament ha estat el que ha mogut la millor part de la seva actuació. Macià, doncs, davant d'aquells nacionalistes sentimentals i temerosos de fa vint i cinc anys, no dubta en seguir el seu camí.

Aquesta pugna entre l'home polític i sentimental, fou constant, encara que hi ha qui creu el contrari. Macià, idealista i somniador com ningú, no deixà mai però de tenir un sentit realista de les seves ambicions patriòtiques.

L'actua política

Les nostres relacions polítiques

UNA PROPOSTA CUBANA PER A UN GOVERN DE TRANSICIO. - L'ACTITUD DEL « PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPANOL ». - LES DRETES OPEREN SOBRE DIFERENTS FRONTS PER A IMPEDIR LA REPUBLICA. - LES ACTIVITATS DEL VATICANA. - FRANCO ESTA PERDUT I ACORRALAT.

De retorn de Mèxic

De retorn de Mèxic, hem tingut el goig d'abraçar els nostres bons amics Ramon Nogué i Bizet i Francesc de P. Jené, Vice-President i Secretari del Parlament de la República, respectivament. Han retornat juntament amb el Ministre Sr. Nicolau d'Olivier i diputats, Srs. Ametlla i Ragasol, i ens porten dels nostres amics residents en aquell país les millors impressions i la seva fe indefectible en Catalunya i els nostres ideals.

LA FORMULA CUBANA

S'atribueix al President de Cuba, Sr. Grau Sanmartín, una gran activitat diplomàtica per a trobar una solució al problema polític espanyol. La ràdio de New-York ha divulgat el projecte cubà el qual servirà de base de discussió en la propera conferència de ministres a Rio-Janeiro...

POSICIO DEL P.S.O.E.

En la nostra crònica anterior donàvem compte d'unes paraules del Sr. Prieto pronunciades durant la reunió de Corts a Mèxic. Damunt la taula el text íntegre del mateix creiem convenient insistir perquè no es generi aventurades i predi que les paraules del Sr. Prieto tindran una enorme repercussió puix que no es tracta de la posició del P.S.O.E. — en nom del qual paria — ans perquè la ràdio assegura que la proposta de Cuba — facilitada més amunt — ha estat acceptada pels socialistes i adhuc s'indica que el govern republicà treballa sobre la mateixa.

El Sr. Prieto feu pública a les Corts de Mèxic que la minoria socialista entenia que no s'havia d'aver constituir el Govern fins que les grans potències haguessin tretat les relacions amb el règim franquista. Format el govern, però, la minoria socialista no vol regatejar-li la col·laboració la qual podrà ésser trada si d'Espanya els òrgans del Partit adopten « resolucions que no se acoolen a la consagració i definitiva de las instituciones aquí creadas ».

PERDUT I ACORRALAT

Si, no se'n pot dir que exagerem, Franco està perdut i acorralat. La febre dretana ho crida ben alt. Els Congressos internacionals, les declaracions d'homes d'Estat, la premsa, la ràdio no el deixen tranquil. La projecció d'un film de la casa d'Hilber a Nuremberg actualitza Franco com a « vedette » nazista.

ELS HOMES DE LES COMARQUES GIRONINES

Trobo en els homes de les comarques gironines un seny que els caracteritza; unes qualitats innates que tothom reconeix i que fan, no en dubte, que la nostra gent sigui ben vista i un xic admirada. Sovint hi penso i em fesso que esteu orgullós de pertanyer a aquelles comarques, que donen homes que, sense que cap llei poderosa els ho imposi, se guien un camí paral·lel i tenen els mateixos desigs i aspiracions, els anima el mateix ideal i lluiten per assolir el.

EL NOU VOT

Recordo'l, sí, el fall dels catalans a la Conferència Internacional de Comerç, Franco, però, no rebrà cap invitació. Molt bé, Però... « A bas Franco ! Sans autre délai ! », com clama Emile Buré.

per Joan SAURET

Endins... no aportem, si es vol, la tela, però seguim de la vora i practem amb tota la resurrecció política que amparamos amb els principis de llibertat col·lectiva, ens atancí pels camins del federalisme, devers la República de Republics.

LA NOSTRA SUBSCRIPCIO

JA DEPASSEM ELS 200.000 FRANCS!!!

Els nostres amics de Mèxic hi contribueixen amb 73.080 francs

Dem cada vegada que ens hem adreçat als escriptors demanant-los que ajudessin les nostres tasques, que aportessin llur obol — per modest que fos — de cara a la realització de les mateixes, els amics i simpatitzants de l'Esquerra han respost amb magnífica unanimitat. Obriem setmanes enrera unes llistes de subscriptors per assolir 250.000 francs i adreçarem una crida a tots els qui sempre, de ben abans de la República, ja formàvem en els rengles del catalanisme republicà, dels que han anat incorporant-s'hi a mesura que s'iniciaven a les lluites polítiques i dèiem que calia possibilitar la nostra actualització... I la resposta ha estat veraderament emocionant. D'arreu de França han arribat donatius i de les ciutats, dels pobles i de les masies; del Migdia, del Centre i del Nord i juntament amb ells venien lletres d'encoratjament i felicitació. Com sempre, la gran família esquerrana s'ha retrobat.

fer-la fidel de cara a Catalunya i que, fideda a aquest punt de vista, inter pretar el seu ajut moral i material als nostres companys que, sota la nostra bandera, menen a Catalunya, la lluita per la bona causa. Com sempre, l'Esquerra ocupa el seu lloc. I, com sempre, la noble causa que defensa serà ben aviat triomfant. Possibilitat-la amb la vostra fe, amb el vostre entusiasme, amb la vostra aportació.

A ESPANYA

Creiem interessant donar a seguir la síntesi d'una crònica espanyola publicada a « Le Monde » (11-12-45). Cal remarcar de bell antuvi la galbrea simultaneïtat de les declaracions atribuïdes per l'Associació Press al Sr. Prieto i l'annunci d'un canvi radical d'actitud per part de « Alianza de Fuerzas Democráticas » de Madrid.

Endavant, amics!

Llista de donatius

Del departament de la Girona: — Consell Departamental, 500 fr.; Antoni Bosch, 100; Rafael Portas, 250; Josep Molins, 200; Llorenç Aragay, 250; Lluís Sorribes, 100; Alexandre Manvà, 100; Josep Mirret, 100; Josep Fusté, 150; Pere Borrull, 100; Maria Canals, 100; Josep Agre, 100; Josep Manuel Perez, 100; Lluís Codina, 100; Jo-

sef Biguera, 100; Ramon Freixas, 50; Esteve Parricols, 100; Josep Bellà, 100; Emilio Domínguez, 50; Ignaci Rosal, 50; Miquel Moll Guinard, 50; Ramon Maso, 50; Josep Estrach, 50; Joan Lapunya, 50; Antoni Rold, 50; Jaume Arjal, 50; Jaume Prat, 50; Antoni Espinassa, 50; Ramon Pol, 50; Josep Rovira Robert, 100; Miquel Gaston, 50; Domènec Sorribas, 50; Joaquim Tresserras, 50; Antoni Benito, 50; Enric Torony, 50; Angel Rodas, 50; Josep Domènec Riis, 100; Joaquim Verge, 50; Rafael Pagès, 50; Josep Patai, 50; Clemente Constantí, 50; Salvador Vilanova, 50; Magi Odon, 100; Josep Contades, 50; Alfred Gausachs, 50; Josep Ortega, 50; Josep Sanchez, 50; Joan Izquierdo, 50; Artur Canals, 50; Josep Forneguera, 100; Remigi Ventura, 50; Octavi Aguilari, 50; Lluís Sanjaume, 50; Lluís Flansa, 50; Josep Vilaescusa, 100; Amador Pallares, 100; Ramon Llop, 100; Josep Cervero, 50. Total: 5.050 francs. Suma anterior: 139.049 fr. Total: 144.099 francs.

La unitat de l'Esquerra de Mèxic

De Mèxic, els organismes d'E. R. de C. ens transmeten la següent nota que inserim ben gustosament:

En l'Assemblea d'E. R. de C. celebrada el dia 9 de novembre en el local de l'Orfeu Català de Mèxic, per a donar compte de l'informe del Secretari General del Partit i escoltar les mocions dels companys diputats Sr. Nogué i Jené, després d'un llarg debat que va continuar en una nova sessió, va aprobar-se la següent proposta signada per Josep Gonfaus, Canadell, Tolosa, Sanyal i altres, que en complementava una altra feta per Ferran Zuluetà, rotificant-se per aclamació l'actament i confiança a l'Honorable President de la Generalitat Sr. Irla. Els termes de la proposta diuen:

1er. — Els militants d'E. R. de C. a Mèxic s'adhereixen als acords de Tolosa com a síntesi i base de l'acció a portar a terme de cara al recobrament de Catalunya.

2on. — Proposen que l'acció dels militants a l'exili sigui portada amb el contacte degut i el màxim acord amb aquells catalans d'E. R. de C. que lluiten a l'interior de la Patria, tenint-los en compte en tot moment.

En l'apart de comiat als mateixos diputats i a Pere Mestres, Roc Boronot va glosar E. R. de C. i l'obra del seu Secretari General Sr. Josep Torredellas, plaudint-lo tots els assistents.

De les activitats polítiques a Mèxic durant els primers quinze dies de novembre d'enguany, es prepara un ampli informe que serà tramès a França ràpidament.

EN EL CAMP DE LES DRETES

Tots aquests caps que nosaltres lliguem per pura missió informativa resulten fonamentats, el govern de Mèxic és obligat a declarar-se immediatament.

De totes maneres és prudent absténi-se de tot comentari fins que no siguin fetes públiques actituds i resolucions dels elements que alludem en aquestes notes.

EN EL CAMP DE LES DRETES

Tots aquests caps que nosaltres lliguem per pura missió informativa resulten fonamentats, el govern de Mèxic és obligat a declarar-se immediatament.

EN EL CAMP DE LES DRETES

Tots aquests caps que nosaltres lliguem per pura missió informativa resulten fonamentats, el govern de Mèxic és obligat a declarar-se immediatament.

QUI DE TU S'ALLUNYA...

(Ve de la quarta plana)

o d'ací deu anys, o d'ací vint anys, si encara sóc viu, que en dubto, tornaré a Catalunya i tot serà, però jo sobretot, com si mai no m'he hagut mogut. Però tornaré a casa, si hi torno, sense haver conegut el sofriment de l'enyorança.

CONSELL DIRECTIU a FRANÇA

En execució del pla establert, i iniciant la sèrie d'actes de informació i propaganda, el passat diumenge dia 23 de desembre, el Sr. Joan Garcia Castellat, Secretari d'aquest Consell Directiu, donà a Torbes (Alts Pirineus) una conferència davant els militants d'aquell Departament.

APAREIX EL VATICANA

Confessem que som una mica ingenus i per això somrem cada cop que se'ns parlava d'una intervenció vaticana desinteressada. Marcha i coses temporals. No, això no. Creiem simplement que curarien com un pagès d'escaldar-se un altre cop, i que la millor política vaticana era ser-monejar un absentisme polític.

M. SANTALO (signat.)

de Mèxic. D. F. 16 novembre 1945.

ELS ULLS DEL PRESIDENT

(Ve de la primera plana)

dent que, si es tanquen les Corts joestic decidit, en nom de Catalunya, a prendre un determini... »

El primer cop que, mort Francesc Macià, m'aparegueren els seus ulls, fou aquella nit que, mentre encara érem a Catalunya, un grup de sub-homes de Neanderthal esbotzà la tàpia del Cementiri Nou i, amb gesta antediluviana, incendià — dantsant-hi, potser, salvatjament, a l'entorn — la tomba del President.

El 6 d'octubre, la preso en el vaixell, les visites — a Madrid — al Govern català darrera les reixes, la mateixa guerra, la revolució, foren, potser, episodis massa agitats per a mi mateix perquè els ulls m'aparegueren. El dia de l'Exode, però, els vaig veure de nou. Aquella nit, al Coll d'Ares, la muntanya era negra de gent, damunt de la neu blanca. A l'alba, s'obrí la frontera. Erem uns quatre mil els que esperàvem al ras, a 1.600 metres d'alçada, sota d'un fred terrible.

On és Prats de Mollo? (Prats de Mollo, Macià!) demanava la gent, en passar la trenaçada.

En la claror escassa, caminàvem damunt l'herba gebrada. Els infants cridaven de fred. Les dones ploraven, silencioses. Els homes, a colles, volcaven, rabiosos, els cotxes, els camions, els carros, que embussaven el pas de la gentada, i els tiraven daltabaix del barranc, amb gran estrèpit. Quina corrua tan dolorosa! Serpentejava, muntanya entà, caient i deturant-se. A banda i banda del camí quedaven els paquets i les maletes que la gent llençaven, no poguent llevar-les. I, de tant en tant, la marxa es deturava, i un foc fet amb pneumàtics, que hom havia arrencat, aplegava els infants. Entorn de la foguera, els nens allargaven les mans balbes. Una dona pari en una barraca. Una nena morí. I uns guàrdies, amb llàgrimes als ulls, desapareren.

com per venjar-la, de cara a Catalunya, contra d'un enemic que s'atansa...

— Prats de Mollo! cridà algú, assenyalant al lluny.

Al fons d'una vall, unes teulades rosa. Darrera, unes muntanyes nevades. I damunt, en l'espai, aquells grans ulls oberts, que ens miraven.

I vingueren els Camps. La gent a la sorra. I el vent, i el fred, i la fam. El pal llencat a l'atzar, des de dalt d'un camió, com a les feres. I els cabells devorats gairebé de viu en viu. I la brutícia més degradant. I la misèria de les barraques. I l'abandó. I la mort de milers i milers, sense ni el nom, sense una creu, sense una estela. Collats a camp ras, apart, fora dels cementiris... I no n'hi havia prou, encara. Seguien les Companyes de Treballadors i els Batallons de marxa. Aquelles colles d'homes, per les carreteres de França, despulats, bruts, famèlics... I encara vingué més. Amb la guerra, les deportacions en massa. Aquell món d'esquelets vivents, i de tortures, i d'holocaustes humans, que voreja l'infèrn. Les fogueres, on els homes es dissipaven en fum negre, en el cel alemany. Aquest món de pesombre inconcebible, que ha existit, però, esclatant realitat, ara, avui, entre nosaltres.

Aquells catalans que — amb tants d'altres països! — en el camp de Mathausen, deu hores cada dia — i així mesos i mesos, fins que en morien — baixaven una ampla escala de buit, vuitanta graons fets a la roca, fins als fons del fons d'una pederera. Que, un cop a baix, els carregaven d'una manera innoble, i havien de pujar amunt, amunt, grao per grao, arrapant-s'hi amb les ungles, suant sang, fins a extenuar-se.

I mentre això passava, a casa nostra hom anava a la càcera de l'homo. Tot en presons, camps de càstic, batallons disciplinaris.

A segons quin barri, la gent no podien dormir del soroll que feien les descàrregues dels afusellaments. Mai no havia sofert una passió tan cruent, Catalunya...

Ah! No podeu imaginar-la, la persistència amb que em miraven, durant tot aquest temps, aquells ulls obsessionats i obsessiosos, dolorosos, transcendentis. Compadien, reptaven, exhortaven, clamaven, ensenyaven. Deien coses inefables o terribles. Transparençava, d'una manera nua i sensibilibíssima, i amb la roentor d'una flama viva, tots els matisos de sentiment d'una ànima que sofria l'indigne; i que ja no podia intervenir ni lluitar d'altra manera...

I quan ha vingut l'alliberament de França, i, amb ell, la nostra llibertat d'expressió, i, amb ella, les nostres divisions. Quan el nostre retrobament ha posat al descobert que tants de sofriments i tants de perills passats plegats no han servit per a res més que a desfermament de l'esperança, han resuscitat els personalismes i les dissidències. Quan, ni amb un enemic com damunt la nostra terra, no hem sabut fer un sol bloc i alçar ben alta, sostinguda per tots, una bandera catalana... els ulls del President s'han clavats davant meu amb una expressió de devoció i de reny que, per a mi, és ja insostenible. Jo voldria que tots els catalans els vegessin, aquests ulls! Aquests ulls que, com us deia en començar, em fixen, fulgurants d'exigència, amb aquella decisió irreducible que tenien en els grans moments. I que em criden, amb l'angoixa, gairebé, del desesper?

— Què feu? Què esperà?

per Joan ALAYEDRA.

Joan ALAYEDRA.

RESISTENCIA ESPiritUAL

Converses filològiques per POMPEU FABRA

M. — 3
Hi ha molts casos en què la llengua parlada vacilla entre dues formes com bevent i beguent, bevés i begués, beveu i begueu, bevem i beguem.

Cas de bevent i beguent. Com hem dit en una altra conversa, totes les formes en guent són dolentes: no escriurem, doncs, beguent, diguent, responent, poguent, volguent, sapiguent, conequent, etc.

Cas de bevés i begués. Ací les formes en gués són les bones. No escriurem, doncs, bevés, diés, creiés, podés, conei-xés, etc.

Cas de beveu i begueu. Una manera fàcil de conèixer quina de les dues formes cal emprar és deturar-se a veure quina forma prendria el verb si, en lloc de referir-se a vos o a vosaltres, es referís a tu: diem, sense cap vacil·lació, Beveu-ne més, No en begueu tant; llavors direm Beveu-ne més, No en begueu tant a beu correspon beveu; a begués correspon beveu; Begueu-ne més, No en begueu tant foren incorrectes.

Cas de Bevem i beguem. Ací també si diem M'ha manat que no em mogui, això és senyal que cal dir Ens ha manat que no ens moguem. Ara, que en l'imperatiu (en què no pot aplicar-se aquesta regla), no cal sinó recordar que la forma correcta és

L'IDIOMA, arma de l'esperit

per RAFAEL TÀSIS

Ha estat fet sovint el paral·lel entre el desastre nacional de Catalunya de 1939 i el de 1714. La Història registrarà l'heroisme dels soldats catalans, els excessos de l'invasor, la desesperació i l'aturnament dels presoners, l'amarga misèria dels que posseïen la ratlla dels Pirineus. Dirà que, com en 1714, una part del territori català ja era ocupat de feia temps per l'exèrcit foraster, en produir-se la definitiva catàstrofe, i potser haurà de registrar — en un nombre molt escàs; però, aquesta vegada, — l'existència de botiflers que renegaven, per cobrejar o per defensar els interessos materials, de la causa de tots...

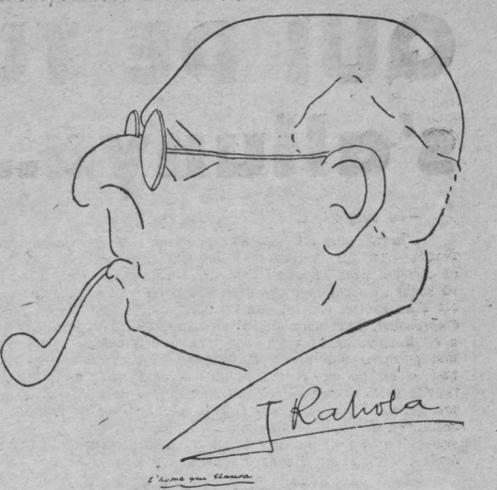
Si la rancúnia del vencedor, d'aquell Felip V el qual molts historiadors atribueixen excel·lents condicions de rei — ben superiors, en tot cas, a les de Felip IV i de Carles l'Embraixat, darrer Àustria, — si la revenja del príncep francès s'embrava en les institucions nacionals catalanes, en les llibertats tradicionals, tota aquella repressió no feia sinó segellar la llosca feixugosa que la qual dormia, ja feia anys, l'esperit de Catalunya. Llegit les proclamacions de les autoritats catalanes de l'època, repasseu llurs discursos, consulteu els opuscles i els pamflets polítics de la guerra de Successió: si no son en castellà, llur redacció és catalana de sintaxi i gairebé de lèxic. La llengua és un calc miserable de l'idioma gloriós que ha esdevingut el castellà. Desarmat, l'esperit de la terra es resigna a la mort després de la desfeta.

Poques vegades, sense necessitat de consignes i actuacions pre-establertes, s'haurà vist un gest tan ampli, una coincidència tan absoluta. La veu de la dignitat i del patriotisme ha dictat a tothom la millor resposta, espontània perquè sorgeix de més profund de l'ànima. Els intel·lectuals catalans — els escriptors, els artistes, els professors... — han acomplert la millor gesta amb la senzillesa més absoluta. Han preferit la vida dura i atzarosa — i tothom sap que ho ha estat! — de l'exili a la claudicació vergonyant i sense glòria. I els qui han restat a Catalunya, han tingut almenys la dignitat de restar silenciosos, d'esperar l'hora en què altra vegada pogués desenvolupar llurs activitats en un clima de convivència i, sobretot, de recobriment nacional. Les excepcions han estat tan poques, que podem comptar-les amb els dits d'una mà. Franco ha hagut de servir-se d'una colla de pedants mediocres per a suplir aquest moviment admirable que constituïa el

«Macià fou conductor i cap de Catalunya, però fou a més a més genuí representant de la voluntat de llibertat que no s'ha extingit ni s'extingirà»
José A. de AGUIRRE.
Président d'Euzkadi.

MARIUS TORRES

Hi ha en la vida dels pobles una correlació manifesta entre l'acció de les forces espirituals i els grans moviments d'ascensió i decadència. La renaixença política catalana del segle XIX va començar per una renaixença literària i, al final de l'Edat Mitja, la decadència de la literatura fou sincrònica de la decadència política i àdhuc la devançà en el temps. Per això, en els moments més negres d'aquests anys de prova, un fet purament espiritual, com és l'aparició d'un gran poeta, ha pogut transcendir fora de l'esfera literària i prendre figura d'esdeveniment simbòlic. Quan haurien pogut dubtar més que mal dels destins de Catalunya, veient-la materialment escarnida i derrotada, l'hem vista viuent i plena de forces a la llum de l'esperit. Com una «nova» com un d'aquests estats que de sobte apareixen en el firmament i van guanyant tots els altres en esclat fins que un dia misteriosament com havien vingut, desapareixen, llunyans missatgers d'un cataclisme còsmic, així, en aquests anys de nit profunda, el nou estel ha aparegut en el firmament de la nostra poesia i ha sostingut la nostra fe. Com les «noves» ha passat depressa. Però la seva obra eternament ens resta.

En la lluita per la Llibertat — llibertat per als homes i per als pobles — ens ha estat donada, als catalans, l'arma maravellosa de l'idioma. 1939 no durà, gràcies a la llengua, el llarg segle d'ajupiment que duia apelladada la desfeta de 1714. S'hauran produït — quin dubte hi ha? — escantellaments i esberles en l'edifici de la nostra cultura, que mans amoroses havien anat pujant. Potser també els set anys d'opressió hauran minvat la profunditat i l'extensió de la consciència política catalana. Una nova generació futurera és ensejant que li han estat refusats. Ja ho sabem que la tasca serà feixuga, i que tots hi serem necessaris. Però els homes que hauran permès que els danys siguin reparats, els homes que hauran salvat Catalunya del desastre irreparable seran els que, a dintre mateix de la Pàtria, hauran conservat la fidelitat a l'idioma, arma invencible de l'esperit.

AUTOGRAF DEL MESTRE PAU CASALS

La intel·lectualitat catalana

Parlar de la resistència espiritual de Catalunya no és fer una frase més, com tant se n'han dit i escrit aquests darrers anys. Si alguna cosa ens inspira un orgull legítim, en tant que catalans, és la fidelitat de Catalunya a la seva manera d'ésser, a l'abnegada obstinació amb què la nostra terra ha sapigut refusar-se a totes les claudicacions, a totes les vieses. En volem una prova més palesa que l'admirable exemple que ens ofereix, al llarg d'aquests set anys, la intel·lectualitat catalana?

«Catalunya ha d'ésser una nació, un estat, una cultura. La nostra cultura és filla de la nostra llengua que té, per això mateix, no solament un valor literari sinó també un valor nacional. Tot és nacional en la nació renaixent!»
A. ROVIRA I VIRGILI.

poeta de l'esperança i de la mort...

En les seves escasses i magnífiques poesies amoroses no assaja tampoc d'explicar la passió ni de descriure la beatut sinó que recrea una atmosfera i suggereix amb el record una presència irreal. En la seva òptica poètica és sempre la claror interior la que li ilumina i marca les ombres de les coses.

per Heribert BARRERA

El ric i complex món poètic de Màrius Torres. Si ha deixat només una seixantana de poesies, si no hi ha haguts volgut permetre-li completar la seva experiència viscuda i depurada encara una tècnica que ja posseïa quasi perfecta.

Dolç àngel de la mort, si has de venir, més val que vinguis ara.
Ara no temo gens el bes glacial i hi ha una veu que em crida en la tenebra clara, més enllà del gual.

no pot preveure a quins cims hauria arribat Màrius Torres si la sort hagüés volgut permetre-li completar la seva experiència viscuda i depurada encara una tècnica que ja posseïa quasi perfecta.

PIRESIENCIA IDIE CATALUNYA

QUI DE TU S'allunya...

I després, hi ha l'enyorament...

L'home que diu aquestes paraules com qui fa una confidència, com qui es confessa, com qui es treu un pes de sobre...

per Eugeni XAMMAR

Indiferent l'indret on tindran cavada la sepultura. No és vell i ja ha deixat la joventut darrera seu; és casat i té fills i una dona que està bé, que no els falta res, però que viuen sense ell...

Qui de tu s'allunya d'enyorança es mor...

Dolça Catalunya! Era negra nit quan vaig deixar La Pobla de Lillet i se'm va fer de dia sota un pi i sota la pluja a poca estona de Palau de Cerdanya. Encara no havia sortit de Catalunya, però ja era fora de la guerra...

I ni una hora d'enyorament.

Dolça Catalunya. Soc home d'una sola pàtria i la meua pàtria sou vos, aquest troç de terra no gaire gran, poblat de gent que parla català com jo...

(Segueix a la segona plana)

Paisatge de Carragoma

per A. ROVIRA i VIRGILI

Altura vora del mar, mig nua i assoellada; pels graons dels teus vessants, els bocins d'hort i la casa. Et tanquen els marges bells, et guarden les atzavares, com espases de guerrers girades de punta enlaire...

(Paris, desembre del 1945)

"BAC DE RODA", per Joan REBULL

No em maten per ser traïdor, ni tampoc per ser cap lladre, sinó perquè he volgut dir que viguari sempre la Pàtria!

A Macià, nat a Vilanova i la Geltrú, l'amor va donar-li Borges Blanques i els seus fills, i la glòria li va donar Prats de Mollo, amb la immortalitat.

MACIÀ i PRATS-de-MOLLO

per Josep Fontbernat

l'amor, haurà anat a la plana, com hi varen anar la sirena i el pastor de Maragall quan feren l'Empordà, palau del vent i terra d'homes lliures. Com hi va anar el Monic de Terra Baixa per agafar-hi l'amor i matar-hi el llop.

Prats de Mollo, al capdamunt del Vallès, allà on el Tec s'hi vesteix amb les primeres aigües allà on Macià va posar la seva esperança!

Prats de Mollo fou això, i és per això que Macià tenia al seu costat patriotes, que abans que tot i per damunt de tot eren soldats de Catalunya, tots disposats a donar la seva vida perquè Catalunya visqués.

Macià acabava de morir, poc a poc sense fum, i Lluís Companys prenia una Presidència que l'havia de portar a morir per Catalunya, per aquella Catalunya que Macià resuscitava o Prats de Mollo.

Lluís Companys, varen ressonar a la Plaça de la Fà en el cos de Macià no hi és, però d'on l'ànima no ha fugit mai. Vilanova i la Geltrú, Borges Blanques, Prats de Mollo. Quins noms més bonics!

NADALS de LLEIDA

per Humbert Cozzes

D'entre els molts records que conserva el Nadal lleidatà, un n'hi ha que els domina tots: la boira.

I quina boira, senyor! El cel era baix i trist, l'horitzó llid i les distàncies s'esborraven del tot fins a no poder-hi veure més enllà de quatre passes.

Recordo que un any, d'estudiant, en amar cap a casa per les vacances de Nadal, havíem sortit de Barcelona amb un temps ideal i el sol no havia deixat de lluir durant tot el trajecte...

I ara ve a tomb que, lligant al Nadal lleidatà la política, i servint-me del ric arxí dels meus records, us parli d'un Nadal, penso que el de 1904, car quelcom passà en ell d'aquell any que, tot i la seva fugitivitat no deixa de tenir el seu valor i el seu pintoresc...

Anem al grà. Ja us he dit que és traça, penso, del Nadal de 1904. Portava aquella forta i prestigiosa entitat política quatre anys de vida i seguita les directrius de Union Republicana que acabà d'elaborar el senyor Salmeron...

Macià havia d'ésser com era per arribar a representar el que representava. L'estudi de cada una de les seves característiques, per encertada que sigui i justa en l'hoanca i en el reconeixement, no podrà definir-lo, perquè ell, tal com era, va molt més enlaire.

Desdèiem de la nostra sota familiar. Així és que, malgrat tot, anàvem fent camí puix quan es té raó, i es posseïx art suficient per a fer-se valdre, ve un dia que tots els prejudicis cauen.

En efecte, el nostre jove debutà amb l'ardidesa i l'entusiasme de triar l'Oda a Barcelona o certs fragments de Canigó, per exemple, i se's empenygué amb què dirieu?

El nostre jove debutà amb l'ardidesa i l'entusiasme de triar l'Oda a Barcelona o certs fragments de Canigó, per exemple, i se's empenygué amb què dirieu?

Macià havia d'ésser com era per arribar a representar el que representava. L'estudi de cada una de les seves característiques, per encertada que sigui i justa en l'hoanca i en el reconeixement, no podrà definir-lo, perquè ell, tal com era, va molt més enlaire.

Comença la desfilla de la gent i nosaltres, els elements responsables assistim a la desfesta de la nostra obra, com el pagès veu que una pedregada de maig li pren la collita que tantes suors li ha costat.

« Catalunya en el seu recobriment historic ha disposat i compta amb una jerarquia de selectes representacions de totes les manifestacions del pensament, del treball i de l'art. Però Macià és el seu exponent patriòtic: és el poble, la menestralia, el senyor, que de tots té alguna cosa...

Lluís COMPANYS (1939).